BEASTIE BOYS • MOR VE ÖTESİ • LIBERTINES • RACHID TAHA • KHALED • İLHAN ERŞAHİN

ROLL 91

ROLL

112480 kasım 2004/11
3 500 000 TL

nick cave

İNCİR MARMELATI
{İSTANBUL USULÜ}

AYLA ALGAN • JOHN PEEL'IN ARDINDAN • LYDIA LUNCH • WORLD / INFERNO FRIENDSHIP SOCIETY

ZORBA ADAM

Zorba adam
Nereye kaçacaksın
O gün

Denize kaçacaksan eğer
Deniz kaynamaya başlayacak
Denize kaçacaksan
Deniz kaynayacak
O gün

Kayalıklara kaçacaksan eğer
Kayalar erimeye başlayacak
Kayalıklara kaçacaksan
Kayalar eriyecek

Diyorum ben

Koca şampanyandan içip kahkaha atıyorsun
O gün boyunca

Yakanın altındaki
Bit olmayı istemezdim
O gün

Kaçabilirsin ama saklanamazsın
Sana söylüyorum bunu o gün boyunca

Tanrı'ya sığınıp ona yalvarabilirsin
Seni saklasın diye
Tanrımız Jah'a yalvarabilirsin
Seni saklasın diye
O gün boyunca

Ve diyorum ki Zorba Adam
Nereye kaçacaksın Zorba Adam
Nereye kaçacaksın diyorum
O gün, Zorba Adam

Bekle, Zorba Adam
Nereye kaçacaksın
Nereye kaçacağını bilmiyorum
O gün gelince

Zorba Adam
Kaçamazsın, Jah'a rüşvet yediremezsin
Onu bir bara davet edip
Şeytan Çorbası'ndan içiremezsin
Onu arabayla kandıramazsın
İnancını test edemezsin
Zorba Adam
Nereye kaçacaksın

Kimseye rüşvet veremezsin
Onlar para istemez
Onlarda yeterince vardır
O para komik gelir onlara
Zorba Adam

AFRİKALI

Nereden geldiğine aldırma
Bir siyah adam olduğuna göre
Bir Afrikalısın sen

Milliyetin ne olursa olsun
Afrikalı kimliğine sahipsin sen

Clarendonlı da olsan
Portlandlı da olsan
Westmorelandli de olsan
Bir Afrikalısın sen

Milliyetin ne olursa olsun
Afrikalı kimliğine sahipsin sen

Trinidadlı da olsan
Nassaulu da olsan
Kübalı da olsan
Bir Afrikalısın sen

Mizacın ne olursa olsun
Reddedemezsin
Bir Afrikalısın sen

Mizacın kuvvetli de
Zayıf da olsa
Bunların arasında
Bir Afrikalısın sen

Unvanın ne olursa olsun
Tek bir ayrım var sadece
Bir Afrikalısın sen

Katolik Kilisesine de gitsen
Metodist Kilisesine de gitsen
Ya da Tanrıların Kilisesine gitsen
Bir Afrikalısın sen

Milliyetin ne olursa olsun
Afrikalı kimliğine sahipsin sen

Brixtonlı da olsan
Weesdayli de olsan
Wingsteadli de olsan
Fransız da olsan
...Brooklyn
...Queens
...Manhattan
...Kanada
...Miami
...İsviçre
...Almanya
...Rusya
...Tayvan

EŞİT HAKLAR

Herkes barış istiyor
Kimse adalet istemiyor
Herkes barış istiyor, evet
Kimse adalet istemiyor

Ben barış istemiyorum
Ben eşit haklar ve adalet istiyorum
Ben eşit haklar ve adalet istiyorum
Alacağım istediğimi, eşit hakları ve adaleti

Herkes cennete gitmek istiyor
Ama kimse ölmek istemiyor
Herkes yukarıdaki cennete gitmek istiyor
Ama onların hiçbiri, hiçbiri ölmek istemiyor

Ben barış istemiyorum
Ben eşit haklar ve adalet istiyorum
Almalıyım onları, eşit hakları ve adaleti
Gerçekten ihtiyacım var eşit haklara ve adalete

Sadece hakkımı ver bana, eşit haklar ve adalet
Sezar'ın hakkı neyse
Sezar'a verilmeli
Ve bana ait olan da
Bana verilmeli, budur doğrusu da

Çünkü ben barış istemiyorum
Ben eşit haklar ve adalet istiyorum
Ben eşit haklar ve adalet istiyorum
Alacağım istediğimi, eşit hakları ve adaleti
Onlar için savaşıyorum, eşit haklar ve adalet için

Herkes zirveyi hedefliyor
Ama söyle bana dipten ne kadar uzakta
Kimse bilmiyor ama herkes zirve için savaşıyor
Zirve dipten ne kadar uzakta

Ben barış istemiyorum
Ben eşit haklar ve adalet istiyorum
Ben eşit haklar ve adalet istiyorum
Almalıyım onları, eşit haklar ve adaleti
Gerçekten ihtiyacım var eşit haklara ve adalete

Herkes suçtan bahsediyor
Söyler misin bana suçlular kim
Diyorum ki herkes suçtan bahsediyor, suçtan
Söyle bana, kimdir suçlular
Gerçekte onları göremiyorum

Ben barış istemiyorum
Ben eşit haklar ve adalet istiyorum
Eşit haklara ve adalete sahip olmalıyız
Ve suçlar ortadan kalkmalı, eşit haklar ve adalet
Suçlu kalmaz ortada, eşit haklar ve adalet
Herkes eşit haklar ve adalet için savaşıyor
Filistin eşit haklar ve adalet için savaşıyor
Aşağıda Angola'da, eşit haklar ve adalet
Aşağıda Botswana'da, eşit haklar ve adalet
Aşağıda Zimbabwe'de, eşit haklar ve adalet
Aşağıda Rodezya'da, eşit haklar ve adalet
Burada Jamaika'da, eşit haklar ve adalet...

peter tosh

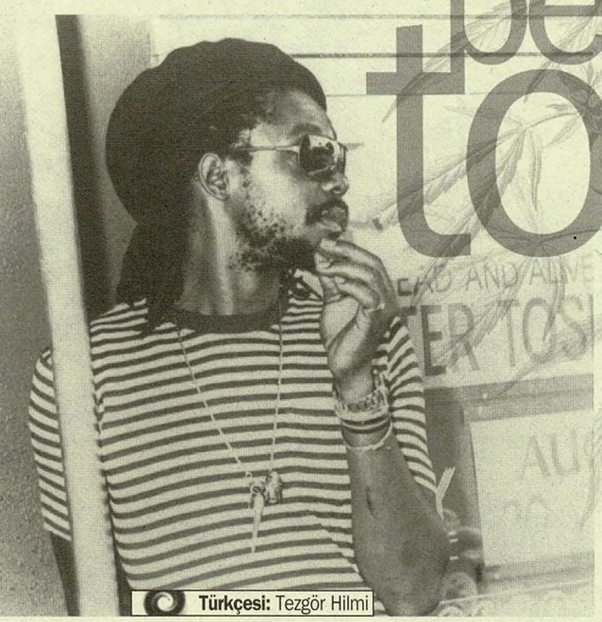

Türkçesi: Tezgör Hilmi

YASALLAŞTIR ONU

Yasallaştır onu –eleştirme • Yasallaştır onu, ben yaparım reklamını •• Bazıları ona "tampee" der • Bazıları da ot • Bazıları marijuana der • Kimileri de ganja •• Yasallaştır onu –eleştirme • Yasallaştır onu, ben yaparım reklamını •• Şarkıcılar içiyor onu • Çalgıcılar da • Yasallaştır onu, evet • Yapabileceğin en iyi şey bu • Doktorlar içiyor onu • Hemşireler içiyor onu • Yargıçlar içiyor onu • Hatta avukatlar da •• Yasallaştır onu –eleştirme • Yasallaştır onu, ben yaparım reklamını •• Gribe iyi geliyor • Astıma iyi geliyor • Tüberküloz için iyi • Hatta "umara composis" için bile •• Yasallaştır onu –eleştirme • Yasallaştır onu, ben yaparım reklamını •• Kuşlar yiyor onu • Ve seviyorlar da • Kümes hayvanları yiyor • Onunla oynamak hoşuna gidiyor keçilerin

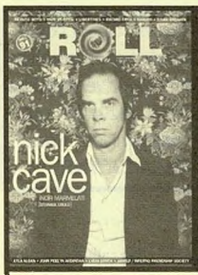

ROLL
91
kasım '04

09 Jeff Buckley
10 World/Inferno Friendship Society
12 Beastie Boys
14 Chicago Underground Trio
16 Nick Cave
20 The Libertines
23 Sonic Youth
26 Rachid Taha
28 Khaled
29 Lydia Lunch
32 Mor ve Ötesi
38 John Peel
40 İlhan Erşahin
45 Quartet Muartet
57 Ayla Algan

04 Ajans
25 ÖSS
37 Halkla İlişkiler
46 Gayd
48 Kıraathane
50 Albümler
56 Liste
62 Ansiklopedi

Abdurrahim Soğan, Ahmet Acar, Ahmet Eken, Ali Kesgin, Ali Yıldızalp, Alican Tayla, Alişan Çapan, Arslan Eroğlu, Atilla Aydoğdu, Ayşegül Oğuz, Baran Özdemir, Başar Uğur, Bilge Ceren Şekerciler, Cem Sorguç, Cüneyt Cebenoyan, Çiğdem Öztürk, Derya Bengi, Donat Bayer, Elif Kolcuoğlu, Emin Ekşi, Ender Ergün, Eray Makal, Erdir Zat, Fatih Özgüven, Gökhan Akçura, Gökhan Pamuk, Gülüş Gülcügil, Hakan Lokanoğlu, Halil Kılıçoğlu, Harun İzer, HknKrtsh, Hilmi Tezgör, İlker Aksoy, Kaan Pamuk, Mehmet Ali Meram, Melih Katıkol, Merve Erol, Muhsin Akgün, Murat Meriç, Nedim Yalgı, Neslihan Say, Nevzat Çalışkan, Ogan Güner, Orhan Özkırım, Özay Selmo, Pınar Öğünç, Reha Öztunalı, Salih Nâzım Peker, Sarp Keskiner, Serdar Beyaz, Serdar Karataş, Sinan Kolat, Siren İdemen, Sungu Çapan, Şahan Nuhoğlu, Şule Camadan, Tacide Kaya Güner, Tolga Yağlı, Ulaş Özdemir, Ümit Bayazoğlu, Yasemin Avdan, Yiğit Atılgan, Yücel Göktürk, Zeynep Nuhoğlu, Zülal Kalkandelen
baskı: Stampa Basım San. Paz. ve Tan. Hiz. AŞ [Eburnza Dergahı Sok. no.27 (34440) Dolapdere - İstanbul Tel: 0212 235 98 95] **basım yeri ve tarihi:** İstanbul, Kasım 2004 **dağıtım:** Doğan Dağıtım A.Ş. **yönetim yeri:** Abdullah Sok. No. 9 Beyoğlu - İstanbul **tel-faks** 0212 244 23 94 **yıl** 8 **sayı** 91 **kasım** '04 **imtiyaz hakkı:** Bilge Ceren Şekerciler **sorumlu yazişleri müdürü:** E. Derya Bengi **ilan irtibat:** Şahan Nuhoğlu (0535 576 21 11)
YEREL SÜRELİ YAYINDIR
AYDA BİR YAYINLANIR

Aynalar ve gölgeler

İlk dinlediğim şarkının ne olduğunu hatırlamıyorum. Muhtemelen babamın bir pazar sabahı tıraş olurken ıslıkla çaldığı bir şarkıdır. Her nedense çocukluğumda pek müzik dinlemezdim. Müzik ortalıktaydı, ben de önüme ne çıktıysa ona takılıyordum. Bunun da bana müziğin hep bir tür anıyla birlikte geldiğini öğrettiğini sanıyorum. Bir yüzü ve bir sesi olmalı müziğin. Bir yerlerden gelmeli.

Şarkı yazmanın sevdiğim bir meşgale olduğunu söyleyemem. Bazı şarkıların tamamlanması yıllar alabiliyor. Onları bir otel odasında arkadaşlarınıza, sevgililerinize söyleyebilirsiniz. Onları yıllardır söylüyor olsanız bile daha olmamışlardır. Sonra birisi çıkagelir, bir akor değişikliği ya da doğru dizeyi getirir beraberinde. Artık o şarkı size ait değildir, başka birinin alması için oradadır. Kendine ait bir hayatı olmaya başlar. Onları işte o zaman sevmeye başlarsınız.

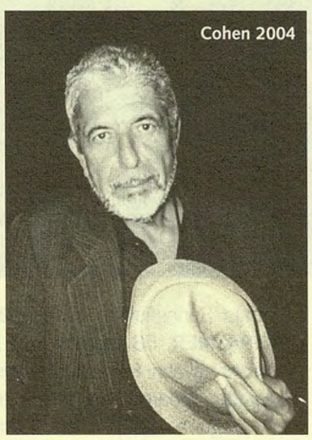
Cohen 2004

Hayat yitirmektir. İnsanoğlu aşkını yitirir, sesini yitirir, hatta müziğini yitirir. Yitirilen her taşı kayıtlara geçiremezsiniz. Yitirmek üzerine konuşabildiğiniz, şarkı söyleyebildiğiniz sürece, bir sorun yoktur. Yıllar geçtikçe yitirmeye karşı bir şey yapamayacağınızı öğrenirsiniz. Boşverirsiniz. Eninde sonunda kendinizi de yitireceksinizdir. Başka birisi yerinizi alacak ve yitirmek üzerine şarkılar söyleyecektir. Mesele bir iz bırakmak, bir şeye imza atmak değildir. Müzik oradadır ve herkese aittir. Sözcükler alınıp kullanılsın diye oradadır. Ve herkes, onlarla dilediğini yapabilir. Keşke ben yazmış olsaydım dediğim bir sürü şarkı var. Ve yazdığım bir sürü şarkı var ki, onların sahibi ben değilim artık.

"Ten New Songs" albümümü iki Zen rahibine dinlettim. Albüm bitti, bir süre sessiz kaldılar. Sonra, biri dedi ki: "Bu iki haftalık meditasyona bedel." Diğeri, gözleri kapalı oturuyordu. Kadehini doldurduğum esnada açtı gözlerini. Oturduk biraz içtik.

Elbette kelimenin anlamını biliyorum, ama şarkılarımı dinleyenleri "fan" telakki etmiyorum. İnsanları öyle adlandırmanın rahatsız edici bir tarafı var. Benim yaptığım bir tür hasbıhal. O mahrem dertleşmede bir beklenti yoktur. Eğer varsa şarkı iyi değil demektir.

Ev ya da yurt bir nesne değildir. Sabit bir şey de değildir. Yurdun hakkındaki her perspektif ona olan mesafendir. İnsanın yurdunda olması bir yurt aramamasıdır, bir yurdu terketme ihtiyacı duymamasıdır. Aynalar nettir, gölgeler mazidir, gezgin yürek yurtsuzdur.

Aşk uzama dair bir şeydir. İki insanın o uzamda buluşabileceklerini keşfetmeleridir. Seks o uzamı yok eder. Dolayısıyla aşk ve seksin bir aradalığı zordur.

Şairin misyonu yoktur. Misyon papaza, öğretmene, siyasetçiye ve savaşçıya hastır. Dostum Layton'ın yazdığı gibi, "şiir, başka ne olursa olsun, öncelikle özgürlüktür." Birisine öğrenmek istemediği bir şeyi öğretmek çok agresif bir teklif gibi geliyor.

Gençliğimde Hermann Hesse okudum. Onun "adanmış hayat" anlayışı çok değerlidir. İnsan kendisi hakkında düşünmeye son verince belirli bir sükûnet duygusu hasıl oluyor. Bu bende algılamakta zorlandığım bir ölçekte cereyan etti. İnanamadım, bir süre sahiplenemedim. Şöyle bir duygu: Çok susamışsınız, soğuk su içiyorsunuz. Dilinizdeki her tat damarı, bedeninizdeki her molekül teşekkür ediyor.

Ustam bana "Jikan" adını verdi, çok sevdiği ustalarından birinin lakabıymış. Ne anlama geldiğini tam anlayamadım. Ustam Roshi'nin İngilizcesi pek iyi değildir. "Jikan"ın "normal sükûnet" veya "sıradan sükûnet" anlamına geldiğini söylüyor.

İnsan yaşlandıkça, endişe duygusuyla bağlantılı beyin hücreleri ölmeye başlıyormuş. Bunun olmasını bekleyebilseydim manastır hayatının zahmetini çekmekten kurtulurdum.

Ölüm hakkında pek düşünmüyorum, ama hayatın belli bir evresinde zamanının sonsuz olmadığını idrak ediyorsun... Tennessee Williams, "hayat fena yazılmamış bir piyestir, üçüncü perdeyi saymazsak" demişti. Ben üçüncü perdedeyim, ilk iki perdedeki tecrübenin faydasını görüyorum. Nasıl sona erdiği kimseyi alakadar etmez ve bu son genellikle pek münasip olmayan şartlarda vuku bulur.

Cohen 1937

Büyük öfke, iyi viski gibi uzun bir mayalanma gerektirir. **TRUMAN CAPOTE**, El Oyması Tabutlar

Yaşlı adamın bir tiki vardı. Durmadan başını sallıyordu. Sanki Yaşam'a: Hayır, hayır, hayır der gibiydi. **CHRISTOPHER ISHERWOOD**, Hoşçakal Berlin

Sonsuzluktan önce ne yapacağız?

Acele etmeyeceğiz.

JOHN BERGER, Düğüne

Kimileri elleri cebinde kendine tutunur. **DOĞAN YARICI**, Gece Kelebekleri

- Erkek adam sakız çiğner mi oğlum?
- Olsun, ama bu şekersiz.
(kafede yan masadan bir diyalog)

Horozların ağızlarından
Arada bir çıkar insan kelimeleri
SEZAİ KARAKOÇ

Hepimiz daima başkalarında kendi kusurlarımızı arıyor ve sonra da bunlar yüzünden onları azarlamıyor muyuz?
WILLA CATHER

LIKE A ROLLING STONE

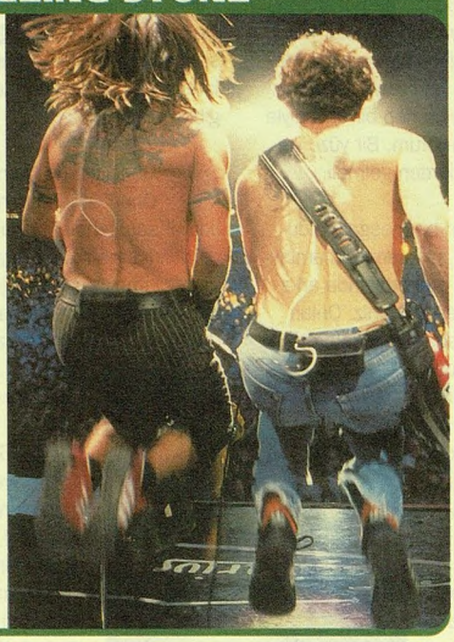

80'lerden bugüne, nice badireden sonra, Red Hot Chili Peppers dimdik ayakta. Punk'tan funk'a, hip-hop'tan rock'a sağlam köprüler inşa eden, ufuk açan, bariyer yıkan, Kaliforniya güneşlerinde yanan Red Hot'çılar, Londra'da, Hyde Park'ta verdikleri konserin kayıtlarıyla bilanço çıkarıyor, ruh tazeliyor. "Under The Bridge"den "Californication"a, "Scar Tissue"dan "Give It Away"e, toplam 26 parça var "Live In Hyde Park" double-albümünde. İki yeni şarkı, "Rolling Sly Stone" ve "Leverage Of Space" de cabası. Böyle konser, inşallah Türkiye'nin de başına...

Rancid vokalisti Tim Armstrong'un da sahiplerinden olduğu Hellcat Records, punk efsanelerinin az bilinen şarkılarından bir derleme hazırladı. Bu ay çıkacak olan 25 şarkılık "Give 'Em the Boot IV" isimli albüm, **JOE STRUMMER AND THE MESCALEROS**'dan **DROPKICK MURPHYS** ve **RANCID**'e kadar birçok önemli topluluğu konuk ediyor. Dropkick Murphys Woody Guthrie'nin "I'm Shipping Up To Boston" şarkısıyla yerini alırken Joe Strummer ve grubu Mescaleros, The Clash'in "Junco Partner"ının bir konser yorumuyla karşımıza çıkacak.

MELISSA ETHERIDGE'den kötü haber: Meme kanserine yakalanan sanatçı, Amerika turnesini de iptal etti. Erken teşhis sebebiyle sevdiklerini umutlandıran Etheridge, şu ana kadar iki ameliyat oldu, yakında kemoterapi tedavisine de başlayacak.

The Move ve The Hollies'in eski solisti **CARL WAYNE**, kanserle mücadelesinden 61 yaşında yenik ayrıldı. Wayne, 60'larda İngiltere'yi pop-psikedelik-heavy rock kombinasyonuyla sallayan, sahne performanslarıyla şöhret salan The Move'la "Night Of Fear", "Flowers In The Rain" gibi hitlere imza atmıştı. The Move yıllarının ardından tiyatro ve televizyonlarda gözüken Wayne, 2000'de The Hollies'in vokallerini üstlenmişti.

Buffalo Springfield'ın basçısı **BRUCE PALMER**, 58 yaşında kalp krizi sonucu hayatını kaybetti. Kariyerinin başından itibaren Neil Young'la yakın bağlara sahip olan sanatçı, Mynah Birds ve Buffalo Springfield gruplarında önemli rol oynamıştı. Göçmen bürosuyla yaşadığı problemler gruptan ayrılmasına sebep olmuş, Buffalo Springfield da böylece dağılmıştı. Solo projelere yönelen Palmer, yakın zamanlarda vefat eden eski grup arkadaşı Rick James ile 1971'de "The Cycle Is Complete", Neil Young'la 1983'te "Trans"i kaydetti. Müteveffa basçı, konserlerde sırtını seyirciye çevirir, fotoğraf çekimlerinde yüzünü saçlarıyla kapardı.

KINGS OF LEON, yeni albümleri "Aha Shake Heartbreak"i Amerika'dan önce İngiltere'de yayınlamaya karar verdi. 25 Ekim'de ilk single "Bucket"ı yayınlayan grup, 1 Kasım'da da albümü raflara sürüyor. İlk albümleri "Youth and Young Manhood"la büyük başarı yakalayalan grup, Los Angeles'da kaydettikleri albümde çok daha olgun bir müziğin sinyallerini veriyor.

Amerika'daki başkanlık seçimleri son dönemecinde müzisyenleri de karşı karşıya getirdi... New York eyaletinde **ZZ TOP**, **LYNYRD SKYNYRD** ve **KID ROCK** maharetlerini Bush için sergilerken, Audioslave gitaristi **TOM MORELLO**, System Of A Down solisti **SERJ TANKIAN** ve **MICHAEL MOORE** birleşip Bush karşıtı gövde gösterisi yaptı. Elbette bu kadarla da kalmıyor: Demokrat Parti Kongresinde boy gösteren **RED HOT CHILI PEPPERS**, **BLACK EYED PEAS** ve **JOHN MELLENCAMP**'e **MOBY** ve **LOU REED** de katıldı. Yaşayan iki **NIRVANA** üyesi Dave Grohl ve Krist Novoselic de on yıl sonra ilk defa sahnede bir araya gelerek John Kerry'nin kampanyasında şarkı söylediler... Bir yandan da **BRUCE SPRINGSTEEN**, **PEARL JAM** ve **REM** "değişim için" turlamaya ve Demokratlar'a destek olmaya ekim ayı boyunca devam etiler. Konuyu en iyi Tom Morello özetledi: "Bir yanda System Of A Down, Audioslave ve Bruce Springsteen, diğer tarafta da Lynyrd Skynyrd, ZZ Top ve Kid Rock var. Seçim sizin!"

OZZY OSBOURNE, 25 yıllık solo kariyerini dört CD'lik bir setle kutluyor. "Prince Of Darkness" (Karanlıklar Prensi) adını alan set, single'lar ve hit şarkılar yerine, nadir rastlanan ya da hiç bulunmayan şarkılar, cover'lar ve Wu-Tang Clan, Motörhead gibi isimlerle yapılan işbirliklerinden oluşuyor. Cover'lar arasında Rolling Stones'un "Sympathy For The Devil"ından Beatles'ın "In My Life"ına kadar birçok değişik parça var. Kurucularından olduğu Black Sabbath'den 1978'de kovulan Ozzy, 1999 Ozzfest turnesinde kaydedilen bir de DVD'yi de yayınlayacak. Filmin adı da "We Sold Our Souls For Rock'n'Roll" olacak.

Eski Pink Floyd lideri **ROGER WATERS**'ın yıllardır beklenen çalışmaları, 7 Eylül itibariyle internetten indirilebiliyor. "To Kill The Child" ve "Leaving Beirut" adlı iki şarkı, Irak'ın işgali başlar başlamaz ortaya çıkmış. Waters'ın son albümünün üstünden 12 sene geçtikten sonra çıkan şarkılar, sanatçının web sitesi, iPod ve Walmart.com gibi sanal adreslerden çekilebilir. Şarkılarda Bush ve Blair'e yekten laf sokuyor Waters.

No Doubt solisti **GWEN STEFANI**, hayranlarının karşısına "Love, Angel, Music, Baby" isimli solo projesiyle çıkıyor. Albüm, kapağından içindeki yazılara kadar her şeyi Stefani'nin bizzat kendi eliyle hazırlandı. Listelere 81 numaradan giren ilk single "What You Waitin' For"un 14 Kasım'daki Amerikan Müzik Ödülleri'nin açılışını yapması bekleniyor.

Desenler: Ceren Oykut

KÜLTÜR ŞOKU: 80 ŞARKIDA DEVRİALEM

Misafir değil, her günkü kâfir! Ajans sayfalarımızın devamlı konukları (Clash, David Byrne...) arasına artık Gülbahar Kültür de katıldı. Valla Bremenli radyocu dostumuz öyle güzel şarkılar derleyip topluyor, öyle güzel compilation albümler yayınlıyor ki, her eve, her diskoteğe, her kulübe lazım. Geçen ay postacı birkaç hafta arayla iki albüm getirdi: İlki "Oriental Garden" serisinin üçüncü kısmı. Spy From Cairo, 17 Hippies, Chumbawamba, Ilham Al Madfai, 08001, Aiwa, Idir, Rachid Taha, Maurice El Medioni'lerle Nazan Öncel, 6. Cadde, Funda Arar'ları miksliyor... "Eğlenelim, raksedelim" makamından çalan bu albümün kardeşi, komşu coğrafyalarda benzer ruh hallerinde dolanan "Gypsy Garden": Bir Balkan rüyası... Kostas Pavlidis, Esma Redzepova, Ojos De Brujo, Saban Bajramovic, Emir Kusturica, Kultur Shock, Casino Gitano'nun yanısıra Burhan Öçal, Ahırkapı Büyük Roman Orkestrası, Ciguli... Herbirinde ikişer CD var, 39 ordan, 42 burdan, toplamda 81 şarkı çeken bir hazine, her yanımız bahar bahçe...

Mighty Sam McClain
Little Charlie & The Nightcats
"Philadelphia" Jerry Ricks ve Cahit Berkay*

İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ULUSLARARASI KONGRE VE SERGİ SARAYI/RUMELİ SALONU 3-4 Aralık 2004 Saat: 19.30

- Biletix Çağrı Merkezi: (0-216) 556 98 00
- Biletix Online: www.biletix.com
- Babylon: (0-212) 292 73 68

EFES Pilsen

www.efeskeyfi.com

Organizasyon
pozitif
www.pozitif.info

14 Kasım 2004 KIBRIS Jasmine Court Hotel • 16 Kasım 2004 ANTALYA Talya Convention Center • 17 Kasım 2004 KONYA Hilton • 19-20 Kasım 2004 ANKARA HiltonSa • 23 Kasım 2004 KAYSERİ Hilton • 25 Kasım 2004 SAMSUN Büyük Samsun Oteli • 26 Kasım 2004 TRABZON Zorlu Grand Hotel • 28 Kasım 2004 DİYARBAKIR Fuar ve Kongre Merkezi • 29 Kasım 2004 GAZİANTEP Kalender Plaza • 30 Kasım 2004 ADANA HiltonSa • 3-4 Aralık 2004 İSTANBUL Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı/Rumeli Salonu • 6 Aralık 2004 TEKİRDAĞ Club Foli • 8 Aralık 2004 BURSA Almira Oteli • 10-11 Aralık 2004 İZMİR Hilton • 14 Aralık 2004 ESKİŞEHİR Doors Park

** "Philadelphia" Jerry Ricks ve Cahit Berkay buluşması yalnızca Ankara, İstanbul, İzmir ve Eskişehir'de gerçekleşecektir.*

biletix
Eğlenceye giriş biletiniz

"Beni ilgilendiren üç ruh hali var" dedi Amanda, kertenkele şeklindeki kapı tokmağını çevirirken: "Bir, hafıza kaybı; iki, kendini aşırı derecede zinde hissetme hali; üç, vecd hali." Mutfak dolabına uzanıp içinde nilüfer poleni bulunan küçük, yeşil bir şişe çıkardı. "Hafıza kaybı, insanın kim olduğunu bilmemesi ve kim olduğunu öğrenmeyi delice istemesidir. Kendini aşırı derecede zinde hissetme hali, insanın kim olduğunu bilmemesi ve bu duruma aldırış etmemesidir. Vecd hali, insanın kim olduğunu tam olarak bilmesi, ama yine de aldırış etmemesidir." **TOM ROBBINS**, Dur Bir Mola Ver

Ân kopukluktu, zaman süreklilik. Zaman nizamdı, ân düzensizlik. Akıl zamanın ellerinde yeşerirdi, sezgiyse ânın. Şeytan ânın efendisiydi, Tanrıysa zamanın. **ELİF ŞAFAK**, Şehrin Aynaları

Bu suçlamalara ilişkin söyleyeceğim hiçbir şey yok, ama onları dile getirmiş olan ağızlara diyeceğim çok şey var. **MICHEL TOURNIER**, Gilles ile Jeanne

SIMON AND GARFUNKEL'in yıllar sonra bir araya gelip çıktığı turneden bir CD, bir de DVD doğuyor. "Old Friends: Live Onstage" adlı albümde, "Bridge Over Troubled Water" ve "Sound Of Silence" gibi klasiklerin yanısıra, ikilinin Simon and Garfunkel olmadan önce kaydettikleri bir şarkı ve Everly Brothers'la çaldıkları parçalar da var. Roma'da nihayete eren turneden bu yana Paul Simon, Brian Eno'yla birlikte solo bir albüm çıkarmak için kolları sıvamış durumda.

ROBERT PLANT, 2002'de The Who'yla çıktığı turneden bu yana ilk defa ABD'de de bir konser vermeye hazırlanıyor. Plant'in solo albümlerinin yeni baskıları da önümüzdeki sene raflarda yerini alacak. Jeff Beck'le beraber yeni Big Town Playboys albümünde ve blues efsanesi Leadbelly'i anma programı sırasında Hall of Fame'de çalacak olan Plant'in 1994'te Jimmy Page'le yaptığı MTV Unplugged performansı da ("No Quarter - Unledded") DVD olarak satılmaya başlanacak.

1992'de video kaset formatında yayınlanan **BRUCE SPRINGSTEEN**'in "MTV Plugged" konseri, daha önce yayınlanmamış şarkılarla bu sefer DVD olarak satışa sunuluyor. Akustik bir set yapmaya o sırada hazır olmayan Springsteen, MTV'nin kurallarını yıkıp elektro gitara ve başka elektrikli aletlere başvurmuş, albümünün isminin "unplugged" yerine "plugged" olmasını sağlamıştı.

Ocak ayında 50 yaşına basacak olan **STEVE EARLE**, yeni albümü "The Revolution Starts Now" için yollara düştü. "Her zamanki gibi bir buçuk sene kadar turlayacağız" diyen Earle, yeni albümünde de Irak savaşına ve Bush yönetimine karşı mücadele bayrağını yükseltiyor: "Asıl suç bizim gibi bilinçli, ama şimdiye kadar uykuda olan vatandaşlarda. Demokrasi insanların katılımıyla işler, aksi takdirde bir hiçtir. Bu adamları biz başa getirdik. Amerika her zaman dünyanın en güçlü devleti olmayacak ve güçlüyken yaptığı hareketlerin hesabını yıllar sonra torunlarımız ödeyecek. Kimse bunları düşünmüyor..."

İstanbul ziyaretinde Massive Attack'le birlikte "Teardrop"u söyleyen **DOT ALLISON**, Libertines ve Babyshambles grubunun üyesi Pete Doherty ile olan müzikal birlikteliklerinin hayatının en yaratıcı ve yararlı devresini ortaya çıkardığını belirtiyor. Death In Vegas, Andrew Weatherall gibi müzisyenlerle de çalışan Allison, hiçbiriyle böyle bir kimya yakalayamadığını, bunun çok doğurgan bir dönem olacağını da ekliyor.

TRAVIS, yeni albüm çalışmalarına Brian Eno'nun yardımıyla devam ediyor. Daha önce Bowie, U2, Talking Heads gibi büyük isimlerle çalışmış olan Eno'ya çok şey borçlu olduklarını belirten grup elemanları, çok güzel parçalar yazdıklarını da belirtiyorlar. 14 parçadan dördünü yeni albümlerine eklemeyi düşünen grup, "Walking In The Sun" adlı yeni single'larını "best of"larında yayınlama kararı aldı.

İNGİLİZ KOVBOY

Yüz ekşitmeler, dudak bükmeler, "kıl oldum abi"ler bir yere kadar!.. Sizi bilmeyiz, son bir senedir, başka bir deyişle o harika "Feel" şarkısından (hani Daryl Hannah'lı western klibi, aşağıdaki resim) itibaren Robbie Williams'a teslim olmuş vaziyetteyiz... Take That'in gıcık, şımarık, problemli çocuğu solo rönesansında İngiltere'nin fenomenlerinden biri oldu ve pekâlâ iyi şarkılara da imza koydu. Şimdi madem 30 yaşını kutluyor, bize de yeni albümü "Greatest Hits" sayesinde mumlarını üflemek düşer. İki Neil'li (Tennant ve Hannon) "No Regrets", Kylie Minogue'lu "Kids", Paul McCartney'imsi "Road To Mandalay", elbette "Feel", yeni single'lar "Radio" ve "Misunderstood" gayet güzel eserler.

Etiyopya'daki açlığa karşı yapılan **BAND AID** konserleri, yirmi yıl sonra yeniden düzenleniyor. **COLDPLAY**, **THE DARKNESS** ve **TRAVIS**, toplama albüme katkı yapacakların başında geliyor. Organizatör Midge Ure, bu genç yeteneklerin yanına Robbie Williams, Jamelia, Noel Gallagher ve Dido'yu da ekleme peşinde. Albümün Noel'e yakın bir zamanda çıkması bekleniyor.

WHITE STRIPES'dan yeni bir single: Dolly Parton şarkısı "Jolene" yorumu... Ve bir DVD haberi: "Under Blackpool" başlığı altında, söz konusu "Jolene" cover'ının da yer aldığı Blackpool konserinin kayıtları...

Haber üzücü: Strasbourg'lu grup **KAT ONOMA** müzik hayatını noktaladı. Rodolphe Burger liderliğindeki ekip, yirmi yılının hesabını bu ay yayınlanacak "All The Best" albümüyle veriyor. Beş albümden seçilmiş şarkıların yanısıra, "Loves Story" adlı yayınlanmamış parça da böylece günyüzü görecek. CD'yle aynı tarihte çıkacak DVD'de ise son konserlerden kayıtlar ve grubun tüm videoları yer alacak.

60'lı yılların en mahir şarkıyazarlarından **DONOVAN,** sekiz yıllık aradan sonra yeni bir albüm yayınladı. John Chelew produktörlüğünde kaydedilen albüm "Beat Cafe" adını taşıyor ve kendisinin de ucundan dahil olduğu Beat jenerasyonuna selam yolluyor...

MILES DAVIS'in en avangard döneminin efsanevî konseri, "In A Silent Way" ve "Bitches Brew" albümlerinin ardından, 1970 yılında Isle Of Weight festivalinin ikinci gününde verdiği performans, "Miles Electric: A Different Kind Of Blue" isimli DVD sayesinde kasım ayında gün yüzü görecek.

Kanadalı dörtlü **HOT HOT HEAT**'in gitaristi Dante Decaro, grubun üçüncü albümünün çalışmaları nihayete erince ayrılık kararını açıkladı.

THE CURE'un 1979'daki ilk albümü "Three Imaginary Boys" yeniden yayınlanıyor, üstelik ilavelerle: Albümdeki ikinci CD'de 77-79 arasında kaydedilen altı adet yayınlanmamış parça bulunacak.

HER TELDEN RAY

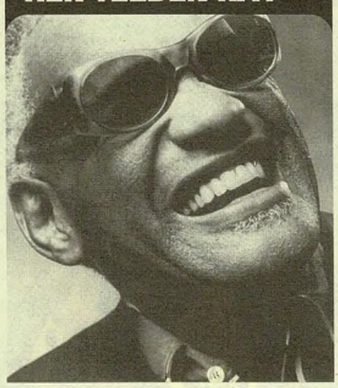

Haziran ayında yitirdiğimiz Ray Charles'dan sevenlerine yadigâr bir de düetler albümü kaldı. "Genius Loves Company" isimli bu yeni albüm, sanatçının meşrebine uygun biçimde soul, caz, blues, country, folk, rock dünyasından ünlü konuklar barındırıyor: Norah Jones, Elton John, Diana Krall, BB King, Willie Nelson, Bonnie Raitt, Natalie Cole, James Taylor, Van Morrison, Johnny Mathis, Gladys Knight, Michael McDonald... Ray Charles'ın ve konuklarının eski plakları arasında gezme tozma imkânı veren "Genius Loves Company"de, diğerlerinin gücüne gitmesin, en çok Elton John'la okuduğu John/Taupin klasiği "Sorry Seems To Be The Hardest Word"e bayıldık... Bu Ray Charles'ın ilk ve son düet albümü, şakası yok.

SUEDE'in iki ağır topu, gitarist Bernard Butler ve şarkıcı Brett Anderson, **THE TEARS** isimli yeni projeleri için düğmeye bastı. Kendilerine davulda Mako Sakomoto, basta Nathan Fisher eşlik ediyor. Adını Phillip Larkin'in "Femmes Damnees" adlı şiirinin bir dizesinden ilhamla alan grup, ilk albüm için çalışmalara başladı. **BRETT ANDERSON**, bir yandan da solo albümüne son noktayı koymaya çalışıyor; albüm karanlık, melankolik bir hatta seyrediyormuş, bir nevi "Brett noir" olacakmış...

Dan Snaith'in grubu **MANITOBA** isim değiştirdi ve yola **CARIBOU** olarak devam etme kararı aldı. Yeni isimle ilk albümün ilkbaharda yayınlanması bekleniyor.

Yıllardır sesi sedası çıkmayan **FRANKIE GOES TO HOLLYWOOD** bir vakıf yararına tek konserliğine bir araya gelecekti ki, esas adam Holly Johnson su koyverdi. Grubun diğer üç üyesi ise genç yetenekler aramakla meşgul.

Savaş mı? Savaş çoğunlukla sıkıcıdır. Her zaman üşür ve ıslanırsın. Ve yorulursun. Böcekler kaşındırır. Sonra damdan düşer gibi birileri ateş eder, bağırır, koşuşur, sen de o kadar korkarsın ki yutkunamazsın bile. Sonra her şey biter, bir kısmınız ölü ya da yaralıdır, geriye kalanlar da sırtüstü yatıp canları sıkılır. Savaş budur. **TREVANIAN**, Yirmi Mil

Dövme yaptırmak gibi bir şeydir geceler boyunca rebetika dinlemek. **JOHN BERGER**, Düğüne

yalnızlık sana güneyi gösteren bir pusuladır **ORHAN KAHYAOĞLU**

Bir şiir olsa da ezberlesek **METİN ELOĞLU**

Geçmiş, yuvana dön, seni affettim. **DOĞAN YARICI**, Gece Kelebekleri

Mutsuzluk kolay zenaattir. **VÜS'AT O. BENER**, Buzul Çağının Virüsü

- Beni ispiyonlamazsın değil mi George?
- Aslına bakarsan Jack, o kadar uygarlaşamadım. **PETER CAREY**, Jack Maggs

Jane Birkin Aralık'ta Babylon'da

RADIOHEAD'in "Hail To The Thief" zamanında yaptığı kısa filmler ve klibesk görüntüler, yayınlanmamış parçalarla birlikte, "The Gigantic Lying Mouth" adıyla 110 dakikalık bir DVD olarak piyasaya sürülüyor. Radiohead, UK Music Hall Of Fame'e de aday gösterildi.

2003 Eylül'ünde yitirdiğimiz **WARREN ZEVON** için bir tribute hazırlanıyor. "Enjoy Every Sandwich: The Song Of Warren Zevon" isimli albüm için Pixies'in seçtiği parça "Ain't That Pretty At All". Bob Dylan ve Bruce Springsteen de kadroda yer alan sanatçılar arasında.

NIRVANA'nın uzun zamandır beklenen box-set'i kasım ayında "With The Lights Out" adıyla yayınlanacak. Albümdeki 81 parçadan 68'i şimdiye kadar hiç duymadığımız kayıtlar. Demo ve prova enstantanelerinden, konser ve eviçi video görüntülerinden oluşacak set üç CD ve bir DVD'den oluşuyor.

17 Ekim'de Londra'da bir motosiklet kazası geçiren ve ağır yaralanan **MARC ALMOND** yoğun bakımdan çıktı. Almond, bir otomobille çarpışan motosikletin arkasında oturuyordu. Gelen son haberlere göre, Almond'un tedavisi halen hastanede sürüyor. Ailesi ise sanatçının durumu hakkında ser veriyor sır vermiyor.

JIMMY EAT WORLD grubunun yeni albümü "Futures" yayınlandı. Albümle aynı ismi taşıyan şarkıda yer alan "Geleceğe daima inandım, Kasım için en iyisini umut ediyorum" dizesi 2 Kasım'daki Amerikan başkanlık seçimlerine gönderme yapıyor. Grubun lideri Jim Adkins, MTV'ye, "Beyaz Saray'da yeni bir başkan görmek istediğini" açıkladı.

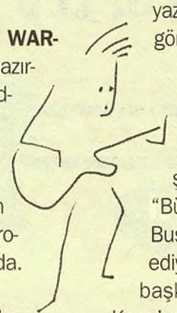

MORRISSEY resmî internet sitesinde Amerikalı seçmenleri George Bush'a karşı oy kullanmaya çağırdı: "Bütün kalbimle sizleri George Bush'a karşı oy vermeye teşvik ediyorum! Jon Stewart ideal bir başkan olurdu, ama John Kerry'ye oy vermek daha mantıklı ve makûl görünüyor. Bush, Amerikalıları yeryüzünün en nevrotik halkı haline getirdi. Bu ülke, bizler için gidilmesi en nahoş topraklar haline geldi; Bush'un getirdiği kurallara göre davranan göçmenlik bürosu yetkilileri Hitler'in SS'lerini aratmıyorlar. Lütfen ABD'ye zekâsını, aklını iade edin! Oy kullanmayı unutmayın. Kerry'ye oy verin ve Bush'tan kurtulun!"

McGill Üniversitesi'nden fahrî müzik doktoru unvanı alan **JONI MITCHELL**, bir hafta geçmeden Kanada'nın şeref nişanı "Order Of Canada"ya lâyık görüldü.

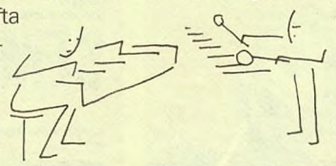

MANICS basçısı **NICKY WIRE**, genç rock'çulara açtı ağzını yumdu gözünü: "**WHITE STRIPES** olayını anlamıyorum. Diyorlar ki 'albümü iki günde kaydettik'; bu da boktan bir albüm demektir. **JETS** de acayip kötü. Müzikleri ancak bir cenin kadar gelişkin. Halbuki iyi müzik yapmak aslında çok kolay bir şey. Her türlü donanımı, bilgisayarları olan ve kulağa iyice gelen, ama inanılmaz derecede ortalama bir müzik yapan o kadar çok ahmak var ki..."

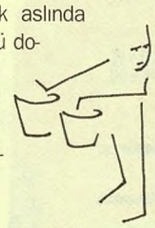

Litvanya'da tutuklu bulunan Noir Désir solisti **BERTRAND CANTAT**, cezasının geri kalan bölümünü tamamlamak üzere ülkesi Fransa'ya, Toulouse kentindeki Muret cezaevine getirildi. 2003'ün temmuz ayında aralarında çıkan kavga sonucu sevgilisi Marie Trintignant'ın ölümüne sebep olan Cantat, geçtiğimiz mart ayında sekiz yıl hapis cezasına çarptırılmıştı. Bu arada, Fransa'da Noir Désir için yeni bir biyografi ve inceleme yayınlandı: "Noir Désir-Tout est là" ismindeki kitap Sébastien Raizer imzası taşıyor.

FRANZ FERDINAND yeni albümün prodüksiyonunu bizzat üstlenecek. Böylece grubun müziği daha kendinden emin ve daha az soğuk olacakmış. Albümün dört şarkısı şimdiden hazır.

Üçüncü Ramone da gitti: Gitarist **JOHNNY RAMONE**, 15 Eylül'de, Los Angeles'ta hayata gözlerini yumdu. Prostat kanserinden ölen Johnny, sağcılığını sık sık beyan ederdi, sıkı Bush destekçisiydi. Ama, nihayetinde bir Ramone'du. Johnny'nin hatırasına düzenlenen geceye The Strokes, Blondie, Sonic Youth ve Joan Jett de katıldı...

John Peel'ın en sevdiği şarkı olan **THE UNDERTONES**'un "Teenage Kicks"i önümüzdeki noelin bir numarası olmaya aday. İngiliz bahis şirketi William Hill'in listesinde dördüncü sırada bulunan şarkı 1'e 14 veriyor. Yayın haklarını elinde bulunduran plak şirketi EMI single'ı resmen yayınlamayı düşünmediği halde, John Peel'ın anısını yaşatmak isteyen dinleyicilerin yoğun talebi nedeniyle şarkı bahise dahil edilmiş.

"Yeke Yeke"yle tanıdığımız **MORY KANTE**, yeni albümü "Sabou"yu yayınladı.

MASSIVE ATTACK, 3D ağırlıklı bir soundtrack çalışma olan "Danny The Dog"a imza attığı günlerde, DADDY G de "DJ Kicks" isimli albümünü yayınladı. Son Massive Attack işi "100th Window"u ruhsuz bulduğunu bir kez daha ifade eden Daddy G, bir sonraki Massive Attack albümünde 3D'yi yalnız bırakmayacakmış.

Express

sayı 42

GÖÇER IRGATLARIN GÜZ SEFERİ
GAZAP PAMUKLARI

JACQUES DERRIDA'NIN MİRASI
AVRUPA VE "BİZ"

AB GÖZÜYLE TÜRKİYE'NİN ÜYELİĞİ
HEDEFİMİZ AKDENİZ; İKİ İLERİ, BİR GERİ

ABD SEÇİMLERİ, İTTİFAKLAR VE İMPARATORLUK
BUSH EHVEN-İ ŞER Mİ?

İNSAN HAKLARINDA YENİ TAKTİKLER
"HASMI YANINA ÇEKMEK"

UĞUR YÜCEL'İN GÖZÜYLE "YAZI TURA"
HAYATIN NEFESİ

CİWAN HACO'NUN ANKARA KONSERİ
"BABAANNE"LERİN AFOROZU

KARS KAFKAS KÜLTÜRLERİ FESTİVALİ
DOĞU KAPI'NIN ANAHTARLARI

babylon

www.babylon.com.tr

KASIM
NOVEMBER

BABYLON TURNS ISTANBUL ON

Şehbender Sokak No: 3 Asmalımescit,
Tünel/Beyoğlu T: (212) 292 73 68

Babylon bir Pozitif Titreşim'dir.
www.pozitif.info

Garanti Caz Yeşili (New York)

MIKE STERN BAND featuring RICHARD BONA & DENNIS CHAMBERS

03.11 ÇAWed-04.11 PEThu

21:30

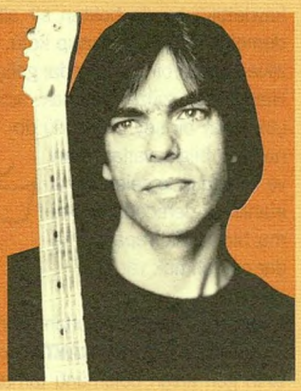

Mavi Müzik (Münih)

CHICKS on SPEED (Live)

26.11 CUFRI-27.11 CTSAT

23:00

Millering The Nite @ Babylon (Londra)

MIRA CALIX-JIMMY EDGAR

19.11 CUFRI

23:00

Yaşamla Dansınızı Yarım Bırakmayın! (İstanbul)

MUAMMER KETENCOĞLU & ZEYBEK TOPLULUĞU

02.11 SATUE

21:30

Radio Oxi-Gen presents SAMSUNG FUN CLUBBING

05.11 CUFRI

23:00

(İstanbul)

HAREM

Konuk Sanatçı: Kirpi

06.11 CTSAT

23:00

(İstanbul)

BARBAROS ERKÖSE ENSEMBLE

09.11 SATUE

21:30

(İstanbul)

SEMA

10.11 ÇAWED

21:30

(Hopa-İstanbul)

KAZIM KOYUNCU

11.11 PETHU

21:30

(İstanbul)

NİL KARAİBRAHİMGİL

12.11 CUFRI

23:00

(İstanbul-Berlin)

CEZA

+Ayben+ Fuat+Funky C.

13.11 CTSAT

23:00

DEPECHE MODE DEVOTIONAL PARTY

16.11 SATUE

21:30

(Paris-İstanbul-Kırklareli)

SMADJ presents S.O.S.

18.11 PETHU

21:30

(İstanbul)

REBEL MOVES

20.11 CTSAT

23:00

OLDIES BUT GOLDIES

15.11 PTMON

21:30

Naim Dilmener Sunar:

Dünden Bugüne Türkçe Pop

Konuk Sanatçı: Ayten Alpman

25.11 PETHU

21:30

Fransız Kültür Merkezi Katkılarıyla (Paris)

MAGIK MALIK

30.11 SATUE

21:30

(Tokyo)

JAPAN JAZZ UNIT

29.11 PTMON

21:30

Biletler Babylon ve Biletix gişelerinde. biletix

PARS/MCCANN ERICKSON

Radikal

izgi

RADI OXI-GEN FM 93.9 ISTANBUL

"Açık Radyo." 94.9

Wall

Doritos

BANCI TELEKOM

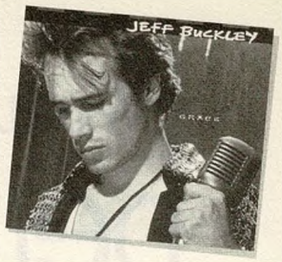

YENİDEN "GRACE": JEFF BUCKLEY'NİN ALBÜMÜ 10 YAŞINDA

Jeff Buckley'nin "Grace"i, Legacy Edition başlığı altında, üç parçalık bir set olarak yeniden yayınlandı: Orijinal CD'ye ilaveten bilinmedik şarkılar ve cover'larla desteklenen ikinci bir CD ve kliplerden, belgesel görüntülerden oluşan bir DVD... İşte "Grace"in onuncu yılı şerefine, –ipin ucu biraz kaçmış da olsa– bir ipucu arayışı, bir anlamaya çalışma çalışması... Daha nice onyıllara...

meddücezir

Haksızlık. Jeff Buckley'nin öyküsünde –mesela bir Jimi Hendrix'te, Jim Morrison'da, Kurt Cobain'de olmadığı kadar– çok sayıda ölüm sözcüğü geçiyor. Fazlasıyla ölümle kuşatılmış, ölümle terbiye edilmiş bir hayat bu. Genç yaşta yitip gitmiş bir şarkıyazarının, Tim Buckley'nin oğlu. Baba, oğluyla ömründe yalnızca bir-iki kez görüşüyor. Jeff, Tim'in hayatında bir varlık olarak değil, yalnızca bir şarkısının bir yerinde bir imge olarak yer alıyor. Tim öldüğünde Jeff dokuz yaşında. Babası, onun hayatında, kendi tabiriyle, "bir yokluk olarak var". Ama kendini bildi bileli bütün hatıraları müzikten ibaret olan bu çocuk, babasının şarkılarını bir imtihana çalışır gibi hafızasına kazıyor zamanla. Onu bir rock starlığa götüren trenin hareket düdüğü, babasını anma amacıyla düzenlenen bir konserde çalıyor. 1991'de New York, Brooklyn'deki küçük bir kültür merkezi olan St. Ann kilisesinde (bir sene öncesinde Lou Reed ve John Cale'in, Andy Warhol için "Songs For Drella"yı kaydettikleri yer) Tim Buckley gecesinde, sahnede çaldığı bir şarkıyla –Tim'in Jeff'ten bahsettiği "I Never Asked To Be Your Mountain"la– rock mitolojisine açıyor gözlerini Jeff Buckley. Sonrasında bar programları, ilk canlı kayıtlar, "Grace" albümü, şöhret, uzun turneler, ikinci albüm hazırlıkları ve 1997'nin 29 Mayıs'ında Mississippi nehrinin sularında hayata son veda...

Yalan olmamasına rağmen aldatıcı bir sinopsis bu. Aldatıcı, çünkü merhamet talep ediyor, oysa çok daha fazlasını (hayır, başka türlüsünü) hak ediyor... Bu öyküye artık ölümün cenderesinden değil, kalımın penceresinden bakmak lazım. Tam on senedir can taşıyan, kalbi çarpan o albüme, "Grace"e geri dönmek lazım. Dahası lazım: Altıncı şarkının, Cohen yorumu "Hallelujah"nın hemen başındaki o bir saniyelik derin nefeste saklı uzviyette kaybolup gitmek mesela...

10 şarkı, 50 dakika... Üç cover: Bir Cohen şarkısı, bir Benjamin Britten aryası, "Lilac Wine" adlı bir standart... Diğerlerinde tüm sözler Jeff Buckley'e ait. Üçünü kendi bestelemiş, ikisini grup elemanlarıyla, diğer ikisini ("Mojo Pin" ve "Grace") Gary Lucas'la birlikte müziğe dökmüş. (Gary Lucas'ı ve grubunda çalan Michael Tighe'ı, o her şeyin başlangıç noktası St. Ann gecesinden tanıyor.) Neticede bir rock albümü. Elektrogitarların, basın, davulun, orgun dile geldiği, harmonium, tabla ve doğulu yaylıların da ses verdiği zengin bir albüm. Peki bu albüm her dinleyişte, insanda "ben şimdi dünyanın en güzel albümünü dinliyorum" hissini nasıl uyandırıyor? Öncelikle, büyük bir şarkıcının, müziğin akışkanlığı içinde göçebe bir sesin albümü "Grace". Jeff'in sesinde insanın iliklerine işleyen bir "massive attack", yürek dağlayan bir "primal scream" var. Bu sesin doğası bu, bize doğaüstü gelse de. John Berger, "hava, kuşların yolculuklara çıktıkları değil, yaşadıkları yerdir" diye yazıyor "Düğüne" romanında. Öyle.

Çok savruk, derbeder, durkalklı, medcezirli, akan, akan, akan, taşan bir albüm. Şarkılarda, bir şarkıdan beklenmeyecek şeyler oluyor. Bir şehrin sokaklarında, parklarında, denizlerinde, dehlizlerinde dolaşmak, gündüzlerine, gecelerine karışmak gibi... Formüller kâr etmiyor; kendi tiyatro sahnesini, kendi sinema perdesini yanında taşıyan bir müzik. Ve kendi Led Zeppelin'ini.

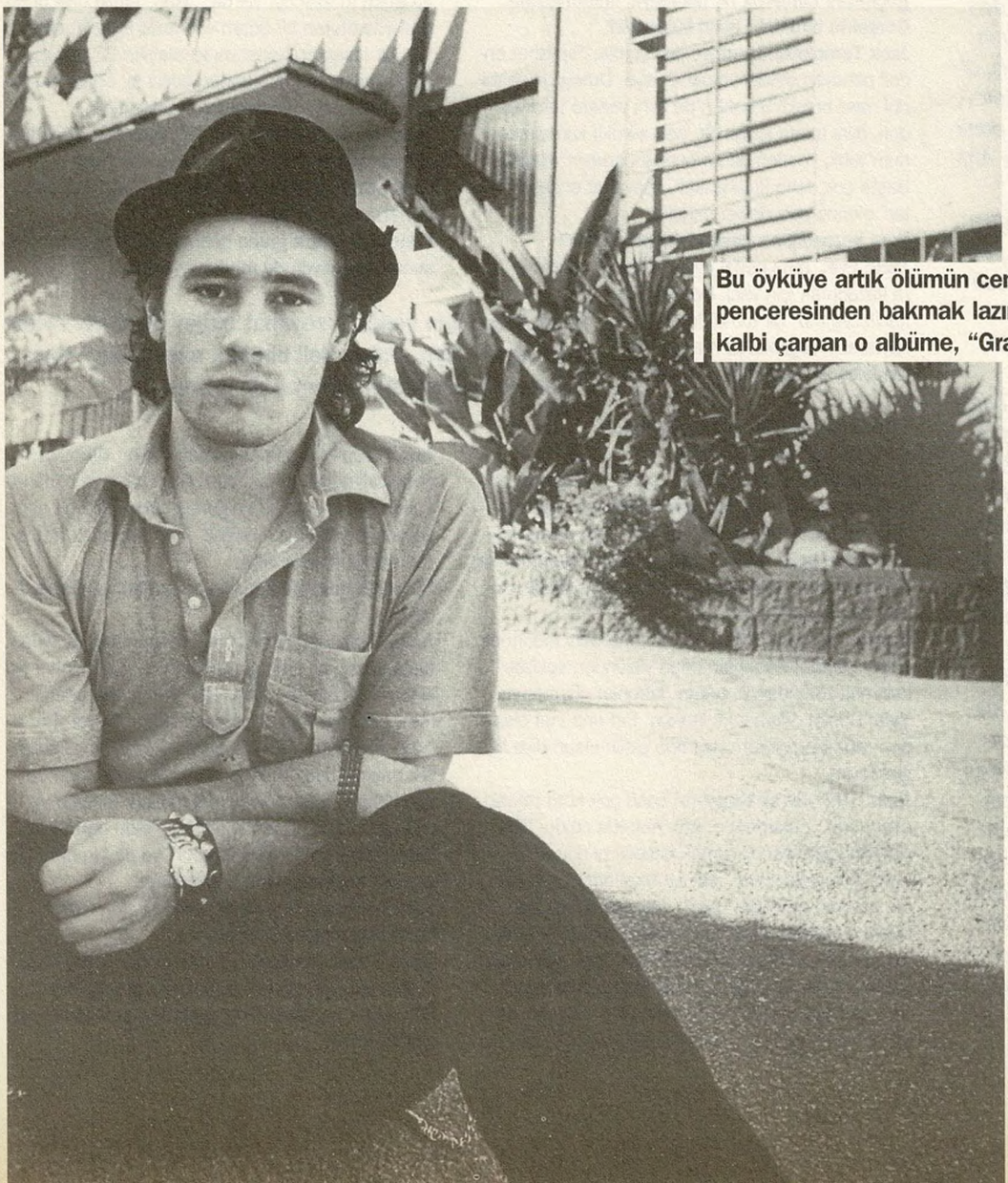

Bu öyküye artık ölümün cenderesinden değil, kalımın penceresinden bakmak lazım. Tam on senedir can taşıyan, kalbi çarpan o albüme, "Grace"e geri dönmek lazım.

"Grace"in güzelliği, biraz da Jeff Buckley'nin Led Zeppelin'i bir heavy rock canavarı gibi değil, zamandan ve coğrafyadan azade bir ses okyanusu olarak doğru okuyabilmiş olmasından geliyor.

"Grace", yayınlandığı yıl olan 1994'ü temsil etmiyor, dün bugün yarın ve daimalarda korkusuzca, şehvetle geziniyor.

Jeff Buckley Dylan'ı, Cohen'i, Van Morrison'ı, Patti Smith'i, Edith Piaf'ı, Nusrat Fateh Ali Khan'ı çok seviyor. Jimmy Page, Elvis Costello, Bono, Chrissie Hynde "Grace"i çok seviyor.

"Grace", fani dünyanın ebedi rock müziği.

Derya Bengi

World / Inferno Friendship Society

Deliye her gün bayram

Foto: Serkan Seymen

Ne yonja.com'dan haberdardık, ne de World/Inferno Friendship Society'den. Meğer Yonja, bilmem kaç bin kişinin üye olduğu bir arkadaşlık sitesiymiş, diğeri ise bu sitenin 17 Eylül'de tertipleyeceği geceye davetli Brooklyn'li bir punk grubu. Grup diyoruz ama, "Dünya Ahiret (Cehennem) Dostluk Cemiyeti" kendilerine daha çok "orkestra" sıfatını yakıştırıyor. Müziklerinde ska var, punk var, rock var, ucundan caz, kıyısından çingene ritmleri var. Dokuzu birden çıktıklarında sahnede bir varyete, bir varyete... Kendi deyişleriyle, "sirk punk'ı"... Ekipte İsrailli Yula ve –Türkçe kelime haznesi parmaklarının sayısını geçmeyen– İzmirli Semra dışında herkes Amerikalı... Yonja.com'un muhtemelen isimlerindeki "dostluk" kısmına tav olduğu grup, o gece site müdavimlerini ne kadar mest etti, emin değiliz. Çünkü asıl prim yapan, onlardan sonra sahneye çıkan Mor ve Ötesi oldu... Bizimse şikayet edecek halimiz yok. Grubun müziğinden de, şarkıcı ve ideolog Jack Terricloth'un "punk is not dead" özlü konuşmalarından da, ertesi gün Sultanahmet'teki otellerinin terasında yaptığımız söyleşiden de memnun kaldık. Hafif ter döktüysek, o da söyleşinin de bir sirk havasında geçmesinden, dokuz kişinin aynı anda konuşup aynı anda kahkaha patlatmasındandı. İşte Roll sayfalarında, bir daha İstanbul'da çalma hayalleri olan güzel bir grubun kan tahlili...

Web-sitenizde (www.worldinferno.com) grubun geçmişini fantastik bir hikâyeyle anlatmışsınız. Gerçekte birbirinizi nasıl buldunuz?

Jack Terricloth: Gazeteye ilan verdik, "seyahat engeli olmayan deliler aranıyor" diye. Dokuz deli birbirini nasıl bulur? Brooklyn'de aynı yerlere takılıyorduk, aynı barda içiyorduk, ben sürekli konuşuyordum tabii, "neden bir grubumuz olmasın" dedik. Başta çok daha kalabalıktık, "seyahat engeli olanlar" elendi, yeni deliler eklendi.

Para kazandığınız başka işleriniz var mı?

Jack: Evet, ama hepsi uyduruk işler, gerçekten para kazanmak için yani. Her an bırakabileceğimiz, bir turne durumunda kaytarabileceğimiz, az maaşlı boktan işler. Onlardan konuşmayalım ya...

Yula Beeri: Ben bir işte tutunamıyorum, sürekli değiştiriyorum.

Konserde, eş dost size niye müzik yaptığınızı, oradan oraya konserler için gezdiğinizi sorduğunda, "çünkü benim bir düşmanım var" diye cevap verdiğinizden bahsettiniz. Hatta gençlere de mutlaka bir düşmanları olmasını salık verdiniz. Kimdir, nedir sizin düşmanınız?

Semra Erçin: Patronum, her fırsatta beni öldürmek istiyor şeytan! Sabahları onun yüzünden sekizde kalkmak zorundayım, bütün patronlar düşmanım!

Yula: Benim düşmanım Semra. Sırf ona inat olsun diye müzik yapıyorum, sırf ona pislik olsun diye bu gruptayım.

Jack: 1987'de bir tezgâhtar bana çok kötü davranmıştı, onu unutamadım, içim nefretle doldu. Bir dükkâna girip cımbız almak istediğimi söyledim, bana öyle gelişigüzel "işte şu taraflarda bir yerdedir, ararsan bulursun" dedi, delirdim. Ertesi gün bütün arkadaşlarıma haber saldım, hepsi birer ikişer gidip herife "cımbızlar nerede?" diye sormaya başladı. Ertesi gün gidip hepsi birden başka bir şey sormaya başladılar. Sonra ben göründüm ve eğilip herife sakince "cımbızlar ne tarafta?" diye sordum. Hah! İlk kez açıklıyorum, o tezgâhtarın adı... Donald Rumsfeld!!! Benim düşmanım odur.

Düşmanınız haberdar mı sizden, müziğinizi hiç dinlemiş midir?

Jack: Müziğimi değil ama, şu cümleyi benden çok dinledi: "Cımbızlar ne tarafta?.." Şaka maka, Washington'da çok nüfuzlu bir grubuz, kesinlikle dinlemiştir...

Evet, diğerlerinin düşmanları...

Peter Hess: Ska. Ska'yla bir meselem var benim.

Yula: Yalancı, kendin ska yapıp durmuyor musun?

Ben Kotch: Benim düşmanım George W. Bush.

Ya seçimi kaybederse, düşmansız kalırsanız, fena bir şey değil mi?

Ben: Yok, kaybetse bile, gönlümün en sevdiğim düşmanlar köşesinde onun yeri hep ayrı olacaktır.

Dan Bailey'in düşmanı kim?

Dan Bailey: Dan Bailey! Gerçekten çok boktan bir herif, bütün hayatımı mahvetti, artık ona dayanamıyorum.

Müzik bir işe yarıyor mu?

Dan: İşin boktan yanı, müzikle gittikçe güçleniyor piç kurusu. Bu da benim çelişkim işte...

Maura Corrigan: Benim düşmanımı çaldılar; George Bush'tu aslında. Bir de... Hah, Steve diye bizim oralarda oturan bir adam var, kuzu kıvırcığı saçları var, bir insan bu kadar mı kıl olabilir! Bir davulcu sevgilim vardı, ona o kadar yazıldı ki, adam sevgilimi elimden aldı. Ondan nefret ediyorum.

Franz Nicolay: Düşmanım IRS, Amerikan Gelir İdaresi; sırtımdan bir imparatorluk yaratıyorlar.

Lucky Strano: Bana mı geldi sıra? Düşman çok; devlet, polis, büyük şirketler...

Kendinize müzik grubu denmesinden hoşlanmıyorsunuz. Müzisyen de mi demeyelim?

Gazeteye ilan verdik, "seyahat engeli olmayan deliler aranıyor" diye. Dokuz deli birbirini nasıl bulur? Aynı yerlere takılıyorduk, aynı barda içiyorduk...

Jack: Grup mrup, bunlar yalan şeyler. Bizimki bir çeşit birliktelik, bir orkestra. Grup deyince biri önde şarkı söylüyor, arkada diğerleri çalıyor gibi bir şey geliyor ya akla, biz o değiliz. Ama yok artık, müzisyen değiliz de diyemeyiz.

Bir yerde müzisyenlerin hepsi şımarıktır demişsiniz de...

Jack: Sahneden seyircilerin arasına inen, onlarla dans eden kaç grup gördünüz? Ne yaptıklarının farkında değil birçoğu, sahnede olmayı hak edebilmek için daha fazlasını yapmaları gerekiyor. Daha önce başka gruplarla da çalıştık her birimiz, ama tek başarılı olan bu işte... Hani bisiklete binmeyi öğrenirken iki yana küçük tekerlekler takarlar ya, diğer gruplar da öyle bir alıştırma oldu bizim için.

Yaptığınız müziğe "sirk punk'ı" ya da "kanına çingenelik karışmış punk" diyorsunuz...

Yula: Aslında o çingene işi geride kaldı. Şimdi trend oldu çingenelik hissiyatı.

Jack: Bence, gördüğün gibi, tam bir sirk gibi yaşadığımız için, yaptığımız müziğin adı sirk punk'ı.

Konserler, provalar dışında birlikte çok zaman geçirir misiniz?

Jack: Maalesef çok. Şöyle söyleyeyim, evimden yanımda grup elemanlarından biri olmadan çıktığım hiç olmuyor!

Web sitesindeki o fantastik kuruluş hikâyenizde Hakim Bey'e bir atıf var. Nasıl ilham kaynağınız oldu kendisi?

Jack: "TAZ"ı okumuştum. Bir üniversitede ders verebilsin diye herhalde, çok akademik laf kalabalığı yapmış, ama bize, bana denk düşen güzel bir fikir var orada: Geçici otonom bölgelerde her an her şey olabilir. Yaratmaya çalıştığımız da bu zaten: Kalabalık, içinde yaşam enerjisi barındıran, bu enerjiyi bir şey için kullanan otonom bir bölge...

Müziğinizi dinleyenlerin ne kadarı o bölgeye dahil olabiliyor?

Jack: Şaşırtıcı bir şey buldukları ve kendi içlerinde sarsıldıkları kesin. Şarkılarımızın sözleri, albüm kapakları, konserler –bir şey var bizde, anlıyor musunuz? Niye bizimle röportaj yapıyorsunuz, şehre her gelen grupla konuşmuyorsunuzdur, eminim. Siz de anladınız o şeyi ki buradasınız, bölgedesiniz.

Orkestranızın nihaî hedefinin bir takım durumları manipüle etmek olduğunu söylüyorsunuz. Nasıl durumlar bunlar?

Jack: Farklı kişilikte bu kadar insan bir odaya girse, orayı değiştirir zaten. Biz sokakları, caddeleri değiştiriyoruz. Yoldan geçerken bizi işaret ediyorlar parmaklarıyla, "şunlara bak!" diyorlar. Şunlar kim, adını koyamıyorlar.

Peter: Mesela şimdi şu odaya girelim, kendiniz görün nasıl değiştirdiğimizi.

Jack: Adım attığımız her yer güzelleşir, heyecan veririz insanlara, yaşadıklarını hatırlatırız.

Bay Jack, siz kendinizi çok mu beğeniyorsunuz?

Jack: Elbette, bence harikulade bir adamım.

Web-sitesinde "Jack olsa ne yapardı?" diye bir bölüm var, insanlar dertlerini söylüyor, siz derman oluyorsunuz. Konserde de aynı mevzuya değindiniz, o bölümde de gençlere okullarını yakmalarını öneriyorsunuz. Siz yaktınız mı?

Jack: Mecazi olarak, defalarca. Benden sonra emekli olmak zorunda kalan öğretmenler oldu. Lise iğrenç bir yer, hâlâ her eylülde mideme inceden bir ağrı girer benim, hep bir şey olacak ve tekrar liseye gidecekmişim gibi hissederim. Bir sürü insan gibi benim de hayatımın en katlanılmaz evresiydi lise.

Siciliniz de pek parlak değilmiş. 15 yaşında Reagan aleyhtarı bir gösteri düzenlediğiniz için disiplin cezası almışsınız.

Jack: İğrenç lise dönemimin en iğrenç yanı da Reagan iktidarına rastlamasıydı. Şimdi Bush diye deliriyor insanlar, ama bence Reagan dönemi en az Bush dönemi kadar kokuşuk, hatta daha kokuşuk bir dönemdi. Haklarımız elimizden alınıyordu, okula uyuşturucu arasın diye köpekler sokuluyordu. Bir güruh da okul bahçesinde "vur, vur, vur" diye bağırıyordu, "Reagan'a ölüüüüm"... Güzel zamanlardı, yani kötü zamanlardı da, güzel olan bir kısmı vardı.

Reagan olmasaydı Bush olmaz mıydı ya da ne değişirdi?

Jack: Bilmem ki, o kadar siyasî analizci gibi konuşmayayım, ama evet, teknik olarak baba ve oğul Bush'lu zamanlarımız olmazdı.

Seçim tahminlerinizi alalım...

Jack: Amerikan vatandaşlığım üzerine bahse girerim ki, Bush kaybedecek...

Kerry kazanırsa ne olacak?

Jack: Çok şey değişmez, ama en azından Amerika Birleşik Devletleri tekrar kağıt üzerinde olduğu gibi resmî dil olarak İngilizceyi kullanmaya başlar. Adam İngilizce konuşmasını bile bilmiyor ki! Kerry gelse, ona da karşı olacağız, bu da kesin. Her şeye karşıyız, anasını satayım. Üniformalı, üniformasız... Herhangi bir güvenlik görevlisi, polis olmasına da gerek yok, benimle konuştuğunda, kimlik sorduğunda sinirleniyorum ben, ter basıyor, bir acayip oluyorum.

Oy verecek misiniz?

Maura: Ben vereceğim, zaten tek yapabileceğim şey bu.

Konserde "biz Bush'la uğraşıyoruz, siz de zinayı suç saymaya çalışan başka birileriyle" dediniz. Nedir zina meselesine yaklaşımınız?

Jack: Konserde öyle dedim, ama zinanın cezaî yaptırımının olması iyi bir şey sanki. Tahrik unsuru oluyor, insanın canı daha çok çekiyor.

Sizin orkestrada demokrasi var mı?

Jack: Maalesef evet.

Peter: Bence oligarşi.

Yula: Bizde demokrasi şöyle işliyor, kim daha çok bağırırsa onun dediği oluyor. Zaten demokrasi de bu değil mi? Ama şarkıları soruyorsan, hepsinin sözlerini bu adam yazıyor.

Jack: Sözleri ben yazıyorum, ama müzikleri beraber yapıyoruz. Bu yüzden de senede üç parça çıkabiliyor ancak! Neyse ki sizleri eğlendirmeyi o kadar kafamıza takmışız ki, bütün zorlukların üstesinden gelip, uğraşıp didiniyoruz.

Çok kavga ediyor musunuz? Biz şurada konuşurken bile arkada bir harala gürele var...

Yula: Çok ediyoruz gerçekten, bunlar ciddi ciddi güreşiyorlar da. Bıçak çeken bile oluyor.

Dan: Grubun kalabalık olması burada işe yarıyor. Diyelim iki tanesinden nefret ediyorsun, daha altı tane insan var birlikte takılabileceğin.

Ne olursa müziği bırakırsınız?

Jack: Tehditler bizi yıldıramaz. Gittiğimiz her yerde bize kıl olan yapılı abiler çıkar, ama biz korkmayız onlardan.

Ben: Başarı. Çok başarılı olursam bırakırım.

Yula: İşte bu yüzden bu gruptan bir halt olmaz! Sen ne diyorsun Lucky?

Lucky: Bazen bu müzik işleri çok enerji istiyor, ne bileyim, soru neydi?

Semra: Niye bırakayım canım, artık çocuk değilim ki, ne bıraktırabilir bana müziği?

Sizi kim dinliyor daha çok?

Jack: Gençler. 15-16 yaşlarında, deri ceketli, dik saçlı, öfkeli gençler. Onların dertlerine tercüman olabiliyoruz. Keşke 15 yaşımda böyle bir grup bulsaydım, hayat benim için daha kolay olurdu.

Tel Aviv'in kedileri üzerine bir şarkınız var...

Yula: Jack'i bir İsrail turuna çıkartmıştım, oradan çıktı o şarkı. Ailem orada olduğu için senede bir-iki kere ben de Tel Aviv'e giderim. Kötü döneme denk geldik biz. Komşuluk müessesesinin gereklerinden biri de birbirini yemektir, elli-yüz sene sonra can ciğer kuzu sarması olunur, sonra yine birbirlerine girerler. Tel Aviv'de yaşamak için zamanlama hatası...

Bir de korsanlar, CEO'lar, avukatlar ve borsacılardan dem vuran "Zen ve Odadaki Her Şeyi Yerle Bir Etme Sanatı" adlı şarkı dikkatimizi çekti. Biraz bu sanattan bahsetseniz...

Jack: Bu aslında bizim tüm fikriyatımızı, hayat anlayışımızı anlatan bir şarkı. Odada kırıp dökmek istediğiniz bir şey vardır, değil mi? Diyoruz ki, bütün odayı yerle bir et. Etmezsen, o odadan zaten sana hayır gelmeyecektir. Kökten çözüm, holistik anlayış... Tavsiye ederim.

Albüm eleştirilerini okuduğunuzda etkileniyor musunuz?

Peter: Kötü şeyler yazarlarsa düşmanımız oluyorlar, onları hayatlarından bezdiriyoruz; iyi yazanları sevgiye, hediyelere boğuyoruz.

1987'de bir tezgâhtar bana çok kötü davranmıştı. Cımbız almak istediğimi söyledim, "şu tarafta bir yerde, ararsan bulursun" dedi, delirdim. İlk kez açıklıyorum, tezgâhtarın adı... Donald Rumsfeld! Benim düşmanım odur.

Jack: Yok, aslında pek taktığımız söylenemez...

Bir de kafayı hayaletlere, cinlere, perilere, cadılar bayramına çok takmışsınız. Niye ki?

Dan: Amerika'da cadılar bayramını sevmeyene insan denmez.

Ben: Kapıları çalarsın, şekerleri kaparsın. Sana "oyun mu, ikram mı" diye sorarlar...

Franz: Bizim gibi çocuklar hep oyun ister.

Jack: Ruhlar, cinler, periler gerçek değil diyorlar, peki ama gerçek ne? Cadılar bayramı bütün çocuklar için güzel bir şeydir, biz bunu her güne yaymak, birer yetişkin olarak her günü cadılar bayramı heyecanında geçirmek istiyoruz.

Bizde "deliye her gün bayram" diye bir söz var. Tam size göreymiş...

Jack: Gerçekten var mı böyle bir laf? Deliye her gün bayram... İşte bu. Biz buyuz.

Yeni punk grubu kuracak gençlere neler önerirsiniz?

Jack: Kurmasınlar, roman yazsınlar.

Söyleşi: **Pınar Öğünç**

Bazı eserleri: The Bridgewater Astral League (1997), The East Coast Super Sound Punk Of Today –Singles (2000), Just The Best Party (2002), Hallowmas Live At North Six (2003), Speak Of Brave Men (2004)

BEASTIE BOYS

KOVBOYLAR HUZURSUZ OLMUŞ NEW YORK SOKAKLARINDA

80'lerin ortalarından itibaren ortalardalar... Gettodan filan çıkmadılar, beyaz ve entelektüel kesimin fırlama sokak çocukları oldular... Hiphop ve rap'in punk-rock, free-caz, Zappa, Woody Allen kanadında yer aldılar. Tibet'e Özgürlük konserlerini düzenleyen de onlardı, Bush'a ilk kafa tutanlar arasında da onlar vardı... Memleketleri New York'a adanmış "To The 5 Boroughs" (İstanbullu olsalarmış, "Yeditepe'ye" derlermiş) adlı albümlerinin üstüne Les Inrockuptibles'e verdikleri mülâkatı getiriyoruz ekranlarınıza.

Beastie Boys: MCA, Mike D, Adrock

Evvelki albümünüz "Hello Nasty" 1998'de piyasaya sürüldü. Geçtiğimiz altı yıl boyunca neler yaptınız?

Adam Yaunch (MCA): En çok zamanımızı alan şeyler, geçmiş şarkılarımızdan oluşturduğumuz derleme CD ("The Sounds Of Science") ve DVD kayıtlarıydı. Bunun yanında konserler de verdik. Ben zamanımı mahjong oynamayı öğrenmekle geçirdim. Birlikte olduğumuz zamanlarda ise bol bol basket oynadık.

"To The 5 Boroughs" albümünü kaydetmeye başladığınız zaman nasıl bir ruh hali içindeydiniz?

Mike Diamond (Mike D): Kayıt Nisan 2002'de başlayıp Nisan 2004'te bitti. Üçümüz de kendi köşelerimizde oluşturduklarımızı dinleyeceğimiz için çok heyecanlıydık. Değişik şeyler yapma hevesiyle dağınık fikirlerimizi bir araya getirmeye başladık. Kendi adıma, üzerine bir sürü yeni beat kaydettiğim iPod'umdan yararlanabildiğim için çok mutluydum. Sonrasında, sözleri yazdığımız küçük kağıtlarımızı yanımıza alıp stüdyoya girdik ve orada uzunca bir zaman geçirdik. Albümü kaydetmek için New York'ta yeni bir yer bulduk. Aslında bizim çalışma tarzımız bu. Her albüm için stüdyo değiştiriyoruz. "Paul's Boutique" zamanında Kaliforniya'ya taşındık, "Check Your Head" ve "Ill Communication"ı kaydetmek için orada kendi stüdyomuzu kurduk. Hiçbir şey planlamaksızın ve kira bedeli olarak günde 2000 dolar harcadığımıza üzülmeksizin yaşayabileceğimiz bir yerde müzik yapmak çok daha sağlıklı. Böylece her şeyi kendi ritmimize uydurarak, birçok yeni fikri ekleyip çıkararak zamanımızı geçirebilmenin özgürlüğüyle şarkılarımızı tamamlıyoruz.

Bu yeni albüm bir öncekine göre çok daha kısa ve öz...

Mike D: "Hello Nasty" ile ilgili tek pişmanlığım, albümün süresinin uzunluğuydu. Biz her iki yüzü de yirmi dakikadan oluşan plaklar dinleyerek büyüdük. Favori albümlerimizin çoğunluğu kırk dakikadan uzun sürmüyor. Bu yüzden buna uymaya ve CD'nin imkânlarına kendimizi kaptırmamaya çalıştık.

Albümün tınısı oldukça old-school...

MCA: Biz sadece hiphop yaparak kaydı tamamladık ve bu yolda devam etmeye karar verdik. Önceki albümlerimizi kaydederken, kayıt sırasında sistemli olarak tarz değiştiriyorduk. Daha açık söylemek gerekirse, sadece enstrümantal parçaları çalmakla işe başlıyorduk, sonra daha hardcore bölümlere geçiyorduk ve sonunda rap parçalarına ulaşıyorduk. Fakat bu sefer doğrudan hiphop'un içine daldık. Kafamıza böylesi

ONBEŞ PARÇA, SEKİZ ŞARKI

Beasties'in 1986 tarihli ilk albümü "License To Ill"in yapımcısı Russell Simmons'du... Ancak yolları çabucak ayrılmış, geride tatsız anılar kalmıştı. Interview dergisi "To The 5 Boroughs"un şerefine üçlüyle Simmons'ı bir araya getirdi...

Russell Simmons: Ofisime ilk geldiğiniz gün dün gibi hatırımda. Şöyle dediğimi hatırlıyorum: "Bakın, ben bebek bakıcısı değilim."

Mike D: Bize bir nutuk atmıştın... Kurtis Blow da oradaydı, break dance yapıyordu.

Ondan pek hazzetmiyordunuz...

Mike D: Onun öngrubu olarak sahne almıştık, salondaki kalabalık bizi bir kaşık suda boğacaktı...

MCA: Üzerimizde Puma eşofmanlar vardı, bize kıl olmuşlardı.

"To The 5 Boroughs" hakkında aldığım tek olumsuz yorum, ticarî başarı şansının düşük olduğu. Kulağa çengel atan bir albüm değil.

Adrock: Çengel arayan yok ki. İnsanların kulağına çengel atmanın ne mânası var?

Kaç şarkı var albümde?

Mike D: Kaç şarkı mı, parça mı?

Şarkı.

Mike D: 15 parça içinde kaçı şarkı mı demek istiyorsun?

Evet.

Adrock: En az sekiz şarkı var.

MCA: "Shazam"ı şarkı mı sayıyorsunuz?

Adrock: Emin değilim.

Siz bilinçli rap'çiler olduğunuzu düşünüyorsunuz, değil mi? Bence en sıkı mesajı olanlar getto rap'çileri. Talib Kweli, "beni dikkatli dinleyin, ben bilinçliyim" diyor, ama öte yandan G-Unit hiç öyle bir iddiada bulunmuyor, ama gerçekten esinlendirici şeyler söylüyorlar.

Mike D: Hep bu soruyla karşılaşıyoruz: "Bugünün hiphop'unu nasıl buluyorsunuz?" Vermemizi bekledikleri cevap, "iş yok" ya da "yeterince bilinçli değil". Bence iyi albümler de var, kötü albümler de. Şu sıralar iyiler çoğunlukta.

Sizinki de iyi albüm. Sekiz şarkı...

Mike D: Sekizden fazla şarkı var.

Adrock "sekiz şarkı var" dedi.

Mike D: "En az sekiz" dedim. Kaç hiphop albümünde sekiz şarkı var?

Hiçbirinde sekiz tane yok... Run-D.M.C. MTV'ye ilk çıktığında ortalıkta Michael Jackson'dan başka siyah yoktu.

Adrock: Olur mu, Billy Ocean vardı.

Hayır, hiç siyah yoktu.

Adrock: Lionel Richie vardı, Rick James vardı.

Hayır, 1983-84'te MTV'de hiç siyah şarkıcı yoktu. Bence hiçbir sivil toplum örgütü, ırklar arasındaki gerginliği yumuşatmayı, gençlere hoşgörü aşılamayı hiphop kadar beceremedi. Mesela siz Run-D.M.C.'yle turneye çıktınız ve gençler ikinizi birden severek büyüdüler. Birinizin beyaz, diğerinizin siyah olması bir mevzu değildi. Bugünkü ortamın temelleri o günlerde atılmıştı. Şimdi Eminem'le 50 Cent aynı durumda. Hiphop bunu başardı. Fakat yeterince beyaz rap'çi yok yine de...

MCA: Hiphop artık birkaç kuşağın müziği. Bugün 18 yaşındaki gençler neredeyse bütün hayatlarını hiphop'la geçirmiş bir kuşak. Üstelik, sözünü ettiğim kuşak beyaz, mainstream Amerika'nın gençleri.

Öte yandan Bush'u Beyaz Saray'da tutmak için örgütlenen gençler var. Onlar ayrı bir tür, sanat onlara ulaşmıyor.

MCA: Çünkü muhafazakâr kesim gençliğe MTV seyrettirmemek için, 50 Cent dinletmemek için elinden geleni yapıyor.

12→

yattı. Ritmleri yazmak ve kafiyeleri düzmek, kendimizi en elverişli ruh halinde bulmak anlamına geliyordu. Enstrümanlarımızı çalmakla uzaktan yakından alâkası yok, bu çok değişik bir müzik yapma tarzıydı.

Adam Horovitz (Adrock): Gerçekçi olalım, biz bu yaştan sonra değişemeyiz. Albümdeki "Oh Word?" gibi bazı parçalar old-school anlatım biçimine uyuyor ve bunlar insanı 80'li yılların ortalarına götürüyor. Bundan başka, bazı şarkılar günümüzün hiphop'una denk düşüyor. Örneğin "3 The Hard Way"in nakaratı LL Cool J'in bir albümünden alıntı. "Hey F*?# You" şarkısı "Licensed to Ill" zamanında çok dinlediğimiz bir Funkmaster Wizard Wiz albümünden esinlenerek yapıldı. Albüm iki şarkıdan oluşuyordu: "Bellevue Patient" ve crack'i öven "Crack it Up". Tamamen aklını kaçırmış, vahşi bir adam, orada garip ve sınırların dışında şeyler anlatıyor. Böcek yemekten, insanların ellerine kelepçe takan polislerin üzerine işemekten bahsediyor. O gerçek bir punk-rock MC'si.

İlk zamanlarınızın nostaljisini yaşıyor musunuz?

Mike D: Bu albümün geçmişe dönüş veya nostalji albümü olduğuna inanmıyorum. Bu albümün beat'lerini hazırlarken yeni ve değişik ritmler yaratmaya özen gösterdim. Fakat birlikte büyüdüğümüz hiphop hayatımızı çok etkiliyor ve bu da yaptığımız şarkılara yansıyor. Şunu söylemeliyim ki, hiphop ilk zamanlarında bir grup olayıydı. Her grubun kendine özgü alışkanlıkları ve teknikleri vardı. Artık hiphop sanatçıları genellikle solo takılıyorlar. Grup içinde oldukları zaman ise ilk zamanlarımızda sahip olduğumuz çok sesli yaklaşımı yakalayamıyorlar. Bugün seslerimizin birleştiğini duymak, hemen yirmi yıl öncesinin hiphop'unu akla getiriyor.

Teknolojinin gelişimi albümün yapısını nasıl etkiledi?

Mike D: Her şeyi daha kolay ve ulaşılabilir kıldı. Ben bilgisayar manyağı olduğum için bir sürü aletle uğraşarak doğru sesi veya efekti bulmaya çalışmak yerine programlarımı kurcalamayı tercih ediyorum. Aslında bütün albümlerimiz zamanın teknolojisinden etkilendi, çünkü bize ne yapmamız gerektiğini söyleyen ve bizi güden şey teknolojinin ta kendisi. "Licensed to Ill" zamanında sampler aletimiz bile yoktu. Şarkıları yapmak için stüdyo boyunca kayıt almamız gerekiyordu. Ama şimdi her şey çok basit. Bu yüzden bir ses teknisyeni veya yapımcıya ihtiyacımız olmadı. Bizi yönlendiren dördüncü bir kişi olmadığı için de kendimizi çok özgür hissettik. Burada seyyarlık da çok önemli tabii. Müziği yanınızda taşıyıp istediğiniz zaman istediğiniz yerde yeni şeyler ekleyebiliyorsunuz. Yani her şey daha rahat. Seçmek ve bir şarkıya konsantre olmak gitgide zorlaşsa bile, her şeyi binlerce kez deneme şansınız var. Ne var ki çalışma anlayışımız hiç değişmedi. Her şey tamamen içimize sinene kadar çalışıyoruz. Bu yüzden kendimize son bir tarih koymak zorundayız. Bunu yapmazsak en ince detaylarla zamanımızı geçiririz ve hiçbir şey bitiremeyiz.

Müziğin artık elle tutulan bir ürün olmaktan çıkması hakkında görüşleriniz nedir?

Mike D: Rahatsız değilim, ama ikilemde kalıyorum. Aldığım CD'ler doğrudan mp3 çalarıma gidiyor ve bir daha hiç CD'ye bakmıyorum. Ama bazı CD'ler bende inceleme arzusu uyandırıyor, onlara zaman ayırıyorum. Ben plak dinleyerek büyüdüm, her zaman onların kapaklarını okurdum. Müzikle ilişkim sadece şarkıları dinlemekten ibaret değil. Kapaklarını inceleme ve sözlerini okuma ihtiyacı duyuyorum.

"To The 5 Boroughs", şehriniz New York'a yazdığınız bir aşk mektubu gibi...

MCA: Çalışmalarımızın bitimine doğru fark ettiğimiz bir şey bu. Eğer albümde belirgin bir tema varsa o da budur. Hemen hemen her şarkıda.

Albümünüz için New York'taki modern günlük yaşamın gerçekçi bir betimlemesi diyebilir miyiz?

Mike D: Hayır, albüm daha çok içinde büyüdüğümüz şehri çağrıştırıyor. New York 70'li yılların sonunda ve 80'li yılların başında, yani vali Giuliani'nin sekiz yıllık yönetimine kadar bugünkünden çok farklıydı. Giuliani şehri değiştirdi. Ondan önce çok daha fazla tansiyon, şiddet ve gürültü vardı. Bunların hiçbiri artık yok ve geride kalanlar için bazen çok büyük özlem duyuyorum. Ama aynı zamanda bugün, sabahın 4'ünde sürekli arkama dikkat etmeme gerek kalmadan gezebiliyorum. Doğrusu, bir zamanlar gece dışarıda olmak felaket tehlikeliydi.

Artık hiphop'çular solo takılıyor. İlk zamanlarımızdaki çok sesli yaklaşımı yakalayamıyorlar. Seslerimizin birleştiğini duymak, yirmi yıl öncesinin hiphop'unu akla getiriyor.

Çeviren: ***Ahmet Acar***

Chicago Underground Trio

Rob Mazurek'in kornetiyle, Chad Taylor'ın davul setiyle İstanbul'a ikinci gelişleri. Geçen ay olduğu gibi, gene Akbank Caz Festivali'nde Chicago Underground Duo olarak izlemiştik onları. Bu sefer basçı Noel Kuppersmith'le beraber trio olarak karşımıza çıktılar. Chicago'nun deneysel caz geleneğini rock'la, soyut elektronik müzikle harmanlayan ve Bush yönetimine fırsat buldukça laf atan bu "protest" üçlüyle konser sonrasında konuştuk. Söyleşi sonunda Chad başka bir gece kulubüne giderken, biz de Mazurek ve Kuppersmith'le bir pidecinin yolunu tuttuk. Pideye ve özellikle sütlaca hayran kalan ikili, otele dönerken en yakın zamanda tekrar geleceklerini tekrarlıyordu...

HAVALar swinG'Li OLSUN

Gene çok iyi bir konser oldu. Teşekkür ederiz...
Rob Mazurek: Demek geçen sefer de gelmiştiniz! Güzel... Farklı mıydı?
Evet, mesela bu akşam vibrafon yoktu. Neden vibrafonu getirmediniz?
Chad Taylor: Trio'yken vibrafon kullanmıyoruz.
İlk konserin daha karanlık bir atmosferi vardı. Bu seferki biraz daha "funky"ydi.
Rob: Noel "funky" bir çocuk da ondan. *(gülüyor)*
ABD başkanlık seçimleri yaklaşıyor. Ralph Nader hâlâ aday mı?
Noel Kuppersmith: Umarım değildir. Geçen sefer Nader yüzünden her şey berbat oldu ve şu anda bulunduğumuz duruma geldik. Nader, Demokratların oylarını ikiye böldü. Eğer Nader'a oy verenlerin yarısı Gore'a oy vermiş olsaydı, şu an başımızda Bush olmazdı. Neyse, bu eski hikâye.
Oy vermeyi düşünüyor musunuz?
(üçü aynı anda) Kesinlikle.
Chad: Eğer oy vermezsen, şikayet etme hakkına sahip değilsindir.
Demokrat Parti'ye mi oylarınız?
(üçü aynı anda) Kesinlikle.
Bush'a karşı çıkmak için mi, yoksa Kerry'yi aday olarak beğendiğiniz için mi?
Noel: Bush daha fazla başkanlık görevinde kalmamalı. Karşısında kim olursa ona oyumu veririm. Kerry de favorim değil, ama sadece iki adayınız var ve birini seçmek durumundasınız...
Öğrendiğimize göre Chicago'dan ayrılmışsınız ve ayrı şehirlerde yaşıyormuşsunuz...
Rob: Chicago'yu hâlâ çok seviyoruz, orası her şeye başladığımız şehir. 1994-95'ti beraber çalmaya başladığımızda... Son zamanlarda Chad New York'a, Noel Wisconsin'e, ben de Zürih'e taşındım. Her ne kadar Chicago'dan uzaklaşmışsak da, hâlâ Chicago Underground ismini kullanıyoruz, çünkü orası her şeyin başladığı yer.
Şu aralar Chicago'daki bütünlük biraz dağılmaya başladı gibi. 2000'li yılların başlarında şehir daha üretkendi sanki.
Chad: Doğru, Chicago'daki sahne biraz dağıldı, ama hâlâ çok güzel yeni işler de çıkıyor. Şu anda yapılan işlerin eskisi gibi öne çıkmamasının bir nedeni de medyanın umurunda olmaması, fakat birkaç sene evvel herkesin gözü Chicago'daydı. Biz de doğru zamanda doğru yerdeydik galiba...

Ses sestir. Herhangi bir müzik aletinden nasıl yararlanıyorsak, elektronik seslere de aynı şekilde yaklaşıyoruz. Tonlar hoşumuza gidiyorsa, tamamdır.

Söz Chicago'dayken, yeni Tortoise albümü hakkındaki düşünceleriniz alabilir miyiz?
Chad: Ben beğendim.
Biraz tekrara düşmeye başladılar sanki...
Chad: Anlıyorum. Tortoise sound'una dair kendi koydukları bazı kurallar var ve o yolda ilerliyorlar.
Noel: Ben albüm için deli olmadım, ama Tortoise'dakileri kişisel olarak tanıdığım ve beraber de çalıştığım için daha iyi şeyler yapabileceklerini biliyorum. Albümdeki birkaç parça belki de şu ana kadar yaptıkları en parlak işler, ama albüm bir bütün olarak kendini çok öne çıkaramıyor.
Geçen mart ayında onları da görme şansı bulduk. Türkiye'ye gelmelerinde sizin de bir katkınız var mı?
Rob: Yok. Zaten onlar dünyanın birçok değişik yerinde konser veriyorlar. Ama eminim, buradaki ilk konserimizden sonraki olumlu düşüncelerimizi onlara bir şekilde aktarmışızdır.
Bu arada, Isotope 217 ne durumda? O ekiple yeniden bir araya gelecek misiniz?
Rob: Isotope 217 diye bir şey yok artık. Isotope'un dört albümü var, bu kadar.
Hepiniz ayrı şehirlerdesiniz. Bu düzen içerisinde nasıl çalışıyorsunuz?
Noel: Genel olarak ayrı ayrı çalışıyoruz. Ancak turdayken birbirimizle yeni fikirleri paylaşıp beraber çalışma imkânımız oluyor.
Bu gece konserde birkaç yeni parça duyduk galiba...
Noel: Evet, daha kaydetme şansı bulamadığımız yeni işler çaldık bu akşam.
Rob: Ayrı çalıştığımızda zaten eski parçaların üstünden geçiyoruz. Turne sırasında da, mesela soundcheck'te yeni bir şey denediğimizde, kulağa güzel geliyorsa, bundan yararlanıyoruz.
Elektronik sesler Chicago Underground sound'una giderek daha fazla dahil oluyor. Rob ve Noel konserde laptop kullandı. Rob'un Viyanalı deneysel elektronik müzik plak şirketi Mego'dan çıkan bir albümü de var...
Rob: Bu da bizim müziğimizin bir parçası. Sonuçta, ses sestir. Herhangi bir müzik aletinden nasıl yararlanıyorsak, elektronik seslere de aynı şekilde yaklaşıyoruz. Çıkan tonlar hoşumuza gidiyorsa, tamamdır...
Noel: Hepimiz şu ya da bu şekilde yaratmak istediğimiz sesleri bizim istediğimiz şekilde çıkartan bir enstrüman seçtik, Rob için trompet, benim için bas... Bilgisayar bunun bir sonraki adımı, çünkü büyük imkânlar sunuyor, adeta sonsuz...
İlk olarak nasıl başladınız birlikte müzik yapmaya? Duo, trio, hangisi ilkti?
Rob: Grup ilk kurulduğunda beş kişiydi, o zaman Chicago Underground Orchestra ismini kullanıyorduk. Bir gece ben ve Chad ikili olarak çalmaya karar verdik, böylelikle duo başlamış oldu. O sıralar Jeff Parker Tortoise'a katıldığı için turneye çıkmamız zorlaşmıştı. Biz de trio konseptiyle bir albüm kaydettik. Kısacası trio, ilk olarak turneye çıkma ihtiyacından doğdu. Ama bu da bize duo olarak yarattığımız konseptler üzerinde Noel'le beraber yeni bir bakış açısı kazanmamızı sağladı.

Bu arada quartet olarak bir albüm yaptık.

"La Jetée"parçasının bizim bildiğimiz üç değişik versiyonu var, bir Tortoise'dan, bir Isotope'dan, bir de Trio'dan. Parçanın ismi nerden geldi?

Chad: Şarkının bestesi Jeff Parker'a ait. Bildiğim kadarıyla, aynı isimli filmden esinlendi.

Chicago Underground Trio'nun dışında hepinizin birçok başka projesi var, başka sanatçıların albümlerine de katkıda bulunuyorsunuz, sonra konserler, albüm kayıtları...

Chad: *(gülüyor)* Bayağı fazla işimiz var.

Noel: Önemli olan unsur zamanlama, bazen insanları bir araya getirmek çok zor olabiliyor.

Sadece müzikle uğraşarak yaşamınızı devam ettirebiliyor musunuz? Bazı müzisyenlerin geçim kaynağı olarak ayrıca yaptığı işler oluyor. Mesela Tortoise'ın bateristi John Herndon'ın barmen olduğunu duyduk...

Rob: Evet, ama haftada bir gün çalışıyor.

Noel: Biz mesela sadece Chicago Underground albümlerinin satışından geçim sağlayamayız. Turneye çıkıp konserler vermek gerekiyor. Tabii bunun belli bir kuralı yok, kimi gruplar ilk başta düzgün bir anlaşmaya imza atıyor ve belli bir başarıdan sonra bunun meyvesini topluyor. Herkesin ve her grubun kendine göre bir çözümü oluyor.

İnternet üzerinden müzik paylaşımı hakkında ne düşünüyorsunuz?

Noel: Ben olumlu bakıyorum, ama bir bakımdan da bizim için kötü, çünkü müzisyenlerin para kaybetmesine yol açıyor. Şahsen başka işlerden de para kazanabileceğim için kazık yemişim gibi gelmiyor. Ayrıca, albümü satın alabilecek parası olmayan insanların yaptığım işi duyabilme imkânına kavuşması hoş bir şey. Büyük plak şirketlerine koca bir siktir çekmek de güzel.

Bir sonraki albümünüz hangi formatta olacak, duo, trio, quartet?..

Rob: Duo olarak bir şeyler yapmayı düşünüyoruz, ama önceki duo albümleri bir anda gelişti. Belki bu sefer başka bir şey yaparız.

Duo'nun ikinci albümü "Synesthesia"nın açılış parçası "Blue Sparks From Her And The Scent Of Lightning"in bir bölümü için Agustin Mangore'a teşekkür ediyorsunuz. Kimdir Agustin Mangore?

Chad: Çok sevdiğim bir klasik gitar kompozitörü. Şarkının son kısmı onun bestesinden... Bu arada, tişörtüne bayıldım. Deminden beri ona dikkat ediyorum. Gelen her soruda aklıma "eğer kelimelerle anlatabilseydim, resim ya da müzik yapmaya gerek kalmazdı" *(tişörtün üzerindeki ifade)* geliyor.

Edward Hopper'ın bir sözüymüş. Rob, senin de resim yaptığını biliyoruz, "Synesthesia"nın albüm kapağındaki resim de sana ait. Ne sıklıkta resim yapıyorsun, hiç sergi açtın mı?

Rob: Orijinal resimlerin değil ama, yaptığım resimlerin posterlerinin olduğu sergilerim oldu, bir de "light box"lardan enstalasyon yapmıştım. Resmin üstüne daha çok düşmek istiyorum. Özellikle Brezilya'da çalışmak çok zevkli oluyor.

Rob Mazurek

En beğendiğin ressamlar kimler?

Rob: Çoğunlukla Brezilyalılar oluyor. Sao Paolo'lu ressam Nuna Ramos'u çok beğeniyorum mesela... Rothko ise, zaten beni resme başlatan insan.

Noel Kuppersmith

Müzik dışında başka ne gibi uğraşılarınız var?

Noel: Ben çocukken resim yapardım.

Rob: Noel keman yapmaya başladı.

Noel: Aslen kardeşim keman yapar, ben dört ay önce başladım, onun için daha kardeşimin öğrencisi gibiyim. Kendi bas gitarımı yapmak istiyorum. Buna benim diğer işim diyebiliriz.

Her ne kadar Chicago'dan uzaklaşmışsak da, hâlâ Chicago Underground ismini kullanıyoruz, çünkü orası her şeyin başladığı yer.

Aranızda müzik okuluna giden var mı?

Noel: Chad.

Noel galiba grupta kökleri hardcore punk'a dayanan tek üye...

Noel: Galiba öyle. 12 yaşımda arkadaşlarımın garaj gruplarında Black Flag ve Minutemen cover'ları çalarak başladım. Bu şekilde bas gitarı seçtim.

Peki şu an yaptığın müziğe geçişin nasıl oldu?

Noel: Müzik müziktir. Hardcore punk, benim müziğe ilk adımımdır. Daha sonra bu noktadan yeni müzik türlerine ilerledim. Halk kütüphanelerinde bulduğum Duke Ellington, Charles Mingus plakları bana yol gösterdi ve bugüne geldim.

Müziğe genellikle gitar gibi enstrümanlarla başlanır, senin ilk trompetle başlaman nasıl oldu Rob?

Rob: Okulda bando dersi için herkesin çalmak istediği enstürmanı seçme imkânı vardı. Tabii heavy metal dersi olmadığı için gitar gibi bir seçenek söz konusu değildi. Saksofon, klarnet gibi enstrümanlar arasından trompeti seçtim. Ama hâlâ neden on yaşımda seçtiğim bir enstrümanı çalıyorum, hiçbir fikrim yok. Trompetin sesini çok seviyorum galiba...

Chad Taylor

Peki bu aralar en çok kimleri beğeniyorsunuz?

Chad: Son Blonde Redhead albümü "Misery Is A Butterfly" kesinlikle muhteşem. Bateristin çok kontrollü bir çalma stili var. Rock davulu için çok değişik bir stil bence. Bildiğim kadarıyla bazı yerlerde drum machine kullanmış, ama kendi çalma stili de kontrollü olduğu için nerede drum machine var, nerede canlı çalınmış, anlamak zor. Bazen iki baterist varmış gibi geliyor.

Rob: Ben Fennesz'i çok beğeniyorum. Daha "noise" işlerini daha çok severim.

Son albümü "Venice"i beğendin mi?

Rob: Evet, ama favorim "Hotel Paral.lel".

David Sylvian'la yaptığı ortak çalışmaya ne diyorsun?

Rob: David Sylvian'ın "Blemish"i var bende; bence beraber yaptıkları parça albümün en iyisi. "Endless Summer" albümünü de beğeniyorum.

Peki caz?..

Chad: *(gülüyor)* Biz öyle şeyler dinlemiyoruz.

Zaten gitgide caz formatından uzaklaşıyormuşsunuz gibi gözüküyor. Chad geçen konsere göre daha fazla rock ritmleri çaldı mesela...

Rob: Bu hangi gruptan bahsettiğine de bağlı. Duo bir caz grubu değil mesela, ama trio biraz daha caz sınırlarında dolaşıyor. En azından ben böyle hissediyorum. Tabii bu cazı nasıl tanımladığına da bağlı. Bence cazın biraz insanı "swing" eden bir havası olması lazım. Herkesin tanımlaması başka tabii. Chad de "swing" ediyor, ama onunki apayrı bir şey. Ayrı bir ritmi var onun.

Chad: Tabii ki caz dinliyorum, deminki yorumum şakaydı. Son dinlediğim ve beğendiğim caz albümü de...

Rob: Charlie Parker 1950. *(gülüşmeler)* Benim en sevdiğim caz müziği Susie Ibarra, Wadada Leo Smith albümleri. Ama onlara da ne kadar caz denir, bilemiyorum.

Chad: İsveçli piyanist Sylvie Courvoisier'nin Ikue Mori'yle beraber olan projesini beğendim. Tabii ona da caz diyebilirsek... Burada dönüp dolaşıp gene aynı soru çıkıyor karşımıza: Caz nedir?..

Söyleşi: ***Tolga Yağlı - Orhan Özkırım***

Bu albüm 2003'te Avrupa'daki "savaşa hayır" turnemizde vücuda gelmiş ve ABD emperyalizmi tarafından katledilen bütün insanlara ithaf edilmiştir. (Chicago Underground Trio albümü "Slon"un kapak notu)

7"10"12" PLAK.CD.VCD.VHS.DVD.DEMO.POSTER.T-SHIRT.STICKER.ROZET.MAGNET
punk.new wave.hardcore.post-punk.ambient.IDM.electro-pop.experimental.noise.garage
FANZİN.DERGİ.KİTAP.ARABA/UÇAK/GEMİ MAKETLERİ.HOBİ OYUNCAKLARI.İKİNCİ EL

room recordings

sıraselviler cad. sıraselviler pasajı no:74/18 taksim 02122490306 roomrecordings@mail.com

NICK CAVE

Önce double albümü geldi, sonra da kendisi. "Abattoir Blues / Lyre Of Orpheus", Bektaşi deyişiyle, "fistan değiştirmiş" bir Cave'di, sahnedekiyse, –daha az punk, daha fazla "piano man"– ama gene bildik "elbise"... "Ne elbiseler gördük, adam yok içinde" diye bir "aforizma" var ya, Cave onun anti-tezi. "Fistan" ne olursa olsun, adam o adam. Hem "delikanlı", hem centilmen. Sabah çay-kahve, gece tavukgöğsü eşliğinde yaptığımız hasbıhalin Roll'cası bu...

İNCİR MARMELATI

Fotoğrafçı yasağı koydunuz diye biz de ressamla geldik...

Nick Cave: Biz konuşurken mi resmimi yapacak? Hadi bakalım.

Size üç yer sormak istiyoruz: Yeni Zelanda, Berlin, Ankara.... Hangisinden başlayalım?

Nick Cave: Üçüncüsü neydi?

Ankara, başkent.

Hiçbir fikrim yok.

Orada doğmuş birinden bahsedecektik, ama onu es geçelim, Berlin'i de sonraya bırakalım...

Yeni Zelanda niye?

Avustralya denince bizim gözümüzün önüne haritanın sağ dip köşesi geliyor, Avustralya ve Yeni Zelanda, ikisini hep beraber düşünüyoruz nedense...

Yeni Zelanda, Avustralya'nın fersah fersah ilerisinde. Avustralya muhafazakârdır, Yeni Zelanda ilericidir. Mesela şimdiki başbakanları çok ilerici bir kadın. Avustralyalılar öyle birini başbakan seçmezler asla. Yeni Zelanda'dan öğrenmemiz gereken o kadar çok şey var ki... Sosyal haklar, güvenceler çok gelişkin bizimkine kıyasla. Örnek almamız gereken bir ülke.

Ünlü bir Osmanlı şairinin ütopyası Yeni Zelanda'ydı; çevresiyle birlikte Yeni Zelanda'ya göçüp orada örnek bir toplum kurma projesi vardı...

Gerçekten mi! Adı ne şairin?

Tevfik Fikret. Sizin adını duymuş olabileceğiniz şair Nâzım Hikmet...

Duymadım maalesef. Ama şu ütopyacı şairi merak ettim...

Vaktiyle bir Avustralyalı şairle tanışmıştık, anarşist bir adamdı, her sene kendisine başka bir isim koyardı, "asıl" ismini hiç öğrenemedik...

Enteresan. Bir Avustralyalının anarşist olması çok seyrek görülen şeydir. Çok tutucudur Avustralyalılar. Mesela biz dört kardeşiz; iki abim, bir kızkardeşim var, üçü de sağda bana göre.

Avustralya'nın Irak'a asker göndermesine ne diyorsunuz?

Avustralya bugüne kadar Amerika'nın sözünden çıkamamıştır ki. Vietnam'da da aynı şeyi yapmışlardı. Çılgınlık. Bu mesele sinirimi bozuyor, girmeyelim hiç.

"Abattoir Blues / Lyre of Orpheus"un bukletindeki bir fotoğrafta, herhalde imlâ hatasını işaret etmek için "Abbatoire"ın Abba'sının altının çizili olduğunu görünce, haliyle Abba geldi aklımıza. Dinlemişliğiniz var mı onları?

Tabii ki... Yaşı benim kadar ya da biraz büyük, biraz küçük olan herkes dinlemiştir Abba'yı...

Geçenlerde BBC, Benny'yle bir söyleşi yaptı. "O günlerden kalan en güzel hatıranız" babındaki bir soruya şöyle bir karşılık verdi: Yakın zamanlarda, bir havaalanında eski tüfek gitaristlerden biriyle, galiba Pete Townshend'la karşılaşmış. Townshend ona demiş ki, "yaa, ne şahane şarkılarınız vardı!.." Abba denince Townshend'in ilk aklına gelen şarkı hangisiydi diye merak etmiştik... Bizimkisi "Waterloo", sizinkisi ne?

"Fernando" diye bir şarkıları vardı. Abba'yı ilk defa o şarkıda dinlemiştim, radyoda. Hoşuma gitmişti.

"Sarışını mı, esmeri mi?" polemiği vardı bir vakitler... Sizinki hangisiydi?

Benimki Benny'ydi... *(gülüyor)*

İlkinde Polly Harvey'le aynı günlerde gelmiştik, aramız limonîydi. Bu akşam da teknik sorunlar... Şu İstanbul'da güzel bir konser vermek istiyorum. Kafaya taktım.

Buralarda Bowie'yle eşzamanlı popüler oldular. Radyolarda Abba vardı, ama elden ele dolaşan plaklar, kasetler Bowie'ydi. Sizin de o günlerde odanızda Bowie dinleyerek dans ettiğinizi okuduk bir söyleşide. "Olmak istediğim insanı temsil ediyordu" diyorsunuz, bu sadece sizin değil, bir kuşağın –post-hippi kuşağı mı demeli?– hissiyatıydı galiba...

"Aladdin Sane"in kapağını gördüğümde, daha dinlemeden önce, "tamam işte" demiştim, "benim hadisem bu". Dinledikten sonra, bütün diğer plakları bir kenara attım. O güne kadar abimin plaklarını dinliyordum, çok iyi bir dinleyiciydi, 60'ların en güzel hippi dalgaları vardı onda. Benim müzik zevkim de oralarda seyrediyordu. Derinden bir etkilenme yoktu ama... Bowie'yi keşfedince, o güne kadar dinlediklerim Bowie öncesi tarihte kaldı. Bowie milât oldu benim için. Bence zaten rock iki döneme ayrılabilir: Bowie öncesi, Bowie sonrası.

Bowie öncesi dönemde sizi en çok etkileyen kimdi? Oğullarınızdan birinin adı Jethro...

O ismi ben koymadım, tamamen annesinin seçimi. Jethro doğduğunda bizim ilişkimiz kopmuştu, hiç görüşmüyorduk. Neden o ismi seçti,

Desenler: Arslan Eroğlu

bilmiyorum.

Jethro Tull'la aranız nasıl?

Çok severim. "Locomotive Breath"i hâlâ dinliyorum. Ian Anderson çok nev-i şahsına münhasır bir adam; flütü rock'a sokmak kimin aklına gelirdi?

Bir rock grubuna ziraatçilikle ilgili bir ad vermek de enteresan...

Evet, ama Anderson çok toprak adamı değil mi? Bir halk ozanı. O geleneği taşıdı rock'a.

Jethro ne yapıyor şimdi?

Koca adam oldu. Bilgisayar işinde, Melbourne'de oturuyor. Gayet iyi durumda.

Dört çocuk babası olmak ağır mesai. İyi bir baba nasıl bir babadır sizce?

Bir formülüm yok. Gün be gün gerçekleşen bir şey. Bir durum oluyor, bir şey yapıyorsun, başka bir durum oluyor, başka bir şey yapıyorsun. Bunlar birike birike bir şeyler oluyor. Her durumu ayrı düşünmek gerekiyor. O durumlarda aldığın pozisyon iyiyse, babalığın da neticede iyi oluyor, başkalarına iyi gelmese de...

"Nature Boy" adlı şarkınızı dinlerken aklımıza "Walkabout" düştü. Seyretmiş miydiniz o filmi?

"Walkabout"u seyretmeyen Avustralyalı yoktur. *(gülüyor)* Avustralya'daki hayatı anlatan ilk büyük prodüksiyondu. Kent hayatı, cangıl, yerliler, beyazlar... İngiliz gözüyle anlatılan bir Avustralya'ydı "Walkabout", yine de iyi filmdi...

Will Oldham'la yaptığımız söyleşide de "Walkabout" bahsi açılmıştı. Nicholas Roeg'in o filmine babası götürmüş, "ben kendi çocuğumu götürür müydüm, pek emin değilim" demişti. Siz ne dersiniz?

Oldham kaç yaşındaymış?

Sekiz-dokuz yaşlarında galiba.

"Walkabout"a beni de babam götürmüştü, 14 filandım. Çok etkilenmiştim. Unutamadığım sahnelerden biri şuydu: O genç kız (Jenny Agutter) gölde anadan doğma yüzerken sıçrayıp sırtüstü dönüyor, o anda organının tüyleri görünüyor. Perdede bir an o tüyler peydahlanıyor. Çarpılmıştım, hayatımda hiç öyle bir görüntüyle karşılaşmamıştım. Çok erotik bir sahneydi. Babam beni bir sürü filme götürmüştü. Kendisi film eleştirileri yazardı zaten. Beni götürdüğü filmler arasında bayağı aleni seks sahneleri olanlar da vardı. Mesela "Sweet Movie"ye *(Dusan Makavejev'in filmi)* götürmüştü, şok olmuştum, beni hâlâ etkileyen bir filmdir. 15 yaşında filandım. Babamın o filmin beni nasıl etkileyeceğini tahayyül edebildiğini sanmıyorum. Ona göre, bir filmin sanatsal bir değeri varsa, o değer içerikten bağımsız bir şekilde tezahür eder. "Walkabout" için de öyle düşünmüştü herhalde. Ben de babam gibi yapardım diye düşünüyorum şimdi, evet, çocuğumu götürürdüm.

"Nature Boy"a dönersek...

Bana göre "Nature Boy" çok İngiliz; bir bakıma karıma ithaf edilmiş bir şarkı. Ona dair bir şarkı bile denebilir, karım çok İngilizdir. Ve bence, İngiltere'nin en güzel hasletlerinin temsilcisi. Kaybolmuş, yitirilmiş bir İngiltere'yi kastediyorum. Pastoral şairlerin İngiltere'si, Thomas Hardy'nin İngiltere'si... Şarkıdaki hikâye Avustralya'da başlıyor; televizyon seyreden bir çocuğun yaşadıkları anlatılıyor. O bizzat benim başımdan geçen bir hikâye. Melbourne'e anneannemi ziyarete gitmiştim, onun oturma odasında televizyon seyrediyordum. Bunu başka söyleşilerde de anlatmıştım; akşam haberleri başladı, ilk haber Amerikalı sağcı, ırk ayrımcısı George Wallace'a yapılan suikast girişimiydi. Kare kare adamın vurulup yere düşmesini seyrettim, aklım uçtu. Harbiden şoka uğradım. Bir kovboy filmi değildi bu, hakikatin ta kendisiydi... "Nature Boy", o deneyimin bende bıraktığı izi anlatıyor.

Bu albüm öncekilerden bir hayli farklı geldi bize, başka bir duygu bıraktı. Sizde nasıl oldu? Bundan önceki albümlerle "Abattoir Blues / Lyre of Orpheus" arasındaki başlıca fark ne sizin açınızdan?

Genellikle bir albümün kayıtları sona erdikten sonra onu dinlemem, dinlemek istemem. Çünkü insan yazdığı şarkılar hakkında şüpheye düşebiliyor, "boktan mı oldu acaba" diye kuruyor kendi kendine. Bir albümün sound'u, sözleri iyi olabilir, şarkılar iyi okunabilir, ama yine de insana iyi gelmeyebilir; tek tek her şey iyidir, ama bütünü çok mânalı değil gibidir. Bir şey ya da bir şeyler eksik gibi gelir. Herkesin böyle albümleri var, benim de var. Bu albümde öyle bir duygu hissetmiyorum, bundan önceki albümlerde defo olarak, pürüz olarak gördüğüm şeyleri elimine ettiğimi zannediyorum. Kayıtları bittikten sonra da dinleyebildiğim bir albüm bu; başka bir evreye geçtiğimin sinyalini veriyor gibi. Hiç tereddütsüz bugüne kadar yaptığım en iyi albüm diyebilirim. İlk dinleyişte beğenmeyenler olabilir, ama dinledikçe bana hak verecekler.

Rock'un genç işi, gençlik hali olduğu söylenir, siz de 50'ye merdiven dayadınız, yaşınıza uymayan bir tarzla iştigal ettiğiniz duygusuna kapıldığınız oluyor mu?

Evet, rock'un genç işi olduğu söylenir, ama bundan çok emin değilim. İnsan gençken belki daha dünyevî sebeplerle rock'a yönelebiliyor. Kendini ifade etme arzusu, şöhret, para, kızlar... Bütün bunlar genç insanları etkileyen şeyler, bu da çok doğal. Ama insan yaşlandıkça o mevzular önemini kaybediyor, başka şeyler önem kazanıyor. Rock, bence dünyanın en güzel işi. Hele bahsettiğim yüklerden kurtulunca; insan hafifliyor, yaratıcılığı bileniyor. Bazen tam tersi de olabiliyor tabii. Şahsen ben halimden memnunum, ergenlik dönemimin fantezisini bu yaşıma kadar taşıyabildim, üstelik hep mesafe katettim, evrildim, her albümde bir öncekinden bir adım ileri gittim. Bu işi beceremiyorum dediğim, özgüven sorunu yaşadığım zamanlar oldu. 10-15 yıl önce, ciddi ciddi bu işi bırakmayı bile düşünmüştüm. Neyse ki o ruh halini çabuk geride bıraktım. Bunda Mick Geyer'a –bu albümü ithaf ettiğimiz dostuma– çok şey borçluyum. Bana hep "insan yaşlandıkça yaratıcılığı körelir anlayışına pabuç bırakma, gerçek bunun tam tersi, insan yaşlandıkça yaratıcılığı gelişir" derdi. Ama bunun kendiliğinden olmayacağını, paçayı sıkıp çalışmak gerektiğini söylerdi. Brighton'da piyanoya oturup Melbourne'e telefon açardım ve Mick'e üzerinde çalıştığım şarkıları dinletirdim. Zaman zaman tatlı-sert azarlardı beni: "Bu haftayı plajda geçirdin galiba..." Benim için turnusol kağıdı onun yorumlarıydı, o "tamam, olmuş" dediğinde benim için de şarkı tamamlanmış olurdu. Hep bir double albüm yapmamı söylerdi. Bu albümü bitirdiğimiz gün vefat etti. Her gün telefonlaşıyorduk, kanseri iyice azmıştı, son günlerini acı içinde kıvranarak geçirdi. Warren (Ellis) ona "19 şarkı kaydettik" dediğinde, "yirmincisine ne oldu?" diye bozuk attı. Tipik Mick; son sözleri buydu.

"Bu işi bırakmayı düşündüğüm oldu" dediğiniz zamana denk düşen bir cümlenizi okuduk bu albüm dolayısıyla yaptığınız söyleşilerde. "10-15 sene önce yazının müzikten daha değerli olduğuna kanaat getirmiştim, ama sonra bu düşüncem değişti" diyorsunuz. Yazıdan kopmadınız yine de, daha çok senaryo yazmaya yöneldiniz. Geçenlerde bir söyleşide, senaryo yazmanın bambaşka bir trip olduğunu söylüyorsunuz...

Hakikaten öyle, bambaşka bir trip.

Yazdığınız son senaryonun çekimi yapılıyor bugünlerde; "Propositi-

Nick Cave & The Bad Seeds, 2004

Şarkı yazmak, yükselme ve yere çakılma demek. Mutluluk ve acı çekme arasında gidip geliyorsun. Yetersizliklerine meydan okuyorsun. Yetersizlik iki şarkı arasında.

→17

on"ın hikâyesi ne?
1880'lerin Avustralya'sında geçiyor, o dönemin kanun kaçaklarıyla "bush ranger"larını anlatıyor. Üç haftadır çekimi yapılıyor, Avustralya'nın yüreğinde çekiliyor.
Senaryo yazmakla şarkı yazmak arasında nasıl bir ilişki var?
Senaryo yazmak çok daha kolayıma geliyor. Şarkı yazmanın beni en çok zorlayan tarafı şu: Bitirdiğin andan itibaren yeni bir şarkı düşünmek durumundasın. Yeniden, sıfırdan başlıyorsun. Bu çok aleni bir gerçek gibi gelebilir, ama sürekli özgün bir eser yaratma çabas var, şarkının teması ne olacak, melodisi nasıl akacak diye kafa yoruyorsun, yazmaya başlıyorsun, bitiriyorsun, bitirir bitirmez tekrar aynı döngü başlıyor. Ama senaryo yazarken temanı buluyorsun, kahramanlarını yaratıyorsun ve yola çıkıyorsun. Hikâye seni peşinden sürüklüyor. Şarkı yazmaksa, yükselme ve yere çakılma demek. Mutluluk ve acı çekme arasında gidip geliyorsun. Şarkı yazarken insan yetersizliklerine meydan okuyor. Yetersizlik kendisini iki şarkı arasında gösteriyor. Ne demek istediğimi bilmem anlatabiliyor muyum?
Belki de.
(gülüşmeler) Ofisten çıktığında –şarkılarımı bir ofiste yazıyorum– bir şarkıyı bitirmişsin, kendi kendine "çok kıyak iş oldu" diyorsun, eve zevkle gidiyorsun. Ertesi sabah güne başladığında "şimdi ne yazacağız" diye hayıflanmaya başlıyorsun. Yeniden yazmaya başlayana kadar geçen sürede, bir ses konuşmaya başlıyor kafanda: Bir boka yaramazsın, vasat hıyarın tekisin, beceremiyorsun işte...
Bu ofiste şarkı yazmak kimin fikriydi?
Benim fikrimdi. Kimin fikri olabilir ki?
Bilmem. Mick Geyer'ın mesela... Demin siz de değindiniz, bir başka söyleşide de hemen her şeyi ona danıştığınızı, onun onayı olmazsa içinizin rahat etmediğini söylüyorsunuz...
Orası öyle de, ofis meselesi Mick'in fikri değildi, ama çok beğendi, destekledi. Bir sanatçının nasıl yaşaması, çalışması gerektiği konusundaki düşünceleri klasik ekoldendi: Bir iş alanı kurarsın ve orada oturup çalışırsın. Bahama'da plajda sürtmezsin ya da o parti senin bu parti benim gezmezsin, kıçını terletirsin.
O ne iş yapardı?
Bu soru hep sorulur bana: "Mick'in mesleği ne?" Ben de bir cevap veremem. Çeşitli işler yaptı, gazetecilik, radyo programcılığı... Melbourne'de bir radyoda DJ'lik yapmıştı, olağanüstü bir programı vardı. Haftada bir gün, bir saat boyunca kafasına göre takılırdı. Çaldıkları kimsenin duymadığı şeylerdi, milletin aklı uçardı. Dünyanın hiçbir yerinde öyle bir program yoktur herhalde. Bütün Melbourne, Mick'in çaldığı müziğe kitlenirdi... Bir süre Cenevre'de Dünya Sağlık Örgütü'nde çalıştı. Tam olarak ne iş yaptığını bilmiyorum, ama mesela Bill Gates'ten Afrika'daki malarya kurbanları için para sızdırmıştı. Türlü çeşitli işler yaptı, ama hayattaki aslî faaliyeti, müzik literatüründe kazılar yapıp bulduğu güzel işleri etrafıyla paylaşmaktı.
Şarkı yazarlığı var mıydı?
Hayır, ama bana şarkılarımda çok yardımcı olmuştur. Kitap değiş tokuş ederdik çok...
"There She Goes, My Beatiful World"de Karl Marx'tan bahsetmeniz şaşırttı bizi...
Evet, süprizli bir dize o... Siz niye şaşırdınız, ne düşündünüz?
Hoşumuza gitti, Marx'ı severiz...
Ben de... Hayat hikâyesini seviyorum. Biyografisini okumuştum yıllar önce, çok ilgi çekici bir şahsiyet.
Şarkıda "Das Kapital" de geçiyor, okudunuz mu onu?
Okumadım, "Das Kapital" kafiye sebebiyle girdi şarkıya. Daha doğrusu, kafiye yaratsın diye koydum onu. Önce onu yazdım, o sayede "hospital", "hall", "tropical" gibi sözcüklerin yolu açıldı...
Marx da bize Berlin'den bahsetme yolunu açıyor. Berlin sizin hayatınızda bir dönüşüme sebep olmuş galiba.
Eğer Berlin'e gitmeseydik, bana ve Birthday Party'ye neler olurdu, kestiremiyorum. İngiltere bizi öylesine yiyip bitirmişti ki... Zerre umursanmıyorduk, saygı görmüyorduk, bunun başlıca sebebi Avustralyalı olmamızdı. İngiltere'ye ilk gittiğimizde, Avustralyalı bir grubun İngiliz gruplarından daha ilginç bir müzik yaptığı görülmüş, duyulmuş şey değildi. Basının Birthday Party'ye gösterdiği ilk reaksiyon kabile müziği, Aborijin müziği olduğu yolundaydı. Tamamen yanlış bir bilgi üzerine kuruyorlardı eleştirilerini. Ve bazı istisnalar dışında, asla ciddiye alınmıyorduk. Konser verme imkânı bulamıyorduk. Sonra bir Avrupa turnesine çıktık, Berlin'de insanlar acayip tuttu bizi. Bizi gerçekten seven, müziğimizi anlayan insanlar vardı... Ve İngiltere'de mevcut olmayan bir sanat iklimine dahil olduk.
Berlin David Bowie, Lou Reed, Iggy Pop için de dönüştürücü olmuş. Havası mı, suyu mu, nedir Berlin'in sırrı? İnsanları dönüştüren bir ruhu var galiba...
Öyle hakikaten. En azından bir dönem öyleydi. Biz, Berlin duvarı yıkıldığında oradan ayrıldık. Duvar yıkıldıktan sonra Berlin tamamen değişti, bambaşka bir şehir haline geldi. Biz oradayken bir alternatif kültür, bir karşı kültür adasıydı Berlin, muhalif insanları kendine çekiyordu. Tarihsel olarak ilginç bir sanatsal ortamdı, bunu oradayken ne kadar idrak edebilmiştik, bilemiyorum, ama Berlin'den ayrıldıktan sonra bir daha öyle zengin bir kültürel ortama tanık olmadım. Bir bara gidiyorsunuz, orada oturup sanat hakkında konuşuyorsunuz, kalkıp birinin evine gidiyorsunuz, yaptığı resimlere bakıyorsunuz, oradan çıkıp bir film gösterimine, bir konsere gidiyorsunuz... Çok sanatsal bir şehirdi Berlin o zamanlar.
Berlin'deki Türk cemaatiyle ilişkiniz olmuş muydu?
Tabii ki. Kreuzberg'de oturuyordum. Kreuzberg'de iki cemaat vardı: Türk işçiler ve punk rock'çular. Ve bu iki cemaat birbirleriyle gayet iyi geçiniyordu.
En ilginç Türkçe hiphop da Kreuzberg'den çıktı.
Öyle mi? Aslında çok doğal, başka türlüsü de olamazdı herhalde.
Berlin denince ilk akla gelen isimlerden biri de Wim Wenders. Onunla çalışmak nasıl bir şeydi?
Tuhaf bir durumdu aslında. Müziğimizi takip ettiği belliydi, ama bizim takıldığımız yerlerde, ortamlarda hiç görmemiştim onu. Berlin'deki hadisenin çekirdeğine dahil hissetmiyordu kendisini. Bir nevi gözlemci gibiydi, olan biteni izliyordu. Bizimle içmezdi mesela. Gün boyu çalışıp geceleri gezip tozuyorduk, sabaha kadar. Belli mekânlar vardı, oralarda bizimle birlikte takılmazdı. Bir gün ortak bir arkadaşımızın vasıtasıyla bizi yemeğe çağırdı. Yemek boyunca pek bir şey söylemedi. Halbuki aradaki arkadaş, yaptığı filmde oynamamızı teklif edeceğini söylemişti Wenders'in... Yemek bitti, yine bir şey söylemedi. Aradan zaman geçti, bir daha yemeğe davet edildik. Bir öncekinden farklı bir şey olmadı. Böyle üç yemek daha

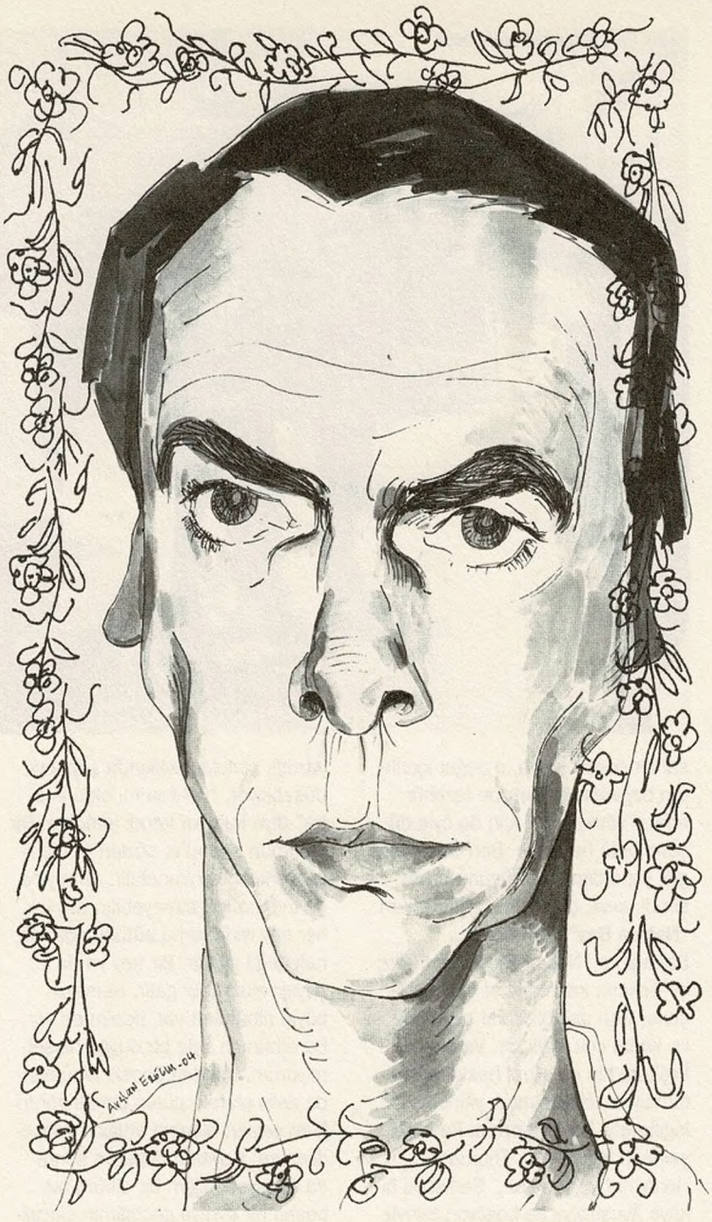

Wenders telefonda "bir şarkıya ihtiyacım var" der, "konu ne?" derim, "zaman" der, "tamam, bir hafta içinde elinde" derim. Tercihim bu: Sınırlı enformasyon, belirli bir tema!

yedik. Sonunda, "Wim" dedim, "bizim bu filmde oynamamızı istiyor musun, istemiyor musun?" "İstiyorum tabii" dedi. *("Berlin Üzerindeki Gökyüzü" filminden bahsediyor)* Çok sessiz, sakin, düşünceli bir insan. Şimdi artık çok daha iyi bir ilişki içindeyim Wenders'le. Zaman içinde birkaç filmine müzik yaptım. *("Faraway, So Close", "Until The End Of The World" filmlerine)* Çok ilginç bir çalışma biçimimiz var. Bana telefon edip "bir şarkıya ihtiyacım var" der, "konu ne?" derim, "zaman" der mesela, ben de "tamam, bir hafta içinde elinde olur" derim. Oturup teması zaman olan bir parça yazıp gönderirim, o da filminde kullanır. Bu benim tercih ettiğim bir çalışma biçimi. Sınırlı enformasyon, belirli bir tema!..

Jarmusch'un "Kahve ve Sigara"sını gördünüz mü?

Görmedim. Onlar beni kurdukları bir kulübe üye yapmışlardı, şimdi adı gelmiyor aklıma, halbuki sevdiğim bir oyuncunun adını taşıyor, onların da çok sevdiği bir oyuncu; neyse, aynı kafadaki insanların üye olduğu bir kulüp. Tom Waits, Jim Jarmusch... Beni onursal üye yapmışlardı. Bir yazı göndermişlerdi, "kulübümüzün onursal üyesi oldunuz" diye. O oyuncunun adını birazdan hatırlayacağım... Lee Marvin! Lee Marvin Kulübü!

Bir söyleşide "takım elbiselerinizi nereden alıyorsunuz?" diye soruyorlar, "almıyorum, diktiriyorum" diyorsunuz ve 21 senedir Londra'da aynı terziye gittiğinizi söylüyorsunuz. Terzinizi merak ettik.

Geçenlerde bir Leonard Cohen söyleşisi okuyordum. Diyor ki, "asla metresleriniz ve terzileriniz hakkında konuşmayın". Ben terzim hakkında konuşmayı severim.

Adı ne?

Peter Arkus. Ama dükkanının adı Sam Arkus. Peter, Sam'in oğlu, babasından devralmış dükkanı, otuz küsur yıldır sürdürüyor. Tesadüfen keşfettiğim bir dükkan; Soho'da, Berwick Street'te. Berwick Street, takım elbise konusunda ikinci ligde sayılır, Savile Row değil yani. Takım elbise yaptırmaya başladığımda param ancak Berwick Street'e yetiyordu.

Ne zaman takım elbise giymeye başladınız?

Alacak kadar param olduğu zaman... Şimdi, bir takım diktirmek istediğimde, telefon ediyorum Peter'a, "bana bir kahverengi takım yapsana" diyorum, o da yapıyor. Ölçüm de hiç değişmedi zaten.

Favori renginiz hangisi?

Su yeşili galiba. Ama o renk bir takım giymem...

Marc Ribot İstanbul'daydı, müzik ve yemekler üzerine konuşuyorduk, onun müziğiyle komposto arasındaki ilişki söz konusu olmuştu; sizinkiyle de sütlaç arasında bir bağ var galiba...

Sütlaç mı? Nasıl yani?

Fırında sütlaç. Yüzeyde koyu bir tabaka var, kahverengi-siyah... Yüzeyin altında muhallebi yumuşaklığı ve kelimeler misali haşlanmış pirinç taneleri...

İlginç. Fakat komposto mecazını tercih ederim. Annem çok sık sütlaç yapardı, çocukluğum ağzıma sütlaç tıkıştırılarak geçti. Benim tutkum marmelat. Onsuz kahvaltı edersem gergin olurum. Hır çıkarabilirim. Amerikalılarla temel çelişkilerimden biridir. Kahvaltıda "marmelat" dersin, çilek reçeli getirirler, onlara göre ha marmalat ha reçel; reçel de çilek reçeli sadece. Amerika işte. Biraz önce bir incir marmelatı yedim ki, inanılmaz. Acayip lezzetliydi. Beni mutlu etti resmen. Onun zevkindeyim hâlâ. Zaten bu söyleşiyi bu kadar uzun tutmamın sebebi de o marmelattır. *(Sabah seansı burada sona eriyor, konserden sonra kaldığı otelin barında buluşuyoruz.)*

Konserin sonunda "iki yıl sonra görüşmek üzere" dediniz. 2006'da İstanbul'a gelmek var mı gerçekten planlarınızda?

Şu İstanbul'da güzel bir konser vermek istiyorum. Kafaya taktım.

Memnun kalmadınız mı İstanbul'da verdiğiniz konserlerden?

İlkinde Polly Harvey'le (PJ Harvey) aynı günlerde gelmiştik, aramız limonîydi, ben çok gergindim, grup da çok gerilmişti. İstediğimiz gibi değildik sahnede... Bu akşam da bir sürü teknik sorun oldu...

Bu akşam niye yeni albümden sadece iki şarkı çaldınız?

Yeni albümdeki şarkıların birçoğu koro gerektiriyor, daha kalabalık bir orkestra gerektiriyor. Bizimse daha ekonomik olmamız gerekiyor.

Seyirciyi nasıl buldunuz?

Harika. Onun için güzel bir konser vermek istiyorum. İstanbul seyircisi çok daha iyisini hak ediyor. Benimle kurdukları ilişki çok duygulandırıcı. Hayret ve takdirle karşılıyorum.

O nasıl bir duygu? İstanbul'da, ya da Peru'da mesela, başka bir dili konuşan, başka bir kültürel gelenekten gelen insanlar şarkılarınızla coşuyor, sizi bağırlarına basıyor... Nedir bunun sırrı?

Hiçbir fikrim yok. Büyük muamma. Nasıl oluyor, neden oluyor, anlayabildiğimi söyleyemem. İnsana çok acayip bir sorumluluk da yüklüyor. Zihninizin bir tarafında hep o insanları hayal kırıklığına uğratmamak oluyor. Bundan şikayet etmek kadirbilmezlik olur. Hoşuma gidiyor.

PJ Harvey'in son albümünü nasıl buldunuz?

Şehirden hikâyeler anlattığı albümü mü kastediyorsunuz? *(Bir önceki albümü "Stories From The City, Stories From The Sea"den bahsediyor)* Bana tuhaf geldi doğrusu, Polly Harvey şehirde ne olup bittiğini bilmez ki. Her neyse, dedikoduya girmeyelim...

İstanbul sonrası planlarınız neler?

Buradan Moskova'ya gideceğiz, sonra Petersburg, Oslo ve Helsinki'deyiz, ardından Avustralya'ya gidiyoruz. Nisan ayında İtalya'da konserimiz var, Marianne Faithfull da bizimle sahneye çıkacak, en azından şimdilik plan bu.

Marianne Faithfull'un yeni albümünde üç şarkınız var, nasıl oldu?

Marianne'e hayranım. Ne zaman karşılaşsak, bir reverans yapıp "emrinize amadeyim" derim. Yeni albümü için arayıp "benim için şarkı yazar mısın?" dediğinde "baş üstüne" dedim tabii ki. Bunu daha önce başka yerlerde de söyledim, bir şarkıcı türü, bir şarkı geleneği kaybolup gidiyor. Johnny Cash, Nina Simone... Marianne Faithfull da öyle bir ses bence. Hak ettiği yeri yeni yeni bulmaya başladı.

Marianne Faithfull denince akla Rolling Stones geliyor hemen. Sizin aranız nasıl onlarla?

Herkes gibi ben de severim, ama her dönemlerini değil.

Son albümünüzdeki favorilerimizden biri "Hiding All Away".

Güzel şarkı hakikaten.

Stones'u çağrıştırdı bize...

Hangi dönemlerini?

Son dönemlerini...

(ters ters bakıyor, peçetesini kıvırıp şaka yollu masaya atıyor) Bunu duymamış olayım!

Gündüz seansında terzinizden konuşurken Cohen'in kulağını çınlattınız. Nedense bu sıralarda kulağımızda Cohen var hep... En başta da "Everybody Knows"u.

Şaheser şarkı sahiden. *(mırıldanıyor)* "Everybody Knows". Cohen büyük herif. Benim gözümde devrimci bir şahsiyet.

Bizim gözümüzde de giderek öyle oluyor. Bugünlerde 70. yaşgününü kutluyor...

Evet, biz de aramızda onu konuşuyorduk. 70'i devirdi, hâlâ istim üstünde. Birkaç sene evvel bir ahbabım acayip bir Cohen macerası yaşadı. Los Angeles'ta galiba, bir otelde, odasından çıkıyor, asansörün düğmesine basıp beklemeye başlıyor. Asansör kata geliyor, kapısı açılıyor, bizimki bir bakıyor ki, karşısında Leonard Cohen duruyor. Biniyor, o şaşkınlıkla Cohen'e "yukarı mı, aşağı mı?" diye soruyor. Cohen gülümseyerek "tabii ki aşağıya" diyor. Müthiş bir sahne, öyle değil mi? *(gülüyor)* Bu yediğimiz ne, çok lezzetli?

Tavukgöğsü...

(kaşığını bırakıyor) Tavuk mu yani bu?

Muhallebi. O tavuk o kadar kaynatılıyor ki, tavukla ismi dışında bir alâkası kalmıyor.

Tadı güzeldi, ama ne olduğunu öğrenince... Tatlı tavuk sempatik gelmiyor. Sütlacı tercih ederim. Bu sabah müziğimi sütlaca benzetmiştiniz, düşündüm de, fena mecaz değil, ama tatmin etmedi. Daha iyisi bulunabilir.

Mesela?

Bilmem. Sakın tavukgöğsü demeyin, bozuşuruz.

Bir şarkıcı türü, bir şarkı geleneği kaybolup gidiyor. Johnny Cash, Nina Simone... Marianne Faithfull da öyle bir ses bence. Hak ettiği yeri yeni yeni bulmaya başladı.

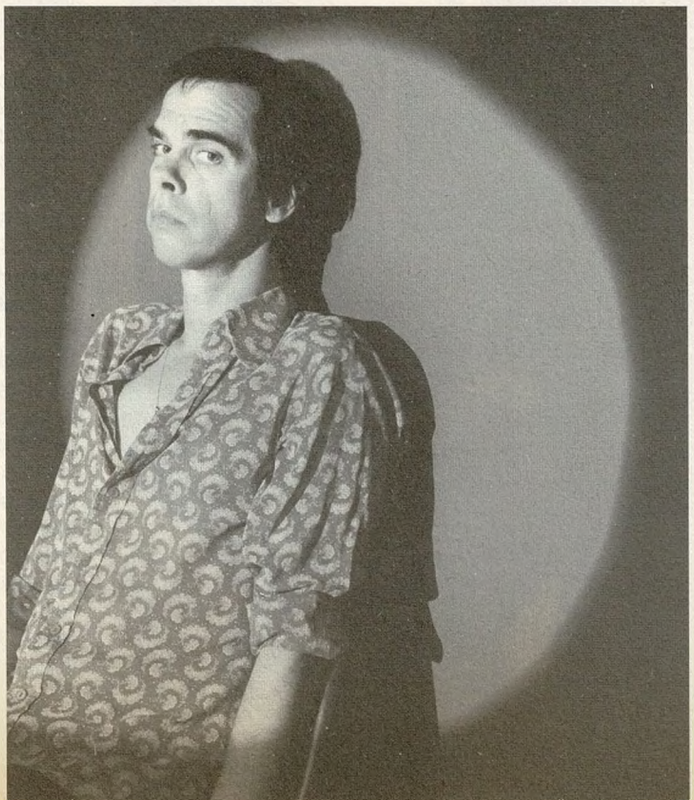

Söyleşi: **Yücel Göktürk**

The Libertines

Rolling Stones'dan Sex Pistols'a, Guns N' Roses'dan Oasis'e "belalı" grupların cümlesine taş çıkartan bir hikâyesi var The Libertines'in... Televole diliyle söylersek "bir dargın bir barışık" çift Pete Doherty ile Carl Barât'nın vukuat listesi 51. sayfamızda özetleniyor, bu hırgürün yarattığı ruhsal travma da aşağıda... Netice itibariyle, it's only sex and drugs and rock'n'roll, but I like it... 2002'deki "Up The Bracket"ın ardından kendi isimlerini taşıyan ikinci albümünü çıkaran The Libertines dörtlüsü adına Carl Barât söz alıyor, Word ve Les Inrockuptibles dergilerine durum beyanında bulunuyor...

Pamukta Fasulye

Kendini nasıl hissediyorsun şu sıralar?

Carl Barât: Pek iyi değil. Bütün hafta çalışmakla, hep aynı şeyleri, zor, karmaşık şeyleri prova etmekle geçti. Gruptaki karmaşayı anlatmaktan bitap düştüm. Çok korkunç bir şey başıma gelmiş gibi, karşıma çıkan herkes benden hep ne olup bittiğini anlatmamı istiyormuş gibi...

Yeni albüm hakkındaki dedikodulara ne diyorsun?

Umarım insanlar ilgilerini albüme yoğunlaştırır ve geri kalan her şeyi unutur. Umarım müziğimiz kendini anlatır. Albümün nasıl karşılanacağı beni çok korkutuyor. Aslında, her şeyden çok korkuyorum. Şu önümüzdeki beş dakikadan bile korkuyorum. Pete'den (Doherty) ya da başkasından bir telefon gelebilir ve çok kötü bir haber alabilirim. Grup içinde olabilecekler, dışarıda olanlardan çok daha fazla korkutuyor beni. Bazen sadece yazmak ve çalmak istiyorum, ama iş bu kadar basit değil. Grupla müzik yapmak, bir birlik arayışı, ortak bir bakış, bir paylaşım, bir hayal arayışı... Bazen de bir sığınak. Libertines'i ilk başlarda bir aile gibi düşünmüştük. Müzisyen olmazdan çok öncesinden beri sıkı arkadaştık, etle tırnak gibiydik. Fakat aylardır cehennem azabı gibi.

Pete'le nasıl tanıştınız?

Brunel Üniversitesi'ne tiyatro okumaya gitmiştim, ama orası beni düş kırıklığına uğratmıştı: Öğrenme tutkusu olan ve hedeflerini önemseyen tipler bulmayı ummuştum. Onun yerine sürekli rave yapmak isteyen ve kafayı golfe takmış bir grup ahmakla karşılaştım. Keder vericiydi. Hayatta olmayı önemser gibi görünen tek bir allahın kulu yoktu. Resmen kafayı yedim. Neyse ki beni bütün bunlardan kurtaran bir kız vardı. Aynı blokta kalıyorduk. Pete'in ablası olan bu kız, ikimizin kafa dengi olduğunu düşünüyordu.

İlk karşılaşmanızı hatırlıyor musunuz?

Hafta sonu için Londra'ya gelmişti. Tiyatro topluluğu için bir seçme mi ne vardı. Ben gerçekten berbattım. Herif kalktı, oynadı ve rolü kaptı! Daha sonra orada öğrenci olmadığını söylediğinde millet acayip sinir olmuştu.

Bıraktığı ilk intiba ne olmuştu?

Bu çocuğun 1-0 öne geçtiğine inanamıyordum. Hem akıllı hem de hazırcevaptı. Flört edebileceğim biriydi. Bir anda uyum sağladık. Sonra Londra'ya taşındı ve onunla şarkı yazmam için beni sıkıştırmaya başladı. Doğrusu, ne benim kendime güvenim vardı, ne de onun gitara yeteneği. Fakat dünyada ne kadar güven varsa, hepsine sahipti. Bana ilham veren de o oldu.

Pete'le ilişkiniz daha baştan böyle hırçın mıydı?

Evet, galiba bunun nedeni kısmen birbirimize çok benzememizdi. Şarkıların daha iyi olmasını sağlamıştır bu belki. Birlikte ilerleyebilmek için bu tür didişmeler şart, değil mi?.. Arkadaşlığımız her zaman çok nazik ve dostaneydi. İşin içine uyuşturucular girince Pete'le aramda mesafe doğdu. Eskiden sünger gibi içer, her zaman zil zurna sarhoş olurdum. Pete bu duruma bozulurdu, o evde ayık olurdu. Sonra eroin kullanmaya başladığında, etrafta cankiler peydahlandı. Bu da hiç iyi olmadı.

Mick Jones bizim için bir nevi üstaddı, Jedi gibi. Clash'la ilgili her şeyi anlattı bize. İşin tuhaf yanı, hiçbir zaman tam mânasıyla Clash dinlememiş olmam.

Bu şartlarda, albümün kayıtları nasıl geçti?

Hayatımın en güzel anları olmadı. Geçtiğimiz ilkbahar, Metropolis stüdyolarında yaptık kayıtları. Orası da tam bir fare deliği gibi, bir sürü kat, daracık koridorlar... Birkaç parça hazırlamıştık, gerisini de doğaçlama yaptık. Karmakarışık bir durumdu, özellikle de madde mevzularında. İkinci albümünüzün kaydı sırasında, Pete'le ben birbirimize girmeyelim diye, iki güvenlikçi tutulmuştu. İzbandut gibi heriflerdi. Bizi stüdyoya götürmek, kavgalara son vermek, içeri madde girmesini kesinlikle engellemek, ağır dalgaları uzak tutmak ve ödenmemiş borçların peşine düşenleri durdurmakla görevliydiler. Kâbus gibi. Müziklerde, özellikle sözlerde bunun hissedildiğini sanıyorum. "Can't Stand Me Now" single'ı aslında çok şey anlatıyor. O parçayı ikimizin beraber yazması hem çok tuhaf, hem de aynı zamanda içindeki şeytanı kovmak gibi, hatta özgürleştirici...

Menejeriniz Alan McGee de tedavi görmüş, bu tür gruplardan yeterince nasibini almış biri. Bu durumu çözse çözse o çözer mi dediniz?

Üzerimizde çok etkisi var. Bizimle daha Pete hapishaneyi boylamadan önce ilgilenmeye başlamıştı. Kanıtlaması gereken hiçbir şey yok. Sıkı herif. Parası, evi, her şeyi, üstelik bunca tecrübesi var ve bunu kullanmak istiyor. "Grubu idare etmeye çalışmıyorum. Arkadaşlarınla yeniden bir araya gelmeni istiyorum. İşte o zaman en büyük rock'n'roll grubu olacaksınız" dedi ve Pete'i tedaviye ikna etti. Bir işe yaramayacağını biliyorduk, ama ne de olsa bu ilk müdahaleydi, olumlu bir adımdı. Alan olmasa, ikinci albümü yapamazdık. Eskiden her şeyi tek başıma idare etmek duru-

20→

mundaydım, şimdi başkalarına güvenmeyi öğrendim, en azından deniyorum.

"Arbeit Macht Frei" (Alman toplama kamplarının kapılarında asılı olan "Çalışmak Özgürleştirir" dövizi asılıydı) ismi nereden çıktı?

Pete Almanca biliyor, hepsi bu. Tek istediği, çalışmanın insanı özgürleştireceğini söylemekti herhalde. Tabii bu lafı onun etmesi çok ironik. Ama şarkı baştan aşağı ironik zaten. Almanya'yla alâkası yok.

The Clash'ın gitaristi Mick Jones'la çalışmanızın nedeni neydi?

Buluştuk, bize bira ısmarladı, gayet sade ve cool'du. Çok iyi bir herif, her şeyi yaşamış, her şeyi görmüş, her şeyi tanımış... Bizim için bir nevi üstaddı, Jedi gibi. Çok sevgi dolu, pozitif bir tip. Nelerin iyi, nelerin kötü olduğunu söyleyerek bize güven verdi. Tam dağılmaya başladığımız anda, kendimize gelmemizi sağladı. Sonra Clash'la ilgili her şeyi anlattı bize. Eskiden hiçbir şey bilmiyordum o konuda. Şimdi duruma hakimim, iyi bir okul oldu benim için. Ses mühendisliğine gelince, sound'un doğal, spontan olmasını, sonucun tamamen bizi yansıtmasını becerdi. İşin tuhaf yanı, hiçbir zaman tam mânasıyla Clash dinlememiş olmam.

Seni etkileyen müzisyenler kimlerdi?

Babamın sayesinde, daha üç yaşındayken Jam ve Stranglers dinledim. Sonra Jacky Wilson, hatta Queen bile dinlemişliğim var... Biraz utanç verici. Velvet Underground'u keşfetmem daha sonralara rastlıyor. Çok basmakalıp gelebilir, ne derseniz deyin, ama benim hayatımı değiştirdi. Okuldaki fen öğretmenim bir karışık kaset vermişti. Genç, cool bir ortaokul öğretmeniydi, haylaz ve sefih çocukların halinden anlardı. Onun sayesinde odama kapanıp "Venus In Furs"ü dinleyebildim. Müzik yapmaya da o sıralarda başladım. Velvet Underground'u tanıyıp sevdiğim zamanlarda, çevremde kimsenin onlardan haberi yoktu... O zamandan beri de bir daha görmedim öğretmenimi. Aslında, onun için bir şarkı yazmalıyım: *(mırıldanıyor)* "Mr. Williams? Nerelerdesiniz, ne yapıyorsunuz? Pamukta fasulye çimlendirmeyi öğretmiştiniz bana..."

Nasıl bir çevreden geliyorsun?

Karman çorman bir çevreden. Annem hippiydi, yollarda, otobüste yaşardı. Beni babam büyüttü. Arada sırada anneme giderdim, ama esas olarak babamla, üç kız, üç erkek kardeşimle yaşadım. Basingstoke'da yaşıyorduk. Alençon'la kardeş şehir olmaktan başka hiçbir özelliği olmayan bir şehirdi. Ne kadar eğlenceli olabileceğini tahmin edersiniz!.. Öte yandan, Londra da korkunç olabilir. Londra da kim bilir nereyle kardeş şehirdir, mesela cehennemle olabilir! Ya da belki Ibiza'yla!.. Her neyse, babam müziğe ve sanata çok düşkündü. Beatles dinlerdi, fotoğraf çekerdi, bir takım yazılar yazardı. Yazı yazarken yanına gitmeme izin vermezdi, ben de kapı aralığından bakardım, durumu daha da esrarengiz kılardı bu tabii.

Albüm satın almaya devam ediyor musun?

Şu sıralar hayır. Hakikaten çok üzücü bir durum, çünkü her zaman müzik hastası oldum, hayatımın en berbat anlarında dahi müzik beni mutlu edebiliyordu... Ama bu duyguyu neredeyse unutmuş gibiyim. Sadece eş dost bir aradayken müzik dinliyorum bugün. Londra'da Dirty Pretty Thing adlı bir klüpte haftada bir DJ'lik yapıyorum. Bazen canlı müzik için grup davet ediyoruz, onun dışında albüm çalıyoruz, Belle And Sebastian, Coral, Specials, Velvet... Elektronik müziği pek bilmiyorum. Alan McGee'nin karısının grubuyla beraber bir şarkı söyledim. Grubun adı Client; bana çok ilginç geliyor. Onun dışında, pek house ya da tekno dinlemiyorum. House'u feci sıkıcı buluyorum, kafan iyi değilse hayatta dinleyemezsin. Ama ben artık madde kullanmıyorum... Buna mukabil, çok fazla içiyorum.

Velvet Underground hayatımı değiştirdi. Fen hocam bir kasetlerini vermişti. "Mr. Williams? Nerede, n'apıyorsunuz? Pamukta fasulye çimlendirmeyi öğretmiştiniz bana..."

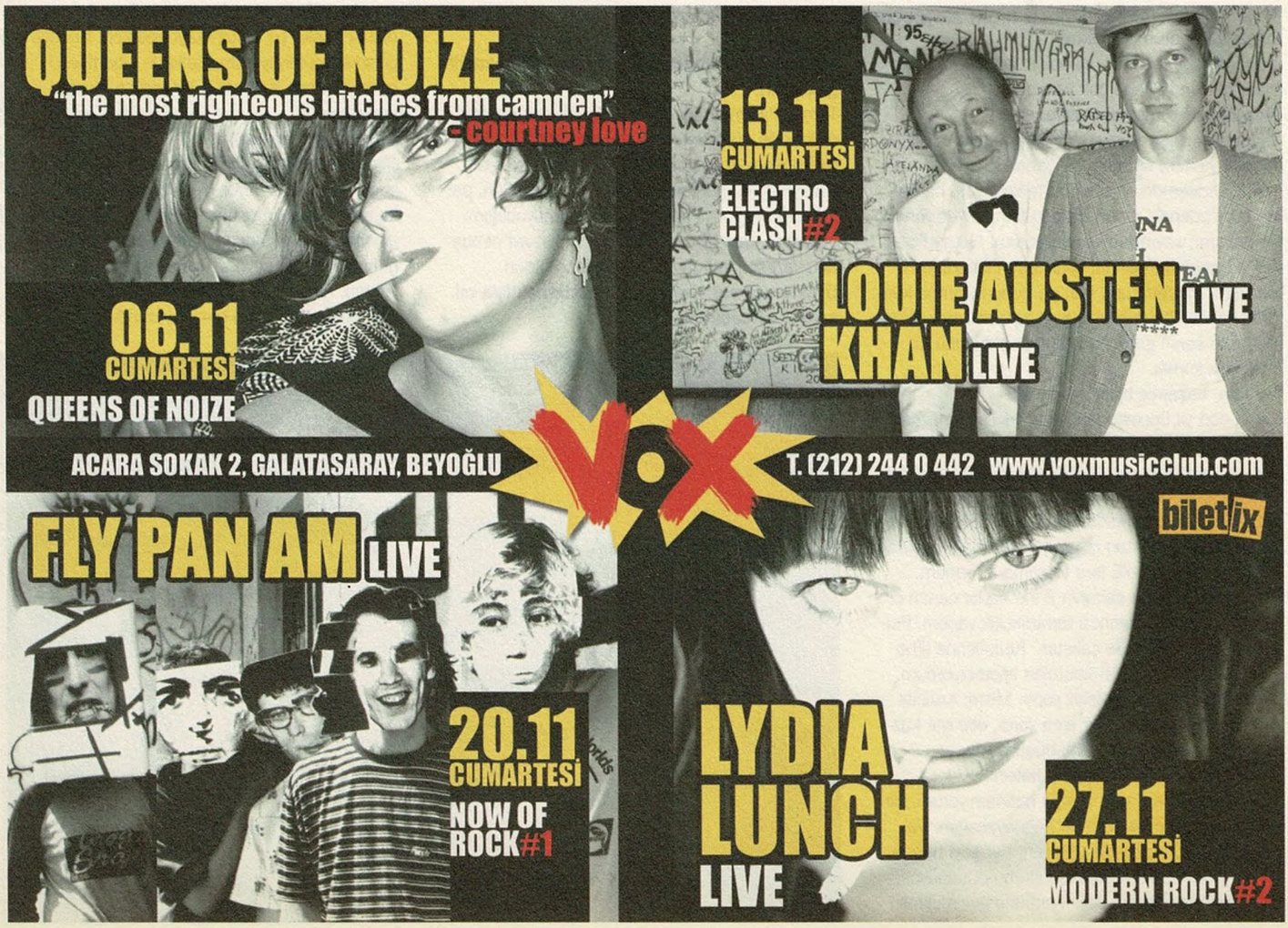

MICK JONES'LA LIBERTINES'E DAİR

Beraber ilerlemek

Bir prodüktör olarak sizi etkileyen isimler kimler?
Mick Jones: **Herkesten önce "London Calling"in prodüktörü Guy Stevens, her ne kadar benim yöntemim onunki kadar keskin ve sert olmasa da. Ondan aldığım şey, ânı yakalama düşüncesi... Her çalışlarında Libertines'le beraberdim, onların yanındaydım. Çaldıklarının iyi olduğunu gördüğüm anda tek kaşım kalkıyordu, miksetin başındaki Bill Price da o anda düğmeye basması gerektiğini biliyordu.**

Sizce albüm grubun gelgitli halini yansıtıyor mu?
O kadar kör parmağım gözüne değil her şey. Ama gruptaki çocukların içsel diyaloğunu yakalıyor albüm. İlk kayıt günü biraz sorunluydu, ama sonra normalleşti durum. İhtiyacımız olan şeyi almasını bildik.

Bir yanda siz ve Joe Strummer, öte yanda Pete ve Carl... Bir paralellik görüyor musunuz?
Ben ve Joe en iyi birlikteliği kurduk, en iyi partnerlerdik, ama aynı zamanda en büyük rakipler de bizdik. Pete ve Carl'da da bunu görebiliyorum. Bir grup içindeki şarkıyazarları açısından doğaldır bu. Gelişim için, beraber ilerleyebilmek için de gerekli...
Albümdeki favori şarkılarınız hangileri?
"Don't Be Shy" ve "The Man Who Would Be King"... Albümün yarattığı onca duygunun ardından, "What Became Of The Likely Lads" de umutlu bir final yapıyor bence...

Kendini yakın hissettiğin gruplar var mı?
The Coral. Tarzları, eğilimleri ne olursa olsun, kendi istediklerini yapan grupları seviyorum. Franz Ferdinand ya da Strokes gibi gruplara kendimi yakın hissetmiyorum. Bence Franz Ferdinand her şeyi imajları, pozları üzerine kuruyor. The Streets'i onlara tercih ederim: Mike Skinner, uzun zamandır İngiltere'de gördüğümüz en ilginç şarkıyazarı. Çok kendine has bir sesi var ve bugünden bahsediyor; Birleşik Krallık'ta kimsenin yapmadığı bir şey bu. Bazen müthiş sıkıcı şeylerden bahsediyor, 20 ila 30 yaşlarında, şehirde yaşayan, tatillerini Ibiza'da geçiren İngilizlerden mesela... Aynı zamanda hem ciddi hem de eğlenceli olmayı başararak bütün bu boktan şeylerden bahsediyor. İnsanlar bugüne dair mevzular hakkında daha çok yazmalı.

Boş zamanlarında ne yapıyorsun?
Okumaya çalışıyorum. Gençliğimde futbolla ilgilenir gibi yaptım, sırf popüler olmak için, ama yürümedi. Dizlerimde en ufak bir refleks yok, herhalde bu yüzdendir. Onun dışında film seyrediyorum, en azından seyretmeye çalışıyorum. "Harry Potter"a bayıldım. Aslında, oyuncunun Libertines'i sevdiğini okumuştum, ben de bunun üzerine kendi kendime filmi seyretmeye söz vermiştim. Harry Potter'ın senin grubunun hayranı olduğunu bilmek çok komik.

Bu üne, başarıya hazır mıydınız?
Daha dört yıl öncesinden hazırdık! Tanınmazdan önce, küçük bir grubu olan bir arkadaş çetesiydik, nerde olursa olsun, kim için olursa olsun çalardık. Sonuçta, çok büyük bir değişiklik olmadı, ama hayatımızı bununla idame ettirebiliyoruz. Eskiden bir sürü boktan iş yapıyorduk. Sandviççide çalıştım, geceleri ölü fare toplama işi yaptım... Gece saat 10'dan sabahın 8'ine kadar canım çıkıyordu. BBC bürolarında temizlikçilik yaptım. Psikiyatri hastanelerinde çalıştım. Kendilerine iğne yapılmasını istemeyen hastaları zaptediyordum. Ama Pete daha beter işler yaptı. Mezar kazıcısı olarak çalıştı. Tabii ki bir aleti vardı, elleriyle kazmıyordu ama, yine de yani, düşünsene...

Grupla ilgili en iyi hatıraların neler?
Çok fazla hatıram yok, pek iyi hatırlamıyorum. Bir gün oturacağım ve her şeyi hatırlayacağım. Ve eminim, o gün öleceğim. Bazen, her şeyi hatırlamadığım için daha mutlu olduğumu düşünüyorum. Ama İsviçre'de, Bâle kentinde geçirdiğimiz günü hatırlıyorum. Pete'le bir striptiz klübüne gitmiştik, dev gibi iri yarı fahişeler peşimize düşmüştü. Pete onlardan birinin üstüne kusmuştu. Ve bu yüzden para vermek zorunda kalmıştık. Öte yandan, eğer bir grupta müzik yapıyorsan, illâ uyuşturucu kullanmalısın, içip dağıtmalısın gibi klişelere bugün artık inanmıyorum. İnsan niçin zarafetten, kibarlıktan uzaklaşmaya çalışsın ki? Hayat disiplini çok önemli. Sırf bir rock grubundasın diye nezaketten, incelikten uzaklaşmak çok aptalca bir şey.

Peki iş ne zaman çığrından çıkmaya başladı Libertines için? Geçen yaz Pete turneye gelmediğinde mi?
Turneye gelmemesi çok da ağır bir suç sayılmazdı aslında. Yaşgünümde organize ettiği boktan bir konsere gelmediğim için olduğunu söyledi. Ona yaşgünü partisinde olduğumu söyledim, partiyi kısa kesmemi istedi. Bunu yapmayacağımı söyledim, tam bir zorba gibiydi. Çakırkeyf olmuştuk, vazgeçmiştik artık torbacı aramaktan.

Bir grupta müzik yapıyorsan uyuşturucu kullanmalısın, içip dağıtmalısın gibi klişelere artık inanmıyorum. İnsan niçin zarafetten uzaklaşmaya çalışsın ki?

Uyuşturucu satıcısına para yetiştirmek için mi konser verecektiniz?
Aynen öyle. O yüzden ben de koyverdim, gelsin içkiler. Sonuçta ertesi gün turne otobüsüne gelmedi. Bu arada durumu çok kötüledi. Evlerden bir şeyler aşırmaya başladı, sonra da kalkıp onu bir tek laptop'unun terk etmediğini iddia etti.

Bu şekilde davrandığında ne hissettin?
Kaç kere onu görmeye gittiğimi söylemiyor tabii. Bazen bir kurban gibi davranmak istiyor. Kimseyi dinlediği yok aslında, ama maddeler söz konusu olduğunda çevresindekilerden yüz buluyor. Ne de olsa Pete'in yalanlarını mutlulukla onaylıyorlar.

Geçen sonbahar hapisten çıktığında daha mı iyiydi?
Evet. Hassas bir durumdu. Temizlenmişti, ben de buna inanmıştım. Aralık ayındaki Londra konserleri müthişti.

Sonbaharda turneye Pete'siz mi çıkacaksınız?
Çıkmak zorunda kalabilirim. Bir Stanley Kubrick filminden alıntı yaparsak, elimizde koca bir boklu sandviç var ve hepimiz bir ısırık almak zorundayız. Ama sürekli bunu düşünecek değilim, sonsuza kadar kendimi berbat hissetmeye niyetim yok. Bir keresinde, sırf ona yakın olabilmek için, eroine çok, ama çok yaklaşmıştım. Neyse ki Alan gördü ve daha başlamadan kesti önümü.

Geleceği nasıl görüyorsun?
Hiçbir fikrim yok. Hedefim Pete'le birlikte müzik yapmak, onun geri gelmesini bekliyorum. O benim gerçekten en hakiki dostum. İyileşmesini, kendini daha iyi hissetmesini istiyorum. Dönmezse her şey çok farklı olur, yaptığımız turne belki de son turnemiz olur. En ufak bir projem yok, önümüzdeki haftaya dair bile. Olmasını isterdim, ama bu grupla proje yapmam imkânsız.

Pete'in sorunları işleri baltalarsa affedilebilir mi?
Belki de şiirsel bir adalet diye bir şey var. Bana göre affedilemez, hayır! Kendimi Libertines olarak başka bir albüm kaydederken, turneye çıkarken göremiyorum. Belki de Libertines'i onun dönmek isteyeceği bir zamana kadar dondururum.

Dönmek istiyor mu?
Gitmek istemediğini biliyorum. Ne var ki, daha güçlü olması gerekiyor. Yeryüzünde ondan başka kimse bunu yapamaz. Geçmişte içimdeki şeytanların hakkından gelmemde bana yardım etmişti, ben de seve seve ona yardım etmek isterim. Ama bunun için beni içine alması şart. Çok kırılıyorum bütün bunlar yüzünden...

Çeviren: ***Bilge Ceren Şekerciler - Siren İdemen***

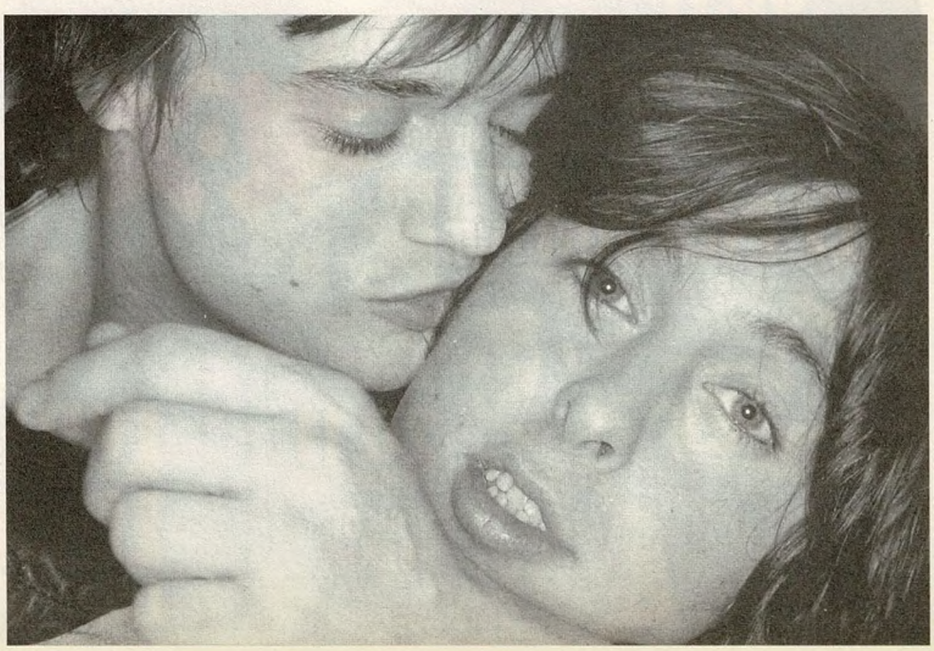

LONDRA MEKTUBU: ROLL, SONIC YOUTH VE ADEM'İ YERİNDE İZLEDİ

Senelerdir, yazın İstanbul'a gelecekler listesinde adları vardır, tam oldu derken olmuyor haberi gelir: Sonic Youth... 80'lerin başından beri rock müziğine bambaşka bir renk katan, dünyanın her köşesinde birçok gruba ilham kaynağı olan indie-rock efsanesi... Onlar gelmezse biz gideriz dedik, Londra yollarına vurduk kendimizi... Yetinmedik, o kulüp senin bu kulüp benim keşiflere çıktık...

GÜRÜLTÜ senFONİSİ

Evde internetin başındayken, İngiltere'ye gider gitmez Sonic Youth'u seyredebileceğimi öğrenmek inanılmaz heyecanlandırdı beni. Brixton Academy'deki konser için biletimi aldım, Londra'ya varmama haftalar kala... Salonun yakınlarında Sonic Youth tişörtlü insanlar göze çarpıyor. Herkes barların, marketlerin kapılarında son içkilerini yudumluyor, konsere hazırlanıyor... Brixton Academy biraz şaşırtıcı: Sahnenin etrafını saran garip, eski püskü ev dekoru konserin havasını kaçıracak diye korkuyor insan. Alt grup, sekiz kişilik Decaer Dunga. Elektronik ekipmanlar, osilatörler, bas, gitar, "readymade enstrümanlar" ve daha bir sürü aletle yarım saatlik inanılmaz bir ses bombardımanı....

Onlar iner inmez sahne Sonic Youth için hazırlanıyor. Processor'ler, gitarlar, davul ve beklenmedik bir şekilde bir klavye... Sabırsızlanan seyirci sahneye bir şeyler fırlatmaya başlamışken yavaş yavaş beliriyorlar aletlerinin yanında: Önce grubun yeni elemanı, her işte parmağı olan Jim O'Rourke, sonra bateride Steve Shelley, gitarda Lee Ronaldo, ardından Thurston Moore... İlkten salondan pek tepki gelmiyor. Derken, Kim Gordon parıltılı dekolte elbisesi ve topuklu ayakkabılarıyla gözükünce kıyamet kopuyor! Kim Gordon'muş meğer beklenen!.. Hemen ilk şarkıya giriyorlar yavaş yavaş ilerleyen feedback'lerle: Yeni albüm "Sonic Nurse"ün en iyi şarkısı olan "I Love You Golden Blue". Kim Gordon'un buğulu ve içli sesiyle söylediği bu sakin şarkı, bizi bekleyen gürültülü gece için mükemmel bir açılış. Hemen ardından yine "Sonic Nurse"ten "Dripping Dream" geliyor; bu sefer daha tempolu, daha melodik bir şarkı ve vokalde upuzun boyu ve salaş kıyafetiyle Thurston Moore. Yeni albümden "Pattern Recognition" ve "Stones" art arda gelince seyirci biraz huzursuzlanıyor, belli ki "Sonic Nurse"e daha ısınamamışlar.

Gelme Bush!

Lee Ronaldo gitarına olanca kuvvetiyle yüklenerek meşhur albüm "Daydream Nation"dan "Eric's Trip"i (Kanadalı bir noise-pop dörtlüsüne ismini veren şarkı) söylemeye başlayınca yer yerinden oynuyor. Şarkının sonuna doğru, hemen her şarkıda yaptıkları gibi feedback'lere girmişken, bir de Lee Ronaldo ve Jim O'Rourke gitarlarıyla seyircinin üstüne atlayıveriyor. Kim Gordon çömelmiş, processor'lerden garip sesler çıkarıyor, Thurston Moore iki insan boyundaki hoparlör yığının üstünde gitarıyla oynaşıyor, gitarı kablosundan tutup hoparlörlerin önünde sarkaç gibi sallıyor, çıkan ses inanılmaz!.. Toparlanıp yerlerini alır almaz, bu sefer de "Daydream Nation"ın açılış parçası, efsanevî "Teenage Riot"un gitar nağmeleri duyuluyor... Ardından tekrar yeni albüme dönüyorlar; sırayla "Kim Gordon and Arthur Doyle Hand Cream", kısa fakat etkili "Unmade Bed" ve iyi geceler faslı... Ama alkışların ardından tekrar beliriyorlar. Eskilerden iki bombayla seyirciyi coşturduktan sonra inanılmaz bir feedback, drone serisine giriyorlar... Hepsi aletlerinin akordunu bozuyor, tellerini koparıyor. Yerlerde sürünerek akla gelmeyecek şekillerde çalıyorlar aletleri... Thurston sadece gitarın jack'ini alarak minik bir amplinin yanına geliyor, jack'i ampliye sürttükçe ses azıyor, ses azdıkça daha fazla sürtüyor. Ampliyi ters yatırıp üstüne çıkıyor ve jack'i üzerinde sallamaya başlıyor. Sahneye ellerinde gitarlarla çıkan iki Japon, yirmi dakikadır süren bu gürültü senfonisine katılıyor. Ve önce Kim, sonra diğerleri sahneyi terkediyor... Üzerindeki jack'le birlikte ampli acayip gürültülü ses çıkarmaya devam ediyor. Sahneyi son bir kez turlayan Moore, koşarak "çat!" diye amplinin prizini çekiyor... İnanılmaz bir sessizlik ve arkasından kopup gelen alkışlar... Tek kelimeyle müthiş!...

Konser sonrasında, belki bir röportaj koparırım umuduyla kulise dalmaya çalışıyorum, ama imkân yok. Sonic Youth'u Amsterdam'da gören ve soundcheck sonrası onlarla ayaküstü sohbet eden bir arkadaştan öğrendiğime göre, Bush seçimi kazanırsa kesinlikle Amerika'yı terkedeceklermiş ve Türkiye'ye konsere gelmek için deli oluyorlarmış... Hadi hayırlısı...

Sigara içmek yasaktır

Ertesi akşam Bush Hall'da üç grubu birden görme şansı doğuyor. Bush Hall, 40'larda bingo salonu olarak yapılmış, uzun bir süre bilardo salonu olarak çalışmış, 90'larda şirin bir konser salonuna dönüşmüş. Ben Harper, R.E.M. gibi büyük isimler de burada konser vermeyi çok seviyormuş. En büyük falso, içeride sigaranın yasak olması. İçli şarkılarda bir sigaraya olsun kavuşamamanın gerilimi içerisinde izlemek zorundasınız konseri...

Kim Gordon çömelmiş, processor'lerden garip sesler çıkarıyor, Thurston Moore gitarı kablosundan tutup sarkaçgibi sallıyor, çıkan sesler inanılmaz!..

Glasgow'dan kopup gelmiş u.n.p.o.c. sadece akustik gitarlar ve vokalden müteşekkil bir grup. Hareketli, fakat hüzünlü sözler, bazen doo-wop vokaller, kısa kısa şarkılar...

Gecenin ikinci misafiri HMS Ginafore, u.n.p.o.c ekibinin yakın arkadaşı. Chan Marshall'dan (Cat Power) etkilendiği çok açık olan, fazla sakin, hiçbir şeyi devirmeden zücaciyede gezinen bir kedi... Bir sigara tüttürmek için gittiğim salonun barında u.n.p.o.c. üyeleri CD satıp sohbet ediyor, sadece eğlenmek için müzik yaptıklarını, hiç para kazanmadıklarını, kazanmak da istemediklerini, CD'leri sadece yol masraflarını karşılamak için sattıklarını anlatıyorlar. HMS Ginafore gruptan John'u sahneye çağırıyor; koşa koşa giden John, hayli girgir bir şarkıda hanımefendiye eşlik etmeye koyuluyor...

Gecenin headliner'ı James Yorkston ve grubu The Athletes. Enstrümanlar çeşitleniyor, piyano, bateri, kontrbas, akordeon... Yorkston punk geleneğinden gelen, sonra eline gitarı alıp şarkı yazmaya başlamış tatlı bir adam; espri leriyle herkesi kırıp geçiriyor. Domino Records'dan çıkardığı ilk albüm "Moving Up Country" iyi eleştiriler almış, sakin, huzurlu bir albümdü. Yenisi "Just Beyond The River" ise prodüksiyon masasında Four Tet'in oturduğu, oldukça çiğ ve içli bir albüm olmuş. Yorkston da keyifli ve hüzünlü şarkıları birbiri ardına söyleyerek iniyor. Yapmacıksız, tatlı bir konser...

Büyükbabasının bir çiftliği var

Londra kaldırımlarını arşınlarken hemen göze çarpan, herkesin kulağındaki kulaklıklar. İlginç olan, kulaklıkların beyaz olması; bu i-pod dinlediklerini gösteriyor. Macintosh'un yeni piyasaya sürdüğü bu çok geniş bellekli mp3-çalar, aynı zamanda özel bir dosya paylaşımı sistemine sahip ve Amerika'dan sonra İngiltere'de de yaygınlaşmaya başlamış. Bu sayede mp3 paylaşımı yasallaşmış ve müzik satın almak ucuzlamış oluyor. Bütün büyük müzik dergilerinin i-pod köşesi var...

Ken Livingstone'un başkanlığındaki Londra Belediyesi çok seviliyor. Her akşam bir barda belediyenin düzenlediği beleş konserler var. Adem konseri de bunlardan biri. Berbat bir barda, dinlemeye bile tahammül edemeyeceğiniz iki folk-pop grubunun ardından sahneye çıkıyor Adem: Four Tet'in (yani Kieran Hebden'in) Fridge'den takım arkadaşı Türk asıllı Adem İlhan. "Homesongs" albümü, belki de bu senenin en iyilerinden. Çocuksu ve büyüleyici bir modern folk şarkı yazarı olmuş, Fridge'deki başçılığından artakalan zamanında. Explosions In The Sky üyelerinin İstanbul'da anlattığına göre, konserlerine onu hiç tanımadan gelenler, konserden sonra CD'leri kapış kapış alıyorlarmış. Kısa, keyifli bir konser veriyor Adem, çocuk oyuncaklarından çıkan sesler, kontrbas, Hammond ve gitarlar eşliğinde...

Sahneden inerken arkasından bağırıp kulise girmesini engelliyorum. İsmi Türkçe doğru telaffuz edilince çok şaşırdığını söylüyor, Türk olduğumu öğrenince daha da şaşırıyor. Annesi İngiliz, babası Türkmüş ve her yaz büyükbabasının çiftliğine Türkiye'ye gelirmiş. Türkiye'de çok konser vermek istediğini anlatıyor. Kieran Hebden'le aralarının açık olup olmadığını sorduğumda, Fridge'in yeni albümünün tamamlanmakta olduğunu söylüyor. Sarılarak uzaklaşıyor. Çıkışta evvelki akşam tanıştığım u.n.p.o.c.'ın şeker elemanı John'la karşılaşıyorum, ona göre de Adem çok etkileyici.

İşte kısa bir Londra gezisinden yanımıza kâr kalan konserler... Kaçırdıklarımı ne siz sorun, ne ben söyleyeyim.

Tolga Yağlı

→23

nublu

www.nublu.net

u-roy, norah jones, n'dea davenport, ilhan ersahin, erik truffaz, thor madsen, kem-pa (istanbul string orchestra), eddie henderson, marla turner, dj logic, saul williams, brian blade, charles stella, kenny wollesen, jesse murphy, jochen rueckert, matt penman, daniel wyatt

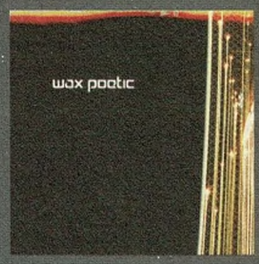

visit our music lounge
@ 62 avenue c (between 4th and 5th streets)
new york city

nublu records in istanbul...
coming soon!

www.studioormus.com

ÖSS
her zaman her yerde

SAYISAL

1. Roll'un ilk sayısı **1997 Kasım'ında yayınlandı, elimizdeki bu sayıyla 8 yaşını bitirip 9'dan gün alıyor... Yine bir kasım ayında aşağıdaki fotoğraftaki ilk nüshasıyla yayın hayatına başlayan Amerikan** Rolling Stone **dergisi, bizim Roll'dan** kaç yaş **büyük?**
a) 34 b) 32 c) 28 d) 30

2. **1979 tarihli** Léo Ferré **albümünün isminin** Türkçe meali **aşağıdakilerden hangisi acaba?**
a) Burada sabahın 6'sı, New York'ta geceyarısı
b) Şimdi Mali'de saat 5, acaba cennette kaç?
c) Saat gecenin üçüydü, yapamadıklarım düşündürücüydü
d) Bir bakıyorsunuz üç, bir bakacaksınız hiç

3. "Benim uğurlu rakamım üçtür" **diye başlayan "Üç" isimli şarkı,** Massive Attack'in **hangi albümünün üçüncü şarkısıdır?**
a) Blue Lines b) Protection c) Mezzanine d) 100th Window

4. **California eyalet yasasındaki bir hüküm, güvenlik güçlerine, "akli denge bozukluğu nedeniyle kendisi ve** başkaları için tehlike arzeden **veya kendini korumaktan aciz durumda olanları gözaltına alma yetkisi" veriyor. Söz konusu 5150. maddenin** Van Halen **tarihiyle de kesiştiği durumlar var. Aşağıdakilerden hangisi yanlış?**
a) Van Halen'in 1985 tarihli albümünün adı "5150"
b) Van Halen'in Los Angeles'taki stüdyosunun adı "5150"
c) Eddie Van Halen'a ithafen üretilen gitar amplisinin adı "5150"
d) "Jump" şarkısının grup üyeleri arasındaki kod adı "5150"

5. **Aşağıdaki rock'çuların üçü** 1.78, **biri ise** 1.83 **boyunda... Bu** uzun adamın **kim olduğunu soruyoruz.**
a) Bruce Springsteen b) Elvis Costello c) Morrissey d) Paul Weller

6. Abba **grubu, yıldızlar haritasına göre bir koç/boğa/akrep/yay sentezi... Grubun 15 Kasım 1945 doğumlu** akrebini **soruyoruz.**
a) Agnetha Faltskog b) Benny Andersson
c) Björn Ulvaeus d) Anni-Frid Lyngstad

7. **Aşağıda müzik dünyasının** kasım doğumlu dört ünlü kadını **sıralanıyor. Bunların üçü akrep. Acaba hangisi yay?**
a) Bonnie Raitt b) Rickie Lee Jones c) Tina Turner d) Joni Mitchell

8. **Zenci kız evden kaçar, cebinde** 29 doları ve timsah derisi cüzdanıyla... **Tanıştığı belalı herif tarafından epey hırpalanır, soyulur, hastanelik edilir... Şarkı şöyle nihayetlenir: "Yaşadığı için çok şanslı, diye fısıldadı doktor, hemşireye / Alt tarafı yarım litre kan, 29 dolar ve timsah derisi bir cüzdan kaybetti..." Kimin şarkısı bu "$ 29"?**
a) Bob Dylan b) Nick Cave c) Tom Waits d) Neil Young

9. **Şu formüllerden hangisi bir** Big Audio Dynamite **şarkısının adıdır?**
a) $E=MC^2$ b) PV=nRT c) f=ma d) V=RI

10. **The Polyphonic Spree grubu** yaklaşık kaç kişiden **oluşuyor?**
a) 8-10 b) 20-25 c) 30-35 d) 50'den fazla

SÖZEL

1. King Floyd **neyin nesi, kimin fesidir?**
a) 70'li yıllar başlarının New Orleans'lı rhythm & blues şarkıcısı
b) Kanada'daki bir elektronik müzik plak şirketi
c) İtalyan baskısı korsan Pink Floyd konserleri derlemesi
d) İki yıl önce ODTÜ'de kurulan bir punk grubu

2. **Aktris** Faye Dunaway, **1974 yılında aşağıdaki** rock şarkıcılarından **biriyle hayatını birleştirdi ve birkaç sene evli kaldı. Hangisiyle?**
a) Huey Lewis b) Randy Newman c) Peter Wolf d) Billy Joel

3. **Paraşütlerden söz edilince aklınıza bir tek Coldplay gelmesin. 1970'de yayınlanan** "Parachute" **de rock tarihinin önemli albümlerinden biridir. Peki kimin albümüdür?**
a) Pretty Things b) The Kinks c) The Troggs d) The Zombies

4. "Dünyanın bütün kızları, kollayın kendinizi!" **1974 yılında bir hard rock grubu bu isimde bir albüm çıkarmıştı. Fotomontaj sağolsun, kapakta üyelerin adaleli pozlarının yer aldığı bu albüm** hangi gruba **ait acaba?**
a) Grand Funk b) Cheap Trick c) Nazareth d) Uriah Heep

5. **Mel Torment, Dr Winston O'Ghurkin, Captain Kundalini, Dwarf McDougal, Johnny Rhythm...** Kimdir bu adamlar, **biliyor musunuz?**
a) Frank Zappa şarkılarında isimleri geçen hayalî karakterler
b) John Lennon'ın çeşitli albümlerde kullandığı takma isimler
c) Billboard'un country listesinden rastgele seçilmiş isimler
d) Mister No'nun çeşitli maceralarında görünen müzisyenler

6. **Aktör** Keanu Reeves **hangi grupta** bas gitar **çalıyordu?**
a) Three Dog Night b) Dog Eat Dog c) Dogstar d) Black Dog

7. **Bayhan, yeni çıkan albümünde Louis Armstrong yorumuyla bilinen ünlü** "What A Wonderful World"ü **söylüyor... Aynı şarkının bir başka yorumunu soruyoruz: Michael Moore'un** "Benim Cici Silahım" **filminin finalinde de kullanılan bu yorum hangi punk'çıya ait?**
a) Joey Ramone b) Sid Vicious c) Jonathan Richman d) Richard Hell

8. **Fazla konser albümü yayınlanmayan ülkemizde, son güzel örnekler Duman ve Bulutsuzluk Özlemi'nin canlı kayıtları... Peki Türkiye'de 70'lerin başında çıkan** ilk konser longplay'i **kime aitti?**
a) Durul Gence 10 b) Okay Ergil Folk Dörtlüsü
c) Yalçın Ateş 6 d) Önder Bali 4

9. Noel Gallagher, **Oasis'i kurmadan evvel, hangi grupta yıllarca** gitar teknisyenliği **yapmıştı?**
a) Stone Roses b) Inspiral Carpets c) Blur d) Ocean Colour Scene

10. **1985'te, Afrika'daki açlıkla mücadele için** Band Aid **ve** Live Aid **fikrini yaratan, müzik dünyasının ünlüleriyle birlikte dev yardım kampanyaları düzenleyen şarkıcı** Bob Geldof'un grubu **hangisiydi?**
a) Blow Monkeys b) Glass Tiger
c) Boomtown Rats d) Stray Cats

sözel 2

sözel 2

sözel 6

sayısal 1

sayısal 6

ŞİMDİ DOĞRUYA DOĞRU » Sayısal: 1.d, 2.a, 3.b, 4.d, 5.d, 6.d, 7.c, 8.c, 9.a, 10.b Sözel: 1.a, 2.c, 3.a, 4.a, 5.b, 6.c, 7.a, 8.a, 9.b, 10.c

[RACHID TAHA]

Beyoğlu'nda kırk yıllık Cezayir Sokağı'nı bir kalemde Fransız Sokağı yapan aklıevvellere aldırmayın, Fransa'daki bütün sokaklar Cezayir Sokağı artık... Rachid Taha da göç dalgasıyla gelen bu müthiş kültürel yenilenmenin jönprömiyelerinden biri. Sahne provaları geçtiğimiz mayısta Babylon'da yapılan "Tékitoi", cayır cayır gitarlı, breakbeat'li yalellileriyle harika bir transandantal punk albümü. Safkan melez!.. Rachid Taha, yeni albümünün önünü arkasını Télérama, Rfimusique ve Independent'a anlatmış.

HİÇ DEĞİLSE SUŞMAMAK!

İngiliz prodüktör Steve Hillage albümlerinizin çoğuna katkıda bulundu. Hillage'ın müziğinizde oynadığı rol nedir?

Rachid Taha: Ben planları çiziyorum, Steve ise binanın ayakta durmasını sağlıyor. Önceki albümlerde, işin ana hatları ortaya çıktıktan sonra müdahale ederdi, bu albümde başından itibaren birlikte ilerledik. Mesela "Lli fat mat!" (Geçmiş geride kaldı) parçasında Kahire Orkestrası'nın yaylıları da var. Kahire'ye Steve gitti. İşin oryantal kısımlarıyla o ilgileniyor, ben rock gitarları idare ediyorum. İşbölümümüz böyle.

"Geçmiş geride kaldı" derken tam olarak ne kastediyorsunuz?

Biz Afrikalıların, Cezayirlilerin artık geçmişimizden söz edip durmayı bırakmamızı istiyorum. İnsanlar her şeyin sömürgecilik yüzünden kötü gittiğine inandırılmaya çalışılıyor, bense şöyle diyorum: "Bu ülkeler kırk küsur yıldır sömürge değil, artık büyüdük. Sorumluluğu üstlenelim, ileriye bakalım."

Albümde "Dima" adlı parçada Brian Eno'nun da imzası var. İlk bir araya gelişiniz mi?

Yirmi yıldır bunu arzu ediyordum. Onunla mutlaka bir araya geleceğimizi biliyordum. O da öyle düşünüyormuş. İşin ilginci, ilk buluştuğumuzda ikimiz de aynı tarzda giyinmiştik... Carte de Séjour zamanında ona bir kasetimizi göndermiştim, ama eline geçmemiş. Bence Eno, müziğin Lévi-Strauss'u. Çok "etno", ama çok eklektik de; kesinlikle burnu büyük değil. Londra'da bir günlüğüne stüdyoya girdik, sekiz parça kaydettik. Bu albümde sadece birini kullandık, ötekiler belki de arkadan gelecek başka bir çalışmaya kapı açar... Aslında "Rock El Casbah"da da Eno var, orada klavye çalıyor ve vokal yapıyor... Eno'nun olduğu "Dima", albümdeki en angaje parça, diktatörlükleri eleştiriyor. İnsanların kendilerini ifade etme hakkından mahrum bırakıldığı, düşünmenin, şarkı söylemenin yasak olduğu ülkelerdeki durumu özetliyor bir anlamda. Fransa'daki ırkçı, anti-semit havayı gördüğümde, korkuya kapılıyorum. İnsanların kendi içlerine kapanmalarından korkuyorum. Genç Araplar anti-semit eylemlere giriştiklerinde, çıldıracak gibi oluyorum.

"Safi!" (Saf) şarkısından bahsedebilir miiyiz?

Bu şarkıda genel olarak demokrasiden bahsediyorum. Geleneklerin, kültürün ağırlığı nedeniyle babayla iletişim sorunlarıyla başlıyor, sonra iktidarla devam ediyor, çünkü onunla diyalog kurabilmenin imkânı yok. Oğul evde babasıyla tartışamaz, cemaat camide imamla tartışamaz ve bu böyle sürüp gidiyor. Politikada da liderler halkı hadım etmiş durumda. Tek partili bir kültür içine sıkışmışız. Batı'da demokrasinin hapı yuttuğunu düşünüyorum. Özgürlük adına, ötekiler kadar radikal bir özgürlük dayatılıyor, bu da şu ya da bu taraftan insanlarda beni korkutan bir tür radikalizmi doğuruyor. Savaştan başka bir şey yaşamamış bir kuşak var, intihar eylemcilerinin çıkması beni hiç şaşırtmıyor. Burada bütün hata Batı'nın değil. Özgürlük ortamı yaratmayan, demokratların kendilerini ifade etmelerine izin vermeyen Arap iktidarlarının da sorumluluğu büyük.

Clash'ın "Rock The Casbah" parçasını niçin yeniden yorumladınız?

Joe Strummer'ı çok seviyorum, bu yorum da benim ona vefa borcum. Arapçaya yaptığım tercüme kelimesi kelimesine bir tercüme değil, ama şarkının ruh halini koruyor. Yüzeyden bakınca ırkçı bir şarkı gibi gözüküyor, ama alakası yok. Strummer İran'da müzik dinlediği için cezalandırılan bir adamla ilgili okuduğu haberden esinlenmiş. Strummer'ın sözleri, bir yandan, petro-dolarlar sayesinde deveden Mercedes'e atlayan adamın parodisini çiziyordu. Ben aynı espriyi devam ettiriyorum, petrol krallarının Suudiler olduğu kadar Amerikalılar da olduğuna dikkat çekiyorum... Bu parçanın albümde olması kaçınılmazdı, çünkü ta Carte de Séjour zamanlarından beri, hep Clash'la kıyaslanırdım. Çok uzun zaman, Joe Strummer'la beraber söylemeyi arzu etmiştim. Öldüğü sıralarda, onunla bir araya gelme hazırlıkları yapıyorduk. Strummer isyankâr yanını her zaman korudu, hakiki bir rock'n'roll'du. Doğu ve Batı arasında bir bağ kurmak için bu parça bana ideal geldi.

Müzik burjuvalaştı ve bayağılaştı, popülerliğini kaybedip popülist oldu; sanki popstar yarışmalarıyla sözde müzik entellektüelleri arasında başka bir seçenek yokmuş gibi.

Eno, Hillage, Strummer... Sizin için referans olan başka müzisyenler de var mı?

Tam mânasıyla olduğunu söyleyemem. Müzik burjuvalaştı ve bayağılaştı, kendi kendisinin karikatürünü yapıyor, kelimenin gerçek anlamıyla popülerliğini kaybedip popülist oldu; sanki popstar yarışmalarıyla sözde müzik entelektüelleri arasında başka bir seçenek yokmuş gibi... Ayrıca, Akdeniz'in öteki yakasında, Arap ve Berberî kültürler ne yazık ki seslerini kolay kolay duyuramıyorlar. Ve maalesef durum iyiye gitmiyor, dine dayalı ve cemaatçi içe kapanmaların teşvik edilmesiyle daha da felakete doğru sürükleniliyor. Hiç şüphesiz kızlar aileleri tarafından baskı görüyor, ama diskoteğe gittiklerinde içeri alınıyorlar; oysa erkek kardeşlerinin suratına kapatılıyor kapı! Bir birader buna nasıl tepki gösterebilir? İş arıyor, iş verilmiyor. Ev arıyor, ev verilmiyor. Daha Carte de Séjour zamanında bunlardan bahsediyorduk.

Rachid Taha Arap müziği içinde ne ifade ediyor?

Arap müziği popüler olmasına rağmen, yeterince takipçisi olduğuna inanmıyorum. Şarkılarım politize edildi, çünkü insanlar yaşadıkları hayattan ve gördükleri tavırdan bıkmışlardı. Göçmen nüfus ile Fransızlar arasındaki gerilim hiçbir zaman azalmadı. Arada Fransa maç kazanırsa düzeliyor, kaybederse daha kötüye gidiyor. Fransa milli takımında var ama, hükümette ve politik partilerde Kuzey Afrikalılar yok. Ne Sosyalist Partide ne de sağ partilerde. Ama Ulusal Cephe'de bir kişi var. Paradoksa bakar mısın? Bu yüzden şimdiye kadar olduğumdan çok daha politik hissediyorum kendimi... Bu albümde etrafımızdaki duvarları yıkmak istedik. Berlin Duvarı yıkıldığından beri müzikte, kültürel ve sosyal alanda birçok yeni duvar örüldü etrafımızda. Fark etmiyoruz ama duvarlar eskisinden çok daha güçlü. En büyük duvar ne, biliyor musunuz? CNN! Çünkü sen istediğin her şeyi söylemekte özgür olduğunu zannediyorsun, ama değilsin.

"Tékitoi"nın (T'es qui toi? / Kimsin sen?) sözlerinden bahsetsek biraz... Kimsiniz siz?

Albümün kapağına bakın, anlarsınız. Kimileri "Şunun suratına bak, sanırsın ki El Kaide militanı bir terörist" dedi... Sözleri Arapça yazmıştım ve eski dostum Christian Olivier'den *(Les Têtes Raides'in şarkıcısı)* sözleri Fransızcaya çevirmesini rica ettim. Sözcüklerin ritmini, yönünü çok iyi kavradı. Kayıtlar sırasında, Steve "şarkı söylerken Afrikalı yanı ortaya çıkıyor" demişti onun için. Aslında,

%100 PUNK ARABİKA

Eski Gong gitaristi ve prodüktör Steve Hillage anlatıyor: **Rachid bence tipik bir Arap müzisyeni değil. Punk ve rock'a yakın bir tarzı var. Üstelik dans müziğini de seviyor ve biliyor... Aslında Ümmü Gülsüm hastasıyımdır. Ama temelde bir gitarist olduğum için, Rachid'in tarzı daha ilk dinleyişte bana yakın geldi. Dokuz yaşında Fransa'ya gelmiş ve 70'ler boyunca bir yandan rock, bir yandan da babasının çaldığı 30'lu, 40'lı yılların Fas ve Cezayir müziğini dinleyerek büyümüş. Ayrıksı vokali bu farklı etkilerin sonucu... Arap sanatçılarında genellikle gördüğümüz kabare stili Rachid'e ters geliyor. Biz İngilizlerin Cliff Richard'a bakış açımız neyse, onun da Arap müziği içindeki bu kabare stiline bakış açısı öyle.**

Christian Afrika'da doğmuş, babası Mali ya da Çad'da marangozmuş. Haberim yoktu. Ne tuhaf, değil mi?.. Şarkının teması, öteki olmadığında bir hiç olduğumuz. Bazen varolduğumuz yanılsamasına kapılabiliriz ama, aslında büyük bir yalnızlık içinde yaşıyoruzdur... Sen bensin, ben de sen. Ve sensiz ben, ben değilim... Kitle hareketlerinin yasak olduğu, insanların sürekli denetlendiği, izlendiği, yönlendirildiği Arap ülkelerinde özellikle, insanlar bu kuşatmadan kaçabilirlerse, o zaman da aşırı uçlara yöneliyorlar. Araplarda da Slavlardakine benzer bir yan var, bir aşırı uçtan diğerine kolayca geçebiliyorlar; bunun umutsuzluktan kaynaklandığını düşünüyorum. Mağrip'te olduğu gibi Ortadoğu'da da birey yoktur, insan sadece bir klondur, diktatörlükler insanları tekbiçimlileştirmeye çalışırlar. Bu herkesin işine geliyor, ticaret böyle yürüyor. Sorun şu ki, krallıklardan ve kabilecilikten sahte, sözümona bir demokrasiye geçtik: Bizde sanki özgürlük varmış gibi davranılıyor.

Sizce bu noktaya nasıl gelindi?

Düşünen kafaları yok ederek ve bunu bazen Batı'nın yardımıyla yaparak. Mısır'da mesela, bütün sol entelijansiyayı Amerikalıların desteğiyle Enver Sedat katletti; bir yandan da Müslüman Kardeşler'i destekliyordu, çünkü onları kontrol edebileceğini sanıyordu. Irak'ta da aynı şeyin bedelini ödemekteyiz. Bütün entelektüelleri öldürülmüş ya da sürgüne gönderilmiş bir ülkenin yaşamasını nasıl bekleyebilirsiniz?

Bu durumda sanatçının işlevi ne?

En azından susmamak. Metaforlar kullanmak yerine, her şeyi olabilecek en basit haliyle söylemeye karar verdim. Ben genelde neşeli bir insanımdır, ama şu sıralar çok karamsarım. Cezayir'e bakın: Her geçen gün sokaklarda yaşayan çocukların sayısı artıyor. Eğer çocuklar okula gidemiyorsa, geleceği öldürüyorsunuz demektir! Memlekete yaptığım her seyahat beni hasta ediyor, bu nedenle 14 yıldır gitmiyorum. Böyle söylüyorum ama, bir yandan da bir çıkış kapısı, bir umut arıyorum; 19 yaşındaki oğluma adadığım "Stenna" (Bekle) adlı şarkıda olduğu gibi... "Stenna" sabıra dair bir şarkı. Her şeye rağmen, kötülük edenlerin sonunda kazanamayacağını düşünüyorum. Kalbi temiz olan, kıskanç olmayan sonunda ayakta kalıyor... "Stenna", benim açımdan bir anlamda bayrağı oğluma devretmek anlamı taşıyor: "İşte şimdi sıra sana geldi". İnsan eğer çocuk yapıyorsa, bir şeye inanıyor demektir... Neyse ki aşk ve zevk var. "Shuf" (Bak) parçasında da doğrudan bir dille bundan bahsediyorum. Her şey bir yana, Araplar bu konuda olağanüstü şiirler yazmışlardır. "Shuf" güzelliğe dair, erotik bir hikâye. Müslüman kültüründe aşka, hazza yer vardır. Bunun bütün ihtişamıyla yaşandığını anlatmak istedim. El değmemiş bir prensese yapılan bir teklif bu.

Başörtüsü tartışmasında tavrınız nedir?

Bazı kadınlar için başını örtmek, bakışlardan korunmanın bir yoludur, bir tür kamuflajdır. Bazıları içinse, başörtüsü daha ziyade bir savaş elbisesidir, "bizler de askeriz" demenin bir aracıdır. Ama çoğunluk için isyan duygusunu dile getirmenin bir yoludur. Ne yazık ki, siyasetçiler başörtüsünü çıkarın dedikçe, onlar da takmayı daha çok isteyeceklerdir. İnsanlar cumhuriyetin ne olduğunu öğrensin, sonra kendi ruhları ve vicdanlarına kulak vererek ne yapacaklarına karar vereceklerdir. Ama her şeyden önce, onlara söz verelim. İslâmcılara diğerlerinden daha çok söz veriliyor. Medyaların ve onca yıllık suskunluğun yarattığı bir sorun bu. Solcu olarak yapması gerekenleri yapmayan Sosyalist Parti'nin ve SOS Racisme hareketinin beceriksizliğinin bedeli ödeniyor.

Irak'ta Fransız gazetecilerin kaçırılıp rehin alınması, Fransa müslümanlarının seslerini duyurmalarına vesile oldu...

İllâ dışardan bir etkinin gelmesi gerekti, ki ayaklarımızı yere basalım! Ama aynı zamanda, kullanılan dilin de değişmesi gerekiyor. Haberlerde "İslâmizm", "İslâmcılık" kelimelerini duyduğumda, bunun bende uyandırdığı etki sanki savaş terimleri gibi oluyor. Tıpkı müslüman yerine "İslâmcı" denmesi gibi. Ben, köktencilik, şeriatçılık ve hatta faşizm kelimelerinin kullanılmasını tercih ederim. Aksi takdirde, vurgu öncelikle negatif bir tonlamayla İslâm'a yapılıyor ve bütün müslümanlar aynı kefeye konuyor. Bu çok tehlikeli. Sadece Fransız toplumunu ilgilendiren bir konuya dahi yurtdışından seslerin müdahale ettiği görülebiliyor. Fransa'daki Yahudiler hakkında Şaron ne diye konuşuyor? ABD'de anti-semit aşırı sağcılar, İsrail'deki aşırı sağcıları destekliyor. Semit kardeşler olan Araplar ve Yahudiler arasında nefret örmeye çalışıyorlar sanki.

Öteki olmadığında bir hiçiz. Varolduğumuz yanılsamasına kapılabiliriz, aslında bir yalnızlık içinde yaşıyoruzdur... Sen bensin, ben de sen. Ve sensiz ben, ben değilim...

Anti-semitizm konusuna daha önce de değinmiştiniz, "Voilà, voilà" adlı şarkınızda...

Bu sorun beni her zaman yakından ve derinden ilgilendirmiştir. Geçen gün oğlumla aramızda bir para konusu geçti. Bana "dert etme, bütün arkadaşlarım pinti Mişon'lar gibi zaten" deyince dondum kaldım. Üstelik de bunu söyleyen Konstantiniyeli bir kızla çıkan bir genç! Tarihten haberi yok! Kendini haklı çıkarmak için "herkes bu kelimeleri kullanıyor, hatta rap'çiler radyolarda böyle konuşuyor" diyor. Oturdum, Mareşal Pétain'i, Hitler'i, Yahudi soykırımını anlattım... Hata bizde büyük ihtimalle. Çok ağır, çok tehlikeli, çok şiddetli kelimeler var ve bunlar rahat rahat kullanılıyor. Kesinlikle bu kavramlara izin vermemek lazım.

"H'Asbu-Hum" (Onlardan hesap sorun) şarkısının hikâyesi nedir?

Bu bir protesto. Bir Fransız dergisinde, yolsuzluklara karşı gösteri yapan Cezayir halkının fotoğrafını görmüştüm. Bazı Arap çevreler bu şarkıyı isyana teşvik olarak yorumladılar. Benim açımdansa sadece bir tespit. Arapçada böyle bir şarkının yazılıp söylenmesi çok nadirdir.

"Winta" şarkısında bir de konuğunuz var...

"Ya Rayah"a hayran Gürcü şarkıcı Kaha Beri'yle birlikte söyledik bu parçayı. Benimle birlikte bir şey yapmak istiyordu. Ben de, "gel, bir şarkı yazalım" dedim. Umuttan, cennetten bahsediyor... "Meftuh" (Açık) şarkısı da öyle. Biraz umut. Bütün kapalı kapılara rağmen, umut da var. Bu albüm çok politik, onun için de şu sert gitarlar çok önemli.

Bir diğer şarkı "Mamachi". Kimdir Mamachi?

Hayatımda ilk defa bir düğünde dinlediğim raï şarkıcısının adı. Herhalde sekiz yaşında falandım, Mostanganem'deydik. Ona duyduğum saygıyı dile getirmek ve bilgelikten, iç huzurundan bahsetmek istedim.

Değinmediğimiz bir tek "Nah'seb" (Sayıyorum) şarkısı kaldı...

Akıp geçen hayatın duvar saati. Herkes mesihi, kurtarılmayı bekliyor. Oysa bizi kurtarabilecek tek kişi yine kendimiziz. Beklemeyi bırakalım, hareket geçelim!

Geleceğe dair projeleriniz neler?

Bir süreden beri düşündüğüm ve büyük bir oyuncudan onay aldığım kısa metraj filmimi yapabilmeyi umuyorum. Bir savaş metaforu olacak. Şarkılı, danslı, küçük bir müzikal komedi: "Happy beur day mister president", Marilyn Monroe'nun meşhur "Happy birthday mister president"ına göz kırpıyor...

Çeviren: ***Siren İdemen***

KHALED

Cheb Mami'yle oynadığı "%100 Arabika" filmindeki saftirik göçmen müzisyen nerde, hakkında "içkiden sigaradan ses telleri haşat oldu, hastanede tedavi görüyor" dedikoduları ayyuka çıkmış popstar nerde?! No problem, Khaled geri döndü, öyle ya da böyle. Yeni albümü "Ya-Rayi"de raï müziğinin ve sevgili memleketi Oran'ın sınırlarının ötesinde bütün Cezayir'i kuşatan harika şarkılar söylüyor. Rfimusique'e anlattıklarını can kulağıyla dinliyoruz...

DİLLERİN EVLİLİĞİ

Bu albümde, önceden tanıdığınız prodüktörlerle güven içinde çalışmayı tercih etmişsiniz galiba...

Khaled: Doğru. Daha önce birlikte iki albüm yaptığım dostum Philippe Eidel var, "Didi"yi de onunla yapmıştık. Birlikte çok tutan parçalar yaptığım kişilerle yeniden çalışmak istedim. Malûm, bizim mesleğimizde, zaman zaman batıl denebilecek inançlar ağır basar.

Bu albüm için Arap müziğinin kaynaklarına dönüş diyebilir miyiz?

Eski Cezayir şaabî şarkılarını yeniden yorumlamamı plak şirketinin patronu istedi. İlk defa böyle şarkıları seslendiriyordum. Ciddi olmalı, işi eğlenceye vurmamalıydım. Şaabî, raï'den tamamen farklı bir dünya. Bu tarzın hakiki ustası Şeyh El Hacı Mohamed El Anka'ydı. Herkes onun konservatuarından geçmiştir, ona bir saygı ifadesi olsun istedim. Albümün ilk parçası "Mani Hani"nin, tıpkı sömürge olduğumuz zamanlardaki gibi, bir bölümünün Arapça, bir bölümünün Fransızca olmasını arzu ettiğimi söyledim Philippe Eidel'e. Çünkü o dönemde sırf Arapça konuşulmuyordu. Şarkılarda da iki dilin evliliği çok güzel oluyordu. Müziğimizin köklerine, sömürge dönemindeki haline dönmek istedim.

Hakikaten de şarkıları dinlerken, sanki 60'lı yıllardan eski bir plak dinlediğiniz hissi uyanıyor...

Bütün güzelliği, cazibeyi yaratan da bu. Biliyorsunuz, Oran müziğinde, ilk albümleri iyi dinlerseniz, bu tip entonasyonlu çok şarkı olduğunu görürsünüz. Blaoui'ler, Blanc Blanc, Maurice El Medioni, hatta Konstantiniye kökenli maluf müziğinin temsilcisi Enrico Macias... Ben de "H'Mama" parçasının kaydı için gitarist M'hammed Blaoui'yle piyanist El Medioni'yi bir araya getirdim. Tam kırk yıldır birbirlerini görmemişlerdi. Blaoui Cezayir'de yaşıyor, Medioni Marsilya'da. Blaoui, Medioni'yi

gördüğünde nerdeyse bayılıyordu.

Bu atmosferde "Ya-Rayi" biraz yadırganıyor...

Biraz değişiklik olsun diye Dr. Dre'yle çalışmak istedim. Ama o müsait olmadığı için, daha önce birlikte üç albüm yaptığımız eski dostum Don Was'ı aradım. Benim müziğimi bilen bir tek o var diye düşündüm. Biz onunla dosttan öte, iki kardeş gibiyiz. Tam onu aradığım sırada da Rolling Stones'un yeni albümünün prodüksiyonunu yapıyordu. Bu parçayı yapmak için Mick Jagger'dan bir haftalık izin istedi. Mick de ona yeşil ışık yaktı. Ama benim ABD vizesi alabilmem 15 günden fazla süreceği için, bantlarla birlikte yönetmenimi Los Angeles'a gönderdim ve Don'a internet üzerinden çalışıp çalışamayacağımızı sordum. Araştırdı ve "deneyebiliriz" dedi. Paris'te bu şekilde çalışabileceğimiz bir stüdyo buldum ve kolları sıvadık. Bir webcam'la çalıştık, dosyaları karşılıklı olarak birbirimize gönderiyorduk, ama biraz ağır oluyordu, çünkü kanal kanal gitmesi gerekiyordu. Transferleri yapmak sekiz-dokuz saat alıyordu. Sound gerçekten çok iyi oldu. Bir ara, sırf eğlence olsun diye synthesizer çalıyordum, Don webcam'den görmüş, bana "deli misin, bu parçada mutlaka senin çalman lazım" dedi... Hakikaten de bambaşka bir deneyim oldu. Don sorup soruşturmuş, Los Angeles'daki stüdyolarda bu şekilde çalışan kimse olmamış bizden başka, yani ilkiz. Dolayısıyla, gördüğünüz gibi, "Ya-Rayi" şarkısı virtüel olarak kaydedildi.

O dönemde sırf Arapça konuşulmuyordu. Şarkılarda da iki dilin evliliği çok güzel oluyordu. Müziğimizin köklerine, sömürge dönemindeki haline dönmek istedim.

"Zine Zina" için yeni bir raï füzyonu demekten kendini alamıyor insan: Bu sefer Jacob Desvarieux'yle birlikte Antil adalarına, zouk müziğine bir yolculuk var...

Jacob'u çok beğeniyorum, uzun süredir müziğini dinliyorum. Yirminci yıldönümleri vesilesiyle bir konserde Jacob'un grubu Kassav'la söylemiştim. O günden beri, Jacob sık sık beni arayıp parçalar öneriyordu. Zouk kıpır kıpır bir müzik, insan yerinde duramıyor. Benim raï'ım gibi, şenlik müziği. Bu iki müzik arasında bir fark yok, ikisi de Afrika'dan geliyor, çünkü Antiller'dekiler de beyaz değil. Ona bu parçayı gönderdiğimde Desvarieux çok memnun oldu. "Önce sen benim müziğimle çalış, sonra da ben seninkiyle çalışırım" dedim. Ertesi gün bana kendi versiyonunu gönderdiğinde çok şaşırmıştım. Bir baktım, "aa, bu gnawa, trans müziği, Fas müziği, Cezayir'imin Sahra'sının müziği" dedim. Kendimi hiç yabancı hissetmedim.

Bu albümde şaabî'yle raï yan yana. Başkent Cezayir'le Oran arasındaki müzik savaşı bitti mi?

Paris'le Marsilya gibi düşünebilirsiniz. Bizde, Oran'da eğlenilir, şenlik yapılır. Cezayir'deyse gösteriler, protestolar yapılır, insanlar haklarını arar. Orası başkent. Ama terör döneminde, Cezayirliler tatillerini geçirmek için benim memleketime gelirlerdi, "tatilimizi İsviçre'de geçiriyoruz" derlerdi. Oran, İsviçre'ydi.

Çeviren: **s.i.**

344 sayfa
12.000.000 TL.

Y. HAKAN ERDEM ROMAN

Unomastica alla Turca Hazarların ve Tengerelilerin Yazılmamış Tarihi

Kitab-ı Duvduvani'nin yazarı Y. Hakan Erdem, yeni romanında Kalın Oğuz elinin, Selçukluların, Tengerelilerin, Aktürklerin, Köktürklerin... büyük sırrını kaleme aldı; sadece Beyaz Türklerin değil!

"İçimizdeki düşmanlar"ı ve "bizi yönetenler"i deşifre etmeye kendilerini adamış olan Unomastik Holding'in iki yöneticisine, Tengere Tardu Tigin'in serüvenlerini anlatır babacan bir albız: Dede Korkut'un kurmaya çalıştığı "bozkır dengesi" bozulmaya yüz tutmuşken, Hangay Dağları'ndan gelen bu yiğit, Hazar İmparatorluğu'nun yazgısını nasıl olup da değiştirebilmiştir? Din değiştirmek, Tengere'nin düşündüğü kadar kolay mıdır? Tengerelilerin tarih sahnesine çıkamayışı Selcük yüzünden midir?

Hem günümüzde hem de onuncu yüzyılın uçsuz bucaksız bozkırlarında gezinen roman, tarihsel olaylarla iç içe geçen eğlenceli bir kurmaca: Hicvettiği araştırma ve tezlerden bile daha kurmaca!

İnönü Caddesi, Emektar Sok. No: 24/B Beyoğlu-Gümüşsuyu / İST. **Tel:**(0212) 252 42 80 **Faks:**(0212) 293 15 44 **Web:**www.kanatkitap.com

KANAT

Marc Almond (acil şifalar!) ne diyordu 54. sayımızda aktardığımız otobiyografisinde: "Tam goth dönemleriydi. 1983'te Londra'da o şair, şarkı yazarı, film yapımcısı, aktris ve yeryüzü cadısı kızı, Lydia Lunch'ı gördüm. Kurduğu Teenage Jesus & The Jerks, 8 Eyed Spy gibi gruplarıyla goth'un mucitlerinden biriydi Lydia. Beni hem ürkütür hem de hayranlık uyandırırdı..." Ürkmeye ve hayranlık duymaya hazırsanız, o New Yorklu cadı İstanbul'a geliyor 27 Kasım'da... 70'ler sonundan itibaren no wave, goth akımlarının parçası olan, Nick Cave, Sonic Youth, Foetus, Henry Rollins, yazar Hubert Selby Jr gibi isimlerle ortaklık kuran, şiir kitapları çıkaran, underground filmler çeken Lydia Lunch'ın yeni albümü "Smoke In The Shadows"ı dinledik, hemen telefona sarılıp Barcelona'daki evinin numarasını tuşladık...

NEREDEYSE PORNOGRAFİK

"A Telephone Call From Istanbul"; sever misiniz Tom Waits'i?

Lydia Lunch: Elbette. Tom Waits'i de, o şarkıyı da severim.

Türkiye'nin ünlü oyuncularından biri (Tuncel Kurtiz), "benim için Amerika, Tom Waits dinleyenler kadar" demişti...

(gülüyor) Güzel demiş... Amerika'yı Tom Waits dinleyenler yönetseydi, her şey başka türlü olabilirdi.

Tom Waits'in yanına hangi isimleri eklerdiniz?

Birçok yazar, eylemci, teorisyen... İlk aklıma gelenler Howard Zinn, Jeremy Rifkin, Michael Moore... Sesini yükselten herkesi çok seviyorum. Ben kendimi dünya vatandaşı olarak hissediyorum, ABD vatandaşı olarak değil. Özellikle de tarihin bu noktasında, ABD'nin temsil ettiği şeyi üstümde taşımak istemem. Global ölçekte bir sorun Amerika. Karar verme mevkiinde Tom Waits gibi, benim gibi insanlar olsaydı, dünya çok daha farklı bir yer olurdu. İnsanlar çok daha mutlu olurdu.

İspanya'ya, Barcelona'ya yerleştiğiniz doğru mu?

Hayır, ben hep hareket halindeyim. Bu sıralarda İspanya'dayım, bir süre daha Barcelona'da kalmayı düşünüyorum, ama yerleşmiş değilim. Birkaç senede bir tebdil-i mekân yaparım; İstanbul'u görmeyi iple çekiyorum. Seversem benden kolay kolay kurtulamazsınız, haberiniz olsun. *(gülüyor)*

Sizi Barcelona'ya çeken ne oldu?

Hayat tarzı, mimari, insanların hali tavrı, sanatlarının tarihi, anarşizmlerinin tarihi... Yeniden doğuşlarının üzerinden pek fazla bir süre geçmemesine rağmen –faşizmden, Franko'nun baskı rejiminden çıkalı yirmi-otuz sene oldu sadece– müthiş bir canlılık var. Kültüre duyulan saygı, sanatçılara nefes alıp verebilecekleri alanlar açmaları burayı yaşanmaya değer bir yer kılıyor.

Barcelona maçlarını takip ediyor musunuz?

Hayır. *(gülüyor)* Bir sürü adamın bir top peşinde koşmaları ilgimi çekmiyor. Bir kedinin top peşinde koşmasından farklı bir görüntü değil. Niye kadınların bu konuda da erkekleri taklit ettiklerini, niçin Dünya Kadınlar Futbol Şampiyonası diye bir şey olduğunu anlayabilmiş değilim.

Hiç anlaşamayacağız bu konuda, onun için geçelim... Sıkı bir sigara tiryakisisiniz galiba...

(gülüyor) Böyle düşünmenizin sebebi ne?

Şarkı sözleri, sesiniz...

Öyle mi? *(gülüyor)* Sigaraya otuzumda başladım, çünkü ortalamaya, yaygın olana tepkili oldum hep, herkes sigarayı bırakmaya kalkışınca, içmeye başlamanın vaktidir diye düşündüm.

Yeni yasal düzenlemeler, New York'u yaşanmaz bir yer yaptı galiba tiryakiler için...

Sigara içeyim ya da içmeyeyim, New York benim için yaşanmaz bir yer zaten. Uzun bir süre, 14 yıl oldu oradan ayrılalı.

Daha iyi bir dünyanın yolu, kişisel ilişkilerimizi tahlil etmekten, tuzakların farkında olmamızdan geçiyor. O tuzaklardan biri de dünyaya cinsiyet ayrımıyla bakmak.

1970'lerin New York'undan konuşalım mı biraz? Patti Smith'le, Richard Hell'le, Television'la aynı ortamlardaydınız; bugünden baktığınızda o günlerin New York'u nasıldı, o zamanlar nasıl zamanlardı?

Heyecanlı ve yaratıcı zamanlardı. Aslında bugünler de yaratıcı zamanlar; otuz yıl öncesinden konuşmak zor iş. Weimar Cumhuriyeti Berlin'i, Dadaizm, Fluxus... Entelektüel bir virüs var, her on yılda bir dünyanın başka bir yerinde ortaya çıkıyor. O dönemde New York'ta ortaya çıkmıştı. Neden belli bir tarihsel noktada bir şehir öne çıkıyor, insanları cezbediyor, bu bir muamma. O zamanlar çok ucuzdu New York'ta yaşamak. O hareketi yaratan insanlar New Yorklu değildi, başka yerlerden gelmişlerdi; bilinmeyen bir cazibe, bir mıknatıs onları oraya çekmiş ve o dönemdeki yaratıcılığı, etkileşimi yaratmıştı. Ama o günlerin nostaljiyle anılmasından hazzetmiyorum. Hareketli günlerdi onlar, ama hayatım şimdi de hareketli; o günlere nostalji duyarak, geçmişteki hareketli günleri anarak bugünkü hayatına bir mâna getirmeye çalışmak yerine, bugünde yaşamayı, bugünde hareket etmeyi tercih ediyorum.

70'lerin New York'u Amerikan punk'ının doğum yeriydi, siz de o ortamdaydınız, ama kendinizi "anti-punk" olarak tanımlıyorsunuz. Punk ne anlama geliyor sizin için?

Punk çok çeşitli biçimlerde tanımlanıyor. Bir moda mı, tavır mı, müzik mi?.. Herkes kendine göre tanımlıyor. Amerikan punk'ıyla hiç alâkam olmadı, ben no wave akımına dahildim. İngiliz punk'ı, müziğin ötesinde bir hareketti. Dışa dönük, toplumsal sorunlara duyarlı, dolayısıyla da politikti. Amerikan punk'ıysa içe dönük ve apolitikti. Eşzamanlı olarak ortaya çıktılar, ama pek ortak bir tarafları yoktu. Punk dendiği zaman aklıma Pistols ve Clash geliyor, ama onlar da punk değil, rock grup-

→29

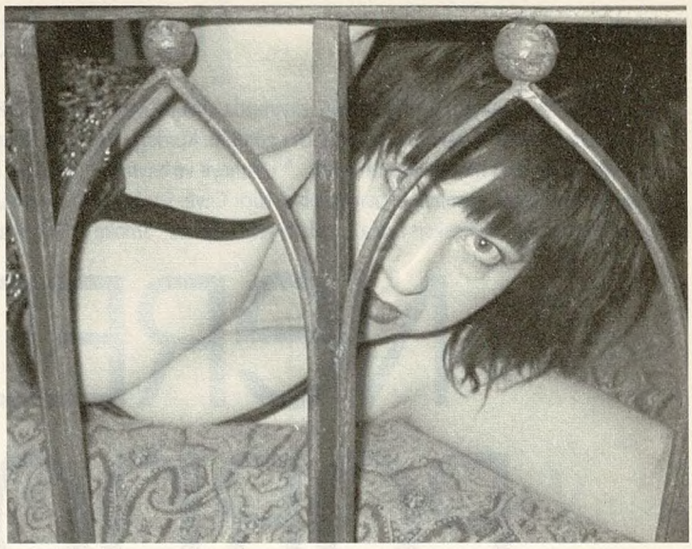

lanıydı. Çünkü müzikleri çok geleneksel –dörtlük, nakarat, dörtlük. Üç akor... Enerji ve politika dışında bir şey bulamıyorum onlarda. Vizyoner hiçbir tarafı yok o müziğin. Yeterince muhalif değil ve çok geleneksel. Modayı ve politikayı çıkarın, geriye bir şey kalmıyor... Enerji otantikti, insanları coşkulandıran bir güçtü, ama müzik olarak bana yeni bir şey söylemiyordu.

Bu sayı yayınlandığında, ABD seçimleri yapılmış olacak. 1997'deki bir söyleşide "Amerikan rüyası denen şeyin bir lanet olduğunu" söylüyorsunuz. O lanet nasıl bir şey, bugünkü durumu ne?

Bir lanet, çünkü kapitalist tüketiciler olarak doğup büyüyoruz ve öyle yaşıyoruz. Daha büyük bir lanet ne olabilir? Geçen seçimlerdeki hilebazlık her şeyi anlatıyor aslında. Amerika'nın bugünkü en büyük ihtiyacı, büyük bir ayaklanma. Amerikan halkı olup bitenlerden, kendilerine sunulan hayattan memnun değil. Para ve borçlanma, finans ve tüketim Amerika'nın kutsadığı şeyler. "Sahip ol, satın al, en yenisinden, daha çok tüket." Amerikan zihniyeti bu. İçinde bulunduğumuz durumun başlıca sebebi açgözlülük. Tek tek bireyler olarak haris ve açgözlü olmayabiliriz, ama bir ulus olarak öyleyiz. Ancak dünyanın bilmediği bir şey var: Amerika çok yoksul. Milyonlarca insanın büyük bir yoksulluk içinde yaşadığını bilmiyor dünya. Çünkü ihraç ettiğimiz imaj, mutlu, müreffeh bir toplum. Hakikat öyle değil, o imaj büyük bir hakaret, yalnızca Amerika'daki yoksul insanlara değil, bütün dünyaya. Çirkin kibir –Amerika'nın en büyük sorunu bu. Bunun sorumlusu da sokaktaki vatandaş değil, siyasal iktidar. Amerika'da iktidara gelmenin yolu, büyük şirketlerin kuklası olmaktan geçiyor.

Seçimlerde kime oy vereceksiniz?

Bush'a vermeyeceğim kesin. Amerika'daki siyaset tam bir zırva. Yalnızca iki seçenek var, bu çıldırtıcı bir şey. Aslında seçeneksiziz ve aslında seçim filan yok. Yapısal olarak bu böyle. O kadar pahalı bir şey ki siyaset yapmak, kampanya yapmak, sadece büyük servetlere sahip insanların muktedir olduğu bir şey. Sıradan insanların siyaset yapmasına imkân yok, çünkü bunun araçları yok. Siyasetin ve ekonominin sil baştan organize edilmesi lazım. İçinde bulunduğumuz durumun umut veren yanı, globalizmin insanları eylemciliğe, protestolara, siyasal hareketliliğe yöneltmesi. Dünyanın büyük bölümü küçük bir azınlık tarafından yönetiliyor; iktidar mekanizmaları bir avuç şirketin ve onların kuklalarının elinde. Umarım bir etkisi olacak bu eylemliliğin...

Müziğe dönelim; müziğinizin itici gücünün söz olduğunu söylüyorsunuz. Önce sözleri mi yazıyorsunuz?

Genellikle öyle oluyor. Ama o kadar farklı tarzlarda ve o kadar farklı insanlarla birlikte müzik yapıyorum ki... Beni harekete geçiren bir kavram oluyor ve kavram etrafında yaratmak istediğim enerji, titreşim, başlangıç noktası o. Bazen tamamen enstrümantal işler yapmak istiyorum: Akışkan, spontan veya cazımsı, soundtrack'vari şeyler... Önce konsept geliyor, sözler o konsepte göre ve onunla birlikte önem kazanıyor.

1983'te Nick Cave ve Mark Almond'la da işbirliğiniz oldu, The Immaculate Consumptive adıyla bir gösteri gerçekleştirdiniz...

Birkaç performans sadece. Nick Cave'le beraber oyun yazdık, o sonra bir çizgi roman haline geldi. Nick "Honeymoon In Red" (1987) adlı albümümde birkaç şarkıya katıldı. Almond eski dostumdur, birlikte dört konser verdik.

"Smoke In The Shadows" albümünüzdeki favori şarkınız hangisi?

Birçok insanın katkıda bulunduğu bir albüm bu, bütünüyle hoşuma gidiyor, aralarında bir ayrım yapmam, yaparsam katkıda bulunan insanlara haksızlık olur.

"Hangover Hotel"i dinlerken şunu düşündük: Otelli şarkıları erkeklerden dinlemeye alışmışız, bunu bir kadının söylüyor olması başlı başına kayda değer bir şey...

(gülüyor) Niye öyle bilmiyorum, ama hakikaten kadınlar otelli şarkılar yazmaz genellikle.

Kadınlardan evcimen şarkılar bekleniyor galiba...

O beklentilerin gözden geçirilmesi gerekiyor. Bazı beklentilerin çöpe atılma zamanı geldi çoktan.

"Paradoxia-A Predators's Diary" adlı kitabınızı "erkeksi eğilimlerimin ifadesi" olarak tanımlıyorsunuz. Nedir o erkeksi eğilimler?

Ben mesajımı, tutkularımı, takıntılarımı hiçbir zaman parlatmıyorum, romantize etmiyorum, yumuşatmıyorum... Çok doğrudan ve agresif bir biçimde yazıp icra ediyorum, yalınkat ve dolambaçsız. Yazdığım şeyler, kadın sanatçılardan çok, erkek sanatçılarla ortak özellikler taşıyor. Utanmıyorum, arzularımı, acılarımı alenen söylüyorum. Cinsel sapma denilen şeyin evrensel olduğunu, insanın en temel özelliklerinden olduğunu düşünüyorum. Kişiliklerimizin, arzularımızın karanlık taraflarını dillendiriyorum, bunu zekice ve şiirsel bir şekilde yapmaya çalışıyorum. Kendimi ne dişi ne de erkek olarak hissediyorum, ikisini entegre ettiğimi düşünüyorum. Kadın davranışı olarak dikte edilen şeylere isyan ediyorum. Kadın rolü benim ilk başkaldırdığım şeydir. Daha küçük bir kız çocuğuyken şunları öğreniyoruz: Hanım hanımcık olacaksın, gülümseyeceksin, yumuşak başlı olacaksın, memnun edeceksin. Erkek çocuklaraysa, "sert olacaksın, ağlamayacaksın!" Zırva!.. Bireyler dişi ve erkek eğilimleri entegre etmeliler, ben ettiğimi sanıyorum. Etmemek hayatta bir sürü tatminsizliğe, mutsuzluğa neden oluyor. Sağlıksız cinsel hayat da cabası...

Sağlıklı cinsel hayat nasıl bir şey?

Ne istiyorsanız onu yapın, kiminle yapmak istiyorsanız onunla yapın. O da istiyorsa tabii... Herkes seksten hoşlanır. Hoşlanması da gereken kir zaten. Doğanın bize bahşettiği bir şey bu. Toplum, ahlâk ve dinler bunu reddeder veya sapkınlaştırır. Tabu diye bir şey yok, büyük bir palavra. Bir arzu duyuyorsanız, onu bastırmayın, kendinize yasaklar koymayın, başkalarına –ve size– ne kadar sapkınca gelirse gelsin, onu bağrınıza basın, doyasıya yaşayın. Ama tabii asıl zor olanı bunları yaşayacak eş bulmak. *(gülüyor)* Arzularınızın, eğilimlerinizin, fetişlerinizin, obsesyonlarınızın neler olduğunu farkettiğiniz andan itibaren bunları paylaşacağınız, karşılıklı olarak tatmin edeceğiniz bir eş bulmak hiç kolay değil. Cinsel dürüstlük çok az rastlanan bir şey... İnsanın kendi arzularını tanıması, bilmesi onu arzularının efendisi kılar. Öte yandan, bu bir kerelik bir aydınlanma değildir, insan arzularını sürekli geliştirmeli, yeni boyutlar katmalı. Hayat boyu sürecek bir faaliyet.

"Portrait Of The Minus Man", albümde en çok ilgimizi çeken şarkılardan biri. Esin kaynağı ne?

"Minus Man" adlı bir romandan esinledim, sinemaya da uyarlanmış bir kitaptır o. Bir katilin hikâyesi: Şiddet kullanmadan ve herhangi bir tutkudan ya da herhangi bir delilikten kaynaklanmayan bir cinayetler serisi. Fakat çok müşfik, çok zarif cinayetler... Amerika gibi boğazına kadar şiddete batmış bir yerde, elbette kimsenin kimseyi öldürme hakkının olmadığını düşünüyorum, fakat o müşfikliklik, o zarafet, o çaresizlik çok esrarengiz geldi. O şarkıyı Los Angeles'ta yaşarken yazdım, Los Angeles Amerika'nın cinayet merkezlerinden biridir. "Minus Man" o boyuta nüfuz etme çabasıydı, Los Angeleslıların zihinlerine tercüman olmaya çalıştım.

"Minus Man"i dinlerken, bir söyleşideki şu sözleriniz düştü aklımıza: "İnsanlar kira ödemek için o kadar zaman sarfediyorlar ki... Zamanımız çalınıyor, gündelik hayatımız çalınıyor. İnsanlar bunun bilincine varmalı... Daha fazla gerçek bilgiye, daha fazla şefkate, daha az enformasyona, daha az bilgisayar ekranına ihtiyacımız var..." "Minus Man", hepimizin "eksi"de olduğumuz, eksiltildiğimiz, zamanımızın ve hayatımızın çalınması hakkında düşündürdü bizi...

Bu "eksilme", Amerika'da ortaya çıkan ve oradan bütün dünyaya yayılan bir salgın. En son çıkan ürüne sahip olmak, en son teknolojik yeniliğe sahip olmak, en son moda giysiye sahip olmak... Bütün bu borçlar, faturalar, ödenmesi gereken kira... Öyle bir sistem kurulmuş ki, bireyin hiçbir şeye zamanı yok. Düşünmeye, hayal kurmaya, olup biteni anlamaya... İnsanoğlunun geleceği için feci tehlikeli bir durum. Internet de çok tehlikeli; zamanı emen bir cihaz, o kadar çok zamanınızı tüketiyor ki size farkettirmeden. Günün sonunda nasıl bir deneyim sahibi olmuş oluyorsunuz? Deneyim hayatta en önemli şey, çünkü hakiki bilgiyi deneyimden elde ediyorsunuz, bir ekrandaki harflerden değil. Kitap okumak bir de-

Internet zamanı emen bir cihaz. Sonuçta nasıl bir deneyim sahibi olmuş oluyorsunuz? Eğlence, başka insanlarla sosyal ilişkiye girmek demektir, internete bağlanmak değildir.

neyimdir, kendi başınıza yaptığınız "mahrem" bir şeydir. Fiziksel olarak bir kitabı elinizde tutuyorsunuz, kapatıyorsunuz, açıyorsunuz, yanınızda taşıyorsunuz, beğendiğiniz yerin altını çiziyorsunuz, sayfayı kıvırıyorsunuz. Oysa ekrandaki sözcükleri okumak sizi sabit bir noktaya bağlıyor, orada zamanınız geçmeye başlıyor, tüketiliyor. Üstelik orada geçirdiğiniz zaman, düşmanın cebine para olarak giriyor. İspanya'da yaşamanın güzelliği şu: Amerika'da aldığınız her şeyi bir marketler zincirinden, bir süpermarketten, bir alışveriş merkezinden alıyorsunuz. Avrupa'da hâlâ küçük dükkanlar var, yiyecek ya da giyecek alabildiğiniz dükkanlar; bu insanlar, sattıkları şeylerle doğrudan bir ilişki içindeler. Amerikan tarzı hayattaysa, rahatlık, kolaylık adına yapılan şey, aslında bir rahatsızlık, bir huzursuzluk, bir yabancılaşma yaratıyor. Bağımsız üretimle hayatını kazanan insanların yokluğu, toplumsal zenginliğin belli bir sınıfın elinde yoğunlaşmasına ve yoksulların daha da yoksullaşmasına neden oluyor. Aldığınız her marka, düşmanın cebine giren dolar demek.

Bir yerde, "bilinçli bir insan McDonald's'da yemek yemez, Nike ayakkabı giymez" diyorsunuz.

McDonald's'ın insan sağlığına ve doğaya yaptığı kötülükler biliniyor, Nike'ın o ayakkabıları nasıl bir sömürüyle ürettiği de öyle. Ama onlar minör örnekler. Bir sürü mega şirket var şimdi; siyaset de, aklınıza gelen her türlü mal da bu şirketlerin mülkü haline geldi. Dünyanın zenginliği mega şirketlerde birikiyor. Ve bence bir birey, büyük değişiklikler yaratabilir. Küçük küçük eylemlerle, mesela belli markaları satın almamakla başlayabilir. Çünkü o para düşmanların cebine gidiyor.

Demin zaman üzerine söyledikleriniz Marx'ın bir sözünü hatırlatıyor: "Özgürlük zamandır."

Kesinlikle öyle. Eğer günde sekiz saat çalışıyorsanız, işe gidip gelmek için de bir-iki saat yolda geçiriyorsanız, sonra da e-mail'inize bakmakla, gazete okumakla bir-iki saat geçiriyorsanız, günün çoğu gitti demektir. Uykuda geçen zamanı da çıkardığınızda, size ne kalıyor? Taş çatlasa dört-beş saat. Alışverişi, yemeği, ev işlerini hesaba kattığınızda... Mesele bu. İşin, bireylerin hayatında egemen güç haline gelmesi sanayi devrimiyle oldu. Onun öncesinde, zaman işle eğlence, oyun arasında eşit bir şekilde bölünüyordu. Eğlence, başka insanlarla sosyal ilişkiye girmek demektir, internete bağlanmak değildir.

Feminizm hakkında ne düşünüyorsunuz?

Feminizm, üzerinde tartışmak için fazla geniş bir terim. Feminizmin hangi kolu? Kimin feminizmi? Pornografi yanlısı feministler var, pornografi aleyhtarı feministler var... Eşitlikçi, özgürlükçü, hümanist feministler, bir de bölücü feministler...

Sizinkisi nasıl bir feminizm?

Ben hümanistim. Hepimizin özgürleşmeye ihtiyacı var, sadece kadınların değil. Cinsel bir ayrıma ihtiyacımız yok. Toplum cinsiyetlere göre değil, güce göre ikiye ayrılıyor. Bir tarafta güçlüler var: İktidar mevkilerinde oturanlar, siyasetçiler, şirketler, onların kuklaları... Diğer taraftaysa güçsüzler, sömürülenler. İnsanların özgürleşmeleri, bu durumun bilincine varmaları lazım. Daha iyi bir dünya için çabalamanın yolu, kişisel ilişkilerimizi tahlil etmekten geçiyor; düştüğümüz, düşürüldüğümüz tuzakların farkında olmamızdan geçiyor. O tuzaklardan biri de dünyaya cinsiyet ayrımıyla bakıp erkekler ve kadınlar olarak görmek.

Mevcut porno kepazelik. Pornonun alternatif biçimlerine, kadınların çektiği pornoya ihtiyaç var. Sorun pornoda değil, bugünün pornosunu çeken zihniyette.

Pornografi taraftarı ve aleyhtarı feministler var dediniz, siz hangi taraftasınız?

Ben daha fazla pornografiye ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum. Mevcut porno kepazelik. Pornonun alternatif biçimlerine ihtiyacımız var, kadınların çektiği pornoya ihtiyaç var. Kadınlar da seksi sever, erkekler kadar, hatta daha fazla seks yaparlar. Dolayısıyla daha alternatif, daha zeki, daha çeşitlenmiş pornolara, daha fazla gay pornosuna, lezbiyen pornosuna, punk pornosuna, no wave pornosuna ihtiyaç var... Pornoyu orta yaşı geçkin beyaz erkeklere ve belirli şablonlara teslim edemeyiz. Sorun pornoda değil, bugünün pornosunu çeken zihniyette. Bugünün pornosu rezil, aptalca. Erkekleri de aptallaştırıyor.

"I Love How You..." ve "Touch My Evil" için aşk şarkıları denebilir, ama pek alıştığımız anlamda aşk şarkıları değil...

O şarkıların sağlıklı seksüel ilişkiler tarif ettiğini sanmıyorum. Tutkular hakkında şarkılar onlar. Bir sevgilinin duymak istemeyeceği türden aşk şarkıları yazmak istedim. "Senden bıktım, düş yakamdan" tarzında anti-aşk şarkıları. "Touch My Evil" bir intikam şarkısı, size kötülük yapan birinden, bir sevgiliden intikam alma şarkısı... Bu şarkılar benim neden mainstream (ana akım) bir sanatçı olmaya kalkışmadığıma örnektir. Mainstream'de hoş, düzeyli, dışa dönük bir cinsellikten söz eden bir sürü sanatçı var, benim tutkum o yönde değil. Bir kadın perspektifinden bakıp kendime göre şeyler söylüyorum. Başkalarını ezmenin ya da ezilmenin önüne geçmenin sağlıklı yolu...

Müzikten spoken word'e, fotoğraftan edebiyata birçok alanda eserleriniz var. Sanatınızı nasıl tanımlıyorsunuz?

Apatiye, kayıtsızlığa, kararsızlığa, kolaycılığa karşı bir tavır. Bir karşı koyuş. Başkaldırı. Sanat, doğası gereği başkaldırıdır. Sanat, benim tutkumdur, öfkemdir, taviz vermeye yanaşmamamdır.

"Yaptığım işler ticarî başarı sağlasaydı, popüler olsaydı, kendimi hakarete uğramış sayardım" diyorsunuz. Sizi böyle düşündürten ne?

Yaptığım bir albüm popüler olsa, "kamuoyu acaba neyi yanlış anladı?" derim. *(gülüyor)* Benim marjda

olmam benim sorunum değil, kamuoyunun sorunu. Popüler olmayı hedeflemedim hiçbir zaman. Popüler olmam iki anlama gelir. Bir, herkesi kandırıyorum demektir. İki, galiba yumuşuyorum demektir. Öncelikle hakikate sadık olmalıyım. Dürüstlüğün popüler bir değer olduğunu görmeyeli çok oldu.

Courtney Love'ı nasıl buluyorsunuz?

Onu rayından çıkıp bankaya toslayan bir tren olarak görüyorum. Kendisinden başka kimse için bir tehdit değil. Popülerliğinin sebeplerden biri de bu: Hiçbir şeye zihnî, fikrî bir tehdit değil. O tür müzisyenler hakkında oluşturulan şablona uygun davranmak için elinden geleni yapıyor. Beni öyle bir şablona oturtamıyorlar, kendi icatları olan ideolojik gettolardan birine kapatamıyorlar, bu sayede bir "yabancı" statüsü elde edebiliyorum. Bu sıfata sahip olmak beni mutlu ediyor. Çünkü bu, aklım başımda demek, madde bağımlısı değilim demek, sansasyonel hadiseler yaratmıyorum demek, kavga-dövüş çıkarmıyorum demek. Modern popüler kültürün kucak açacağı kimlik "trajik şahsiyet"tir. Benim o taraklarda bezim yok.

Bir de Marianne Faithfull yorumu alalım...

Çok ilginç kişilik. Gençliğinde "manastırdan gelen sarışın dilber" diye sunulmasındaki sapıklık hatırlanırsa, Faithfull'u "ayakta kalanlar"dan biri olarak selamlamalıyız. Ona saygı duyuyorum. Bu aslında bir kuşak meselesi; onun "kamusal trajedi"si çok farklı bir zamandaydı. Onun kendi davranış biçiminden "ayılması" da başka bir zamandaydı. Kendini ortaya koyuş biçimi, bugünkü gibi bir "kamusal seyir" sunumu değildi. Bu zamanda, insanlar kendilerini "seyirlik" hale getirmeye çabalıyorlar. Saçma, utanç verici, kahredici, tipik, karikatür gibi, patetik davranışlar sergilediğinizde, popüler kültür sizi baştacı eder... Kimse beni toplum içinde kendimi rezil eden bir halde, kendimden taviz verdiğim bir vaziyette göremez. Kadınlığa ve insan haysiyetine saygısızlık etmem. Çünkü ikonlara ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum. Teslim olmamanın, karşı koymanın, ayakta kalmanın, kafayı yememenin, uç fikirlerin ikonlarına ihtiyacımız var.

Patti Smith gibi mi mesela?

Evet, onun gibi.

Başka kimler?

Karen Finley, Siouxsie Sioux mesela.

Patti Smith'in ve Faithfull'un yeni albümlerini dinlediniz mi?

Patti Smith'in müziğini sevmiyorum. Fazla geleneksel buluyorum. Marianne Faithfull'un son işlerini dinlemedim. Ama onun plaklarını seviyorum, müziği sürdürmesi beni mutlu ediyor. Patti Smith'in müziğinden ilk albümünden beri hoşlanmam. Şiirini severim, temsil ettiği şeyi severim, ama müziğini değil.

En sevdiğiniz müzisyenler kimler?

Rap dünyasından. Hiphop değil rap, hardcore cinaî rap. Scarface, Ice Cube... Prodüksiyon nedeniyle, sözler nedeniyle, öfke nedeniyle, yoğunluk nedeniyle...

Son soru: Resmî soyadınız Koch. Lunch'ı seçmeniz nasıl oldu?

Lunch'ı seçmedim, bana verildi. Daha müziğe başlamadan. 16 yaşımda evden kaçıp New York'un göbeğine kapağı atmıştım. Lokantalarda kaçak çalışırdım. İşsiz kaldığımda o lokantalara gidip yemek dilenir, sonra da o yemekleri aç sefil halde yaşadığımız eve götürürdüm, birlikte karın doyururduk. Yine bir gün yemek toparlamaya çıkmıştım, lokantalardan birinin sahibi, tatlı bir adamdı, beni gördüğünde öğle yemeği isteyip istemediğimi sormuştu: "Lydia, lunch?" O laf bana yapışıp kalan bir isim oldu sonuçta. Kendime bir isim seçmeye kalksaydım, Lunch'ı seçmezdim. *(gülüyor)* Neredeyse pornografik bir isim. Ama bana uyuyor galiba.

Söyleşi: **Yücel Göktürk**

Mor ve Ötesi

Zekeriya Beyaz'ın dediği gibi, morun bir ötesi var, bir de berisi. Adları Mor ve Ötesi olmasaydı, mor-pembe veya pembe-siyah albüme itirazımız olmazdı, ama vaatleri mor-siyah, bizim gönlümüzde yatan da o forma. Mor, malûm, "külhani"; siyahsa, Zapatista Marcos'un dediği gibi, bütün renklerin anası. "Dünya Yalan Söylüyor"la morun ötesine geçmişler ama, "berisi" de kalmış bir yerlerde. Oraları neresi, koordinatlarımız ne, hangi renkler hangi seslere, hangi sesler hangi renklere kapı açar? Mor ve Ötesi'yle etraflı bir teati yaptık...

Nazilli'de Bilimkurgu

Mor ve Ötesi: Kerem Kabadayı, Kerem Özyeğen, Harun Tekin, Burak Güven

"Dünya Yalan Söylüyor"u Beyoğlu'nda "en çok satanlar" rafından aldık, çok hoşumuza gitti. İlk söyleştiğimizde Mor ve Ötesi yola yeni çıkmıştı...

Harun Tekin: 1997'ydi. Yedi sene oldu. Bu dördüncü albüm...

Albümün pop olduğu yolunda serzenişler gelmiş sevenlerinizden. Sebep albümün çok satması, sizin TV'de sık görünmeniz mi, yoksa bizatihi şarkılar ve müzik mi?

Burak Güven: Duygusal bir şey. İnsanlar keşfedip sevdiği şeyler kendi özelinde kalsın istiyor.

Kerem Kabadayı: Belki önceki albümlere nazaran daha fazla medyada yer aldığı için öyle gelmiştir, ama reel etkisi açısından pop değil.

Harun: Müzikle alâkalı bir tepki değil bu. Aslında hoşumuza giden bir tepki, birilerinin bize sahip çıkması...

Albümü dinlerken bazı isimler düştü zihnimize. İllâ müzikal çağrışımlar anlamında değil, "serbest çağrışım"lar... O isimler sizde ne tür çağrışımlar yapar diye merak ediyoruz. Brian Eno'dan başlayalım.

Kerem K: Onun en çok ambient müzik halini, new age'e getirdiği şeyi seviyorum. Özellikle Harold Budd'la yaptığı albümleri...

Harun: Eno'yla Robert Fripp'i birlikte düşünüyorum. Roxy Music günlerindeki işleriyle çok tanışıklığım yok. U2'nun "Achtung Baby"sinde prodüktör olarak neler yapabildiğini gördüm. O albüm çok etkiledi rock zevkimi, müziğe bakışımı; davul, bas gitar dışında bir prodüksiyonun ne anlama geldiği, grup dışındaki bir kişinin müziğe nasıl şeyler ekleyebildiği, nasıl kimliğini değiştirdiği hakkında çok güzel bir örnek... Bu albümde prodüktör Tarkan Gözübüyük'ün de bize büyük katkısı oldu mesela... Eno'nun yaptıklarıyla Fripp'in King Crimson'la 80'lerde sentetik seslerle yaptığı denemeler arasında bir paralellik de görüyorum.

Aklımızdaki bir diğer isim, Radiohead.

Burak: Çok uzun bir süre en sevdiğim grup oldu, şimdi yine sevmekle beraber daha mesafeli bir dinleyici halini aldım. "Kid A"e kadar olan Radiohead kuvvetli bir ilham kaynağıydı, sonraki Radiohead hayranlık uyandıran, ama müzikal etkileşim alanımın daha dışında bir şey oldu.

İlham kaynağımız medya. Bir haber bültenindeki alçaklık, çok satan gazetelerden herhangi birisinin baş sayfası... Artık müzikten çıktı olay, varoluş meselesi haline geldi.

Harun: Zirveleri "OK Computer" bana göre. Başkalarına göre, "Amnesiac" olabilir, mesela Burak'a göre "The Bends".

Kerem K: Zirve "Kid A" bence.

Burak: Rock'un 90'lardaki gelişimi açısından Radiohead öncesi ve Radiohead sonrası gibi

32→

bir dönemlendirmenin yapılabileceğini biliyorum, ama Radiohead sonrası dönemde, takipçileri orijinal bir şey çıkarttılar mı, orası çok tartışmalı. Bugün dinlediğimiz ya da dinlemediğimiz müzikler içerisinde, çok fazla kızgın Radiohead'ler ya da mutlu Radiohead'ler var. Travis, Coldplay, Muse, Radiohead'in varyasyonları gibi... Daha çok kolaj gibi geliştiğini düşünüyorum Radiohead'in müziğinin. Ve o kolaj içerisindeki belli elemanlar, yıllar önce başkaları tarafından kullanılmış şeyler. "Kid A"yi ilk dinlediğimde Aphex Twin'i çağrıştırmıştı. Bence devrim niteliğinde bir değişim olmadı Radiohead'le.

Kerem K: Çok ünlü oldular, ama onlar hep müziğe odaklandılar ve bunu da dürüst yaşadılar. Çok çalışkanlar, üretkenler ve sahnede çok güzel çalıyorlar, bunları teslim etmek lazım.

Harun: Süper tavırları var sponsorlarla ilgili. O imkânlara sahip olup da bunu yapmayan ne kadar çok grup olduğunu düşündüğümüzde, daha da değer kazanıyorlar.

Asian Dub Foundation'ı nasıl buluyorsunuz?

Burak: İlk albümlerini hatırlıyorum, drum'n'bass'le dinamik bir rock birleştirir gibilerdi.

Kerem K: Politik ifade olarak dikkate değer bulduğum bir grup. "Fortress Europe"un sözleri ve fikri hoşuma gitmişti. Hatta Barışarock toplantılarından birinde "kimler davet edilebilir" diye konuşuyorduk, aklıma ilk gelen oldu ADF geldi. Sonra da New Model Army.

Rolling Stones'la aranız nasıl?

Burak: Tam olarak giremedim Stones'a, müzikleri beni çok tatmin etmedi, ama müthiş ikonlar olduklarını düşünüyorum, onun dışında çok büyük sempati, saygı, bir sürü de sevdiğim şarkı var... Mesela, saçma belki ama, "As Tears Go By"....

Kerem K: Herkesin bildiği birkaç şarkısını bilirim, onun dışında benim de pek özel bir duygum yok.

Harun: Benim de öyle. "Bu konuyla Kerem Özyeğen departmanı ilgileniyor" diyecek kadar alâkasızız aslında. Kerem de yok şu anda... Küfür gibi de gelebilir sevenlerine ama, Stones denince aklıma Beatles geliyor, Beatles'ın ne kadar iyi bir grup olduğu...

Bu albümde nelerden, kimlerden esinlendiniz?

Harun: Benim için artık ilham kaynağı daha ziyade medya. Bir şey görüp de sinirlenmek, bunu insanlığa yapılan bir hakaret olarak değerlendirmek... Bir haber bülteninde gördüğüm bir rezillik, alçaklık, çok satan günlük gazetelerden herhangi birisinin baş sayfası... Bu adamlar bunu yapıyor, bizim de elimizde dördümüzün birleşiminin de fazlası olan bir grup var. O zaman biz de öyle bir şey yapalım ki, bu yapılanlara cevap olsun, alternatif olsun, hem "bu yapılanları kabul etmiyoruz"un ilanı olsun, hem de içinde değişim tomurcuğu barındırsın... Artık müzikten çıktı olay, varoluş meselesi haline geldi.

Kerem K: Albüm hazırlıkları öncesinde, ilk müzikle ilgilenmeye başladığım sırada patlamasına denk geldiğim Manchester gruplarına geri döndüm. Stone Roses, Happy Mondays... EMF'yle de çok vaktim geçti, "Cha Cha Cha"yı çok geç bir dönemde ele geçirip iki yıl boyunca neredeyse her gün dinledim. "Dünya Yalan Söylüyor" için hazırlanırken de, Manchester'dan çıkan şeyin sırrı ne, nasıl olabiliyor da hâlâ bu kadar zevkle dinleyebiliyorum diye bayağı düşündüm. Albümün enerjik olmasına yönelik elimden gelen ne varsa yaptım bateriyle ilgili. Önceki albümlerimizde hepimizin kabul ettiği sıkıntı, ritmik altyapının yeterince güçlü olmamasıydı. İnsanları hafif hareketlendirse de sarsmaması gibi bir sorun tespiti yapmıştık albüme başlamadan önce. Onu mümkün olduğu kadar ortadan kaldırmaya yöneldik.

Albümü dinlerken iki de düşünür takıldı kafamıza. Biri Derrida: "Anakronik çağdaş" diye bir kavramı var. Sizin anakronik çağdaşlarınız addebileceğiniz isimler kimler?

Harun: Tam anakronik olmasa da, Queensryche ve Manic Street Preachers. Queensryche'ı en son İstanbul'da izledim, hakikaten mükemmel çalıyorlar. "Empire"ı 93-94 civarında dinledim. "Silent", "Anybody Listening" gibi şarkılara kopmuşum, albüme niye "Empire" (İmparatorluk) adını vermişler, ne anlatmak istiyorlar kısmına fazla emek harcamamışım. Geçen sene o albümü tekrar keşfedip "ulan bu herifler böyle bir dil üzerinden çok beklenmedik bir eleştiri ortaya koyuyor" diye düşündüm. Bizim albümde de böyle bir şey var. "Cambaz"ı çok seven bir kitle var. "Var mısın, yoksun" bölümünde, bin kişi birden "yoksun" diye bağırdığı zaman, o bin kişiden kaç tanesi neye bağırıyor, çok tartışılır. Şu anda albümü bir keyif objesi olarak dinleyen, danseden, eğlenen, çok da düşünmeyen bir kalabalık teker teker, bu şarkılarla yeniden bir hesaplaşma yaşayacak. Özellikle genç kesimin "aa, demek ki" diyecekleri katmanlar var... "Cambaz"la ilgili çok enteresan bir anımı anlatayım. Albüm 1 Mayıs'ta çıktı, 8 Mayıs'ta bir lise konseri vardı, orada müzik piyasasından bir arkadaşım hafif sıkılarak, hafif sempatiyle şunu söyledi: "Bu 'Cambaz' keşke bir aşk şarkısı olsaydı, çok büyük bir hit olurdu." O sırada içimden geçen şeyi söylemedim, haddini bilmemek olurdu. "Cambaz"ın aşk şarkısı olmadığı halde büyük bir hit olduğunu gördük.

Kerem K: Müzik zevki açısından kendimi bizzat bir anakronizm olarak görüyorum, öyle hissediyorum. 90'ların müziğinin bitmesiyle beraber, gerçekten orada kalmış durumdayım. Cure'un daha gotik, daha karanlık döneminin, özellikle "Pornography"nin basit tekrara dayalı müziğinin bakışımda etkisi olmuştur. Yine oldukça karanlık, ama geçmişten çıkarılmış müzikal parçalarla yeni şeyler yapan Portishead... Daha fazla geriye götüremiyorum müzik zevkimi. Pink Floyd, Led Zeppelin tabanını es geçersek, müzikal kimliğimi oluşturan olay 90'larda gerçekleşti.

"Cambaz"ı çok seven bir kitle var. Albümü bir keyif objesi olarak dinleyen, çok da düşünmeyen bir kalabalık, bu şarkılarla yeniden bir hesaplaşma yaşayacak.

Burak: Ben Türkiye'den çok kabaca belki Mazhar Fuat Özkan diyebilirim. Eskilerden Pink Floyd'un, Beatles'ın çok büyük etkisi vardır hepimizde.

"Sevda Çiçeği"ne nasıl takıldınız?

Kerem Özyeğen: "Zaman Zaman", bence gelmiş geçmiş en iyi Türkçe albümlerden biri. "Dünya Yalan Söylüyor"u hazırlarken, deneme babında, kafamda oluşan bir gitar riff'i vardı, "Sevda Çiçeği"ndeki vokal döngüsünden çıkan. Bir kere çaldık ve oldu. İlk çaldığımız hali nerdeyse albümdeki halidir. Çok ilginç bir şekilde yerini buldu.

Burak: Bildiğim birkaç Kızılok şarkısından biriydi. Bir arkadaşım yıllar önce, "şarkı bir tren yolculuğunu anlatıyor, habire gidiyor" diye dinletmişti bana. Sonra resmen kaderin bir oyunu şeklinde karşımıza çıktı ve bayıla bayıla çaldığımız bir şarkı oldu.

Kerem Ö: İnsanların tepkisi çok iyi oldu, şarkıyı yeniden kabullendiler. "En sevdiğimiz Mor ve Ötesi şarkısı" diyenler var. Komik, ama şarkının gücünü de gösteriyor. "Sevda Çiçeği"nin söz durumu bütün albümden farklı. Onun en yakınına koyabileceğim söz "Bir Derdim Var" bu albümde. Ama nasıl bir bağlantı var dersen, bilemiyorum.

Albümün dikkat çeken tarafı, Mor ve Ötesi'nin coğrafyasının genişlemesi. Yalnız ses coğrafyası değil, söz coğrafyası da. Önceki albümlerle kıyasla önemli bir adım, sonraki albümü merakla beklememizin sebebi de bu. Ama doğrusu, şu haliyle sözler, müziğin gerisinde kalmış gibi...

Harun: Üretim süreciyle de alâkası var. Sözlerin hepsi en baştan belli değildi. Müzikler üretilirken bazı şarkıların sözleri vardı, ama bazı şarkılarda da yol üzerinde yapılan şeyler oldu. Ama mesela "Gül Kendine" bu açıdan daha sorunlu bir albüm.

Kerem Ö: Sözlerde kendimizi biraz serbest bıraktık, açtık algıları, serbest çağrışımlara açıldık.

Aklımıza düşen ikinci düşünür Marshall McLuhan. Albümün adı ve şarkı sözleri, McLuhan'ın "sıcak medya - soğuk (cool) medya" ayrımını hatırlattı. Sıcak medyayı daraltıcı, "ileti"yi alanı zihnen harekete geçirmeyen bir şey olarak tanımlıyor. "Cool medya" da bunun tam tersi. Albümün adı ve bazı şarkıların sözleri McLuhan'ın "sıcak" dediği türden geldi bize...

Harun: Tabii iddialı bir cümle, "dünya yalan söylüyor"... Aslında burada kültürel bir tıkanma, üzerine kurduğumuz şeyin iflası gibi bir vurgu var...

Öznenin "dünya" olması problemli değil mi?

Harun: Her şey dünyayla genellenince özne nereye kayboldu denebilir tabii.

Burak: İçinde bir haber esprisi taşıyan bir ad bu. Bir gazetenin baş sayfasında "Erol yalan söylüyor" yazdığı gibi, "dünya yalan söylüyor" da yazabilir. Hem bir iddia, hem bir haber, başlık gibi bir şey. Kendi gazetemize attığımız başlık böyle.

Harun "albümü bir keyif objesi olarak dinleyenler, beş-altı yıl sonra bu şarkılarla hesaplaşmaya başlayacaklar" dedi. Sizin için durum ne, siz hesaplaşmaya başladınız mı?

Harun: Şarkıların güzel olmasının ana hedef olduğu bir çalışma bu. "O şarkının, o fikrin en güzel somut sonucu ne olabilir"in üstüne kurduk albümü. Fakat "ideolojik veya politik herhangi bir ileti, bir şarkıyı nasıl etkiler?" sorusu, üzerinde kafa patlatmamız gereken bir mevzu. Öyle bir sınır var ki, o sınırı geçtiği anda, güzel bir şeyler söyleyen çirkin bir şarkı oluyor... "Dünya Yalan Söylüyor" belki olabileceği kadar provokatif değil, anlatabileceği kadar çok şey anlatmıyor. Ama şu soruyu sormak da gerekiyor: Büyük resimde yapmak istediğimiz şey ne, grubun hayatında değiştirmek istediği nedir?

Eno'nun Roll'da yayınladığımız güncesinde, "bunu söylediğime ben de şaşırıyorum, ama artık şarkılarda mesaj olsun istiyorum" mealinde bir cümlenin altını çizdik. Ama mesaj dendiğinde de McLuhan'ın yaptığı ayırımı gözardı etmek mümkün değil...

Harun: Brian Eno'nun o sözü çok de-

Budist ruhlu bir 'kim öldürdü' hikâyesi

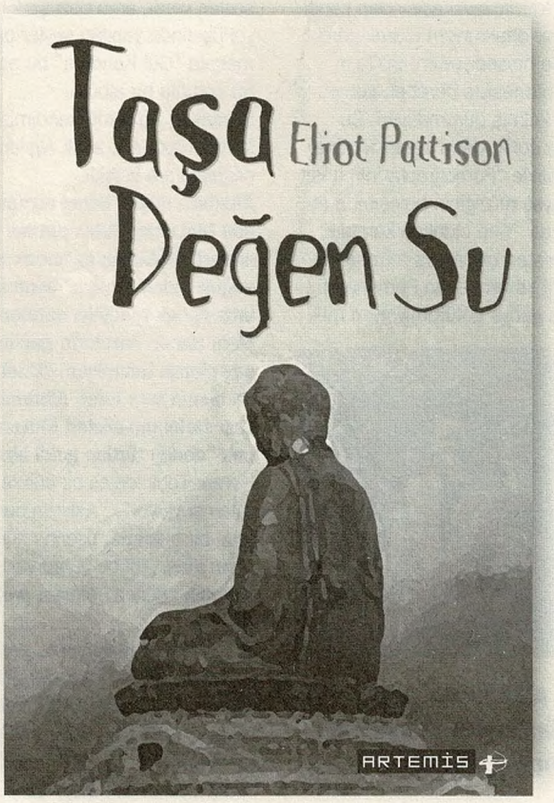

Kafatası Mantrası, çağdaş Tibet'in buruk güzelliğini sürgündeki bir Pekin müfettişi olan Shan Tao Yun'un gözlerinden sunuyordu. Şimdi ruhani bir geçmişle şiddet dolu bir gelecek, dünyanın iki bin beş yüz metre yukarısında karşılaşırken
Shan, korkunç bir suçun gizemini çözmek için geri dönüyor.

Artık ücra bir tapınakta yaşamakta olan Shan Tao Yun, yürek parçalayan haberler alır. Ezilmiş halkların saygı duyduğu bir öğretmenin ölüsü bulunmuştur. Öğretmenin yetim öğrencileri, açıklaması mümkün olmayan bir güdüyle hareket eden bir çocuk katilinin kurbanları olarak onun ardından tek tek mezara girmektedirler.

Shan, serbest kalmış bir "iblis"le ilgili tuhaf öykülerin gölgesinde, kendini çok daha karanlık kâbusların içinde bulacaktır. Bir yandan bir katilin peşine düşerken, bir yandan da Tibet'in kadim ve zarif ihtişamını tekrar ruhani dengesine kavuşturmak için mücadele edecektir.

*"**Taşa Değen Su** bir polisiye; ama bir 'katil kim' öyküsünden çok daha fazlası... Edgar Ödüllü yazarın hayranları için yeni bir başarı."*
The Midwest Book Review

"Çok az polisiye devam romanı bu kadar büyük bir beklentiye neden olmuştur."
Publishers Weekly

www.artemisyayinlari.com ARTEMİS

ğerli. Toplumun çelişkilerini yansıtmayan bir ürünün o dönemle birlikte anılması olasılığı da çok düşük. Anılsa bile, o döneme dair bir parmak izi olmadıktan sonra, belli bir gelişim çizgisine de oturtulamaz.

Manic Street Preachers'ın bu mevzuda özel bir yeri var. "Kaba" veya "sert" kaçar diye kaçınılan şeyleri doğrudan söylüyorlar; bunu müzikten, şarkı formundan taviz vermeden yapabiliyorlar. Mesajları da "kulak tırmalamıyor", aksine ufuk açıcı oluyor...

Kerem K: Müzikte belli bir militanlık dozu olduğunda gerçekten çarpıcı oluyor. O militanlık dozu mesela "Holy Bible" albümlerinde var.

Harun: Manic Street'in, anadilleri İngilizce olan dinleyiciler gözünde ne olduklarını anlamaya çalıştım. Şarkıdan çok propaganda broşürüne yakın şeyler yapıyorlar. Bu da yaptıkları şeyin gücünden de, güzelliğinden de kaybettiriyor zaman zaman. "Everything Must Go", bu grubun birçok açıdan zirvesi. Bu mesaj mevzuunu da en şık biçimde kitleselleştirebildikleri iş. Adıyla buna aday olsa da, "susma sustukça sıra sana gelecek" ("If You Tolerate This...") albümleri, içerik olarak öyle değil.

Politik içeriği çok net olamayan şeyler yapsak bile, onları yaptığımız ortam bir şeyler ifade ediyor olmalı. Genel olarak alternatif bir yol sunduğumuzu düşünüyoruz.

Fikret Kızılok da düşündürücü bir örnek. İlk çıkışında hali tavrı başlı başına bir mesajdı, illâ doğrudan bir şey söylemesi gerekmiyordu. Sonra doğrudan mesaj vermeye başladı ve cazibesini kaybetti...

Kerem K: Bazı sanatçılar, söyledikleri şeyin ötesinde olduklarını, halleriyle ya da iş yapma teknikleriyle ifade edebiliyorlar. Bülent Ortaçgil'in de politik tavrını çok belli eden çalışmaları yoktur. Kızılok daha açık o açıdan. Müzik piyasasındaki duruşlarından, seçtikleri yollardan bir mesaj çıkabiliyor. Bizim geçmişimizden de birkaç tane mesaj çıkarılabilir. Belki on yıl sonra birileri Mor ve Ötesi için şöyle diyecek: Büyük şirketlerle çalışmadılar, peşin peşin albüm kontratları imzalayıp kendilerini şirketlerin vicdanına teslim etmediler, reklam cingılları yapmadılar, müziklerini bir proje olarak değil, bir hayat tasarımı olarak ele aldılar... Bu açıdan, politik içeriği çok net olamayan şeyler yapsak bile, ki geçmişte yaptığımız oydu, onları yaptığımız ortam kendi başına bir şeyler ifade ediyor olmalı. Kişisel yaşamlarımızda da, grubun ortak yaşamında da, genel olarak alternatif bir yol sunduğumuzu düşünüyoruz.

Özeleştiri noktalarınız neler?

Harun: Önceki üç albümde ister istemez farklı bir duygu vardı. Bu albümde mevcut şartlar içinde en iyisini yaptık. "Gül Kendine" için bunu diyemem; yedi buçuk ay yerine iki ayda kaydetseydik, çok daha iyi olabilirdi. Kötü bir albüm değil, ama kendimize çok gol attık orda.

Kerem Ö: Bu albümün simetrik bir tarafı var. Çok beklenmedik numaralar olduğunu da düşünüyorum. Mesela "Yardım Et"in şarkı formu, şarkının üretilişi hepimizi heyecanlandırdı. Üç nakaratı var, ama üçü de nakarat değil aslında, hepsinde bir değişiklik var, ikisi dört satır, biri beş satır, bildik şarkı formundan biraz uzak. Hem en rock, hem de en pop albümümüz. Çok yüklü, sert, köşeli bir albüm, ama sonunda da bir panzehir var. 17 dakika, süresi de belirlenmemiş ve hiç planlanmamış, hatasıyla, bütün çıplaklığıyla grup ve yaptığı müzik...

Burak: Albümü yaratan güç o 17 dakikada saklı aslında, bizim gerçekten bir araya geldiğimiz, özgün bir şekilde müzik yaptığımız, çıkardığımız seslere kendimizi kaptırdığımız bir an. Bir oda içindeki dört insan. Oradan aldığımız güçle bu albümleri yapıyoruz.

Stones'a dönememiştik: "Kerem Özyeğen departmanı" ne diyor?

Kerem Ö: *(gülüyor)* Basit ritm ve blues anlayışından çok farklı açılımlara giden, ama gayet tutarlı şekilde iyi müzik yaparak yıllarca kendilerini varetmiş en büyük rock-'n'roll grubu belki de. Hepsi ayrı incelenmesi gereken karakterler. Seversiniz, sevmezsiniz, ama birçok yolu ilk defa açan adamlar. "Exile On Main Street" süperdir, "Let It Bleed" de çok iyi. 80'lerde çok saçmaladıkları dönemler dışında, hepsini severim Stones'un.

Buklette teşekkür ettiğiniz Turgut Berkes İngiltere'deyken senfonik rock, caz filan dinliyormuş, memlekete dönünce "buraya Stones lazım" demiş...

Kerem Ö: Tespiti doğru. Kendini yalnız hissedebileceğin bir yerde, Stones'un o ilkel rock'n'roll enerjisi iyi gelebilir insana. Stones zaman zaman lazım. *(gülüyor)*

Berkes'in sözünden gidersek, başka ne lazım buraya?

Kerem K: Queens Of The Stone Age bir çeşit kuzenimiz gibi. Anakronik çağdaşlardan konuşuyorduk, onlar kronik çağdaş aslında. Led Zeppelin geleneğini sürdürüp onun şahikasına ulaşan bir şey lazım.

Burak: Beni son dört-beş yıldır en çok çarpan grup Tortoise. Müthiş bir formül o grubunki. Pink Floyd da lazım, ama birazcık daha provo-

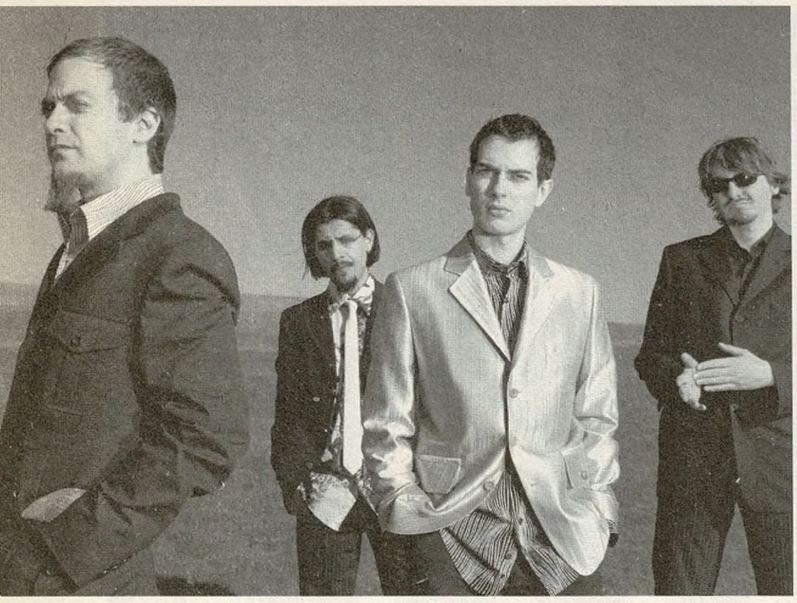

katif, o kadar kendi içinde kaybolmamış bir Pink Floyd...

Kerem K: Birkaç tane hareket lazım, tek grupla, tek isimle olacak iş değil. İzmir'den değişik bir rock çıkması lazım, İstanbul'dan daha farklı bir rock, Adana'dan, Samsun'dan... Bir Seattle'a, bir Manchester'a, Los Angeles'a falan ihtiyacımız var. Şu anda bir İstanbul, İzmir, Ankara var, bir de geri kalanı var... Manchester'da müzik yapan adamlar hep işçi ailesi kökenli; yaptıkları müzikte de müthiş bir proleter basitlik var. Adamlar stüdyo müzisyeni değil, çıkış noktalarında müzisyen gibi de değiller. Çeteyle müzik grubu arası bir şey, yaptıkları müzik de buna paralel. Temel ritmler üzerinden güzel sözlerle, basit melodilerle yapmışlar o işleri.

Türkiye'de sınıfsal muadili yok mu Manchester'ın?

Kerem K: Gebze enteresan bir yer... Ama Gebze gibi yerlerde insanların ilk ulaşabildikleri sanırım hiphop, çünkü davula, gitara ulaşmaları oldukça zor olabiliyor. Ama hiphop'ta da televizyonda izlediğimiz hiphop'çulara çok fazla takılıyorlar gibi geliyor. O hiphop da çok Amerikan bir şey. Anadolu rock olsun istiyoruz, ama oradan genel olarak çıkan Haluk Levent ve türevi. "Müslüman mahallesinde salyangoz" vaziyeti, insanları uzak denizlerde bir şey aramaktan alıkoyuyor.

Peter Murphy albümü çok beğenmiş, sizin turneye de katılmış...

Burak: Burada söylemekten çekinebileceğimiz kocaman şeyler söyledi. "Bekliyordum böyle bir albümü, ama bir türlü ortaya çıkmıyordu" dedi. Kızı ve oğlu çok seviyormuş, o da "bir bakayım, ne dinliyor bunlar" derken bayağı kaptırmış.

Harun: Sözleri İngilizceye çeviriyor ve mümkün olduğu kadar orijinaline sadık kalmaya çalışıyor. Dört-beş taslak çıktı, onları kaydedeceğiz. Bu albümün yurtdışında da insanlara dinletilmesi gerektiğini düşünüyor, başarılı olacağına inanıyor.

Kerem Ö: Biz de açıklarımızı kapatmaya çalışıyoruz. Bauhaus albümlerini yeniden dinleyip üzerinde düşünmemiz lazım. Murphy, çok ilginç bir zamanda ortaya çıkan bir guru gibi oldu bizim için. Yorumlarını çok dikkate alıyoruz, gerçekten çok ilginç gözlemleri var bizimle ilgili.

Eleştirileri neler?

Burak: İlk buluştuğumuzda şöyle dedi: "Size çok fazla şey söyleyeceğim, ama söylediklerimi yapın diye değil, dinleyin diye söyleyeceğim, siz onlardan istediklerinizi yapın, isterseniz bu herif kafayı yemiş diye düşünün. Kibir vesilesi değil, ama güzel bir his, bunca senedir buradayım, sizin albümü bizim kızın odasından duyduğum andaki hissiyat benim için yeni. Mutlaka global anlamda bir hareket yapmanız gerek, bunun için elimden geleni yapacağım..."

"Bekliyordum böyle bir albümü" dedi Peter Murphy, "bunca senedir buradayım, sizin albümü duyduğum andaki hissiyat benim için yeni."

Kerem K: En çok dikkatimi çeken ve düşündüğüm bir sürü şeyi doğrulayan sözü, "ticaret yaratıcılığı öldürür" oldu.

Harun: Şu ana kadar beş konserde Murphy'yle performans gerçekleştirdik. Joy Division'ın "Transmission"ını çalıyoruz ve "Cambaz"ı bizimle birlikte söylüyor. İlk olarak bu işi Nazilli'de yapmıştık ve kendi aramızda "bu olay gerçekten bilimkurgu" dedik. Peter Murphy ve Mor ve Ötesi, Nazilli'de ilk konserini veriyor; tozlu bir sinema salonunda, Joy Division şarkısı çalıyorlar. Ve gençlik çok heyecanlı bir şekilde

"Trenchtown'daki devlet evinin bahçesinde oturduğumuz zamanları hatırlıyorum...

Bu parlak gelecekte geçmişi unutamazsın...

Ah, küçük sevgilim... Ah küçük kardeşim... Gözyaşı dökme sakın,

Yok kadınım, ağlamak yok."

Bob Marley

No Woman No Cry
Bob Marley ile hayatım

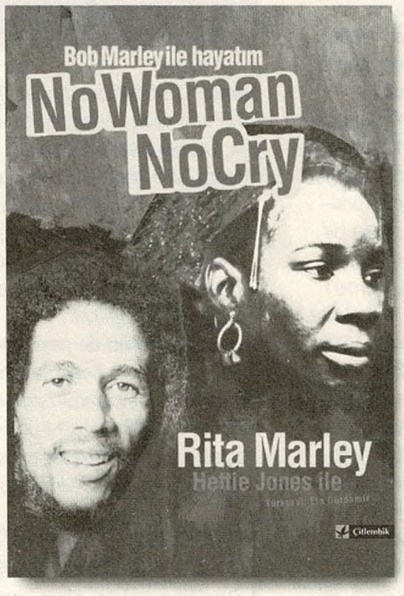

Rita Marley Trenchtown'da teyzesi tarafından büyütüldü. Müzik onun ailesinde ve dolayısıyla kanında vardı, fakat 18 yaşına geldiğinde evlenmemiş bir anneydi ve müzik kariyeri de bitmiş görünüyordu. Sonra Bob Marley ile tanıştı. Önce çok iyi arkadaş olan çift, Bob 21 ve Rita 19 yaşındayken evlendi. Daha sonra Bob sanatını ilerletmek için dünyayı gezerken Rita çocuklara baktı. Fakat Bob'un başka kadınlarla ilişkileri olmaya başlayınca evliliklerinde gergin günler yaşandı. Her şeye rağmen Bob ve Rita hiç ayrılmadı. Bob kanserle boğuşurken Rita onun yanındaydı.

Rita Marley ile yazar Hettie Jones tarafından yazılmış bu kitapta tüm zamanların en çok tanınan ve en çok sevilen müzisyenlerinden biriyle evlenmiş olan inanılmaz bir kadının hayatını okuyacaksınız.

Çitlembik

www.citlembik.com.tr

dinliyor. Gerçekten bilimkurgu.

Kaç kişi vardı salonda?

Harun: 1000'e yakın.

Bu durum bir sorumluluk da yüklüyor size, öyle değil mi?

Kerem Ö: Şu ortamda kendi sesini dinleyip, kendi müziğinin peşinden gidip bunu başaran bir adam veya kadın modeli bile şu anın Türkiye'sinde çok fazla şey ifade ediyor. Misyon gibi şeylerden bahsediyorsak, başlangıç noktamız o. Ondan sonrası, dünyaya ve içimize bakıp söylediğimiz şeyler.

Misyon terk edilebilir bir şey, ama içselleşip hayatın olmuşsa kolay kolay terkedilmez herhalde...

Kerem Ö: Her zaman açmazlar var, Clash'in hep söylediği şeyler: Dünyadan etkilenip böyle bir şey sunuyorduk ortaya, ama bizim de önerebileceğimiz çok net bir şey yoktu, biz de bilmiyoruz aslında neyin ideal olduğunu...

Soru sormak da az iş değil. Manics'in "benim hakikatim bu, seninki ne?" sorusu çok önemli mesela...

Kerem Ö: Soruyu koymak iyi bir alternatif, birlikte sorgulamaya yöneltebilir.

Mesaj meselesine dönüyoruz...

Kerem K: Bizim verdiğimiz mesaj gökten zembille inmedi, savunduğumuz değerlerin büyük bölümü içine doğmuş bulunduğumuz sınıftan çıkıyor. Türkiye'de artık soyu tükenmekte olan bir sınıf... Biz o sınıfın değerlerini kısmen sosyal mühendislik tarafıyla, kısmen evrensel haklar ve evrensel muhalefet tabanında yürütmeye çalışıyoruz. Geldiğimiz yer olan, artık büyük ölçüde yok olmuş olan, bir bölümü yukarı, büyük bölümü de aşağıya itilmiş olan orta sınıfın ahlâkıyla çok örtüşüyoruz. O da bir yandan pozitif yanları olan, ama bir yandan çok rahat eleştirilebilecek bir şey. Bazı şeylerde belli standartları kendi içimizde yakaladık, sıra şimdi bu standartları başkalarına sunmaya, piyasaya oturtmaya geldi. Kendi alanımızda başkalarının da aynı kapılardan geçmesini sağlayacak yeni bir pratik yaratmalıyız diye konuşuyoruz kendi aramızda. Bu sosyal mühendislik aslında. Bir sorumluluk, ahlâkî bir misyon falan değil, içimizden gelen bir şey.

Bir söyleşide Yalçın Küçük'ü övmeniz tepki gördü. Nasıldı o hikâye?

Harun: Yalçın Küçük'ün yaptığı çalışmanın Sabetayizm bölümüne çok takılan var. Ve bunu adamı kaale almamak için bir enstrüman olarak kullanmak çok yaygın bir İstanbul aydını pratiği oldu. Ama alternatif tarih yazıyor adam, bunu nasıl görmeyebiliriz ki? Sabetay falan tamam, ama bir teori ortaya atıyor, bir olta belki de. İçinde ırkçılık olduğuna şahsen inanmıyorum. Yalçın Küçük ortaya çok fazla şey koyuyor, onlardan birine takılıp geri kalanları dışlamak çok yanlış bir tavır. O birikimde, o derinlikte kaç adam var, deli olsun, dahi olsun, kaç kişi var ki, bu adamı cart diye silelim? Bir de albümde kullandığımız alıntı...

Alıntıya bir itiraz yok...

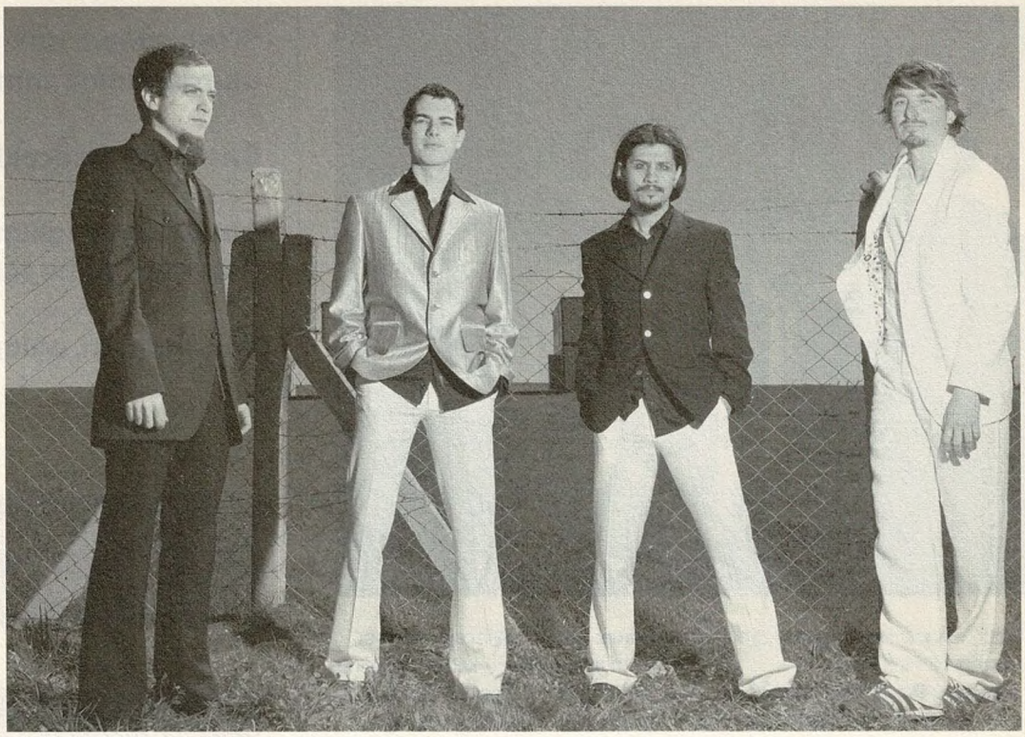

Harun: O söyleşide, görüştüğümüz ve albümde alıntı yaptığımız bir adam dedik. Övmek başka bir şey...

Kerem K: O alıntı gibi o kadar çok şey var ki Yalçın Küçük'ün yazılarında. Sadece Sabetayizm meselesine bakmak, raflarda da diğer komplo teorisi kitaplarıyla aynı kefeye koymak bana en azından üzücü geliyor.

Bunda Küçük'ün de payı yok mu?

Harun: Tabii var. Sonuçta kimseyi kendisine karşı savunamazsınız da, bizim okumamız farklı Yalçın Küçük'ü. Ve daha farklı okuduğunuzda, ortaya bir sürü belge çıkaran, sürekli araştıran, yazan çizen ve gerçekten çok aydınlatıcı bir insan portresi var. "Aydınlar Üzerine Tezler"de ya da planlamacılıkla ilgili yazdığı kitapta, birçok alanda Türkiye'de örneği bulunmayan yazıları var.

Yalçın Küçük yüzünden bozuşmayalım, eğlenceli bir bahse geçelim. Katıldığınız Okan Bayülgen programında, Zekeriya Beyaz "morun bir ötesi var, orası karanlık, ondan sakınmak lazım, bir de berisi var, orası pembe, orada ferahlık, huzur var" dedi...

Harun: Galiba "bu soruya bir cevap vermezsem bu ortamda saçma kaçacak" diye hissedip söyledi adam. Ama hakikaten morun ötesi karanlık ve gerisi de pembedir ve bunun üzerinden bir şey anlatmaya çalıştı belki de. Bence hiç fena bir yorum değil.

Kerem K: Bunun mistik okumaları da olabilir, ama genelde Doğu öğretilerinden falan bildiğimiz, mordan ötesi renksiz bir ortamdır, tanımsızlıktır, hidayet ötesi, nirvana ötesi bir şeydir. Ulvî bir yerdir. İslâm'a göre de öyledir... Niye öyle dedi bilmiyorum, belki dili sürçtü, çünkü bizden çok memnun gözükmüyordu.

Ama "sözler daha Türkçe olsa" demesi de popüler hissiyata denk düştü galiba...

Harun: Bir yerde okudum ve aklımdan çıkmadı, dillerdeki kelimelerin ortalama hece sayısı diye bir mevzu var. Çok işime yarayan bir bilgi bu. Türkçede hece sayısı ortalaması, yanlış hatırlamıyorsam 3.2, İngilizce'de 1.5. Bu demek oluyor ki, biz daha uzun kelimelerle baş etmek zorundayız. Bu, orta ve hızlı tempolu müzikte şarkı yazımı sürecinde reel bir zorluk. Fakat, Peter Murphy'yle yapmaya başladığımız İngilizce versiyon çalışmaları sırasında gördüm ki, öbürü de çok kısa: Tamam, tek heceyle çok büyük bir şey ifade etmek büyük rahatlık. O yüzden mesela "var-yok" tekrarları biraz fazla olmuş bu albümde. "Yok", "var", bir hece, üç harf, ama büyük bir şey söylüyorsun. "Cambaz"ın nakaratında çok fazla iki heceli kelime var, "Yardım Et"te de öyle, onun aslında rock şarkısı formuna getirdiği bir şey var, tempodan bağımsız bir dinginlik duygusu. Ama bir yandan da uzun kelimeler var ve onları ifade etmeyi başarırsan eğer, bence yeni bir imkân da var. Bence biz bunu yavaş yavaş farkedip heyecanlandık bu albümle beraber.

Büyük ölçüde yok olmuş olan, bir bölümü yukarı, büyük bölümü aşağıya itilmiş orta sınıfın ahlâkıyla örtüşüyoruz. Pozitif yanları olan, ama çok rahat eleştirilebilecek bir şey.

Burak: Beni vuran ve biraz daha başarmamızı istediğim şey, müzikte yaptığımızı sözlerde de yapmak. Örneğin bir gitar sesi vardır, anfiden çıktığı gibi, onu çeşitli efektlerle süsler, bambaşka anlamlar kazandırırız. Ve onda bir pırıltı kopar; bu bir olaydır, bir miktar da sesten öte bir şeydir. Aynı şey sözlerde de yakalanabilir. Çok duyguya yönelik bir şeyden bahsediyorum. İlginç bir konu, çok bakir bir alan. Çünkü bu şiir değil, düzyazı değil, notayla buluşan bir söz. Bir an, o ana vurgu yapan, kendini tamamıyla o anda yaratan bir şey.

Kerem K: Türkçe rock şarkı sözü yazmanın geleneği çok derinlere inmiyor. Amerika'da, İngiltere'de belli bir ozanlık geleneğiyle örtüşen en azından birkaç tane isim var, onlar söz yazımında hep yol göstermiş. Herhangi bir şarkı yazarına bu konu sorulduğunda, muhakkak Bob Dylan'ın adı geçer... Türkiye'de genel olarak rock'un bir sürü alanında olduğu gibi, söz yazımında da teknik açıdan ilham alınabilecek pek bir şey yok. Türkçe şarkılarda özellikle dikkatimi çeken şey, kimsenin çocukluğundan bahsederek girdiği bir şarkısı olmaması. O yapılamıyor.

Dylan'ın Guthrie'yle yaptığını Kızılok da Aşık Veysel'le yaptı. Bizatihi o durum bir mesajdı, fazladan bir şey söylemesi gerekmiyordu...

Burak: Yalnız olmanın her zaman handikapları var, Kızılok'un da yaşamış olabileceği zorluklardan biri o. Hatırladığım kadarıyla, bir grubu yoktu, birlikte çalıştığı insanlar vardı ama, onu hem besleyebilecek, hem de değişik açılımlar kazandırabilecek müzisyenler yoktu yanında. Yalnız savaştı. Dönemle de alâkalı bir şey. Bugün Türkiye'de ne kadar büyük bir kitle havada uçuşan bir mesajı almaya niyetli, ne kadarı öyle bir donanıma sahip, o da bir soru.

Söyleşi: **Y.G.**

halkla ilişkiler

Hazırlayan ve sunan: Ayşegül Oğuz

BOĞAZİÇİ ŞINGIR MINGIR

Sezer Ünal, 20, öğrenci

Şu an ne dinliyorsun?
Radyo slow çalıyor. Aşk şarkıları falan.
Slow müzik, illâ aşk şarkısı mıdır?
Değil tabii de... Bir anlamı olmalı. İnsanı alıp bir yerlere götürmeli.
Nasıl yerlere?
Eskilere veya gelecek için kurduğu güzel hayallere götürmeli.
Konserlerle aran nasıl?
Maddî açıdan dolayı gidemiyorum. Sinemaya bile zor gidiyoruz.
Gitmeyi istediğin bir film var mı?
"G.O.R.A."
Cem Yılmaz'ı seviyor musun?
Hayır. Hayatın her alanında matrak geçiyor, ama hayat öyle değil.
Hayat nasıl?
Hayat acımasız!
Ne acımasızlığını gördün?
Düşeni eziyorlar.
Sen düştün mü?
Allah kimseyi düşürmesin!

Burak Coşkun, 23, memur

Nasıl gidiyor?
Balık yok, ama hava çok güzel.
Neden balık tutmaya gelirsin?
Stres atmaya geliyorum. Vücudumdaki elektriği denize verdiğimi hissediyorum.
Şu an ne dinliyorsun?
Radyoda Serdar Ortaç çalıyor.
Albümlerini takip ettiğin kimse var mı?

Genelde albüm almam, radyoda çalar.
Sevdiğin kimse yok mu?
Herkesi seviyorum.
Peki o zaman ilk üçünü saysana...
Serdar Ortaç, Yıldız Tilbe, Gülşen.
Neden pop müzik dinliyorsun?
Rahatlatıyor.
İstanbul'da en sevmediğin şey ne?
Trafik.
En sevdiğin balık ne?
Çinekop ve lüfer.
Oltana hiç lüfer takıldı mı?
Hayır. Lüfer açıklarda oluyor. Burada istavrit oluyor, az ilerde Çınaraltı var, oraya palamut geliyor.

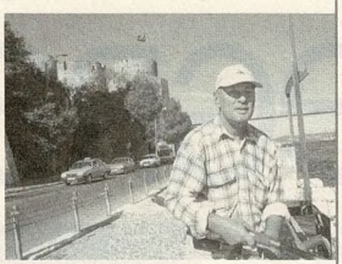

Rıdvan Uludağ, 56, emekli

Her zaman gelir misiniz balığa?
Deniz aklıma düştükçe gelirim.
Buraya yakın mı oturuyorsunuz?
Gaziosmanpaşa'da oturuyorum.
Hep Hisar'a mı geliyorsunuz?
Köprüye giderim, Tatlısu'ya giderim, Boğaz'a gelirim... Balık bahane. Ben vakit geçiriyorum.
Ne müzik dinlersiniz?
Her müziği dinlerim. Arabesk, halk müziği, rock, hepsini dinlerim.
En sevdiğiniz sanatçı kim?
Sanatçıların hepsini severim.
Vardır vazgeçemediğiniz birileri?..
Valla, Türk sanat müzikleri güzel. Yerine göre arabesk, Orhan Gencebay güzel...
Balık tutmak insanda bu kadar alışkanlık yaratan bir şey mi?
O zevki onu yapan bilir. Şimdi bunu anlatmaya kalksam anlamazsın ki.

Öznur Gültekin, 24, modelist

Şu an ne dinliyorsun?
Türk pop müziği.
En sevdiğin tür ne?
Fark etmiyor. Genelde pop dinliyorum ve tabii ki slow şarkıları çok seviyorum.
Bunların içinde yok mu favorin?
Şu sıralar Serdar Ortaç ve Gülşen'i beğeniyorum. Altı ay önce Serdar Ortaç'ın fanatiğiydim. Aslında en çok Tarkan'ı seviyorum. Ama onu herkes seviyor.

Cep telefonundan mı radyo dinliyorsun?
Evet.
Ne zamandan beri?
Üç-dört aydır.
Telefonu alırken özellikle bunu mu tercih ettin?
Evet. Çünkü çok hafif. Walkman gibi kocaman bir aleti taşımak zorunda kalmıyorsun. Pahalı da değil.
Peki, iPod diye bir şey duydun mu hiç?
Hayır.

BURASI 1 LEVENT

Akın Türker, 18, öğrenci

Ne dinliyorsun?
Murat Yılmazyıldırım dinliyorum.
Nesini seversin en çok?
Düş Sokağı Sakinleri'ndeyken de dinliyordum. Fazla sert olmayan, kulağa hoş gelen müzikler.
Duygusal bir insan mısın?

Sayılırım. Bülent Ortaçgil de dinlerim.
En sevdiğin Bülent Ortaçgil şarkısı ne?
"Benimle Oynar mısın?"
Sürekli yanında müzik dinleyebileceğin bir şeyler taşıyor musun?
Evet. Walkman taşıyorum... Para biriktiriyorum, discman alacağım.
Peki iPod diye bir şey duydun mu?
Hayır.
Avuç içinde taşınan, hafif, içine yüzlerce şarkının yüklenebildiği, hünerli bir alet. Fiyatı biraz tuzlu. Amerika ve İngiltere'de şimdi çok yaygın.
Öyle mi? Ben şunu bir öğreneyim.

Kezban Kazlak, 17, öğrenci

Ne çalıyor?
Yunanlı bir şarkıcı, adını bilmiyorum.
Cep telefonundan mı dinliyorsun?
Evet, hafif ve daha az yer kaplıyor.
Genel olarak ne dinlersin?
Yabancı müzik, pop müzik... Rap seviyorum, Eminem...
Ceza'yı dinledin mi hiç?
Evet, çok beğendim.
Yerli müzisyenlerden kimi seversin?
Tarkan, Mustafa Sandal... Bugünlerde "İsyankâr"ı çok seviyorum.
Aldın mı Sandal'ın albümünü?
Hayır, radyoda çok çıkıyor, alma gereği duymuyorum. Evde de bazen mp3'lerini atıyorum bilgisayara. Albüm almaya gerek kalmıyor.
Müziksiz yaşayamam der misin?
Derim. Bazen moralim bozuk oluyor, moralimi yerine getiriyor... Ama bazıları da daha çok depresyona sokuyor.

Ebru Gümüşkaya, 20, stilist asistanı

Şu an ne dinliyorsun?
Yabancı.
Ne çalıyor?
Club.
Başka neler dinlersin?
Club, underground, tekno dinliyorum.
Türkçe müzik?
Dinlemiyorum.
Hiç dinlemedin mi bugüne kadar?
Dinledim, Cengiz Kurdoğlu bile dinlemişliğim vardır zamanında.
Club müziğinde kimleri dinlersin?
Club müziğinde sadece müzik var, barlarda dinliyorum zaten genel olarak.
Nereye gidiyorsun bar olarak?
İstiklal'deyim hep... Taxi, Hengame...
Cep telefonundan mı müzik dinliyorsun?
Evet. Öyle amele gibi walkman falan taşıyamam.
iPod diye bir şey duydun mu?
Nedir o?

Hülya Sezgin, 29, içmimar

Ne dinliyorsunuz şimdi?
Caz.
Başka neler dinliyorsunuz?
Klasik müzik dinleyebilirim, ama ağırlıklı olarak caz. Vokal dersleri alıyorum.
Kiminle çalışıyorsunuz?
Aydın Esen'in eşi Randy ve Sibel Köse'nin yaptığı workshop'lara katılıyorum.

Yerli caz müzisyenlerinin yaptığı işleri takip ediyor musunuz?
Mümkün olduğunca...
Zaten toplanılan birkaç mekân var. Nardis var, şimdi Fransız Sokağı'nda birkaç yer açıldı.
Fransız Sokağı'na gidiyor musunuz?
Sık değil, ama şirin bir sokak.
Cezayir Sokağı'nı Fransız Sokağı yapmaları doğru bir şey mi?
Ben ona güzellik olarak bakıyorum, hoş bir mekân yaratıldı.
Asla dinlemem dediğiniz bir müzik?
Arabesk.
Neden?
Bana sanatsal gelmiyor.

JOHN PEEL

Kendisini can kulağıyla pek dinleyemedik maalesef, ama efsanesini az işitmedik. Artık John Peel yok. 65 yaşında kalp krizinden öldü. BBC Radio 1'in kırk yıllık diskjokeyini ecel tatilde, Peru'da yakaladı... Hayranı olduğumuz neredeyse bütün gruplara cesaret veren adamdı. Hippilerin, punk'ların, elektronik müzikçilerin, –Pink Floyd'dan Pulp'a, Hendrix'den Orbital'e– modern müzikte aklınıza kim geliyorsa hepsinin üstünde emeği vardı. Bütün radyo starlarının canına okuyan video, onun kılına dokunamamıştı. Çünkü o bir star değil, bir ağabeydi. İngiliz dinleyicisinin gözünü gönlünü açan bir müzik sevdalısıydı. Söyleşilerinden yaptığımız bir seçkiyle 80. sayımıza konuk ettiğimiz Peel'in ardından bugün mendil sallıyoruz. İstanbul'da yakaladığımız "Ankaralı" Peter Murphy ve İngiliz basınından derlediğimiz tanıklıklarıyla diğer müzisyenler, birkaç kuşağın birden hislerine tercüman oluyor.

TELEGRAM SAM

Dünü, John Peel'in vefat ettiğini duyduğum günü hep hatırlayacağım. BBC radyoevinin danışma masasına cesaretle yürüyüp hayatımızın ilk plağını üst kattaki ünlü DJ'ye iletmemize izin verilmesini istediğimiz günü ne denli yoğun olarak hatırlıyorsam öyle.

"Bela Lugosi's Dead" adlı single'ımız minyatür, fakat cool bir label olan bağımsız Small Wonder Records tarafından yayınlanmıştı. Bibip teyzenin (BBC) adamları çok şaşırtıcı bir şekilde isteğimizi kabul ettiler; iki dakika içinde John'un 22:00 - 24:00 saatleri arasındaki radyo programının kontrol odasındaydık. Radyo programı dedim ama, hangi standardı uygularsanız uygulayın, bir radyo programından ziyade, bir adamın evinde oturup kafasına göre müzik çalmasını andırıyordu.

"Merhaba çocuklar, siz kimsiniz?" sorusuna, orta İngiltere'nin Northampton Town'ından fırlamış o güzel ve kibirli dörtlü şu karşılığı vermişti: "Biz Bauhaus'uz ve bu plağı çalmanızı istiyoruz."

John plağın kapağına göz attığında şarkının tastamam dokuzbuçuk dakika olduğunu gördü ve "çalarım çalmasına ama" dedi, "bu ilk ve son çalışım olur". Dostane bir sohbetten sonra uzadık. Çok geçmeden haber aldık ki, John bizim plağı çalmış ve Bibip'in santrali "tekrar çalın o şarkıyı" telefonlarıyla kitlenmiş. John dinleyicilerinin sözünden çıkar mı hiç! Tekrar çaldı, tekrar tekrar çaldı ve "Bela Lugosi's Dead", o günden itibaren beş yıl boyunca alternatif listelerin ilk 10'una demir attı. Bauhaus'un hikâyesinin devamı, her underground vakanüvisin malûmu.

Şimdi Bauhaus'u unutalım ve şunu hatırlayalım: John Peel'ın vefatı, bir çağın sona erişidir. Demin anlattığım an, onu ilk ve son görüşümdü. Bizim için bir dönüm noktası olan o on küsur dakikanın dışında, John Peel'ın nasıl bir hayatı olduğunu bilmiyorum doğrusu. Ama, o kısacık süre içinde şunu anlamak için roket bilimcisi olmak gerekmiyordu: Acaip tutarlı, doğal sıcaklığı olan ve herkesi şampiyon yapmak isteyen bir adamdı o. "Herkes"ten kastım şu: Bir plak yapma umudu olan herkes.

John Peel, "kıyak herif" deyişinin ta kendisiydi. Ona çok şey borçluyum. Ailesine taziyelerimi, ruhuna sevgilerimi sunuyorum. "Telegram Sam... Adamımsın sen."

Peter Murphy

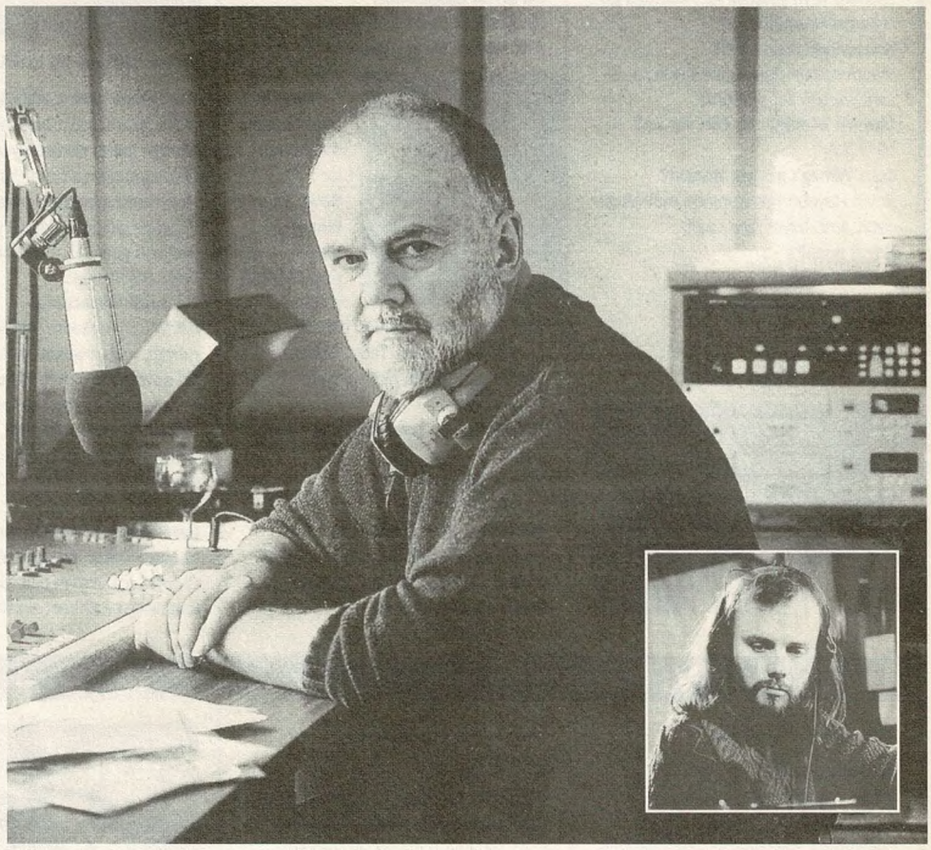

BBC'DE KORSAN İSTASYON

BRIAN ENO » Kendisine gelen çuvallar dolusu müziği merak ve iştahla dinlemek için müthiş bir enerji harcıyordu. Ünlülerle sırf ünlü oldukları için ilgilenmezdi. Sıradan insanlarda güzellik bulurdu. Gerçek bir demokrattı.

THOM YORKE » *(Radiohead)* Ne zaman ilhamımı kaybettiğimi düşünsem, onun programını dinlerim ve tekrar kendime gelirim. Her programında o müzik türüne bakışımı değiştirecek en az bir şarkı çalardı.

BILLY BRAGG » John Peel bağımsız müziğin anlamını öğretti bize. BBC'de kendi başına bir kurum haline gelmiş olsa bile, aslında o devasa kurum içinde kendi korsan radyo istasyonunu yönetiyordu.

FEARGAL SHARKEY » *(The Undertones)* 1978 sonbaharında hayatımı değiştirecek bir şey oldu ve John Peel bizim "Teenage Kicks" parçamızı çaldı. Bugün de hayatımı sonsuza kadar değiştirecek bir gün. Gelmiş geçmiş en önemli müzik programcısını kaybettik.

DAMON ALBARN » *(Blur)* John Peel'ın müzikteki yol göstericiliği, sayısız müzisyen için olduğu gibi, bizim kariyerimiz boyunca da başımıza gelen en önemli şeylerden biriydi. Onun ani ölümüyle birlikte dünya çok daha fakir bir yer olacak. Onu çok özleyeceğim.

GAZ COOMBES » *(Supergrass)* Onunla tanışıp evinde bir program yapma şansına eriştim. Hatırlıyorum da, o gün Elvis'le ilgili çok güzel bir muhabbet yapmıştık. İlk single'ımızı radyoda çalmış ve bizi insanlara tanıştırmıştı.

BERNARD SUMNER » *(Joy Division - New Order)* John Peel olmasaydı, ne Joy Division olurdu ne de New Order. Alternatif müzik yapan insanlara seslerini duyurma şansı veren nadir insanlardan biriydi ve her zaman en uçtaki müziklerin savunucusu oldu.

TOMMY SMITH » *(Liverpool'lu eski futbolcu)* Sıkı bir Liverpool taraftarıydı ve futbol konusunda çok tutkuluydu. Onunla bir kere tanıştım ve sadece takımdan bahsettik. Liverpool'lular gururlu in-

MEZARTAŞINDA "TEENAGE KICKS"

Yeniyetme düşleri!

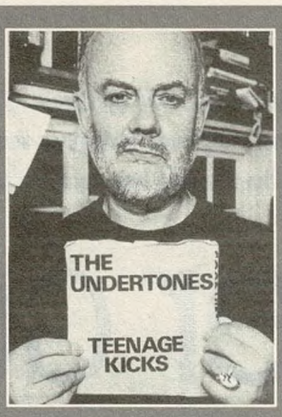

2001 yılında John Peel, Undertones şarkısı "Teenage Kicks"in sözlerinin niye mezartaşına yazılmasını istediğini anlatmıştı:

° ❀ °

Albümü bulmakta hiç zorlanmayacaksınız. Diğer "tüm zamanlar favorilerim"le birlikte (Stanley Wilson'dan "No More Ghettos In America", Quads'dan "There Must Be Thousands", Don French'den "Lonely Saturday Night") rafın en sağında duruyor. Bugün, albümün çıkışından 23 yıl sonra, Undertones'un "Teenage Kicks"i, hâlâ tüm diğer plakların değerlendirilmesinde en büyük kıstastır benim için. Yeni yayınlanan sıkıcı müziklerin gitgide daha fazla öfkeye, ama diğer yandan da gitgide daha karaktersiz bir çorbaya dönüşmesinden umutsuzluğa kapıldığım her seferinde "Teenage Kicks"i dinlerim ve iyi bir plağın nasıl olması gerektiğini hatırlarım. Kendi çocuklarımdan tutun da, etrafta rastgeldiğim insanlara kadar herkes bu plakta ne bulduğumu soruyor. Bunun yanıtını henüz net olarak verebilmiş değilim, ama söyleyebileceğim tek şey şu: Bu plağı daha iyi bir hale getirebilmek için ona ekleyebileceğiniz ya da ondan çıkarabileceğiniz hiçbir şey yoktur.
Ne de olsa beni her dinlediğimde hâlâ daha gözyaşlarına boğan bir kayıttan bahsediyorum. Bu şarkıyı her çalışımdan sonra aralık vermeden bir başka şarkı koyarım, ki kendimi toparlayıp programa devam edebileyim. Eşim Sheila, ölümümden sonra mezartaşımda, ismimin yanında "Teenage Kicks" sözlerinin yazılmasını istediğimi biliyor: "Yeniyetmelik düşleri! Mağlup etmek öyle zor ki!"
Bir insan daha ne ister!

sanlardır ve kendi aralarından çıkıp ünlü olanlara da çok bağlıdırlar. Çok özleneceği kesin.

ELVIS COSTELLO » Birçok insan gibi, radyodaki sesine aşinalığımdan dolayı onu yakından tanıdığımı düşünürdüm. Radyoyla ilgili söylenebilecek tüm olumsuz şeylerin zıddıydı o. Her tür müzikle ilgili açık bir kafası vardı. Hoşlandığı ve çaldığı müzikler kadar seçkin ve nadide bir insandı.

KEVIN SHIELDS » *(My Bloody Valentine)* Radyoda genellikle kendisine elden verilen şeyleri çaldığını söylemişti, biz de 1985'te ilk plağımızı elimize alıp dört saat boyunca BBC'nin kapısının önünde beklemiştik. Nihayet geldiğinde "iyi mi bari" dedi, "evet" dedik. Bizi çalana kadar her program saatinde radyo başına üşüştük, ama zaten her halükârda öyle yapacaktık.

PAUL HARTNOLL » *(Orbital)* Orbital olarak yaptığımız son şey temmuz ayında onun programında canlı çalmaktı, bu bizim için büyük bir onur. Bizimle olması şart değildi, ama biz çalarken ekipmanların yanında durup bizi izliyordu. Bize göre zaten hep orada durmuştu... New Order'ın "Blue Monday"ini onun sayesinde dinlemiştim, eğer o bas davul riff'lerin duymamış olsaydım, şimdi kim bilir ne olurdum...

GODFREY BARTLETT » *(dinleyici)* İyi müziği anlama konusunda kulağı inanılmaz keskin ve devrimciydi. Benim tüm hayatımı değiştirdi. 30 yıl boyunca kendine ve dinleyicilerine dürüst kalmak kolay iş değildir. Huzur içinde yat John.

JARVIS COCKER » *(Pulp)* İngiliz müziğinin son kırk yıllık tarihini John Peel'ın adını anmadan yazmak mümkün değil. Onsuz bu dünya çok farklı olurdu. Kesin olan tek şey bu.

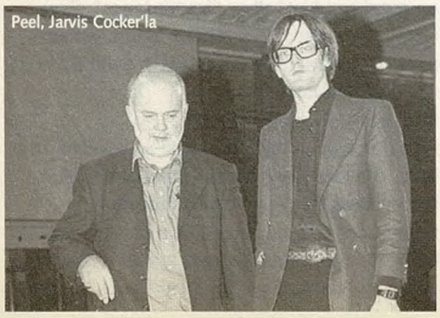
Peel, Jarvis Cocker'la

CHARLES SHAAR MURRAY » *(müzik yazarı)* 1960'larda, ben daha yeniyetmeyken, John Peel'in pazar günkü programı hayatımın merkez noktasıydı. Bugün hâlâ dinleyip sevdiğim pek çok müzikle tanışmam o program sayesinde olmuştu. Onu benzersiz kılan şey, bu tecrübeyi onyıllar boyunca farklı kuşaklardan çocuğa yaşatabilmesindeydi. Son yıllarda onu programını az dinler oldum ama, onun orada olduğunu bilmek çok rahatlatıcıydı. Yeri doldurulamaz...

COLIN NEWMAN » *(Wire)* John Peel'ın bir programına çıkmıştık, ama üç dakikalık dört şarkı yerine, 12 dakikalık tek bir şarkı çalmıştık. Bu, John Peel şovunun temsil ettiklerinin –kısa, punky, gösterişsiz– tam zıttıydı. Sonra bizden memnun kalmadığını duyduk sağdan soldan, ama allahı var, iki kere çaldı kaydımızı. İnanılmaz güzel bir adamdı, sokakta rastlayacağınız sıradan bir insan gibiydi.

PAUL SAVAGE » *(Delgados)* Şarkınızın John Peel tarafından radyoda çalınmasının gücünü gözardı edemezsiniz. Plak şirketimizin *(Chemikal Underground)* yayınladığı hemen her şeyi destekledi, başka ilgilenen hiç kimse olmasa da... Annem bu müziklerden nefret ediyor, ama Radio 1'de çalınıyor olması onları değerli kılıyor annemin gözünde. Onun programında şarkılarının yayınlanması, bağımsız plak şirketlerinin ayakta durmasını sağlıyordu. Bugün bu misyon kime geçecek, bilemiyorum. Rol yapmadan onun müzik zevkine erişmek imkânsız.

FELICITY HYDE » *(dinleyici)* John Peel'i 15 yaşındayken keşfettim ve geç saatlerde programını dinlerken kulağımı radyoya yapıştırdığımı hatırlıyorum. O ve Annie Nightingale müzik beğenilerimin sorumlularıdır. 40 yaşındayım ve geçenlerde onun programına denk geldim yine. John'un hâlâ harika çaldığını duymak aradan geçen seneleri sanki eritip yok etti.

ALEX FERNANDEZ » *(dinleyici)* John Peel'in hayatımda büyük bir etkisi vardır. John Amca olmasa, bugün çok farklı ve "daha az" bir insan olurdum. Bu adam tüm bir kuşağı tanımlayan müzik kültürünün babası ve çobanıydı.

Çeviren: **Ogan Güner**

ROMAN >

Mehmet Eroğlu, 1969 yılında Ölüdeniz ile Şeria Irmağı arasında, İsrail askerlerince kuşatılmış bir tepede, tutsak düştüğünde kimliğini gizlemek için adını unutmak zorunda kalan bir adamın, on sekiz yıl sonra, unuttuğu adının peşine düşerek buluşunu, Türk romanında örneği olmayan fantastik bir kurguyla anlatıyor.

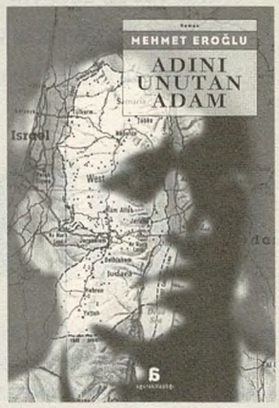

Adını Unutan Adam
Mehmet Eroğlu
192 sayfa
8 milyon

ROMAN >

Gün Ağarmasa, ölümün kırbacıyla terbiye edilen bir ülkede, ortalama bir devrimci karakter üzerinden başarılı geri dönüşlerle, bir zamanlar hayatı kökten dönüştürmeye, tarihe yön vermeye cüret etmiş, şimdiyse hayattaki ve tarihteki yerini arayan '78 kuşağının kabuk bağlamış yaralarını kaşıyor...

Gün Ağarmasa
Osman Akınhay
224 sayfa
9 milyon

DÜŞÜNCE FELSEFE >

Heidegger'in hayatını, yapıtlarını ve düşünsel kökenlerini kapsamlı biçimde tanıtan bir kılavuz niteliği taşıyan **Heidegger Kitabı** filozofun tüm çalışmalarını temsilen onun çeşitli dönemlerine ait altı yeni çeviriye ve tam kapsamlı bir bibliyografyaya da yer veriyor...

Heidegger Kitabı
Kaan H. Ökten
361 sayfa
16 milyon

www.agorakitapligi.com
tel: 0212 243 96 26-27
faks: 0212 243 96 28

agorakitaplığı

İLHAN ERŞAHİN

Wax Poetic, Love Trio, Harikalar Diyarı, şimdi de Nublu... Dört ayrı proje, dördü de aynı kapıya çıkıyor; Derrida'nın tarif ettiği "filia"ya: Ötekine duyulan arzu ve saygı, ötekini kaale almak, ötekinin ötekiliğini ortadan kaldırmamak. New York'ta vücuda getirdiği "hücre"nin taze mahsulü "Nublu Sessions"ı vesile edip İlhan Erşahin boyutuna roll'landık, saksofonun pîriyle mekan-zaman ikizinde dolandık...

BANA HER GÜN MAVİ

Foto: Ali Kesgin

Anlaşılan Nublu diye acayip doğurgan bir varlık var; Nublu albümleri, Nublu plak şirketi, Nublu kulübü... Adından başlayalım, ne demek Nublu?
İlhan Erşahin: Kulağıma güzel gelen bir ses ve söz. Aslında "new blue": Yeni mavi, yeni müzik, yeni caz, yeni hayat...
Dış basından okuduğumuz kadarıyla, kulübün bulunduğu Avenue C semti, yakın zamanlara kadar New York'un izbe, döküntü yerlerinden biriymiş, ama hızla cazibe merkezlerinden biri haline gelmiş. Bu değişimin lokomotiflerinden biri de senin kulüpmüş, nedir bu hikâyenin aslı astarı?
Çok güzel bir yer Avenue C, Tünel gibi bir yer. Babylon'un ilk açıldığı zamanki Tünel gibi, ama daha küçük bir yer Nublu. Çok hızla gelişti, underground bir moda oldu. Birçok yer açıldı, insanlar başka yerlerden kalkıp gelmeye başladılar.
Mercan Dede anlatmıştı, taksiye binmiş, "Avenue C" demiş, şoför "ciddi misin" diye dönmüş arkasına, mahallenin tekinsizliğini kastederek.
O değişti. Hâlâ bir sürü insanın öyle düşünceleri var tabii. Ben Avenue C'de oturuyorum, birkaç sene önce hakikaten öyleydi. Bir tane bile bar yoktu. Tam bir "drug" mahalle, gang'ler filan, Latin, Porto Riko... Yavaş yavaş değişti, bizim kulübe bazen geliyor mahalleden çocuklar. Ama daha çok yaşlılar tercih ediyor, gelip rom içiyorlar.
Orada bir kulüp açmak nereden aklına geldi?
Aslında kulüp açmayı düşünmüyordum. Bir mekân gördüm, acayip sevdim. Pis bir sokaktı o zaman, şimdi öyle değil, binanın arkasında büyükçe bir park var, yapılmamış bir park. İçeriden dışarı bakınca bina falan görülmüyor, o yeşil alana bakılıyor. Hoş bir yer. İki buçuk sene oluyor herhalde, o zamanlar ne yapayım diye düşünüyordum, New York'ta mı kalayım, kendi plak şirketimi mi açmaya çalışayım?.. Böyle bir dönemdi. O mekânı görünce buraya bir şey yapayım dedim. Nublu, club-house gibi bir şey. Aynı zamanda plak şirketi, biraz kafe, biraz bar... 11 Eylül'den sonra New York değişti, daha underground olmaya başladı hayat, yuppie zamanlar geçti. İnsanlar içine kapandı New York'ta. Eskiden orada bar açmak için sanki milyon dolar koymak lazımdı, ama acayip ucuz kiraladım. Sandviç, kahve çay, dergi, gazete; böyle bir kafe olarak başladık. Arkadaşlarımla çalıyordum, sonra insanlar gelmeye başladı, iki-üç ay içinde bayağı popüler oldu. Bir sene sonra bira ve şarap ruhsatı aldım, herkes geç saatte gelmeye başladı. Saat 1'de açıyorduk, bütün gün kafe olarak açıktı, ama sonra geç saat kulübü olmaya başladı. Öyle olmasını planlamamıştık, ama öyle oldu. Sandviçleri falan kaldırdık, şimdi bayağı bar. Akşam 7'de açıyoruz artık...
Müdavimleri nasıl tipler Nublu'nun?
Caz ustaları orada, Butch Morris, Juini Booth, Eddy Handerson... Birkaç tane yazar geliyor, John Ferris mesela, çok hoş biri, tam Lower East Side şairi. 1954'te gelmiş New York'a, Coltrane'i, Monk'u, herkesi tanıyor. Bir mahalle barı gibi Nublu. Yeni insanlar, merak edenler, hafta içi çalışanlar, "bugün cuma, cumartesi, parti yapalım" diyenler de geliyor. Çok karışık yani. Sonuç olarak, insanlar müzik için geliyorlar. Öyle DJ'ler seçiyorum ki, herkes kendi müziğini çalıyor. Bir tane kural var orada: Kimse bugünkü hitleri çalamaz...

Bizim yaptığımız şey, Nublu müziği, tam caz değil ama, cazın o mavisi var. Açık olmak, yeni olmak, Miles Davis gibi hep yeni bir yerlere ulaşmak...

Bazen gidip söylüyoruz DJ'ye "bu olmaz" diye. Yeni çalacaksa, tekno çalacaksa da, iyi teknoyu, sevdiği müziği çalsın, hit olanları değil. "80'ler partisi", "hiphop gecesi" gibi şeyler de yok bizde... Bütün amacımız, ilginç, kişisel ve iyi müzik çalmak... Hiç promosyon yapmadan, garip bir şekilde öyle bir kulüp oldu. Tam istediğim gibi, club-house. İnsanlar bizi ziyarete geliyorlar, tam öyle. Hiç kavga çıkmadı mesela.
Yaş ortalaması nasıl?
Karışık. 60 yaşında insan da var, 20 yaşında da. O da güzel bir durum.
Cinsiyet?
Kadın sayısı yüksek bizde. Bazen kadınların sayısı erkeklerden daha fazla oluyor. Çok güzel kadınlar geliyor; Hintli, Japon, Brezilyalı, her yerden kadınlar var. İnsanlar müzik için geliyor, biliyorlar iyi müzik olduğunu.
Nasıl bir müzik yapıyorsunuz? Kulübün adının çağrıştırdığı gibi mi?
Yaptığımız müzik biraz cazdan geliyor; mavi, ama illâ Blue Note değil ama, biraz caz, ama daha çok Miles Davis. Miles biraz öyle bir hava veriyor bana, hep o "blue" oluyor cazda. Bizim yaptığımız şey, yani Nublu müziği, tam caz değil ama, cazın o mavisi var. Açık olmak, yeni olmak, Miles Davis gibi hep yeni bir yerlere ulaşmak...
"Nublu Sessions" albümünde Norah Jones da var. Onunla nasıl bir araya gelmiştiniz?
Wax Poetic için yeni bir şarkıcı bakıyordum. Davulcu arkadaşım Kenny Wollesen, Teksas'ta turnedeyken Norah'yla tanışmış. Sonra bir gün "New York'a bir kız geldi, 19 yaşında, çok güzel söylüyor" dedi. Aradım, geldi, söylemeye başladı, beş saniye sonra "bu kız hakikaten iyi" dedim. İki gün sonra "bizimle çalışmak istiyor musun" diye sordum, "istiyorum" dedi. Öyle başladık. "Instant" bir şey...
Norah Jones'un ilk dönemlerinde Keith Richards'a soruyorlar, "son zamanlarda dinlediğiniz en güzel ses kim" diye, "Norah Jones" diyor.
Ne ilginç, Norah'ya her zaman "Keith Richards'ı dinle" diyordum. Keith Richards'ın şarkı söyleyişini çok beğeniyorum.
Başka kimleri seviyorsun?
MTV'de Coldplay'i gördüm, ismini bilmiyorum solistin, o adam (Chris Martin) çok güzel söylüyor.
Orhan Gencebay'ı da sevdiğini duyduk.
Orhan Gencebay çok güzel. Ona son zamanlarda bayağı takıldım. Bazı şarkılar, aranjmanlar acayip... Öyle bir proje yapıyorum şimdi. Orhan Gen-

40→

ROXY

İSTANBUL 1994

KASIM 2004

3 ÇARŞAMBA

GLEN MATLOCK & THE PHILISTINES

Günümüz rock müziğinin beslendiği ana damarlardan biri olan efsanevi topluluk Sex Pistols'ın başçısı Glen Matlock ve grubu The Philistines, "Anarchy In The UK", "God Save The Queen", "Holidays In The Sun", "Pretty Vacant" gibi unutulmaz Sex Pistols klasiklerinin yanı sıra, son dönem çalışmalarından örnekler de seslendirecek.

RASHIT

İronik ve sorgulayıcı şarkı sözleriyle yurtiçinde ve yurtdışında geniş bir dinleyici kitlesi bulunan grup, vokalde Oğuz Taktak, gitarda Tolga Özbey, bas gitarda Bülent Kabaş ve davulda Orkun Tunç'tan oluşuyor.

Biletler, Roxy ve Biletix' den temin edilebilir.

disko B

11 PERŞEMBE

Disko B Night

ALEK STARK & IF

Müzik endüstrisinde markalaşmış plak şirketlerinden Disko B'nin elektro sanatçıları I-F ve Alek Stark. Disko B'nin kurucusu ve DJ Upstart olarak bilinen Peter Wacha' da pikap başında partiye eşlik edecek.

Biletler, Roxy ve Biletix' den temin edilebilir.

17 ÇARŞAMBA

RMG sunar: Direc-t

2000 yılı Roxy Müzik Günleri birincisi Direc-t, 2003 yılında kaydına başladıkları 'bu topraklarda hiç duyulmamış tarzda' bir rock albümü olan "Rus Kozmonatları"ile Roxy'de...

18 PERŞEMBE

ROXY 11 YAŞINDA!

DOĞUMGÜNÜ PARTİSİ

25 PERŞEMBE

frei tag

Hakan Tamar

24 ÇARŞAMBA

HANIN ELIAS

Elektronik müzik tutkunlarının yakından takip ettiği Hanin Elias, grubu Atari Teenage Riot ile sürdürdüğü çalışmalara 90'lı yılların sonunda ara verdi. ilk solo çalışması "No Games No Fun adıyla çıktı." Bu albüme Einsturzende Neubauten'den A.Hacke, Dinasour Jr.'ın as elemanı J.S. Mascis, Khan, Merzbow gibi birçok ünlü isim eşlik etti.

Biletler, Roxy ve Biletix' den temin edilebilir.

İYİ MÜZİK İÇİN SAVAŞ!

ROXY'de CUMA'LAR

CUMA UÇUŞU RCFF-002

ROXY'de CUMARTESİ'LER

DISCO NIGHT

Roxy Club

Çarşamba, Perşembe, Cuma, Cumartesi'leri 22.00 - 05.00 arası açıktır.

Sıraselviler Cad. Arslan Yatağı Sk. No:1-3 Taksim - İstanbul

Ofis Tel.: (0212) 249 1283 - 249 1301 • Club Tel.: (0212) 245 6539

www.roxy.com.tr • bilgi@roxy.com.tr

cebay'la görüşeceğiz, inşallah onu kandıracağım. Nublu'dan arkadaşlar, on farklı prodüktör-müzisyen birer parçayı remiks yaptılar. Birkaç tanesi bayağı avangard. Belki Orhan Gencebay bunu istiyordur, bana biraz öyle gibi geliyor.

Hangi parçaları yaptınız?

İsimleri zor hatırlıyorum maalesef. Müzik kafamda ama. Acayip güzel remiksler yaptık. Disko remiks değil, evde dinleyebilirsiniz...

Bir toparlama yapalım... Üç grubunuz var, üç ayrı proje, bir yandan da içiçeler: Wax Poetic, Love Trio, Harikalar Diyarı (Wonderland); bunlar aynı zamanda albümlerin adları. "Nublu Sessions"sa, Nublu'daki çeşitli kayıtlardan oluşan bir albüm. Nublu'yu bütün bu projelerin çatısı olarak mı düşündünüz?

"Nublu Sessions", aslında "Love Trio" ve "Harikalar Diyarında" albümlerinden önce yapılmıştı. Bir katalog başladı sanki Nublu olarak. "Wax Poetic", sonra "Temple of Soul Sessions", sonra "Love Trio" ve "Harikalar Diyarı"... Nublu'da çalan gruplara da yavaş yavaş CD yapacağız. Altı tane grup var, Nublu'da oluştu hepsi. Bir de Nublu Orchestra kurduk, Butch Morris kondüktör konumunda.

Nublu millî takımı gibi mi?

Öyle biraz. 16 kişilik bayağı enteresan bir orkestra, bilgisayarla, beat sample'larıyla, clubby, avangard bir orkestra... Bir de yeni bir Love Trio albümü hazırlıyoruz, o da çok ilginç bir iş. U-Roy'u tanıyor musunuz? Jamaikalı biri. Iggy Pop nasıl sallıyor punk'ı, bu da dance hall'da aynı şeyi yapıyor. 65 yaşında. Onunla birlikte yaptık "Love Trio In Dub" diye. Şimdi başka Wax Poetic albümü yolda. Yeni Wax Poetic daha rock olacak. Kopenhag'da çaldık bir ay evvel... Bir plak, bir grup, bir tane hit diye düşünmüyoruz. Öyle yapsaydık belki daha ticarî olabilirdi ama, biz katalog yapıyoruz...

Plak şirketi kurma fikri nasıl çıktı?

John Zorn da öyle yaptı aslında, kendi plak şirketini kurdu, kendi kataloğunu yaptı. Bizimki de biraz öyle, Nublu Sound olarak...

Saul Williams var mı yeni Wax Poetic'te?

Yok, ama olmasını istiyorum. Saul Los Angeles'a taşındı, biraz müzik, biraz oyunculuk, biraz şiir... Kendini bulmaya çalışıyor gibi. Konuşuyoruz ara sıra. Los Angeles'da bir gece çaldık, o da "özel konuk" olarak gelecekti, ama maalesef tam o gün çekim olmuş, Haiti'ye mi ne gitti...

Kopenhag'da çaldık dedin, nasıl bir şehir orası?

Güzel bir yer, gri bir ortam. Garip bir neşesi var. Biz oradayken hep yağmur yağıyordu, tam yazın ortasında. Radiohead de "Kid A"i ve "Amnesiac"ı Kopenhag'da kaydetmiş. Bir sürü acayip iyi stüdyo var orada.

"Kid A"i nasıl buluyorsun?

Seviyorum. Birçok grup onlar gibi oldu, Coldplay mesela, Radiohead'in biraz daha organik şekli.

White Stripes'a ne diyorsun?

İyi, kuvvetli müzik yapıyorlar.

Geçenlerde televizyonda Nil Karaibrahimgil seninle ilgili bir anısını anlattı. Elinde şarkılarıyla sana gelmiş New York'ta, sen de "bu sokaklar Björk taklidi kızlarla dolu, kendine özgü şarkılar yaz" demişsin, o da bunun üzerine Türkçe yazmaya başlamış...

Şimdi tam hatırlamıyorum, "sende bir şey var" demiştim, "ama şarkılar birbirine benziyor, on parça yaz, kendini anlat, kendini bul" gibi bir şeyler söylemiştim. Nublu'nun altında, bodrum katında müzik stüdyosu gibi bir şey var. Daha önce de orada bir "prova alanı" vardı, Norah Jones ilk orada prova yaptı, Nil de oraya gelmişti. Nil bana çok Jane Birkin'i hatırlatıyor. Çevresinde doğru bir müzik olsaydı, çok farklı işler yapabilirdi. "Harikalar Diyarında" albümünde "Girl" şarkısını söylüyor. Onu tam Jane Birkin - Serge Gainsbourg şarkısı gibi yapmak istemiştim...

"Nublu Sessions"da "Berlin" diye bir parça var...

Hiç gitmemiştim Berlin'e. Dark, underground, club hava gibi hissettim. Biraz soğuk, ama aynı zamanda kuvvetli, clubby... Garip bir tarih hissediyorsun orada. Çok deli, kreatif insanlar var. Bayağı Nublu insanları, genç, yeniyi takip eden... İki gün kaldım Berlin'de, keşke daha çok kalsaydım. "East village" gibi bir semt vardı, Beyoğlu - Tünel gibi bir yer. Çok acayip bir enerji vardı orada.

"Berlin"i dinlerken merak ettik, sözsüz bir parçaya isim vermek nasıl oluyor, o müzikle Berlin nasıl buluşmuş diye...

Öyle bir duygu hissediyorsun. Gece stüdyoda iyi kafayla... *(gülüyor)*

"Aa, bu Berlin" mi dedin?

(gülüyor) O parça tam öyle oldu, dinlerken bir isim geldi bana. Berlin... Diğer parçalar, sözlü parçalar da öyle. Bir kelime, bir renk...

Biraz renklerden konuşalım; o parçayı dinlerken, biz de "a, bugün salı" dedik, sonra yakut düştü aklımıza.

Benim için her gün 11'den 1'e kadar pazar. 1'den sonra pazartesi, salı. 7'den sonra cuma, cumartesi. Her gün biraz öyle... Bazen yorucu, ama güzel.

Nasıl oldu o?

"Bugün salı" derken "Ruby Tuesday" çağrıştı. Senin plağı kaldırıp Stones'u koyduk. Her gün başka bir şarkı ve bir renk çağrıştırabiliyor. Bob Geldof'un "I Don't Like Mondays"i, edebiyattan Vonnegut'un "mavi pazartesi"si, Cem Karaca'nın "Mor Perşembe"si...

Benim hayatta öyle değil. Her günüm aynı...

Her gün mavi mi?

(gülüyor) Evet, her gün mavi. Her gün cuma gibi, her gün biraz parti gibi. Her gün full. Manhattan'da oturunca, "bugün pazar" demiyorsun, öyle günler yok orada. Benim için her gün 11'den 1'e

Rock, Blues, Country, Jazz, Heavy Metal, Pop... severler için geniş kapsamlı eğitim.

DERS MÜFREDATI

- Nota eğitimi ve solfej.
- Senkron ve kondisyon çalışmaları.
- Ustalardan örnek parçalar ve sololar.
- Harmony eğitimi.
- Harmonik ve melodik analiz.
- Akor-gam ilişkileri.
- İmprovisation tekniği.
- Aranjman tekniği.

Konularıyla ilgili yüzlerce metod
Ayrıca sıfırdan başlayanlara
özel eğitim ve pratik çalışmalar.

Not:Özel antlaşmayla evlere gidilebilir.

İZİ Eli 'Nautilus'
TEL: (0212) 241 62 61, 231 45 21 **CEP:** 0536 297 62 26
Geniş bilgi için: www.geocities.com/izieli

kadar pazardır mesela. 1'den sonra pazartesi, salı. 7'den sonra cuma, cumartesi. Her gün biraz öyle... Bazen yorucu, ama güzel.

Peki pazarın, yani 11-1 arasının rengi ne?

Yeşil. O saatlerde Jamaika'ya gidiyorum. Reggae, dub müzikler...

1'den sonrası pazartesi dedin, o nasıl bir vakit?

Biraz hareket başlıyor o vakitlerde, business saatleri yani. Şaraplar, votkalar sipariş ediliyor, e-mail'ler filan. Hareketli saatler, kırmızı diyebiliriz pazartesiye.

3-5 nasıl? Senin takviminde salı-çarşambaya denk düşüyor...

Biraz kahverengi. O saatlerde toprağa yakın olmaya çalışıyorum. Biraz kendime geliyorum, biraz müzik dinliyorum...

Dylan sever misin, kahve denince akla o da geliyor...

Sly & Robbie'yle yaptığı plağı çok seviyorum, "Infidels" albümünü. "Joker Man" diye bir şarkı var hani, biraz reggae. Serge Gainsbourg da yaptı ya bir reggae albümü, Sly & Robbie'yle, aynı onun gibi. Gainsbourg'u da, "Infidels"i de çok çalıyorum Nublu'da.

Peki perşembe? 5-7 yani...

Biraz koyu yeşil. O saatler bana toprak renklerini hatırlatıyor.

Beş demişken, "Take Five"ın büyüsü ne sence?

Geçenlerde biz de onu konuşuyorduk. Öyle birkaç parça var, tam "Da Vinci Şifresi" gibi bir durum. Enstrümantal, ama öyle bir şey var ki içinde, hit oluyor. İsveç'te, Brezilya'da, Türkiye'de, her yerde herkes o parçayı biliyor. Kod gibi bir şey. Niçin hit oluyor, onu kimse bilemiyor. Enstrümantalde birkaç tane hit var, biri de "Take Five"; aslında bayağı basit bir melodi, ama içinde bir kod olması lazım. Paul Desmond güzel çalıyor, ama, yüz tane başka saksofoncu aynısını çalabilirdi. Paul Desmond olmasa da bence hit olurdu.

Nil Karaibrahimgil, Jane Birkin'i hatırlatıyor. Çevresinde doğru bir müzik olsa, farklı işler yapabilirdi. Bizimle söylediği "Girl"ü Gainsbourg şarkısı gibi yapmak istemiştim...

5-7 arasında ne iyi gelir?

Elektronik olabilir, biraz house; geceye hazırlık... O saatlere kaliteli elektronik iyi gider, Brian Eno olabilir, Underworld, Autechre...

D.A.F. uyar mı?

Her gün değil ama, arada bir olur; entelektüel elektronik mi diyelim, o iyi gelir. Deep house...

Akşam 7-9, yani cuma?

Sarı. Biraz Serge Gainsbourg, biraz Burt Bacharach, Pink Floyd olabilir arada, biraz Chick Corea, ama 70'lerden. Charles Lloyd, 70'lerin cazı; Miles Davis değil, tam avangard değil, biraz melodik, aynı zamanda dünya müziği.

Akşam 9-11 arası ne renk? Neler çalıyorsunuz?

Plak çalıyoruz, CD-player yok zaten. Canlı müzik 11:30 - 12'de başlıyor... 11:30'a kadar biraz koyu mavi gidiyor, lacivert. Remiksler filan, ama tam clubby değil, ilginç şeyler. Ayrıca Peter Tosh, Bob Dylan, Rolling Stones olabilir, biraz Pink Floyd. Ama aynı zamanda yeni albümler, Autechre, Ninja Tune –sıcak elektronik diyelim... Hafta içinde 11'de başlıyor gruplar, hafta sonu biraz daha geç 1'de başlıyoruz, 4'te kapanıyoruz... Hafta sonu DJ 11'de başlıyor, 1'de canlı müzik var, sonra 2'de DJ başlıyor 45 dakika, sonra bir saatlik bir set daha. Biraz geç bitiriyoruz yani.

O saatlerin rengi ne, sabaha karşı 4'e kadar olan vakit?

Gümüş. İlk sene 4'te kapıyı kapatıyorduk, içeridekiler kalıyordu, parti sabahları 5-6'ya kadar gidiyordu. O saatler turuncu saatler.

Saat 3'ü geçiyor, kalkmadan önce bir kahve daha?

İyi fikir, bir kahve daha içelim...

Söyleşi: **Y.G.**

"İçinizdeki İzciye İnanın"

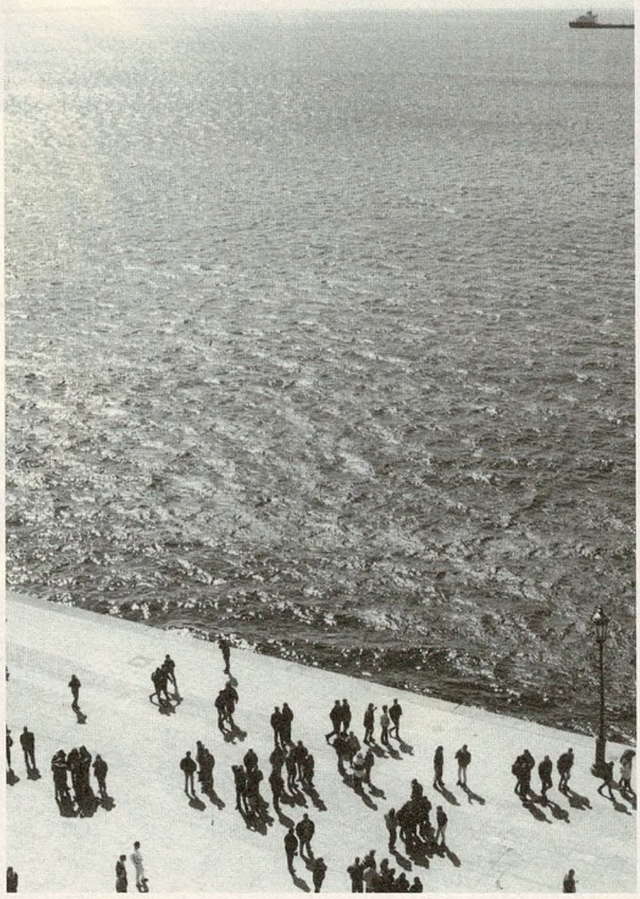

1- Kütle, Hakan Kurşun'un onbeş şarkısını içeriyor
2- 18 Şubat 2003 tarihinde başlanan kayıtlar 14 Eylül 2003 tarihinde tamamlandı
3- 60 dk.12 saniye müzik için 3.4 km uzunluğunda manyetik bant kullanıldı
4- Bu ürünü hazırlamak için toplam 42 kişi çalıştı
5- KÜTLE'nin perakende satış fiyatı KDV dahil sadece 7.500.000.-TL
6- Sürekli aynı sesleri duymaktan sıkıldıysanız ve yeni izler duymak istiyorsanız KÜTLEYİ DİNLEYİN

Pb Ltd. 0 212 272 10 55
info@pbmusicworld.com
www.pbmusicworld.com

KÜTLE HAKAN KURŞUN MC & CD

Sebastian Bach

the voice of

SKID ROW

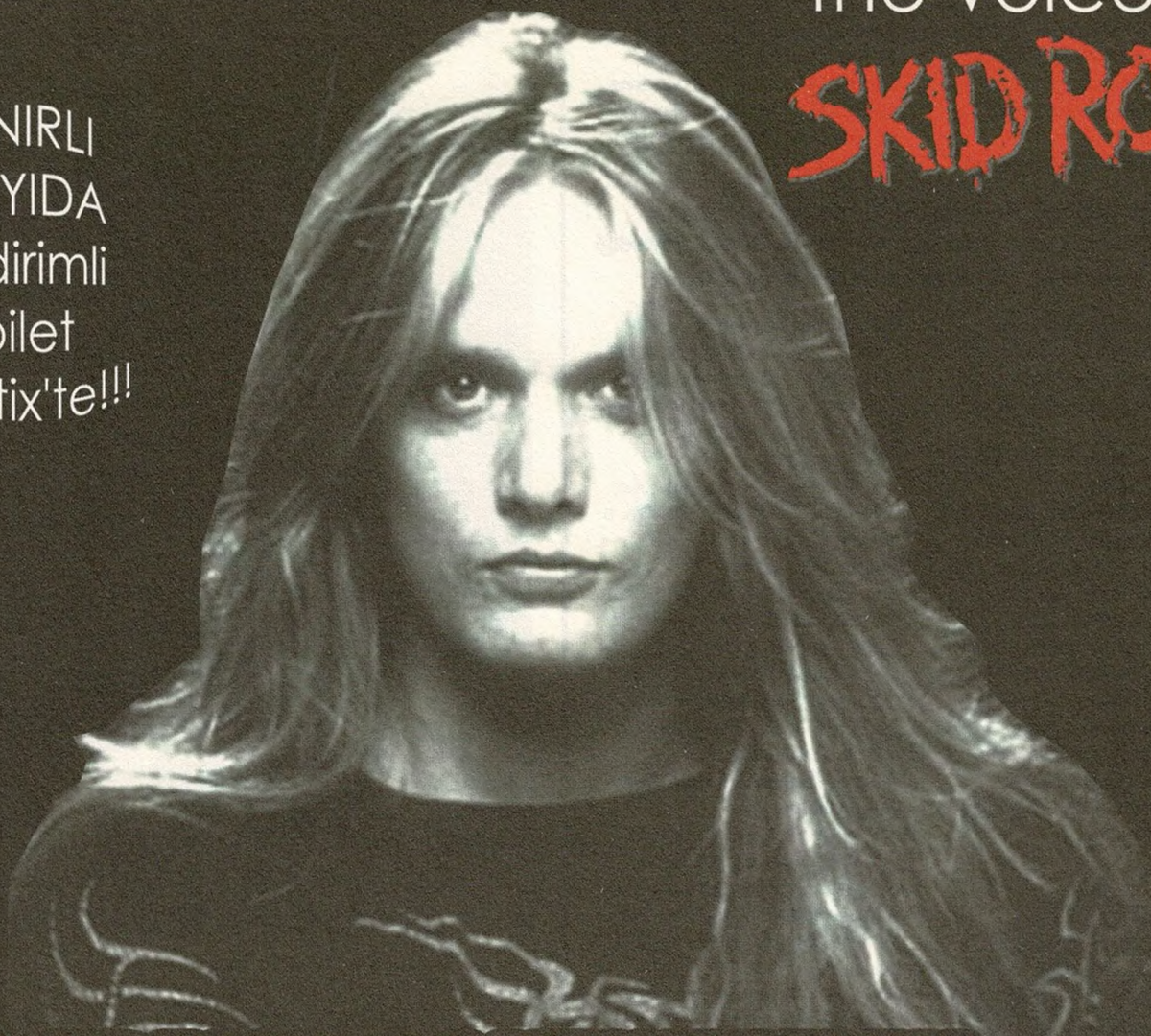

SINIRLI SAYIDA indirimli bilet biletix'te!!!

7 ARALIK 04 YENİMELEK 21:30

8 ARALIK 04 BRONX 22:30

performing hit Skid Row singles 18&Life, Youth Gone Wild, I Remember You, Wasted Time, Monkey Business, Slave To The Grind, Quicksand Jesus, In A Darkened Room and more...

BRONX PRODUCTIONS

YENİ MELEK GÖSTERİ MERKEZİ "Beyoğlu Kanatlanıyor"

biletix Eğlenceye giriş biletiniz.

TUBORG PILSENER

ROCK FM "maximum rock"

dream yüxexes

stillhard hardrockmagazine

DELİKASAP.COM

Quartet Muartet

Sarp Maden, Volkan Öktem ve Çağlayan Yıldız'ın kurduğu Trio Mrio, 1998 yılında grupla aynı adı taşıyan albümle yerli caz dünyasında arz-ı endam eylemişti. 1999 yılında Çağlayan Yıldız'ın Hollanda'ya yerleşmesiyle ekibe katılan Alp Ersönmez'i 2003'te Genco Arı takip edince, üçü dörtleyip Quartet Muartet oldular. Kısa bir zaman zarfında, 18-21 Ocak 2004 tarihleri arasında kaydedilen "Dokuz Parça" albümünü vesile ederek quartet'in üç üyesiyle Tünel'de bir öğlen çayı tertip ettik...

BOŞLUKTAKİ SESLER

Yedi yıldır bu projeyle ve başka projelerde beraber müzik yapıyorsunuz. İlk albüm altı yılı geride bırakmış. Süreci sizden dinleyelim...

Sarp Maden: Çağlayan Hollanda'ya gidince, biz de Alp'le üçlüyü devam ettirme kararı aldık. Aklımızda sürekli piyanoyla synth'leri aynı kuvvetle ve ifade gücüyle çalabilecek birini ekibe eklemek vardı. Genco'nun (Arı) ismini hep duyuyordum, "çok iyi, mutlaka dinle" diyorlardı. Sonra bir gece sahnede birini izlerken "herhalde bu Genco olmalı" diye düşündüm. Oymuş.

Alp Ersönmez: Genco bize katılalı iki ay oluyor ve uzun zamandır beraber olan grubun neredeyse hiç prova yapmadan kaydettiği bir albüm "Dokuz Parça". Direkt stüdyoya girdik ve bazı eklemeler hariç, tamamen canlı çalarak albümü kaydettik.

Bu uzun beraberliğiniz kompozisyonları yaratma sürecine nasıl yansıdı? Doğaçlama temalar mı şekillendirildi, yoksa yazılı olanı mı düzenleme yoluna gittiniz? Planlı doğaçlama diyebilir miyiz?

Volkan Öktem: Diyebiliriz aslında, bir noktaya kadar öyle. Herkes zihninde canlandırdığını ekliyor parçalara.

Maden: Planlı doğaçlama tam karşılamıyor belki. Genelde kompozisyonlar stüdyoda şekillendi. Birimiz parçayı getirdikten sonra onu beraber çalarak son halini veriyoruz. Böylece çok daha organik bir yapı ortaya çıkıyor. Örneğin "Dikey"deki piyano bölümü önceden yoktu, stüdyoda ortaya çıktı. Keza "Büdüt". Anı çalmak ve sonradan çaldığımızın makyajını yapmak bizimki...

Her biriniz birbirinden icra ve form olarak ayrı duran pek çok projede yer alıyorsunuz. Bu farklı etkileşimler gruba nasıl yansıyor?

Ersönmez: Her şeyden önce, diğer projelerden edindiğimiz renkleri ve zenginliği yeni sesler aramak adına kullanıyoruz.

Maden: Alp'in r&b geçmişi (Kangroove), Volkan'ın bir stüdyo müzisyeni olarak yer aldığı projeler ve diğer grupları (Laço Tayfa, Önder Focan, Ayşegül, Sertab Erener, Levent Yüksel), benim caz projelerim (Lodos, Sarp Maden & Reyent Bölükbaşı Trio) bu zenginliği sağlıyor. Genco, on yaşından bu yana pavyonlarda dahi çalmış, ayrıca bize klasik müzik birikimiyle yeni bir enerji getirdiğini düşünüyorum.

Öktem: Quartet Muartet'in müziğinde de bu farklı tarzların hepsini görüyor dinleyici: Drum'n'bass, Latin, rock, blues, fusion... Bu müziklerin hepsini dinlemeyi de, çalmayı da seviyoruz sonuçta. Aynı dili konuşmanın rahatlığı içinde olduğumuz için de kolayca yaratabiliyoruz.

İnsanlar dinledikleri grubu ve yeni albümü bir müzik tarzına sığıştırmak istiyorlar. Oysa bizler, çoğu müzisyen gibi, müzikleri bir enerji olarak algılıyoruz.

Maden: İnsanların algısı farklı. Hemen kategorize etmek, dinledikleri grubu ve yeni albümü bir müzik tarzına sığıştırmak istiyorlar. Oysa bizler, çoğu müzisyen gibi, müzikleri bir enerji olarak algılıyoruz.

Ersönmez: Türkiye'deki çoğu caz müzisyeni, etütleri bir araya getirip sahnede art arda diziyor ve dinleyici bunun farkında bile olmayabiliyor. Bir kandırmaca içinde gidiyor her şey. Oysa biz, oturup yeni ne yapabiliriz, yeni bir ses nasıl yaratabiliriz diye defalarca düşünüyor ve deniyoruz.

İlgi alanınız tüm bu müzikleri mükemmel icra etme kaygısının yanında, artık detaylara çalışmaya, ses kurgulamaya başladığınız görülüyor...

Ersönmez: Nasıl bir ses çıkıyor ve çıkmalı bizden, bunu çok düşündük, bunun üzerine çok konuşuyoruz. Sesleri kurguluyoruz artık. Sürekli bir deşme hali söz konusu.

Maden: Aramak değil sadece, zamanla zenginleşme ve dönüşme olduğu için ifade dilimiz sürekli değişiyor. Her birimiz kişisel müzik dilini farklı boyutlarda geliştirmeye çalışıyoruz.

Öktem: Artık kafamızda ürettiğimiz seslerin detaylarını düşünmeye başladık, zamanla gelen bir olgunluk bu. Eskiden daha çok teknik ve icra üzerine düşünüyorduk.

Şimdi boşlukları değerlendirmeye başlamışsınız...

Maden: Evet, boşluk kavramını tasarımında kullanmadan sürekli dolduran, dur duraksız çalan müzisyen bana rahatsızlık veriyor. Forteden piyanoya doğru skala geniş olmalı. Herkes çok dar bir çizgi üzerinde gidip geliyor. Boşluğu kullanınca, enstrümanını kullanarak söylediklerin de daha anlamlı geliyor. Tampere enstrümanlarla müziğe başlayan ve bu sisteme bağlı kalan müzisyenlerde bu dar alana sıkışmayı çok gözlemliyorum. Oysa gerek bu coğrafyaya ait makamsal müziklerde, gerekse caz veya blues gibi bizim müziğe başlarken temel olarak seçtiğimiz müziklerde bu ifade biçimi çok daha geniş bir alanda varoluyor. Bu zenginlik, artikülasyondan tını yaratmaya kadar pek çok şekilde etkiliyor bizi.

Öktem: Folklorik müziklerde armonik yapının çok karmaşık olmadığını, her şeyin belli kurallar etrafında döndüğünü düşünürsek, her şeyin aslında çok basit olduğunu ve ifade gücüyle anlam kazandığını görürüz. Aynı durum davulcu için de geçerli. Armoniyi duymadan çalamaz davulcu. Blues'u örnek alalım: Ben 12 barı 1 bar olarak düşünmeye çalışırım hep. Aydın Esen'in söylediği gibi, beş chorus solo alacaksan, solonun tümünü bir chorus düşünmen gerekiyor. Melodik çalgıları sustur, ritm kalır geriye.

Önce Trio Mrio, sonra Genco Arı'nın katılımıyla Quartet Muartet... Biri daha eklenirse Quintet Muintet mi olacak?

Öktem: Allah bizi big band'den, mig band'den korusun!

Söyleşi: ***Sarp Keskiner***

Soldan sağa: Alp Ersönmez (bas), Genco Arı (synth, piyano), Volkan Öktem (perküsyon, davul), Sarp Maden (gitar)

→45

15. Efes Pilsen Blues Festivali

Efes Pilsen Blues Festivali, 15. senesini 14 Kasım - 14 Aralık tarihleri arasında 15 şehirde kutluyor. Kıbrıs'tan başlayacak maraton, Antalya, Konya, Ankara, Kayseri, Samsun, Trabzon, Diyarbakır, Gaziantep, Adana, İstanbul, Tekirdağ, Bursa, İzmir ve Eskişehir'de devam edecek. Bu senenin en ilgi çekici konseri, **"Philadelphia" Jerry Ricks** ile **Cahit Berkay**'ın buluşması olacak. Akustik blues üstadı Jerry Ricks'i Türkiye'de daha önce verdiği konserlerden tanıyoruz; yıllardır Avrupa'da yaşayan, 60'ların blues ve folk rönesansından kâm alan Ricks, memleketlimiz de sayılır. Eminiz, Berkay'la aynı dili konuşmayı, bambaşka coğrafyalardaki ruh hallerini ortaklaştırmayı başaracaklar...

Little Charlie & Nightcats

Little Charlie & Nightcats, festivale San Fransisco'dan katılıyor. Kıdemli gitarist Little Charlie Baty ve vokalist, armonikacı, şarkı yazarı Rick Estrin, otuz senedir birlikte swing, Chicago blues, rockabilly, bebop sularında yüzüyorlar. Bolca Grammy adaylığı bulunan, Willie Dixon'la mukayese edilen Estrin ve Eric Clapton'la, Buddy Guy'la gitaresk akrabalığı bulunan Little Charlie'nin şov performansları da müzikleri gibi eğlenceli ve yüksek tansiyonlu...

Son konuk Louisiana'dan **Mighty Sam McClain**. Sam Mighty, Amerika'nın en iyi soul&blues vokalistlerinden biri sayılıyor. Gospellerden gelen Mighty, 60'larda yükselen grafiğini bir süre kesintiye uğrattıktan sonra 80'lerin sonunda sahnelere döndü. Dönüşü muhteşem oldu, ödüllerle desteklenen ikinci hayatı en son geçen sene "One More Bridge To Cross" albümüyle taçlandı... Efes Pilsen Blues Festivali, hüznünden neşesine, blues'un geniş duygusunu kaplıyor bu sene de...

Mighty Sam

Jerry Ricks

Babylon'da bu ay

2 Kasım, 21:30 **Muammer Ketencoğlu ve Zeybek Topluluğu**

3-4 Kasım, 21:30 **Mike Stern Band:** Üç kez Grammy'ye aday olmuş hızlı gitarist Mike Stern, Kamerunlu basçı ve vokalist Richard Bona ve bateri̇st Dennis Chambers'ın ortak projesi "These Times"... Miles Davis, Bill Evans, Jaco Pastorius, Jack de Johnette, David Sanborn gibi isimlerle de çalışan, Guitar Player dergisi okuyucularınca 93'te yılın gitaristi seçilen Stern, caz gitarının yüksek kalibreli isimlerinden biri...

Mira Calix

5 Kasım, 23:00 **Oxi-Gen Party**

6 Kasım, 23:00 **Harem**

10 Kasım, 21:30 **Sema**

11 Kasım, 21:30 **Kazım Koyuncu**

12 Kasım, 23:00 **Nil Karaibrahimgil**

13 Kasım, 23:00 **Ceza**

15 Kasım, 21:30 **Oldies But Goldies**

16 Kasım, 21:30 **Depeche Mode Devotional Parti**

17 Kasım, 21:30 **Barbaros Erköse Ensemble**

18 Kasım, 21:30 **Smadj**

19 Kasım, 23:00 **Mira Calix & Jimmy Edgar:** Elektronika aleminin nitelikli şirketlerinden WARP'un iki sanatçısı Babylon'da... Mira Calix –nam-ı diğer Chantal Passamonte– özellikle "One On One" albümüyle öne çıktı, John Peel'a özel program hazırlayıp turnelerinde Radiohead'in eşlikçisi oldu. Jimmy Edgar ise Detroit tekno geleneğinden gelen ve geleneği geliştiren, "My Mines I", "Michaux" gibi albümleriyle WARP'un ve Detroit sahnesinin köşetaşı olan bir isim...

Jimmy Edgar

20 Kasım, 23:00 **Rebel Moves**

25 Kasım, 21:30 **Naim Dilmener sunar: Dünden Bugüne Türkçe Pop**

26-27 Kasım, 23:00 **Chicks On Speed:** Punk ruhuyla electroclash yapan Chicks On Speed'in geçen seneki Babylon konserinin tadı damağımızda kalmıştı. Bu ay Chicks On Speed çevresinden başka isimler de İstanbul'da sahne alacak. Ama bu electroclash

Chicks On Speed

ayının merkez üssü 26-27 Kasım gecelerinde bu konserler olacak.

29 Kasım, 21:30 **Japan Jazz Unit:** Pharoah Sanders, James Carter, Dave Brubeck gibi isimlerle çalışmışlığı bulunan Japon davulcu Tatsuya Nakamura'nın Japonya Tanıtma Vakfı'nın desteğiyle oluşturduğu bir Japonya All Stars grubu...

30 Kasım, 21:30 **Magik Malik:** Magic Johnson basketbolda neyse, "Magik" Malik Mezzadri de caz flütünde o. Orkestrasıyla geldiği Babylon'da, "69 96" albümündeki gibi, Afrika ritmlerini, Hint raggasını, Bolivya müziğini, cazla, drum'n'bass'la harman edecek...

Indigo'da bu ay

6 Kasım, 23:00 **Ellen Allien & Kiki:** Almanya'dan iki konuk: Ellen Allien, 1991'den bu yana DJ, radyo işletmecisi, prodüktör olarak tekno/elektro sahnesinde boy gösteriyor. BPitch Control plak şirketinin kurucusu olan Allien, 2001 tarihli ilk albümü "Stadtkind"in ardından ikinci albümü "Berlinette"i geçen sene çıkardı... Klasik müzik tedrisatından gelen 1975 doğumlu Kiki ise genç yaşında DJ'liğe başladı. Halen BPitch Control'de prodüktör; Felix Da Housecat, Miss Kittin, Pete Tong gibi isimlerin setlerinde arz-ı endam ediyor. Kiki, yeni albümü "Run With Me" vesilesiyle Indigo'da...

12 Kasım, 22:00 **Replikas**

13 Kasım, 22:00 **Komputer:** Electroclash aleminin önde gelen isimlerinden. Köklerinde Kraftwerk sevgisi var. İlk albümleri "The World Of Tomorrow" 1998'de, "Market Led" 2002'de Mute Records'dan çıktı. Oval, Alec Empire, Add N To X dinleyeler, Komputer'e yabancı kalmaz...

18 Kasım, 21:00 **Duran Duran Partisi**

19 Kasım, 22:00 **Barbara Morgenstern & Angie Reed:** Kraftwerk'ten Lali Puna'ya uzanan bir çizgide, Alman elektro-pop sahnesinin kabiliyetli isimlerinden Barbara Morgenstern, bizi 80'lerin başlarındaki deneysel ruha götürmek için Indigo'da. Plaklarını Chicks On Speed Records'dan çıkaran, yeni projesinde ofis hayatından sıkılan bir sekreteri anlatan, Peaches, Jim Avignon gibi isimlerle çıktığı turnelerde de göz dolduran Angie Reed de hip-

Ellen Allien

Angie Reed

hop'tan garage rock'a uzanan elektro terkibiyle ve namı yayılan sahne şovuyla alkış alacak...

20 Kasım, 23:00 **Tobi Neumann & Dinky:** Ses mühendisliği yapan, "Easy Day" filmine yaptığı müziklerle ses getiren Tobi Neumann, 1996'da katıldığı Loveparade vesilesiyle DJ olmaya karar vermiş. Bazı önemli Alman kulüplerinde demirbaş DJ olan, Cocoon şirketinden çıkan plaklarıyla sevilen Neumann, Chicks On Speed'le yaptığı çalışmalarla, besteleri ve prodüktörlüğüyle tanınıyor en çok. Sven Väth, Miss Kittin gibi isimlerle de çalışan Neumann, şu sıralar kendi albümü için çalışıyor... Şilili DJ Dinky ise Alman DJ'lerden etkilenerek başladığı elektro çalışmalarını ağırlıklı olarak New York'ta sürdürdü. Indigo'da yeni çıkardığı "Shake Dat" ve "Acid In My Fridge" plaklarını test edecek...

24 Kasım, 21:00 **Gece Yolcuları**

25 Kasım, 22:00 **"Memories":** A-Ha'dan Boney M'e, Smiths'den The Clash'e bir 80'ler gecesi...

26 Kasım, 23:00 **Nic Endo**

27 Kasım, 23:00 **Eden & Batu**

KONSERKONSERKONSERKONSERKONSERKONSER

Vox'ta bu ay

20 Kasım, 23:00 **Fly Pan Am:** God Speed You Black Emperor'un gitaristi Roger Tellier-Craig'in kurduğu ve iki senedir tüm mesaisini verdiği Fly Pan Am'in minimalist, "noisy", post-rock bir müziği var. "Epik-ambient rock" da deniyor. Tortoise, Mogwai, Explosion In The Sky, Sigur Ros sevenlere Fly Pan Am de tavsiye ediliyor...

13 Kasım, 23:00 **Khan & Louie Austen & DJ Ari:** Evvela kurduğu El Turco şirketindeki ambient denemeleriyle tanınan Can Oral –nam-ı diğer Khan– 1999'dan sonra kendini electroclash'e verdi. "No Comprehendo" albümündeki konuklar arasında Julee Cruise, Kid Congo Powers, Hanin Elias, Jon Spencer, Diamanda Galas gibi isimler vardı. Khan'ı Kid Congo Powers'la ve Captain Comatose projesiyle daha evvel İstanbul sahnesinde izlemiştik... 60'lı yaşlarına kadar otellerde salon cazı vokalistliği yapan Louie Austen ise 1996'da Viyanalı dans müzik prodüktörü Marlo Neugebauer'le tanıştıktan sonra Dean Martin'lerden, Frank Sinatra'lardan çark etmiş, ama vokalindeki "cool" tecrübeyi de elektronikaya taşımayı ihmal etmemiş. Bu güzel gece, DJ Ari'nin setiyle sona erecek...

26 Kasım, 23:00 **Donna Summer & Schlampeitziger & Frank Dommert:** Bir Sonig Records gecesi. Mouse on Mars elemanları Jan Werner ve Andi Toma'nın şirketin önde gelen sanatçıları Vox sahnesinde buluşacak. Donna Summer aklınıza gelen kişi değil, 80'lerin disko sound'unu elektronik müdahalelerle bozuşturan Jason Forest'ın bir projesi... Schlammpeitziger –nam-ı diğer Jo Zimmerman– Alman elektronik müziğinin 90'lı yıllardan bugüne en üretken isimlerinden biri. Casio keyboard'un ham ve basit seslerini lo-fi ve indie- pop öğeleriyle birleştirerek yeni ritmler kurguluyor... Bu iki canlı performansın ardından, Sonig Records kurucularından Frank Dommert'in DJ seti var.

27 Kasım, 23:00 **Lydia Lunch:** Bu ay Roll sayfalarına buyur ettiğimiz müzisyen, yazar, fotoğrafçı, heykeltraş "cadı"yı, az kaldı, İstanbul'da ağırlayacağız. Lanetli bir gece olacak.

Vox (eski Manhattan): Acara Sok, No: 2, Galatasaray - Beyoğlu. Tel: 0.212.244 04 42

Hanin Elias

Hanin Elias

Yıllarca Atari Teenage Riot'un yükünü Alec Empire'la taşıyan Hanin Elias ve Nic Endo'nun İstanbul ziyaretini haziran sayımızda duyurmuştuk. Ortaköy Box diye duyurduğumuz mekândaki konserler bu aya kısmetmiş. Punk'ta kadın etiğini kuvvetlendiren Hanin Elias 24 Temmuz'da Roxy'de sahne alacak. Elektro-caz denemelerinde feminist de feminist tavrını koruyan Nic Endo ise 26 Kasım akşamı İndigo'da sahne alacak...

Disko B gecesi

Dünyanın çeşitli memleketlerinden plak şirketlerinin temel eğilimlerini müzisyenlerin katılımıyla yansıtacak olan Roxy'nin "Label Nights" geceleri, 11 Kasım'da Alman elektro şirketi Disko B'yle başlıyor. Münihli şirket namına iki DJ, I-F ve Alek Stark Roxy sahnesinde yerlerini alacaklar. Disko B'nin kurucusu ve DJ Upstart olarak bilinen Peter Wacha da pikap başında partiye eşlik edecek. Room Recordings'in katkılarıyla...

[mecmua]

Andante

"Walkman'in dünyaya düştüğü gün, müziğin ölmeye başladığı gündür..." Pratik faydalarının yanısıra, müziğin niteliğini, ses kalitesini, görkemini ve duygusunu yitiren, işitme rahatsızlıklarına yol açan, sosyal paylaşımı zedeleyen, müzik sanatının biricikliğini, anındalığını parçalayan ve efsununu yok eden bir alet midir walkman? Şimdi iPod'la birlikte bir aşama daha kaydediyoruz: Ses kalitesi daha yüksek ama, küçük bir teknolojik donanımla her an her şeye erişme imkânı, bir müzik parçasına odaklanmanın önüne geçip nicel ihtirası körüklemeyecek mi? Bir tarafta "taşınabilir müzik"le gemi azıya alan bir çöplük, bir tarafta bir Moğol köyünün müzisyenlerinin bir devenin yavrularını emzirmesini müzikle sağlayan "Ağlayan Deve" filmindeki gibi nadir ve değerli kılınmış bir müzik... İkinci yaşına ve 12. sayısına erişen, dergicilikte büyük bir boşluğu dolduran klasik müzik dergisi Andante'yi biz de böylesi sorularda walkman'i, iPod'u tartışan Norman Lebrecht vesileyle anmış, alkışlamış olalım. Müziği Lebrecht'in bahsettiği mercekten algılamaya çalışan Andante, düne değil, bugüne, çalındığı ve dinlendiği ana ait bir müziği yaşatıyor...

[mekân]

Arasta

Yaz başında açılan, terası sayesinde yaz sıcaklarında çok insandan dualar alan Arasta, yavaş yavaş sonbahar/kış sezonuna geçiyor, teras son demlerini yaşıyor. Balık Pazarı'nın arkasındaki Asmaaltı'ndan tanıyabileceğiniz simaların işlettiği Arasta, sevgiliyle baş başa yemeğe de müsait, ahbaplarla çene çalmaya da, doğumgünü gibi kalabalık eğlencelere de.

İki kata yayılan, temiz, rahat, genç işi bir mekân Arasta. Pejmürde değil, ama samimiyetini koruyor; masaları, sandalyeleri düzenli, ama dans diye kendini ortaya atana hayır denmiyor... Nevizade Sokağı'nı kesen, meyhanelerin devam ettiği Kameriye Sokak'ta, no 11'de, ikinci ve üçüncü katlarda... Telefon numaraları 245 23 95 ve 249 71 56...

[kitapçı]

Simurg Bebek'te

Hürriyet gazetesi, malûm, hafta sonu eklerinde en güzel bazı mekânları (kebapçıları, lunaparkları, sinemaları vs.) seçiyorlar. Geçenlerde kitapçılara göz gezdirmişler, haklı olarak Simurg'u başa koymuşlar. Sahafiyeden (her kitaba tek tek dokunmaktan, her bir kitabı sevmekten) gelen ve bu best-seller/toptancılık devrinde kitaba, iyi, kapsamlı okumaya hakkını veren bu misafirperver, sohbeti bol, kedili kitapçı, bu aydan itibaren Bebek'te bir şube açıyor. Bu şubenin adı Simurg değil, Liber olacak. Adres: Bebek Mah. Bebek Hamam Sok. no: 18... Simurg'un yayıncılık da yaptığını, 80'lere damga vuran şiir dergilerinden Şiir Atı'nı yeniden yayınlamaya başladığını da hatırlatalım.

[fotoğraf]

Galata Fotoğrafhanesi

Orhan Cem Çetin ve Yücel Tunca'nın ortak projesi Galata Fotoğrafhanesi, geçtiğimiz ay açıldı. Fotoğrafhanede sohbetlerin, sergilerin, forumların yanında, esas olarak atölye çalışmaları yürütülecek. Kasım ayındaki atölyelerden bazıları Temel Fotoğraf Bilgisi, Stüdyo Teknikleri, Fotoğraf Okumaya Giriş, Dijital Fotoğrafa Giriş, Portre Fotoğrafında Temel Aydınlatma, Belgesel Proje Nasıl Hazırlanır, Basın Fotoğrafçılığı gibi başlıklar taşıyor. Mimari fotoğraftan nü'ye, karanlıkoda fotoğrafçılığından sualtı fotoğrafçılığına, doğada fotoğraf kamplarına kadar geniş bir skalada hareket eden Galata Fotoğrafhanesi, genç fotoğrafçılar, amatörler için mesleğe adım atmada, tecrübeli fotoğrafçılar için sanatlarını geliştirmede önemli bir merkez olacak gibi görünüyor... *Serdar-ı Ekrem Sk. no: 5 Galata - İstanbul. Telefon: 0.212.243 71 87 - 88. www.galatafotografhanesi.com.*

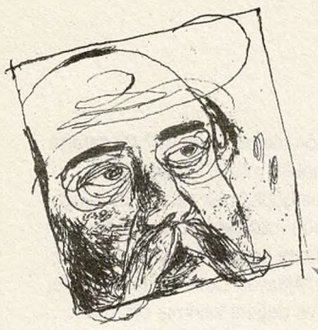

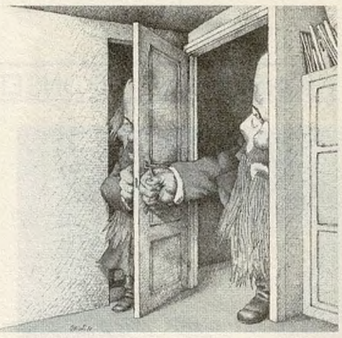

ROLL KİTAPLIĞI

Ahmet Büke İzmir Pastası'nın Adamları (Kanat)
Behçet Çelik Düğün Birahanesi (Kanat)
Claude Lévi-Strauss Hüzünlü Dönenceler (YKY)
Doğan Yarıcı Gece Kelebekleri (YKY)
Ece Ayhan Hoşça Kal –İlhan Berk'e Mektuplar (YKY)
F. Lentricchia & J. McAuliffe Katiller, Sanatçılar ve Teröristler (Ayrıntı)
Françoise Sagan Merhaba Hüzün (Gendaş)
George Orwell Papazın Kızı (İthaki)
Georges Bataille Annem (Ayrıntı)
Gökhan Akçura Aile Boyu Sinema (İthaki)
Gustave Flaubert Aşk Eğitimi (İthaki)
Gülnur Acar-Savran Beden Emek Tarih (Kanat)
Jacques Derrida Marx ve Mahdumları (Ayrıntı)
Julian Barnes Bir Çift Söz (Ayrıntı)
Latife Tekin Unutma Bahçesi (Everest)
Michel Tournier Gilles ile Jeanne (Ayrıntı)
Mihail M. Bahtin Dostoyevski Poetikasının Sorunları (Metis)
Nurdan Gürbilek Kör Ayna, Kayıp Şark (Metis)
Selin Çağlayan İsrail Sözlüğü (İletişim)
Süreyyya Evren Buruşuk Arzular (İthaki)

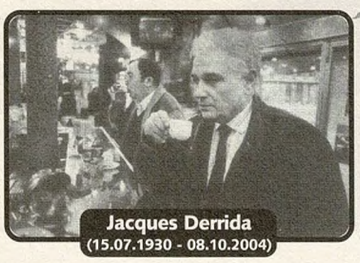

Jacques Derrida
(15.07.1930 - 08.10.2004)

Françoise Sagan
(21.06.1935 - 24.09.2004)

Joint, home music, kuru fasulye

Roll mürettebatından Ümit Bayazoğlu, yıllar yılı biriktirdiği, nev-i şahsına münhasır üslûbuyla kaleme aldığı portrelerini kitaplaştırdı. Alp Zeki Heper'den Zennube'ye, Aktedron Fikret'ten Mesut Aytunca'ya, Sakallı Celal'den Karıncaezmez Şevki'ye, Türkiye tarihini kat eden bir "sivil ansiklopedi girişimi"...

İstanbullu hippiler de vardı. Lumpenler, meraklılar, aylaklar, evinden köyünden kaçıp gelmiş serseri mayınlar, hayırsız evlatlar, asi çocuklar, tek tük şairler, biraz İngilizce çakan üniversiteliler, evden kaçmış kızlar, motosiklet fetişistleri, abazanlar ve torbacılardan mürekkep yerli malı bir hippi komünü de filizlenmeye başlamıştı. Biraz daha sosyetikleri ve biraz daha uyanıkları Nişantaşı, Şişli, Levent gibi semtlerde kiraladıkları apartman komünlerde "joint" içiyorlar, "home music" yapıyorlardı. Bu komünlerden "overdose" kurbanları çıktı, intiharlar oldu, ileride mutsuz evliliklere dönüşecek küçük aşklar yaşandı, pek azı askerden yırtabildi. İçlerinden tek tük Hindistan'a kadar gidenler de oldu. Carlos Castenada'nın, Salinger'in, Aldous Huxley'nin, Ken Kesey'nin, Kurt Vonnegut'un, Jack Kerouac'ın, Herman Hesse'in, Allen Ginsberg'in, William Burroughs'un malûm kitapları elden ele dolaştı. İstanbul'da ve taşrada hippi kralları, kraliçeleri peyda oldu. Halk bunlara "mahallenin delisi" muamelesi yapıyordu. Basın, olup biteni anlayacak kadrodan yoksun olduğu için hippilerin saçlarına takmıştı. "Erkeklik öldü mü!" manşetlerden düşmüyordu.

Oysa yolcuları arasında Jimi Hendrix'in, Janis Joplin'in, Jim Morrison'un bulunduğu 68 treni Türkiye'de sadece ihtiyaç molası vermişti. Sonra bu tren, Doğuya fırlatılmış bir boomerang gibi kendine doğru yolculuğuna devam etti. Ancak bu sıra kimi yerli hippiler bu trene kaçak olarak bindiler. "Deliliğin içinden, tıpkı balta girmemiş bir ormandan geçer gibi silahsız ve arkadaşsız geçen" bu gençlerin bir kısmı dünyanın çeşitli kültürleri içinde sindirildi. Bazıları küçük kentleri terk edip pastoral bir yaşamı seçti, kimileri elçi, genel müdür, müsteşar filan oldu. Kimileri ise son hippiler olarak aramızda yaşamaya devam ediyor.

Perihan Yücel 1968'de İzmir'deki evinden kaçıp İstanbul'a geldiği zaman henüz 16 yaşındaydı. Hippilerin karargâhı haline gelen Sultahahmet'te ucuz bir otele yerleşmişti. Artık o da hippiler gibi giyiniyor, onlarla beraber dolaşıyordu. Her gece parklarda çimlere yan gelip şarap, bira içiyorlar, esrar, eroin, afyon çekip dalgalarına bakıyorlardı. Bunların kimileri sırtlarında tüfek gibi gitar taşırdı ki, uygun ortam oluştu mu konser hemen başlardı. Böylece oluşmuş âlemlerin kraliçesi Perihan'dı. "Çok güzel dans ettiği için ve sakınmasız gülebildiği için" onu, başına park çiçeklerinden örme bir taç takarak Hippiler Kraliçesi ilan etmişlerdi. Kraliçenin yanına bir de Kral gerekiyordu, ama bu kim olmalıydı? O sıralar 12 yaşında Timothy adında bir İngiliz çocuk, üzerinde çok miktarda esrarla yakalanmıştı. Bütün dünyanın gözü bu olaydan ötürü İstanbul'a çevrilmişti. Timothy, çocuk olduğuna bakılmaksızın hapse tıkılmıştı. Çocuğun annesi bu durumu protesto için Sultanahmet adliyesinin önüne çadır kurmuştu. İşte bu sıra Sıtkı Yener semt esnafından ve hippilerden para toplayarak bu kadına ve çocuğuna yardım kampanyası düzenledi. Öyleyse Hippiler Kralı da Yener olmalıydı. Tacını meyhanede giydirdiler. O gece Kral ve Kraliçe yakılıncaya kadar dans edip içki içmişti.

Hippiler Kraliçesi Perihan

Hippiler Kraliçesinin Sultahahmet'te iki "sarayı" vardı: Biri Yener'in meyhanesi, öbürü "Sammy"nin (Süleyman Pilder) işlettiği Lale Pudding. Narkotik polisi bu iki yere sık sık baskın düzenlerdi. Polisin asıl uğraştığı yerli hippilerdi, Türk gençliği böyle dejenere ve pejmürde bir hayat süremezdi. Diğerleri nasıl olsa günün birinde buradan çekip gideceklerdi, ancak yerli hippiler topluma mikrop saçmaya devam edeceklerdi.

Yerebatan Sarnıcı'nın hemen üstünde, berbat bir otelin dört-beş metrekarelik merdiven altında bulunan Yener'in meyhanesi hippilerin üssüydü. Duvarları, tavana varıncaya kadar pop-art resimlerle süslenmişti. İlan tahtasında her dilden, her milletten maceraseverler için ilginç notlar asılıydı; satılık gitarlar, çadırlar, uyku tulumları, armonikalar, kameralar... Bir de defteri vardı meyhanenin: "Trip" resimleri, şiirler, desenler... Tek sıcak yemek çıkarırdı Yener, o da kuru fasulye; dileyen kepçeyi daldırıp kendi servisini kendi yapardı. Yener önceleri kravatlı, bıyıklı biriyken giderek onlar gibi giyinmeye başlamıştı. Tıp'ta okuyan bir oğlu vardı, galiba babasından utanıyordu; bazen meyhanenin orta yerinde avaz avaz kavga ederlerdi.

Günün birinde Perihan Sirkeci'de bir otel odasında ölü bulundu. O sıralar sevgilisi Horst Greger adında bir Almandı. Ölümünden sorumlu tutulup bir süre gözaltında kaldı. Perihan'ın cenazesini Yener kaldırdı. Mezarı başında İncil, Tevrat, Kur'an ve Halil Cibran'dan şiirler okundu. Gazeteler İzmir'de kunduracı olan babasını buldular; adam güya "iyi oldu, öldü de namusum kurtuldu" demişmiş. Ama annesi kızına sahip çıktı ve onun Yedikule'deki mezarını yaptırdı ve taşına "Hippiler Kraliçesi Perihan" yazdırdı.

Günün birinde hippiler geldikleri gibi çekip gittiler. 1980'lerin başında tüm dünyada bu gençlik hareketi artık sona ermişti. Artık Yener'in müşterileri bir dilim elma ile bir şişe içen sokak berduşlarıydı. Yener de onlar gibi iyice berduşlamıştı. Derken ortadan kayboldu, meyhane de kapandı.

Ümit Bayazoğlu, "Uzun, İnce Yolcular –37 Portre" (YKY)

İthaki'ye yolculuk sürüyor...

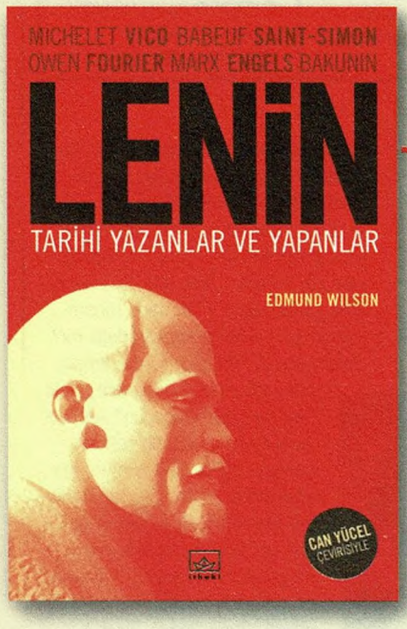

LENİN - TARİHİ YAZANLAR VE YAPANLAR
Edmund Wilson

Fransız Devrimi'nden Paris Komünü'ne ve 1917 Bolşevik Devrimi'ne dek uzanan bir zaman dilimi içinde ortaya çıkan devrimci siyasetlere, devrimci şahsiyetlere ve fikirlere ilişkin heyecan verici bir değerlendirme sunuyor.
Kitap, modern dünyanın oluşumuna ilişkin, filozoflarla, ütopyacılarla ve nihilistlerle capcanlı, unutulmaz bir resim çizmeyi başaran, aynı anda hem kapsamlı ve ayrıntılı hem de mantıklı ve coşkulu bir anlatım kurabilen, büyük ölçekli bir tarih çalışması.

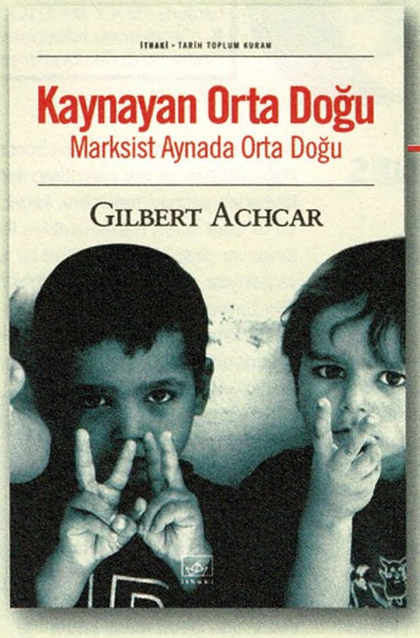

KAYNAYAN ORTA DOĞU
Gilbert Achcar

Lübnanlı siyaset bilimci Gilbert Achcar, geçtiğimiz çeyrek yüzyıl boyunca bölgede yaşanan, savaşları, saldırıları ve siyasal çatışmaları, tarihsel bir perspektifle ele alıyor.
Bölge üzerindeki emperyal stratejilerin değişimini ve buna karşı gelişen dinamikleri keskin öngörüleriyle irdeliyor.
Bölünen, birleştirilen ve habire üzerinde oyunlar oynanan; insan yaşamlarının biblolardan daha değersiz hale getirildiği Orta Doğu coğrafyasına ve tarihine insancıl, barışçıl ve marksist bir bakış...

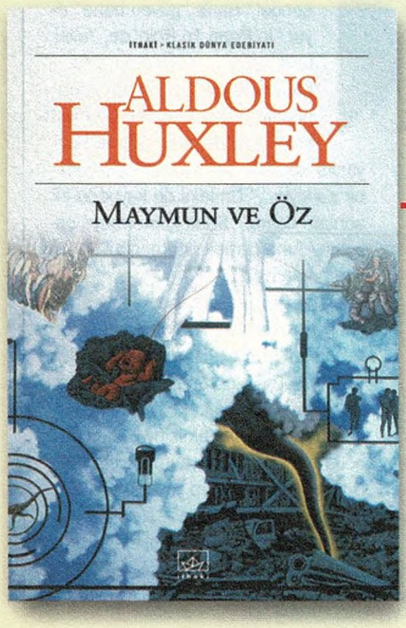

MAYMUN VE ÖZ
Aldous Huxley

Huxley'den bilimkurgusal ve fütüristik unsurlar içeren bir roman.
Teolojik ve sosyolojik açıdan bir hiciv olarak da okunabilecek olan bu roman tıpkı 'Cesur Yeni Dünya'da olduğu gibi gelecekte kurgulanmıştır.
Huxley, bu kısa romanında, genel temaları olan gelişim,
teknoloji ve insanlığın genel seyri gibi odak noktalarına kendi penceresinden bir bakış ve değerlendirme sunuyor.

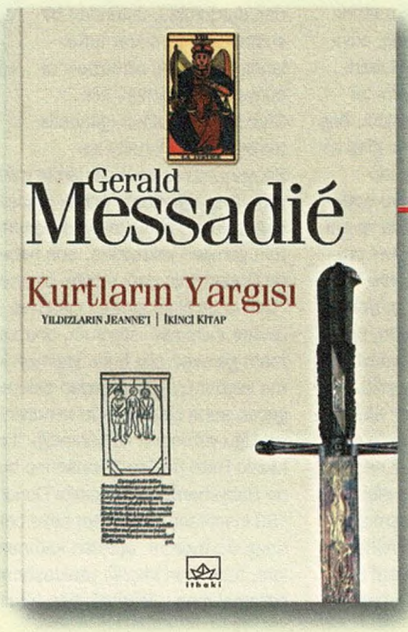

KURTLARIN YARGISI
Gerald Messadié

MESSADIÉ'NİN GÖZÜPEK KALEMİNDEN DESTANSI BİR ÜÇLEME

Çalkantılar içindeki Paris'te, kederli yüreğini avutup ayakta kalmaya çalışan Jeanne, kaderine baş kaldırıp, kurtların yargısına direnmeye çalışıyor.

YILDIZLARIN JEANNE'I ÜÇLEMESİ 2. CİLT

VAKIF KURULURKEN
Isaac Asimov

Isac Asimov demek bilimkurgu ve büyük usta demektir.
Vakıf Dizisi demek bilimkurgu ve başyapıt demektir.
Büyük usta Isaac Asimov'u, ölümünün onikinci yılında, yerleşilmiş on milyonlarca gezegeni kapsayan muazzam Galaktik İmparatorluk'un Roma misali yıkılmasıyla çöken karanlık çağlara karşı bir avuç bilim adamının yılmaz mücadelesini anlattığı başyapıtı Vakıf Dizisi'nin tam ve yeni bir çevirisini yayınlayarak selamlıyoruz.

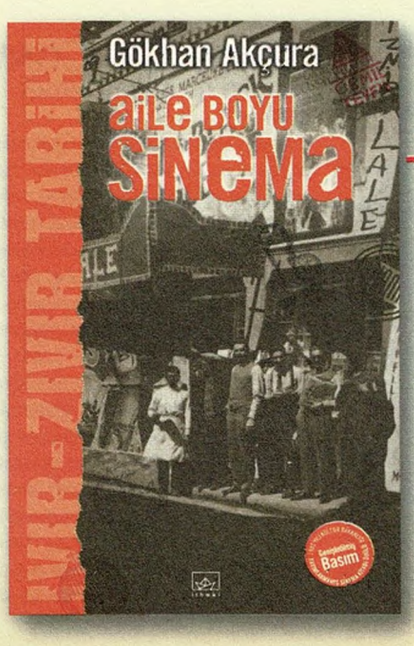

AİLE BOYU SİNEMA
Gökhan Akçura

'Aile Boyu Sinema' yetmiş yıl öncesinin Beyoğlu'suna yapılan bir yolculuk.
Bu yolculukta sinema tarihimizin önemli bir dönemini simgeleyen, sinema serüveninde rol almış ailelerle karşılaşıyoruz.
'Aile Boyu Sinema', ayrıca 'eski defterleri' de açıyor. Sinema tarihimizin yeri doldurulamayan önemli isimlerini; ilk yıldızları, gizli kahramanları, unutulmuş mekanları anlatıyor.

IVIR-IVIR TARİHİ 7

ithaki

www.ithaki.com.tr

TELEVİZYON TUTANAKLARI **1.** Ekranlarda John Berger bereketi: "Avrupa Yakası" dizisinin bir bölümünde Gülse Birsel "G"yi, Piyale hazır çorba reklamlarındaki kız da "Düğüne"yi okuyordu... **2.** "Seda Sayan'la Şans Kapısı" programında, "Şakşuka"yı söyleyen Tarık Mengüç'ün arkasındaki dansçıların üstündeki sweatshirt'lerde kocaman harflerle "5UCK MY D1CK" (Türkçe meali: Ya Taksim'e, ya Rami'ye!) yazıyordu. **3.** "Şimdi sırada reklamlar var. Biz para kazanırken, siz de ev işlerinize bakabilirsiniz." (Show TV'de Sıkı Dostlar programının sunucusu)

Öyle özgür, öyle özgürlüğe sevdalı / İstese dağları eritirdi soluğuyla / Kıyamet dudağının iki ucundaydı / Mapusta öldü
GÜLTEN AKIN

THE LIBERTINES
The Libertines
(Rough Trade)

Lennon/McCartney, Jagger/Richards, Morrissey/Marr... Daha saymaya gerek yok, rock'n'roll dünyasındaki zıt kutupların gücü hepimizin malûmu... Libertines'in zıt kutupları, gitarist/şarkıcılar Pete Doherty ile Carl Barât; iki Cockney aksanlı, mitolojiye meraklı Londra "deli"kanlısı. İlki öyle arıza ki, diğeri efendi kalıyor. Alan McGee bile "çalıştığım en zor grup" demiş onlar için, Oasis'i, My Bloody Valentine'ı açık ara geride bırakıyorlarmış...

The Libertines'in adının ilk duyulduğu yıl 2002'ydi. İlk single'larıyla BBC Radio 1, NME gibilerinin takdirini kazanmışlardı. Debut albümleri "Up The Bracket" ile başarılarını devam ettirirlerken, Doherty grubu terk edip, adını Babyshambles koyana kadar Libertines demekten çekinmediği yeni bir grup kurup kayıt yapmaya başladı. Boş bir zamanında, Barât'nın evine girip bir armonika, antika bir gitar, bir laptop'un da aralarında bulunduğu epeyce bir eşyayı götürünce, tutuklanıp altı ay yedi. Bu arada Bernard Butler prodüksiyonu "Don't Look Back Into The Sun" grubun en büyük "hit"i oluyordu. Doherty, iyi halden iki ayda yırttı, pişmandı, crack bağımlılığı için tedavi olacağını söyledi, grupla turneye çıktı. 2004 başlarında orkestra yeni albümü yazmak için Fransa'ya doğru yola çıktı. Alan McGee, "dans edip etrafı neşeye boğan" prodüktör Mick Jones gibi "büyük"lerin yanında belli ki anlaşmazlıklar geri planda kaldı –onları birbirlerine girdiklerinde ayıran iki bodyguard'ı da unutmayalım. Ta ki Doherty, Fransa dönüşü verdikleri ilk konserin sonuna doğru öfkeyle gitarını parçalayıp şarkı bitmeden sahneyi terkedene kadar. Kısa bir süre sonra Babyshambles ilk single'ını çıkardı. İkilinin tekrar bir araya gelmesi, yakın dostları Wolfman'in "For Lovers" single'ına rastladı. Bir arada olmaya da, ayrı kalmaya da katlanamıyorlardı. Doherty, rehabilitasyon merkezlerinin müdavimiydi.

Bir yandan da tabloid gazetelere dert anlatmaya çalışıyordu: "Hayır, günde bin sterlinlik kokain filan almıyorum... Öyle olsa ölürdüm!" Birkaç gün Tayland'daki Thamkrabok manastırında bir programa bile katıldı. Döndükten birkaç gün sonra hatalı araba kullandığı için polis tarafından durduruldu, üstünden bir sustalı çıkınca tekrar tutuklandı. Bu arada, elimizdeki albüm çoktan çıkmıştı bile.

Grup yeni bir şarkıcı/gitaristle turneye çıktı. Doherty ise Babyshambles ve Wolfman'le müzik yapmaya yoğunlaştı. Ancak anlaşılan, sağı solu hiç belli olmayan Doherty tüm gemileri yakmamış. Son haberlerde Doherty'nin çark ettiğini okuyoruz: "Carl'la bir Noel single'ı çıkarmak için birlikte çalışmak istiyorum, onu kaçırmam gerekse bile bunu yapmayı kafama koydum..." Unutmadan ekleyelim, geçen sene Libertines'in kendisinin yokluğu yüzünden katılamadığı "Love Music Hate Racism" konserine bu sene Babyshambles ile katıldı Doherty. "Bu insanların yaptığı her şeye çok saygı duyuyorum, açtıkları kampanyalara, futboldan ırkçılığı uzaklaştırmaya çalışmalarına... Basitçe, ben bir antifaşistim, buna 'eski moda solculuk' diyebilirler, ama oraya gidip üstüme düşeni yapacağım" demiş NME'ye... Helal olsun!

Briyantinli saçlar, ekose etekler, süet ayakkabılar, hıncahınç bir salonda dans eden "çılgın" gençler... The Libertines, bir yandan 50'lerin rock'n'roll filmlerine soundtrack yapıyor, bir yandan da adanın modlarını, punklarını, pub müdavimlerini baştan çıkaracak çok şeye can veriyor. Aslanımız Mick Jones öyle boş alan bırakmış ki onlara, grup gemi azıya almış, tozu dumana katmış. Şimdilik bir Clash değiller, ama Small Faces'la, Kinks'le, Jam'le boy ölçüşürler.

Barât ile Doherty, aralarındaki aşk ve nefret ilişkisini albümün içine oya gibi işlemişler. Birbirlerine laf atmalar, bıçkın ama bir o kadar kırılgan, trajik ama bir o kadar alaycı şarkılar. Uncut, "tıpkı Tracey Emin gibi" demiş, "onlar da hayatlarını sanata çeviriyorlar". Albümün açılışını yapan "Can't Stand Me Now"dan itibaren başlıyor Barât ve Doherty atışmaya, biri "paramparça ettin bu aşkı" diyor, öbürü cevap veriyor: "Hep yanlış anlıyorsun." Ve hep birlikte devam ediyorlar: "Sen beni hiçbir yere götüremezsin, ben seni istediğim yere götürürüm / Seni gitmek istediğin yere götüreceğim / Of, bana tahammülün yok." Kafalar karışık, değil mi? "Last Post On The Bugle" da farksız: "Gitmek zorunda kalırsam, bil ki hep seni düşüneceğim" –duyduğumuz sesler kokain çekme sesleri... Veya albümün en hızlı şarkısında, "The Saga"da dedikleri gibi: "Gerçek anlamak için çok acı, sen de rol yapıyorsun bir sorun yokmuş gibi..." İki inatçının şarkısı başka türlü de bitmezdi zaten: "Hayır, hayır, benim bir problemim yok, problem sende!" Barât "güven bana" diyor "In Road To Ruin"de, "elini uzat bana"... Kaybetmeye tahammülü yok Doherty'yi, kapanıştaki "What Became Of The Likely Lads"de bile: "Lütfen beni yanlış anlama, bak seni affediyorum bir şarkıyla..." Ümidini de kaybederek sonlara doğru: "Sana göstermeye çalıştım/ Ama bilmek istemedin/ Bilmek istemedin asla..."

"Up The Bracket"dan sonra bir yandan gittikçe yükselen bir eğri çizerken, bir yandan da belirsiz bir geleceğe doğru yol alıyor The Libertines. Nefesleri açık mı, zaman gösterecek. "Yeterli miyiz birlikte devam etmek için/ Yoksa sadece rol yapmayı mı sürdürüyoruz/ Umarız şansımız hep yaver gider" demişler, "Can't Stand Me Now"da. "Problemler"i alâmet-i farikalarıyken şans dilemekten fazlası da gelmiyor elimizden ne yazık ki. *İlker Aksoy*

KINGS OF CONVENIENCE
Riot On An Empty Street
(EMI)

Bunaltıcı bir gün sonrası eve gelip eline aldığı akustik gitarla paylaşır hüznünü ve acısını bazısı. Bazıları ise öylesine derinden sever ve çaresiz hisseder ki, kalemi eline aldığı anda görülmemiş güzellikte şiirler yazabilecekmiş gibi gelir, samimiyeti ve iyiliğiyle her şeyi alt edebileceğine inanır, bir an için de olsa. Kings Of Convenience, işte bu sürekli kaybetmiş, ama hiçbir zaman vazgeçmemişlerin hayallerini gerçeğe dönüştüren bir grup. Bütün gün yatağının üzerinde bağdaş kurup duvarları seyreden birinin bile bir gitar, bir tomar kağıt ve bir kalemle dünyayı değiştirebileceğinin hayali KOC.

Söz gümüşse sükût altındır düsturuyla yola çıkan Norveçli grup, zamanında her Elbow benzeri grup gibi içine atıldığı "yeni akustik hareketi"nin adına yakışır bir şekilde isimlendirdikleri "Quiet Is The New Loud" isimli ilk albümleriyle sadece sonbahardan ibaret hayatlar üzerine bir umut ışığı aksettirmişti. "Weight Of My Words" ve "Winning A Battle, Losing The War" gibi şarkıların hissettirdiği birileri tarafından anlaşılıyor olma duygusu hâlâ ilk dinleyişteki kadar taptaze. O günden bugüne Ladytron, Four Tet ve Röyksopp gibi sanatçıların elinden çıkma bir KOC remiks albümü olan "Versus" yayınlandı, grubun yarısı olan Erlend Øye solo projelerle elektronik müziğe bulaştı, grubun öbür yarısı Eirik Boe ise psikoloji eğitimini tamamladı. Üç sene sonra gelen bu albümde KOC deneyselliğe bulaşmadan, tek bir gitarla bestelediklerini şarkıları pek cilalayıp parlatmadan alabildiğine samimi bir şekilde bıraktığı yerden devam ediyor. "Quiet Is The New Loud" albümünü tekdüze bulanlar için de "Love Is No Truth" ve ilk single "I'd Rather Dance With You" gibi popla danseden parçalar mevcut, ancak albümün geneli "Homesick" ve "Surprise Ice" gibi gitar, piyano ve basit yaylılar barındıran şarkılardan oluşuyor. İkilinin ürkek sesleri Simon and Garfunkel'i andıran bir şekilde birbirini destekliyor. "Know How" ve "The Build Up" isimli şarkılarda Broken Social Scene'in melek sesli kızı Leslie Feist'ın da katılmasıyla yapboz tamamlanıyor.

Belki daha cesur davranıp süslemeli şarkılarını KOC, belki de cesaret, aslında hiçbir şeye dokunmayıp bugüne kadar kendilerini getiren umut ve içtenlikleriyle yetinmelerinde. Ne de olsa kimimizin sahip olduğu tek şey umut ve içtenlik. Ne olursa olsun, kelimelerinin ağırlığını yitirenler için inanç kaynağı KOC ve hep öyle kalmalı. *Yiğit Atılgan*

50→

Aydan
Yamuk yamuk gelen
Bir yumuşak yumruktur
Yağmur size
SEZAİ KARAKOÇ

Otelimizdeki yataklar sahibini bilememenin tedirginliğiyle rahatsız. Yoksa kötü değil hiçbiri. Bakın, bir de bunu deneseniz.
DOĞAN YARICI, Gece Kelebekleri

Gurbete eğimli çocuğun / özleme eğimli olur annesi **GÜLTEN AKIN**

Yonca Evcimik, 40 yaşında ama 26 yaşında gibi gözüküyor... Hiçbir yerinde selilüt yok... Bu güzelliğini ve diri vücudunu pozitif enerjiye borçlu... Müzik dünyasının en önemli kare aslarından birisi olan Yonca Evcimik 40. doğum gününü sevenleriyle muhteşem bir partiyle kutladı. Diri vücudu, selilütsiz bacakları sayesinde birçok kişinin dikkatini çeken Evcimik yolda rahat yürüyemiyor. Yolda kadınlar önünü kesip Yonca Evcimik' in sırlarını öğrenmek için can atıyorlar. Evcimik ise kısa ve öz bir dille, "Yarınım yok gibi yaşıyorum. Çok mutlu ve pozitif yaşıyorum, üzülmüyorum ve dert etmiyorum. Kesinlikle çok sağlıklı besleniyorum ve spor yapıyorum" diyerek genç ve diri gözükmesinin kısa ama çok basit formülünü veriyor. *(Gerçek bir basın bülteninden gerçek satırlar)*

MARK LANEGAN BAND

Bubblegum

(Beggars Banquet)

Tom Waits nasıl dumanaltı kabarelerin şarkıcısıysa, tekinsiz semtlerin müziğini yapıyorsa, Mark Lanegan da cinli perili bozkırların müziğini yapıyor. Waits bodrum katlara inerken, Lanegan hayalet kasabalara dalıyor, salaş barlarda sigarasını yakıyor, viskisini yudumluyor ve geldiği gibi çekip gidiyor, "kalp kırıklıklarının, alkolün ve sönen umutların" şarkılarını heybesinde taşıyarak. Johhny Cash huzur içinde öteki tarafta...

Screaming Trees'in daimî solisti/Queens Of The Stone Age'in "konuk" vokalisti Mark Lanegan, Kurt Cobain ve Dave Grohl'la yapmaya niyetlendiği, ama Screaming Trees ve Dinasour Jr. elemanlarıyla tamamladığı 1989 tarihli ilk solosu "The Winding Sheet"den beri (içindeki şarkıların arasında "Where Did You Sleep Last Night"ın da harika bir yorumu olduğunu düşününce, Nirvana'nın unplugged konseri için ilhamı nereden aldığını da anlar gibi oluyoruz; 1999 tarihli "I'll Take Care Of You"da unutulmuş blues ve country şarkılarına can veren Lanegan, "abileri" olarak kim bilir nice şarkıya uyandırmıştır Kurt'ü de, Dave'i de) isimsiz bir halk ozanı gibi, sessiz sedasız çıkarıyor albümlerini... Ancak "Bubblegum" öyle bir zirve, davetlileri öyle isimler ki, bu plağın dinleyicileri sadece "fan"larla sınırlı kalmayacak belli ki. PJ Harvey, Queens Of The Stone Age'den Josh Homme ve Nick Olivieri, eski Guns N' Roses, yeni Velvet Revolver elemanları Izzy Stradlin ve Duff McKagan, –dağıldı demeye içimizin elvermediği– Afghan Whigs ve Twilight Singers'dan Greg Dulli... Bu isimleri yan yana görmek bile insanı heyecanlandırırken, onları Mark Lanegan'ın altıncı solo albümünde art arda dinlemek tir tir titretiyor adamı. Lanegan'da öyle düşünmüş olacak, albüme kendi adını vermemiş... Albümü açan "When Number Isn't Up", sessiz sedasız, ama kapkara bir balad; incecik bir org, soyut bir cinayet hikâyesi... Takipçisi "Hit The City", PJ Harvey ile birlikte gırtlak parçalayan bir rock'n'roll... "Wedding Dress"se en seksî şarkılarından biri tüm zamanların: "Beyaz elbiseni giyecek misin? / Ve yanacak mısın yarın yokmuş gibi? / Yerin altına gelecek misin benimle / Ve affedecek misin tüm bulantılarımı ve acılarımı? / Utanacak mısın ölecek gibi titrediğimde / Dizlerimin üzerine çöküp ağladığımda / Ziyaret edecek misin yattığım yeri / Ve şu beyaz elbiseni giyecek misin? / Son çok yakın olabilir, hadi bir oda tutalım / Böylece beni sevebilesin..." "Methamphetamine Blues"da "yuvarlanmaya devam ediyorum" diyor Lanegan, çekiç gibi bir davul, testere gibi bir gitar, Dulli'yle yaratılmış bir "uyarıcı" başyapıtı, adı gibi çok tehlikeli ve bağımlılık yapıcı... "One Hundred Days", alacakaranlıkta bekleyen bir adamın şarkısı, tam yüz gündür iyi bir şeyler olmasını bekleyen –bir kadını mı bekliyor acaba, "sigaramın külü toprağa düşerken / bir gün bir gemi gelecek, uzaklardan..." Bir tahta gitar eşliğinde söylediği, adamı paramparça eden kısacık "Bombed" var sonra. "Strange Religion", dipten gelen gospel vokaliyle bir yolculuğa davet ediyor dinleyenleri, yardımcı pilotlar Stradlin ile McKagan... Ve "Sideways In Reverse", gene en hasından rock: "Bang bang bang, hepsini devirmeme izin ver..." Aman diyelim, araba sürerken dinlemeyin! "Come To Me", PJ Harvey'li ikinci şarkı... Screaming Trees'in son albümü "Dust"a da gidermiş bu şarkı, o albümü de bulursanız sakın kaçırmayın... "Little Willie John" da, "Can't Come Down" da "loser" şarkıları, biri alabildiğine sakin, diğeri hızlı ve öfkeli: "Parayla, altınla işim olmaz, baştan çıkmaktan korkmam, biraz acıdan korkmam ben..." Ya "Morning Glory Wine"a ne demeli, albümün kapağını boşuna kapkara bırakmamışlar: "İlk aşık olduğum zaman, elektrikli sandalyede infaz ettiler beni..." "Head"de ölen, kız arkadaş bu sefer... "Driving Death Valley Blues"da, Lanegan bağımlılık bahsine bir defa daha bodoslama dalıyor... Son şarkı, "Out Of Nowhere": "Bir şey başlıyorsa, biter de..."

Blues dev bir çınar, köklerini dünyanın kalbine salmış, verdi mi "Bubblegum" gibi filiz veriyor. Hem yüzyıllar yaşında, hem de taptaze... *İlker Aksoy*

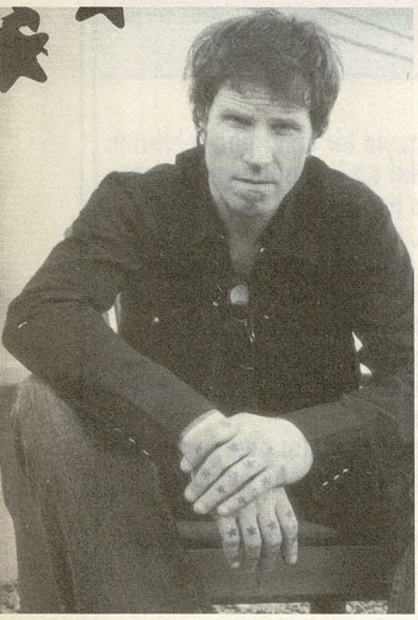

Keane

KEANE

Hopes and Fears

(Universal)

ED HARCOURT

Strangers

(EMI)

Bazı sanatçıları anlatmak için başka sanatçıları referans göstermek anlatanın acizliği midir, yoksa o bazı sanatçıların nev-i şahsına münhasır olamamalarından mı kaynaklanıyordur daha çok? Sanırım ben bu konuda çoğu kez acze düşüyorum, ama bu, Keane'in de, Ed Harcourt'un da kendilerini kendileriyle ifade edebilecek kadar özgün sanatçılar oldukları anlamına gelmiyor. Keane'in albümü yayınlanalı çok oluyor, üzerinde yazılmamış çizilmemiş tek bir nokta kalmadı belki de. Müzik dergilerinin yıl sonu anketleri yaklaştıkça onların adlarını daha çok duyacağımızdan da eminim. Hatta Q dergisi en erken davranan isim oldu ve ilk Keane albümü "Hopes and Fears"ı çoktan yılın albümü olarak seçti. Travis, Coldplay, Oasis gibi derine dalmayan, yüzeye çıkmayan her grubun üstüne balıklama atlayan bir dergi için olağan bir gelişme sayılır. Keane, tam da Q'luk bir topluluk...

Grubun en önemli ve diğer grupların referanslarına başvurmak gereği bırakmayan tek özelliği piyano-davul-vokal üçgeninde müzik yapmaları. Bu ilk bakışta gerçekten yıkıcı bir tavırmış gibi geliyor kulağa, ama Keane elemanları, her nasıl becerebilmişlerse, bas dahil hiçbir gitarı kullanmamalarına rağmen sıradan bir gitar grubundan çıkmışa benzer müzikler üretmişler. Bu yıl Yalın ülkemizde neyi gerçekleştirdiyse, Keane de onun İngiltere'deki karşılığı aslında. Başka bir zamanda, aynı coğrafyada, büyük olasılıkla tutmayacak bir maya. Öncüllerinden beslenmişler, besinlerini iyi hazmetmişler, ama en önemli meziyetleri, hazmettiklerini ortaya koyarken ölçülü olmaları. Zamanını yansıtmayan, ama doğru zamanda ortaya çıkmasıyla parlayan albümler onlarınki. Yıllar sonra dinlendiklerinde, yayınlandıkları yıl hangisiydi diye hatırlayanların sayısı umulandan az olacak...

Ed Harcourt'un adını kimlerle birlikte anacağımız konusunda ise daha önceden deneyimimiz var. Harcourt, "Strangers" adını verdiği yeni albümünde Elliot Smith'le Nick Cave arasında mekik dokumaya devam ediyor. İki arada bir derede kalmaktan ya kurtulamamış ya da hâlâ safını seçmekten bilinçli olarak imtina ediyor. Gene de önceki albümü "Here Be Monsters"dan çok daha sağlam dokunmuş bir kumaş elde etmiş bu seferki gidiş gelişlerinden. O albümle "Strangers" arasındaki en önemli ortak nokta, her iki albümün en iyi şarkılarının Harcourt'un Nick Cave'e en çok yaklaştığı şarkılar olması. İlk albümdeki "God Protect Your Soul" şarkısının yarattığı melankolik atmosfer, bu albüme "Let Love Not Weigh Me Down"la taşınmış. "Muse'un bir Nick Cave şarkısını yorumlamasının nasıl bir sonuç doğuracağını merak etmek" gibi tuhaf meraklara sahip değilsinizdir muhakkak, ama bu şarkı tam da bu sorunun cevabı. Bu yıl dinlediğim en iyi şarkılardan biri olduğunu da belirteyim. Albüm sadece bu şarkıya sırtını yaslamıyor, satın alınmasa bile dinlenmeyi fazlasıyla hak ediyor. Ed Harcourt'un yakın bir gelecekte oldukça yetkin bir şarkı yazarı olacağı yönündeki umutlarımızı da güçlendiriyor.

Atilla Aydoğdu

Ed Harcourt

karga©

KASIM 2004

kargart

011104Pt Mon **Karga** Bahadır
021104Sa Tue **Arka Pencere** Bora Simsek
031104ÇaWed **Frenk Üzümü** Cem-Esengül
041104Pe Thr **Altüst** Güney
051104Cu Fri **Funky Stuff** Cem Çınlar
061104CtSat **Sonderstab Müsik** Bahadır
071104Pr Sun **Haletiruhiye** Berk
081104PtMon **Karga** Bahadır
091104Sa Tue **Karga** Bahadır
101104Ça Wed **Monkey Suite** Deniz-Pelin
111104Pe Thr **Vertigo-go** Hilmi Tezgör
121104Cu Fri **Retrospectiev view of Rock** Bahadır
131104Ct Sat **Saltyspinzitfunky** Saltuk
141104PrSun **Haletiruhiye** Berk
151104Pt Mon **Tom Waits_Real Gone** Bahadır
161104SaTue **Luchead** Kutsal
171104Ça Wed **Present Tense** Elif İzbırak
181104Pe Thr **Gothic_Dark Wave** Ahmet-Saffet
191104Cu Fri **mainTIMEstream** Bahadır
201104Ct Sat **Akrepler Partisi_**
Rock'n Roll Sizzle
211104Pr Sun **Haletiruhiye** Berk
221104Pt Mon **Karga** Bahadır
231104Sa Tue **Musicoatica** MRT
241104Ça Wed **Cake For Weekdays** Burak_
Hüseyin Şuşut
251104PeThr **GLOBALISTA'nbul** ömeripek
261104Cu Fri **dbabstractdubjungle** da-frogg-boogie
271104CtSat **Elektronik İyidir** (((emre)))
281104Pr Sun **Haletiruhiye** Berk
291104Pt Mon **Karga** Bahadır
301104Sa Tue **Tamirci** Sait

KENJI KAWAMOTO 'YEMEK YEMEK'

20. ULUSLARARASI İSTANBUL FOTOĞRAF GÜNLERİ

06 Kasım - 30 Kasım 2004

YEMEK YEMEK

"Ben pastalara bayılırım. Bu yüzden, pastayla bir ömür geçirebilirim. Toplum ne kadar değişirse değişsin, insanlar ne kadar meşgul olursa olsun benim bunlarla hiç alakam olmaz. Bu acele niye? Ben sadece pastaları seviyorum. Ve yiyorum durmadan, var mı benden mutlusu?"

Onun gözlerinin önünde hep sevimsiz ve makine gibi insanlar var. Onun işi broşür dağıtmak.Robot gibi dağıtıyor broşürleri. İnsanlar da robot gibi yürümeye devam ediyorlar.Yaşadığının farkında olmadan günlerini böyle çalışarak geçiriyor o. Yalnızca sevdiği şeyler için yaşamak istiyor. Tahıl yemek istiyor.Onun için böyle işler yapıp para kazanıyor. Nedir bizim bu mutluluk triplerimiz?
Günümüz toplumları hızla gelişmelerini sürdürmekteler ama insanoğlu için bu durum geçerli midir acaba, günümüz insanları bu gelişimin neresindeler?

Kızın pastadan hoşlanması sadece bir senaryo. Kendimce böyle bir hikaye hazırladım.

Kenji Kawamoto

Doğum Tarihi: 20 Ocak 1976

1998 yılında Osaka Güzel Sanatlar Fakültesini tamamladıktan sonra, reklam fotoğrafçısı olarak çalışan Kenji Kawamoto, sanat yaşamını yurtdışında sürdürebilmek için Japonca Öğretmeni olmuş ve halen "Günlük Yaşantım ve Günlük Olmayan Yaşantım" konulu fotoğraflar çekmeyi sürdürmektedir. Son dönemlerinde, farklı kültürlerden edinmiş olduğu deneyimleri eserlerine yansıtmaktadır. 2001-2002 yıllarında Meksika'da Japonca Öğretmenliği yapan Kenji Kawamoto, Ekim 2002'den bu yana Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde Japonca Öğretmeni olarak çalışarak sanat yaşamını sürdürmektedir.

Sergiler: 2004 - "Uzak beyaz, Yakın siyah" Çanakkale Fotoğraf Festival 1999 - "Hayat" OSAKA 1998 - "Osaka Güzel Sanatlar Fakültesi Seçme Mezuniyet Eserleri" OSAKA FUJIFILM GALERİSİ" 1997 - "Ayin"PERFORMANS
Ödüller:1999 - Hyogo Nishiwaki Güzel Sanatlar Sergi Salonu Jüri Özel Ödülü "Kendini Kaybetmek" 1998 - Osaka Güzel Sanatlar Fakültesi Seminer Ödülü "Gölge" (Siyah Fotoğraflar Serisi)

Kadife Sokak No: 16 Kadıköy/İstanbul
T: 0 216 449 17 25 F: 0 216 346 55 46
www.kargabar.org www.kargart.org

GEZ EĞLEN PAKETİ
SHUBUĞ
TURKCELL
İFSAK
İSTANBUL FOTOĞRAF VE SİNEMA AMATÖRLERİ DERNEĞİ

BÜLENT ORAN (1923-2004)

FATMA GİRİK: Çalgılı gazino mu burası? Hem senin bana şarkı söyleme borcun var.
MURAT SOYDAN: Israr edersen söylerim. Hem işime de gelir.
FATMA GİRİK: Neden?
MURAT SOYDAN: Utangaçlıktan Ayşe. Bazı duyguları şarkıyla anlatmak daha kolay.
("Evlat" filminden diyalog, senaryo: Bülent Oran)

beni unutma aşk mel'un bir sabırsızlıktır **ORHAN KAHYAOĞLU**

Alcohol kelimesinin Arapça olması ne ironik değil mi? **TARIK GÜNERSEL**, Kumlaşmak

Beybabanızı ve hanımannenizi düşünün, paralarını böyle çarçur etmek onlara karşı hiç de doğru bir davranış değil. Parayı nehire atın daha iyi. En azından bir ses çıkarır. **CHRISTOPHER ISHERWOOD**, Hoşçakal Berlin

CLIENT
City
(EMI)

Popun en serin iklimlerinde hayat bulan, iki hücreli bir organizma Client. Biri sarışın (Client A), diğeri esmer (Client B), ciddi kıyafetler içinde, davetkâr bakışlı iki atraktif hanım. Soft Cell'den Pet Shop Boys'a, "elektro-pop işini en iyi ikililer kıvırır" tezinin son halkalardan biri. Ekibin Client A kodlu elemanıyla (Sarah Blackwood) tanışıklığımız yıllar öncesinden. 90'larda Dubstar'a sesini veren Blackwood, şimdi Technique grubundan arkadaşı Kate Holmes (Creation Record'un kurucusu Alan McGee'nin karısı) ile birlikte Client'ın iki çekirdeğinden biri. O zamanlar Dubstar'la indie-dans alemini çalkalarken, şimdi synth pop'un kalıntılarını çağın elektrikli seslerinde inceltmekle meşgul. Client'ın varoluşunda elemanların eski ekipleri Dubstar veya Technique kadar Depeche Mode'un da payı var. Bir vakitler DM ile turnedeyken Technique'in vokalisti alıp başını gidiyor, onlar da Sarah Blackwood'u davet ediyor. Derken Holmes ve Blackwood, soyunma odalarında başka bir düo'nun temelini atıyor. Arkalarındaki isim de DM'in gönüllü kaçkını Andrew Fletcher...
Ekibin ikinci albümü "City", ilkinin bıraktığı yerde ilmeği bir kat daha sağlamlaştıran, yine son yirmi yılın bütün tuşlu elektronik cihazlarını öğütüp sicim gibi sızdıran bir kara-pop albümü. Tek sorun, asırlar önce bu yolları daha az teknolojiyle Human League, DM veya Pet Shop Boys gibilerinin aşındırıp çoktan pop cennetine gitmiş olmaları. Ama Client ikilisinin ekledikleri de yok değil. Takıntılı sözleriyle "Pornography" veya "misyon sahibiyim her pozisyonda" diye daldıkları "In It For the Money" için lateks kaplı seslerden daha iyi bir patika bulamazlardı. İlk hit "Radio"dan manidar kapanış "Everything Must End"e, bütün şarkıları Robert Palmer kliplerindeki kızlardan bile soğuk, robotik, ama kışkırtıcı biçimde ritmik ve cazibeli.
Bu da yetmiyor, öldürücü olsun diye üç de şöhretli konuğa mikrofon uzatıyorlar albümde. İlki, bir fırça darbesiyle "Overdrive"ı karalara boğan Martin L Gore, diğeri ayrı ayrı şarkılara eşlik eden Carl Barât ve Peter Doherty: The Libertines'in ayrılıkçı ikizleri.
Yıllardır listeye eklenen isimlerin hiç azalmadığına bakılırsa, pop aleminin karanlıklarında hâlâ kulaç atacak yerler var demek ki. Client'ın iki albümdür yaptığı da buralara yakışır birer mum eklemekten başka bir şey değil. Kraftwerk veya Joy Division iğneyle kazmıştı, onlar kapıdan rahatça giriyorlar, ama kimseye "niye geldiniz" dedirtmeden üstlerine düşeni yapıyorlar. *Gökhan Pamuk*

DURAN DURAN
Astronaut
(Sony Türkiye)

"Planet Earth"den çıkış kolay değil, ama içinde ileri geri, her türlü manevra serbest. Efsane Duran Duran ekibi, tarihinin en majestik dönüşlerinden biriyle tekrar sahnede. Hem yeni albüm "Astronaut", hem de dev dünya turnesiyle. Bu, malûm, onların ilk dönüşü değil. Yılaşırı değişen elemanlarla albüm yapan bir DD olduğu için, gelgit takvimleri kabarık; ama şimdiki, "The Reflex" çağlarından bu yana ilk defa klasik kadrosu: Başta art-direktör Nick, ortada Simon, hemen yanında bütün endamıyla John, emekli davulcu Roger ve "mecburiyetten buradayım" gözlüklerini hâlâ çıkarmamakta ısrarlı Andy... Yine hepsi en şık-romantik-serseri nizamında. Kırklı yaşlarına rağmen hâlâ teenager grubu havaları da yerinde.
"Astronaut", DD ismiyle çıkan on küsuruncu albüm. Onca fiyasko çıkışları içinde çiçek gibi duran "Wedding Album"le birlikte, son yıllardaki en iddialı albümleri. Fitilleyen de, bu yakınlarda layık görüldükleri büyük sıfatlı ödüller... Ama bütün beklentilere rağmen ilham perilerinin değil, daha çok mekanik melekelerin teslim aldığı bir albüm "Astronaut". Tanıdığımız uzay adamları öyle bildik meydanlarda dolaşmaz, boşlukları keşfe çıkar; bizimkilerse eski sakin sulardan ayrılmıyor, yine en pastel haliyle aşktan, meşkten, gezme-tozmalardan bahsediyor, seneler önce sağlama aldıkları hafif-funk havasını tatlı tatlı parlatıyorlar. "What Happens Tomorrow", "Chains" veya "Finest Hour" gibi damarı yakaladıkları şarkılarda kıvılcıma ramak kalıyor, ama devamında gazı kaçmış koladan fazlasını getiremiyorlar.
Eskiden radyolara sığmayan isimlerden biriydi DD. 80'ler tozu yutan herkesin onlarla görülmüş-görülmemiş bir hesabı mutlaka var. Eğlenceye, "iyi" hissettirmeye adanmış albümler, 80'lerin paftasını çıkaran şahane single'lar, hoş-boş sözler, moda kataloğu gibi kreasyonlar... Kimse pop tarihini onlarsız yazmaya kalkmıyor, ama işte, genlerinde Japan'in, Bowie'nin, en çok da Roxy Music'in adı okunmasına rağmen, bir türlü onlar gibi "saygıdeğer" bulunmuyorlar. Tıfıl dönemlerinde kendilerine "Sex Pistols'un Chic'le çakışması" denirdi; şimdi yaptıkları müzik için Simon, "The Mamas and The Papas'ın Kraftwerk'le buluşması" buyuruyor. Ümitsiz değiliz, olmadık bir anda "Big Thing" veya "Notorious" gibi yıldız bir albümle gelebilirler, ama ikibinlere bakınca, gitar yutmuş Kajagoogoo'nun Astronot Niyazi'yle çarpışmasından fazla bir şey çıkmıyor. Galiba en güzel Duran Duran, hâlâ eski-romantik olan. *Gökhan Pamuk*

THE HIVES
Tyrannosaurus Hives
(Universal)

1993'te Fagersta - İsveç'te vokalist "Howlin" Pelle Almqvist, gitaristler Nicolaus "Arson" Almqvist ve "Vigilante" Carlstroem, basçı "Dr. Matt Destruction" ve baterist "Chris Dangerous" tarafından kurulan The Hives , 2000'lerin başında rock'un kitabını yeniden (!) yazan The Vines, The White Stripes, The Strokes eşrafından bir grup. Peki bu camiaya nasıl girilir? A) İyi Rolling Stones taklidi yaparak, B) Jim Jarmusch'un kısa filmlerinde boy gösterek, C) "Umurumda mı dünya" tavrı takınarak, D) Aynı melodiden iki albüm çıkararak, E) "İşler aslında bu kadar basit değil, ama var bizim de aklımızda bir-iki numara" diye sırıtarak... The Hives "e" şıkkına yüklenmiş gibi: Beyaz ceketler, siyah gömlek ve pantolonlar, beyaz boyunbağları; şarkıların tümünü yazdığı söylenen, 12. oyuncu payesi biçilmiş, kim olduğu meçhul –büyük ihtimalle de varolmayan– Randy Fitzsimmons öğesiyle biçimlenen bir tutam gizem; sadece iki albüm ("Barely Legal" ve "Veni Vidi Vicious"), bir EP ("A.K.A. I-D-I-OT") ve seçmece B-side'lardan oluşan bir "best of" albümü çıkarıp adını da "Your New Favourite Band" koymak suretiyle beden bulan bir tutam kendini beğenmişlik ve ironi dalgası...
Bir de iyi müzik... Üçüncü stüdyo albümleri "Tyrannosaurus Hives" garage rock, punk kategorisindeki önceki albümlerinden farklı değil ve yarım saatten az sürüyor. Albüm, üzerine düşünülmüş, hesaplanmış, iyi bir matematiğe sahip: Tökezlemiyor, tekrara girmiyor, hatta neredeyse sıkmıyor. Bunda en büyük pay, grubun önceki iki albümünün de prodüktörü olan Pelle Gunnerfeldt'in olsa gerek. İlk single "Walk Idiot Walk" çok akılda kalıcı bas ve gitar riff'leri, enerji dolu vokali ve neredeyse politize sözleriyle albümün en iyilerinden. Fondaki ziller Stooges'ın "I Wanna Be Your Dog"unu hatırlatıyor, ama zaten Stooges ve MC5'ı en etkilendikleri gruplar arasında göstermişler. Anadilleri olmamasına rağmen İngilizceyi neredeyse kusursuz kullanıyorlar. Hatta bir NME yazarı yememiş içmemiş, bu parçanın, içinde "putz" (kireç) kelimesi geçen dört İngilizce şarkıdan biri olduğunu yazmış –halbuki bizim şarkılarda sık kullanılır bu kelime. Açılış şarkısı "Abra Cadaver" da ritmik bir parça; "içime bir ofis çalışanı yerleştirmeye çalıştılar" sözü, ofis hayatını geride bırakanları gülümsetiyor. "B Is For Brutus", araya serpiştirilmiş synth'leri ve akılda kalıcı melodisiyle dans edilebilir bir şarkı... Albümün en ilginç şarkısı "Diabolic Scheme", bir garage punk baladı ne kadar balad olursa, o kadar balad. Gergin bir yaylı melodisiyle başlayan şarkı, INXS'i hatırlatıyor –sanki "Never Tear Us Apart" Avustralya'dan İsveç'e gelene kadar yolda bozuluvermiş, ama ne de iyi olmuş. "Missing Link", "Antidote" ve "Two-Timing Touch and Broken Bones" gibi parçalar da dinlemeyi kolaylaştıracak formüllerle yapılmış: Bas, gitar ve karışık olmayan, kolayca akılda kalacak basit bir melodinin üzerine son derece iyi bir vokal... Bu üç şarkı da single adayı.
Yıllar geçtikçe bazılarımızda oluşan "sakin bir şeyler" dinleme isteğinin kapatamadığı bir ihtiyaç var, özellikle de gençliğinizde punk dinlemişseniz... O enerjiyi, çığ sesi özlüyorsunuz. "Pistols, Damned, Magazine, Buzzcocks yeter" demenize kimse engel olamaz, ama "yenileri de bilelim, havamız olsun" diyorsanız, bu albümü edinmenizde fayda var. "Tyrannosaurus Hives", yürürken çok iyi bir ritm tutturmanızı sağlıyor, sizi gülümsetiyor, İngilizcenizi geliştiriyor, dans ettiriyor ve bunları çok kısa zamanda yapıyor. Daha ne olsun? *Elif Kolcuoğlu*

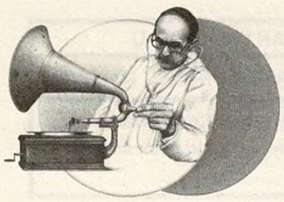

Korku, herhangi pahalı bir psikiyatristin söyleyeceği gibi, depresyondan kaynaklanır, ama depresyon, aynı psikiyatristin bir vizite ücreti daha ödeyerek yaptığınız ikinci ziyarette size söyleyeceği gibi, korkudan kaynaklanır. **TRUMAN CAPOTE**, El Oyması Tabutlar

1. Açıkhava'da Ciwan Haco, CRR'de Ali Akbar Moradi & Ulaş Özdemir, Yeni Melek'te Nazan Öncel, Babylon'da Fun-Da-Mental ve Natasha Atlas, Vox'da Pram konserleri... **2.** "Çemberimde Gül Oya" dizisi (Cuma akşamları, Kanal D) **3.** Dizzee Rascal'ın "Dream" klibi

Silgi kullanmadan resim çizme sanatına hayat denilmektedir. **JOHN CHRISTIAN**

Öyle yaşamalısın ki, öldüğün zaman mezarcı bile matem tutsun. **MARK TWAIN**

INTERPOL

Antics

(EMI)

Interpol'ün gayet iyi bir grup olduğunu bilmeyen kalmadı. Yeni bir Joy Division olma yolunda hızlı adımlarla ilerleyen Interpol, rock'a yeni bir hava kazandıran toplulukların da başında geliyor. Son birkaç senedir duyduğumuz White Stripes tarzı yeni rock gruplarından değişik olarak, daha karanlık ve ağır müzik yapmaları, bir yandan da kendi kulvarlarını ve takipçi kitlelerini yaratmalarını sağladı. Sahnelerin en şık giyinen sanatçıları olarak da anılan Interpol, The Cure'un kendi festivali Curiosa için seçilen ilk grup olmayı da hak etmişti bu yaz. Kendilerini zaten ilk albümleri "Turn On The Bright Lights" ile kanıtlayan New Yorklu dörtlü, eylül ayında yeni albümlerini çıkardı. "Antics" adını verdikleri bu uzunçalar, ilkinden çok daha romantik olmuş. Daha derin vokaller, şarkıların yorumlarındaki ağırlılık ve çeşitlilik oldu bizi bu yoruma iten. "Antics", on şarkıdan oluşuyor. Daha önceki hemen hemen bütün işlerinde (albüm ve single'larda) olduğu gibi kapaklar yine kırmızı, siyah ve beyazla dolu. Fakat bu sefer (hem albüm, hem de ilk single "Slow Hands"in kapağında) beyaz renk daha hakim. "Bright Lights"ın havasına siyah ne kadar yakışıyorsa, "Antics"e de beyaz o kadar yakışıyor gerçekten.

İlk şarkı "Next Exit"le başlıyor albümün sürprizleri. Beklenmedik şekilde aydınlık ve yavaş bir başlangıç şarkısı. Hatta en baştaki orglar biraz düzenlemeyle çocuk şarkısı bile olabilir, öyle bir olumlu hava var. Şarkı, bir süre sonra grubun kendi tarzına dönüyor, ama bildiğimiz Interpol değil bu. Bu albümdeki beklentilerimizi ayarlamak için aslında ideal bir başlangıç. İkinci şarkı, albümün en güzellerinden biri olan "Evil". Şu aralar radyolarda sıkça çalan "Slow Hands" gibi single olarak yayınlanması kuvvetle muhtemel olan bu şarkı, "Next Exit"teki şoku üstümüzden atıyor. Bas, davul ve gitar birbirinden çok özgür yazılmış gibi, ama birbirlerinin tamamlayıcıları oluyorlar. Nakaratlardan önceki duraklamalar ve gitarın şarkıyı nakarata sokması gerçekten çok hoş. Bir sonraki şarkı "Narc" ise çok daha gitar bazlı, daha ritmik. Bu da yine Interpol'den beklenmeyecek tarzda bir şarkı aslında. Zaten albümde hem grubun evrimini çok rahatça görebiliyoruz, hem de "Bright Lights" zamanlarını anabiliyoruz. "Narc" oldukça keskin başlıyor, ilerledikçe yumuşaklaşıyor, ama bu iç acıtan bir yumuşaklık. Çok da akıcı bir şarkı. "Akıcı", bütün albümü açıklayabilecek bir sıfat aynı zamanda.

Dördüncü şarkı "Take You On A Cruise"da Sigur Rós tarzı bir başlangıç var bu sefer. Şarkıdaki boşluğu süsleyen gitar ise "Bright Lights"daki "Untitled"dan alınmış sanki. Zaten bu şarkı, albümün "Bright Lights"ı hatırlatan şarkılarından biri. Beşinci şarkı ise artık kulaklarımıza "Bright Lights"tanmış kadar aşina gelen "Slow Hands". Albümün en hareketli, en tempolu şarkısı da diyebileceğimiz "Slow Hands", aynı zamanda iki albüm arasında köprü özelliği de taşıyor. Keyfiniz yerindeyse, 80'lerin disko şarkıları gibi dansedebileceğiniz bir şarkı bu hatta.

Albümün en uzun şarkısı "Not Even Jail" ise yine bas-davul başlayan şarkılardan. Optimizm (için) bağıran bu şarkı da arada gitar dolu boşluklar barındırıyor. Açıkça görüyoruz ki, Interpol'ün bas ve davul ritmleri eskisinden daha sofistike. Ondan sonra gelen "Public Pervert" ise albümün belki de en romantik şarkısı. Bu romantizm boşluklara yerleştirilmiş hüzünlü gitar riff'lerinden ve sözlerden kaynaklanıyor. Zaten Interpol'ün bu albümde bol kullandığı bir formül bu boşluklar, sanki durup nefes alma hissi veriyorlar albüme. Bir sonraki şarkı "C'mere" ise tamamen zıt "Public Pervert"a. Yüksek tempolu ve canlı bir iç hesaplaşma şeklinde gelişen şarkı ,"Slow Hands"den sonra albümün en kısa şarkısı. Ritm çok daha sade, sözler daha ön planda ve şarkının genel havası son derece umursamaz. "Oh how I love you" derken bile bunu bir sevgiliden çok kendisine diyor sanki Paul Banks.

Ani bir bitişten sonra da albümün son iki şarkısına geçiyor CD-çalarlarını tekrara bağlamayanlar. "Length Of Love" şarkısının bazı yerlerde kara bulutlarla kaplandığını ve dinleyiciye bir duygu değişikliği daha yarattığını söyleyebiliriz. Siren gibi gitarlarıyla bu şarkının duygusu da kaçmak sanki, muhtemelen de insanın kendisinden kaçması... Tıpkı "Bright Lights" gibi ağır ve kaotik bir sonla, "A Time To Be So Small" şarkısıyla bitiyor bu albüm de. "Leif Erikson" ("Bright Lights"ın son şarkısı), albümün genelinden aldığı bir karanlıkla başlıyor ve olabilecek en uyumlu finalle tamamlıyordu albümü. "A Time To Be So Small" ise yine bulunduğu albüme ayak uydurarak yavaş, ama aydınlık bir sonla nihayete eriyor. "Antics" albümü, tuttuğunu koparan, sert ve karanlık ağabeyi "Turn On The Bright Lights"ın yeri gelince coşkulu, yeri gelince içine kapanık, ama daha mutlu küçük kardeşi gibi. Birçok duyguyu aynı anda barındıran, ama bütünlüğü de bozmayan bir albüm. Grubu saygıyla anıyor ve kendilerine uzun ömür diliyoruz. *Sinan Kolat*

PRODIGY

Always Outnumbered, Never Outgunned

(XL / Equinox)

Prodigy'nin hayat çizgisi kısa değil, ama mors alfabesi gibi. Durakları bol; tarihi, dönüşlerden çok dağınık bekleyişlerin tarihi. İlk albümle ufak ufak rave cemaatini kuşattıklarında, 90'ların baharındaydılar. İkinci hamle "Music For Jilted Generation"la sırf adanın değil, bütün kıtaların pistlerine ulaştılar. Ama sonra ne olduysa oldu, o günden bu yana çağın ritminden çok kendi akıntılarıyla gidip gelmeye başladılar. Daha doğrusu, turne programları dışında, çok gidip az geldiler.

Liam Howlett'in beş yıl önceki remiks albümünü veya iki yaşını deviren "Baby's Got A Temper" single'ını saymazsak (Howlett pek saymıyor), en son "The Fat Of The Land" ile ortalıkta görünmüştü Prodigy. Halefi "Always Outnumbered, Never Outgunned", adı yıllar önceden açıklanmasına rağmen yine unutulduğu bir anda gelmiş durumda. Uçurum bir aradan sonra. Eskiden üç grup Keith'siz olmaz denirdi: Stones, Who, ELP... 90'larda bir tane de biz ekledik, ama tutturamadık. "Always Outnumbered..." bilindiği üzere Howlett'in "özüne dönmek" arzusuyla tek başına yaptığı bir albüm. Keith yok, Maxim yok. Yerlerine, sesiyle Juliette Lewis, Princess Superstar, Liam Gallagher veya rapper Twista gibi şöhretler boy gösteriyor. Genelde hepsi kevgirden geçtigi için seslerinin hükmü yok, ama en "Prodigy" ses Keith, bu albümde duyulmuyor. Bunlar dışında, yeni albümde de "The Fat Of The Land"deki iskelet aşağı yukarı yerinde. Belki biraz süzülmüş haliyle. Açılışta "Smack My Bitch Up" yerine "Spitfire"; Crispian Mills'li (Kula Shaker) orient-rave "Narayan" yerine Iranlı Gulam Hüseyin katkılı "Medusa's Path"... Uber-DJ Howlett'in numaraları bu kadar kolay çözülmemeli, oyuna mı geldik diyoruz ama sample'larda da durum pek degişmiyor. "Phoenix"de Shocking Blue'nun "Love Buzz"ını neredeyse zimmetine geçirirken, "The Way It Is"de "Thriller"ın şahdamarıyla oynuyor. Vuruşlarının keskinliği, bu kadar pişmiş malzeme kullanımıyla çakışıyor. Araya giren yılların karşılığında, Prodigy tebası daha "zor" bir albümle karşılanmak isterdi herhalde. Howlett, şimdilik sadece eski konumunun sağlamasını yapıyor. Kafaları kurcalayan bütün soruların volüm arttıkça kendiliğinden dağılacağını biliyor. Herhangi bir Prodigy albümü gibi, yüksek volümde kan deveranının yerinde durması ihtimali yok. Biz "nuke" bekliyorduk, Howlett kolayına kaçıp top tüfekle geliyor ama, sahnesi yine punk'ın rave olarak tarihini yazmaya devam ediyor. *Gökhan Pamuk*

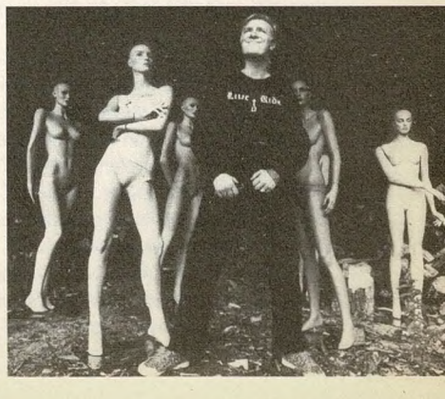

CÜNEYT ARKIN: Ne o, ağlıyor musunuz?
TÜRKAN ŞORAY: Yoo, istasyonlarda hep kurum kaçar gözlerime de.
("Arım Balım Peteğim" filminden diyalog, senaryo: Bülent Oran)

Açlık, fakirlerin avukatıdır.
(Alain Tanner'in "Jonas et Lila, à demain" filminden)

Fakirlik insanı güzelleştirir ve asilleştirir. Fakat sefalet hoyratlaştırır, ruhen sefil eder. İnsanda insanı öldürür. **PEGUY**

Milano'dan Chiapas dağlarına selam: Arjantinli kaptanları Zanetti'nin önderliğinde Interli futbolcular Zapatistalara 5 bin euro ve bir ambülans yolladılar; yürekli, küçük, nazik bir notla birlikte: "Tüm halkların kültürel farklılıkları ve gelenekleriyle zenginleşen küreselleşmemiş bir dünyaya inanıyoruz. Köklerinize sahip çıkıp ideallerinize için yaptığınız mücadeleyi destekliyoruz..." *(yandaki fotoğrafta Altkumandan Marcos, Zanetti'nin 4 numaralı formasıyla)*

CAKE
Pressure Chief
(Sony Türkiye)

Bir uzmanlık sorusu: İki Cake albümü arasında ne fark vardır? Neşe'nin malûm kepek davası gibi altı hafta süreyle sabahları başka, öğlenleri başka, akşamları başka bir Cake albümü dinlerseniz, altı haftaya kalmaz, bir sürahi filtre kahve, bir paket de sigara eşliğinde tecrübenize dair anlatacağınız malzeme çıkar herhalde. Daha az derinlikli, daha akla yakın değerlendirmelerden ise şu sonuca varmak gayet mümkün: (Andy Warhol'a "toprağı bol olsun" dedirten albüm kapaklarının birbirini andırmasından bahsetmiyoruz) İki Cake albümünü birbirinden ayıran, birinin yeni olmasıdır. Peki bundan şikayetçi miyiz?

Teşbihten alıkoyamayacağız kendimizi, yemek kitabından tarife bakarak yapılacak bir müzik olmadı hiç onlarınki. Unsa un, şekerse şeker, yumurtaysa yumurta, öyle hesaplı kitaplı bir lezzet de değil damağımızdaki, ama işte yaşı geçkinlerin uygun gördüğü "el kararı" meselesi... Başka tür bir neşenin, başka tür bir sükûnetin sesi... Sacramento'nun gururu Cake'in, epi topu 36 dakika süren yeni albümleri "Pressure Chief" de bizi bu mevzuda aydınlatmıyor ne yazık ki. Ama başka hisler, sorular uyandırıyor. Mesela sanatçıdan çok, zanaatkâr olduklarını söyleyen grup elemanları ilk defa kendi ev stüdyolarında kaydettikleri bu albümü bütün eşi dostu toplayıp dinletmişler, tırnaklarını kemirerek bir köşede onların dinlemelerini izlemişler midir? Yaptıkları müzikteki istikrar heyecanlarından alıp götürmüş müdür zaman içinde? Cake dağılsa başka gruplarla, başka müzikler yapabilirler mi? Boğaz'ın iki heyula kıyısını andıkları ilk şarkıları "Wheels"dan İstanbul ziyaretlerinden ağızlarında güzel bir lezzetle ayrıldıkları neticesini çıkarabilir miyiz? Yakın zamanda yapılan bir röportajlarında Erkin Koray'ın hayranı olduklarını belirtmelerinden, Roll röportajı sonrası istedikleri "dinlenecekler" listesini beyhude almadıklarını ya da?

Sohbetlerinden asla değil, ama konserlerinden çok da mesut ayrılmamıştık oysa ki. Osmanlı tarihinde gezintilere varan, bol Türkçe ezberli dinleyiciye yaranma çalışmaları, gelirken bilmem nelerini kaybeden grevdeki AirFrance çalışanlarına niyeyse o şiddette atıp tutmaları hafif içimizi bulandırmış, "beni görmek demek mutlaka yüzümü görmek demek değildir" veciz sözünü anmadan edememiştik iki sene önce...

Beşinci ve yeni albümleri vesilesiyle bir kez daha şuuruna vardık ki, Cake müziği en çok "yol"a yakışıyor. Albüm yarım saat mi sürüyor, bittiğinde "play" tuşuna bir daha, bir daha gayrı ihtiyari basıyorsunuz. Bütün şarkıları birbirine mi benziyor, vites değiştirmeden 18 kilometre gidebileceğiniz şehirlerarası otobanlara zaten bu yakışıyor. Bütün albümleri birbirine mi benziyor, zaten onlar müziklerine bir kalite seviyesi tescilli "ürün" diyor. Velhasıl, evde dinlerken, insanlara yol düşündüren albümleri sevmeli, korumalı.
Pınar Öğünç

LEONARD COHEN
Dear Heather
(Sony Türkiye)

Leonard Cohen, 20 Eylül'de kutladığı 70. doğumgününün hemen ardından yeni bir stüdyo albümü çıkardı. Albümde yine kadınlara dayamış sırtını. "Ten New Songs"da albüm kapağına resmini taşıdığı Sharon Robinson, bu kadınlardan biri. Ama bu kez ikinci bir isim öne çıkıyor: Anjani Thomas. Aslında dikkatli kulaklar onu eskiden beri tanıyorlar. Cohen'in önceki albümlerinde ("Various Positions", "I'm Your Man", "The Future") ve birçok konserinde geri vokalde yer alan, ama solo albümleri de olan bir şarkıcı Thomas. "Dear Heather"da birçok parça onun ortaklığıyla gerçekleşmiş.

"Dear Heather", Cohen'in diğer albümlerinden elbette çok farklı değil. Hemen göze çarpan birkaç farka değinelim önce: Kadın sesleri gitgide çoğalıyor Cohen'in albümlerinde. Üstad yaşlandıkça, zaten beğenmediği sesini daha az kullanmak istiyor. Bu nedenle ya kadın vokalistleri öne çıkarıyor, ya onlarla düet yapıyor. İkinci olarak, yine sesiyle ilgili nedenlerle, spoken word denilen düz okumaları daha çok kullanıyor. Zaman zaman basbayağı şiir okuyor...

Birçok gönderme taşıyan albümün parçalarına daha ayrıntılı bakmaya çalışalım. Açılışta Lord Byron'ın sözleri üstüne yapılmış bir parça yer alıyor: "Go No More A-Roving". Cohen'e bir çok kez "rock'n'roll'un Lord Byron'ı" yakıştırması yapıldığını hatırlayınca, parçayı daha bir dikkatli dinliyorsunuz. Bu şarkı, Cohen'in McGill Üniversitesi'nde hocası olan ünlü Kanadalı şair Irving Layton'a ithaf edilmiş. Layton ve Cohen, sonraki yıllarda da arkadaşlıklarını sürdürmüşler. Hydra adasında birlikte tatil bile yapmışlar.

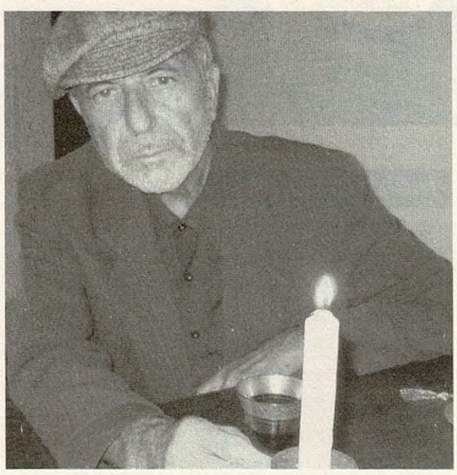

Albümün ikinci şarkısı "Because Of"un sözleri ise yıllar önce Mount Baldy'de yazılmış ve Cohen'in kadınlar dünyasına ışık tutuyor. Albümün belki de en güzel parçası olan "The Letters" ise Sharon Robinson'la yaptığı bir düet. Bu parça, Wim Wenders'in yeni filmi "The Land Of Plenty"nin (bu da bir başka Cohen şarkısının adı) soundtrack'inde de kullanıldı.

Albümün başarılı parçalarından "Undertow" ve "Morning Glory"nin ardından, Cohen'in 11 Eylül'le ilgili parçası geliyor: "On That Day". Bu olayla ilgili şarkı niye bu kadar geç yazıldı diye düşünen varsa, "The Future" (1993) albümünden pek haberdar değiller demektir. Ardından gelen "Villanelle For Our Time"ın sözlerinin yine Cohen'in hocalığını yapmış Kanadalı şair Frank Scott'un (1899-1985) bir şiirinden alındığını hatırlatalım. "There For You"dan sonra albüme adını veren parça geliyor: "Dear Heather" (peki allah aşkına kim bu Heather?). "Nightingale" ise Anjani Thomas'la birlikte yazılmış ve Carl Anderson'a ithaf edilmiş. Bu yıl ölen Anderson, Anjani Thomas'ın 1989'dan beri tanıdığı ve birlikte çalıştığı önemli bir şarkıcı. R&B, caz, soul, gospel gibi türlerde söyleyen Carl Anderson'u "Jesus Christ Sperstar"daki Judas Iscariot rolünden de hatırlayabiliriz.

Albümün "To A Teacher" başlıklı şarkısının sözleri, Cohen'in 1961 tarihli şiir kitabı "Spice-Box Of The Earth"den alınma. Yine eski öğretmeni olan A.M. Klein'dan (1909-1972) söz ediyor burada Cohen.

"The Faith" ise eski bir Quebec (Cohen'in memleketi) halk şarkısından esinlenerek yazılmış. Dünyanın etnik ve dinsel sorunlarına eleştirel bir bakış taşıyor. Son şarkı ise yazıldığı 1948 yılından beri yüzlerce değişik icrası yapılmış olan "Tennessee Waltz"un muhteşem bir yorumu.

"Dear Heather" albümü genellikle ev stüdyosunda kaydedilmiş, piyano ve synth ağırlıklı. Bir-iki parçada trompet (Sarah Kramer) ve tenor saks (Bob Sheppard) katkısı alınmış. Sona doğru bu hava değişiyor. "The Faith"de The Band'den Garth Hudson'un akordeonda, eski dostlardan Raffi Hakopian'ın kemanda ve John Bilezikjian'ın udda yer aldığını görüyoruz. "Tennessee Waltz" ise zaten 1985'de yapılmış bir konser kaydı. Bu albümün müzik açısından en ilginç yanlarından birinin Cohen'in iki parçada "jewish harp" kullanması olduğunu söylemeden de geçmeyelim ("On That Day" ve "Nightingale"). Sonuç olarak, başarılı bir Cohen albümüyle karşı karşıyayız. Unutmayalım ki, her Cohen albümü özeldir. İçine girdikçe çoğalır ve çoğaltır. *Gökhan Akçura*

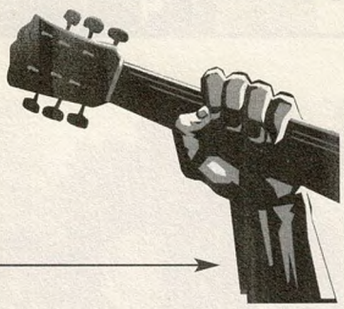

ONŞARKI

Aşkın Nur Yengi Yıldız Yıldız
Ayla Algan Koca Öküz
Eagles Of Death Metal I Only Want You
Johnny Cash Hurt
Morrissey English Blood, Irish Heart
R.E.M. Leaving New York
Santana Black Magic Woman
Tarık Mengüç Şakşuka
T-Rex Telegram Sam
Los Umbrellos Flamenco Funk

ROLL DİSKO OTUZ

YİRMİALBÜM

American Music Club Love Songs For Patriots
Beautiful South Golddiggas (Headnodders & Pholk Songs)
Began Mabolla
Brigitte Fontaine Rue Saint Louis en l'île
Delgados Universal Audio
Demirhan Baylan Anlamlı Hatalar
Duman Konser
Elliott Smith From Basement On The Hill
Fatboy Slim Palookaville
Jeff Buckley Grace
Khaled Ya-Rayi
Manic Street Preachers Lifeblood
Marianne Faithfull Before The Poison
Massilia Sound System 3968 CR 13
Mehmet Güreli Yağmur
Neil Young Harvest
Saska Sokkur Saska
Steve Earle The Revolution Starts Now
Tom Waits Real Gone
Wyclef Jean The Preacher's Son

GENÇLİK ŞARKILARI

All The Young Dudes - **Mott The Hoople** • Bak Biz Genciz - **Whisky** • Die Young - **Black Sabbath** • Forever Young - **Bob Dylan** • Gencecik Delikanlı - **Gülben Ergen** • Gencim, Yaşamı Severim - **Cici Kızlar** • Genç Olmak - **Zülfü Livaneli** • Genç Yaşımda - **Müslüm Gürses** • Gençliğim - **Ferdi Tayfur** • Gençliğin İlkbaharında - **Rafet El Roman** • Gençlik Başımda Duman - **Güzin ile Baha** • Gençlik Marşı - **Grup Yorum** • Gençlik Şarkısı - **Erol Büyükburç** • Gençsin Sen - **Hedef 12** • Hani Benim Gençliğim - **Ahmet Kaya** • I Know What It Is To Be Young... - **Orson Welles** • I'm So Young - **Beach Boys** • Je suis jeune - **Vidyapati** • Jeune savage - **Arthur H** • Jeunesse - **Jean Ferrat** • Mes jeunes années - **Charles Trenet** • Neşeli Gençleriz - **Anne-Marie David** • Smells Like Teen Spirit - **Nirvana** • So Young - **Rolling Stones** • Stay Young - **INXS** • Teenage Kicks - **The Undertones** • Teenage Rampage - **The Sweet** • Too Young - **Nat King Cole** • Too Young To Know - **Muddy Waters** • Uçup Giden Gençliğim - **Esengül** • Wild Youth - **Generation X** • Yanıyor Tüm Gençliğim - **Kesmeşeker** • Yesterday When I Was Young - **Shirley Bassey** • Young - **Frankie Lymon & The Teenagers** • Young and Dumb - **Ike & Tina Turner** • Young Americans - **David Bowie** • Young At Heart - **Frank Sinatra** • Young Blood - **The Coasters** • Young But Growing - **Donovan** • Young Fun - **Warren G** • Young Girl - **Gary Puckett & The Union Gap** • Young Girls - **The Rich Kids** • Young Love - **Kim Carnes** • Young Lust - **Pink Floyd** • The Young Mod - **Gerard Malanga** • Young Now! - **The Oranges** • Young Ones - **Cliff Richard** • Young Turks - **Rod Stewart** • Young World - **Rick Nelson**

İNGİLTERE ALBÜMLER

1. **Robbie Williams** Greatest Hits
2. **Ronan Keating** 10 Years Of Hits
3. **Rod Stewart** Stardust...
4. **Maroon 5** Songs About Jane
5. **Scissor Sisters** Scissor Sisters
6. **Daniel O'Donnell** Welcome To My World
7. **R.E.M.** Around The Sun
8. **Green Day** Americon Idiot
9. **Joss Stone** Mind Body & Soul
10. **Celine Dion** Miracle

İNGİLTERE SINGLE'LAR

1. **Eric Prydz** Call On Me
2. **Manic Street Preachers** The Love Of R. Nixon
3. **Kelis ft. Andre 3000** Millionaire
4. **Khia** My Necm My Back (Lick It)
5. **Duncan James & Keedie** I Believe My Heart
6. **R Kelly** Happy People / U Saved Me
7. **Depeche Mode** Enjoy The Silence 04
8. **Darius** Kinda Love
9. **Robbie Williams** Radio
10. **Deep Dish** Flashdance

AMERİKA ALBÜMLER

1. **Rod Stewart** Stardust...
2. **Nelly** Suit
3. **George Strait** 50 Number Ones
4. **Usher** Confessions
5. **Ray Charles** Genius Loves Company
6. **Jimmy Eat World** Futures
7. **Brooks & Dunn** The Greatest Hits Collection II
8. **Celine Dion** Miracle
9. **Hilary Duff** Hilary Duff
10. **Tim McGraw** Live Like You Were Dying

=16 *Dört kere dört onaltı: Plakçılarda hangi albümler satıyor, kulüplerde hangi parçalar çalıyor?*

ROOM RECORDINGS / Taksim
1. **Interpol** Antics
2. **Radio 4** Stealing Of A Nation
3. **The Concretes** The Concretes
4. **Yellowcard** Ocean Avenue

KARGA / Atlas Pasajı
1. **Red Hot Chili Peppers** Live In Hyde Park
2. **Mercan Dede** Su
3. **HIM** And Love Said No
4. **Pink Panther's** Penthouse Party

KARGA / Kadıköy
1. **Tom Waits** Hoist That Rag
2. **Kat Onoma** Radioactivity
3. **Tom Waits** Green
4. **Jaga Jazzist** Suomi Finland

ARASTA / Beyoğlu
1. **Carlinhos Brown** Omelete Man
2. **Madness** Baggy Trousers
3. **Serge Gainsbourg & Jane Birkin** Je t'aime... moi non plus
4. **Wyclef Jean** Rebel Music

ZİHNİ / Akmar Pasajı
1. **Bill Frisell** Unspeakable
2. **Interpol** Antics
3. **Radio 4** Stealing Of A Nation
4. **Jeff Buckley** Grace (Legacy Edition)

KÖSTEBEK / Halep Pasajı
1. **Red Hot Chili Peppers** Live In Hyde Park
2. **The Thrills** Let's Bottle Bohemia
3. **Keane** Hopes and Fears
4. **Good Charlotte** The Chronicles Of Life and Death

ARAF / Beyoğlu
1. **Classic Meets Cuba** Mambomozart
2. **Kent** Celsius
3. **Rachel's** Promenade
4. **Orient Expressions** İstanbul

TRIP / Kadıköy
1. **Beck** Everybody's Gonna Learn Sometime
2. **R.E.M.** The Outsiders
3. **Mylo** Drop The Pressure
4. **Kasabian** I.D.

AYLA ALGAN

Kimimiz avangarda yaklaşan tiyatroculuğundan tanır onu, kimimiz "Ah Güzel İstanbul", "Karanlıkta Uyananlar" gibi nitelikli filmlerden. Kimimiz 70'lere yayılan, teatral gücünü kullandığı pop şarkılarından, belki kimimiz dizilerdeki oyunculuğundan... Epeydir şarkıcılık yapmıyor, ama 70'lerin popu deyince kulağımızdaki seslerden biri o. Karşınızda Ayla Algan ve müzikli macerası...

KURTULUŞ BALIKÇISI

Foto: Şahan Nuhoğlu

Ayla Algan: Annem Giritli, ama İstanbul'da doğmuş. Babam da Girit'ten son gelenlerden. Venizelos'un oğlu izin verince çiftliklerini satabilmişler, ama beş kuruşsuz gelmiş babam Türkiye'ye. Büyükbabam orada vali mi neymiş, Türkiye'de de ilk ticaret gazetesini çıkarmış. Babam İstanbul'a gelince tüccarlığa başlıyor, Perşembe Pazarı'nın ilk hırdavatçısı oluyor. Annemse resim yapıyor, Güzel Sanatlar'da İbrahim Çallı'nın talebesi. Babam işini kuruncaya kadar annem stilistlik yapmış. Bana hamileyken Güzel Sanatlar'a gidiyormuş. Tekstil'e de gitmiş, bu onun çok işine yaradı. Paris'te stilistlik yaparken bizim lacivertle camgöbeği bir aradalığını, halı renklerimizi Christian Dior'a o götürmüş...

Ben bir müzik dünyasına doğdum. Büyükbabam bize oyun olsun diye piyano çalardı. Tencereler, bardaklar, ne kadar ses çıkaran şey varsa çıkarır, bir ritm yapar rompompom trorompompom diye, dansını da yapar, bize de müzik yaptırırdı. Senin tenceren ne, do; seninki ne, sol: Do, sol, narannanna...

Dayım, teyzem, hepimiz şarkı söylerdik. Annem dansı çok severdi. İsviçre'ye gider, yeni dansları öğrenip gelirdi. Ben daha yürüyemezdim, duvara tutunurdum, samba yapardık. Sonra piyano dersine koydular beni. Garo'yla (Mafyan) beraber Ferdi Statzer'e gidiyorduk. Statzer, Bedia Muvahhit'le evli. Biz beklerken Bedia Hanım çıkardı odasından –robdöşambrlı, satenler içinde bir kadın hatırlıyorum. Kıskanırdı kocasını; bakar iki tane bıdık orada, kapatıp kapıyı giderdi, ama genç güzel kız olduğu zaman dururdu. *(gülüyor)* Tünel'de otururlardı, Lebon pastanesinin karşısındaki sokakta. Muhsin Ertuğrul da orada otururdu. O zaman Dram Tiyatrosu vardı; ben 1960 senesinde ilk oyunumu o yanan Dram Tiyatrosu'nda oynadım.

Bir de Pogi Panayotidis diye bir kadın vardı, o imaj tiyatrosuyla öğretiyordu bana Chopin çalmayı. Diyordu ki, "Chopin yalnız başına, verem, yağmur yağıyor çinkoların üstünde", noktürnü çalıyor, sonra sert bir akor var, disakord gibi, "bak şimdi George Sand çocuklarıyla girdi, gürültü yapıyorlar, adamı rahatsız ediyorlar"... Ben böyle tiyatrocu oldum, onun için şimdi imge tiyatrosu diyorum, "Peter Brook gibi boşlukları doldurun" diyorum. *(gülüyor)*

Kâzım Taşkent'in karısı bir kanarya almıştı İsviçre'den. İstanbul'a gelince başka kanaryaları duyuyor ve kanarya gibi ötmeye başlıyor. Taklit işte. Ben de kendimi Sophia Vembo'ya benzettim.

Ressamlar da toplanırdı bizde, çok küçük yaşımda renklerle ilişki kurdum, annemden dolayı. Ercüment Kalmık portremi yapardı, yeni bir elbise alıp kandırırlardı beni, "elbiseni yapacak" diye oturturlardı beni oraya. O zaman galeriler yoktu, annem ressamlar para kazansın diye portrelerimizi yaptırırdı... Annem koloratur sopranoydu ve ilk tango yazarıydı. His Master's Voice, ilk tango plağını annemin besteleriyle yaptı. Ama baba korkusundan Nermin diye yazdırdı adını annem...

Kanarya misali bir taklit

Yazları Büyükada'ya giderdik. Büyükada benim için Rumlarla, Ermenilerle, Musevilerle birleşmek demekti. İstanbul'da da Lebon pastanesinin üstünde oturuyorduk; Lebon o zaman Markiz pastanesinin karşısında, Kumbaracı Yokuşu'nun köşesindeydi. TRT için Sait Faik'in "Havada Bulut"uyla "Son Kuşlar"ını beraber çektiğimizde o sokakları kaldırım yaptılar, ben orada bir Rum kadınını görsel-

→57

Solda annesi Nevzat Kesmen'le, sağda kızı Sevi'yle

AYLA ALGAN'IN ANNESİ NEVZAT KESMEN

Şarkılarım moderndir

Ayla Algan'ın annesi Nevzat Kesmen, ressam, stilist ve gizli bir besteci, şarkıcı. Bestelediği ve plağa okuduğu tangoların hikâyesini dinlemeye gittiğimizde, bizi şarkılarla karşıladı...

°°°

Nevzat Kesmen: Tarihi hatırlamıyorum, bir arkadaşımız "abim şarkılar yapıyor" dedi. Kapalı bir çocuktum o zaman. Beş-altı tane arkadaşım vardı, adalı kızlar. Onlar da "hadi şarkı uydursana" diyorlar hep. "Madem bu kadar ısrar ediyor arkadaşlarınız, müsaade edin de ben geleyim, size piyanodan bir şeyler göstereyim" dedi. O lafları yaptı, ben müziğini yaptım. Ben o zaman laf yapamıyorum, sadece müzik yapabiliyorum, notaları da o uyduruyor. Bir sarı kıza aşıktı. "Sarı kuşum ne tatlı sesin var / İşte kalbimde kafesin var" diye bir şarkı çıktı ortaya. Bir de "Sarı Yasemin": "Sarı yasemin, ne hoş, ne nazlı bir çiçeksin / İnceciksin, küçücüksün, herkesi mest edersin / Seni bilsen ne kadar çok seviyorum / İşte şimdi itiraf ediyorum / Ne olur sen de biraz beni sevsene / Kalbimdeki sızıyı dindirsene..." Sonra "His Master's Voice şarkıları aldı, gel izah et" dediler, "babamdan saklı ben gelemem" dedim. "Şarkıcı mı olacaksın" diyecek, gücüme gidecek. Fakat hem yaparım, hem babamdan saklarım dedim. O zaman Bakırköy'ünde banda alınıyordu plaklar. Yanımda arkadaşım Nermin, ömrümde ilk defa Bakırköy'üne gittim, matmazelim de yok yanımda...

Plağı da ben okudum, çünkü Nermin okuyamazdı. İki tane tango bunlar. Meşhur şarkıcılarla çaldılar, ama tango söyleyemediler, alaturkacıymış onlar. Bir İtalyan adam vardı, "söyleyin bakalım ne çıkacak" dedi, başladım söylemeye, çok beğendi. "N'olur benim ismimi vermeyin, Nermin'in ismini verin, babam duyarsa kızar" dedim. Benim şarkılar Nermin diye yazıldı. Sonra elime geçti bir kağıt, param varmış alacak. Ama ne Nermin alabiliyor, ne ben alabiliyorum... *(gülüyor)*

O plak yok şimdi bende, yok oldu. Ehemmiyet vermedim ki. Baktım ki yapılan şeyler benimkilerden iyi değil, son beş-altı senedir ehemmiyet vermeye başladım. Ama ben yaptım diye lanse etmedim, öyle bir şey söylemedim. O iki şarkıdan sonra lafları kendim yapmaya başladım. Benim şarkılarım hep mânalı. Hiç mânasız bir şarkım yok. *(söylüyor)* "Aya da gidilse, dünya da değişse / İnsanlar hep aynı..." Son zamanlarda birkaç laf yaptım. Fransızca şarkım var bir tane. *(şarkıyı söylüyor)* "Hiç yürümesini bilmez gençler artık, metroya, kahveye hep koşarlar; erkekler kız gibi, kızlar erkek gibi, böyle bugünün insanları; ama aşka gelince, o başka, o hiç değişmez, hep aynı..." Böyle sözleri olan bir şarkı... Son bir şarkı yaptım: *(söylüyor)* "Mahzende kalmış o eski şarap gibisin / Bizim hikâyemiz çocuk masalı gibi saf ve temiz / Öylesine güzeldi ki o günlerimiz / Sanki bugün gibi az ve öz olan hikâyemiz..." Bu çok sükse yaptı, Garo çaldı, Ayla söyledi...

Benim şarkılarım eğlenceli, modern. Zaten resimlerim de modern. Ben modernim, ama yaşım demodern... *(gülüyor)* Ben çok şey yaptığım için hata ettim. Tek yapmalı, en iyisini yapmalı..

Nevzat Kesmen'in fırçasından Ayla Algan (1949)

leştirdim. O kadını oynarken, kaldırım taşlarını da görünce, çocukluğumda gördüğüm kadınlar geldi aklıma. Sokakta kendi başlarına konuşurlardı...

Rumca bildiğimi bilmiyordum ben. *(gülüyor)* Yunanistan'da Aristoteles'in felsefesi üzerine bir tiyatro konferansı yapıyorlar. Ben de kulaklıkla İngilizce tercümeden dinliyorum. Bir ara kaldırınca kulaklığı, baktım ki hepsini anlıyorum. Shakespeare profesörü Aliki var orada, ona "ben bunların hepsini biliyorum" dedim. Dame de Sion'da Latince öğretirlerdi bize, dilin altyapısı diye. Sonra Fransa'ya gittim, Lycée de Versailles'a. Orası da Aristotelyen bir felsefe, Platon'lar filan; Eski Yunan'ı da orada öğretiyorlar. Bu ikisi birbirine ekleninince, Amerika'da bu öğrendiklerimle, sonra Fransızcamla, kendi başıma İngilizce öğrendim...

Bir de çocukluğumuzda öğrendiğimiz şarkılar var tabii. Büyükada'daki ev sahibimiz Madam Yoriyena alır beni, gırgır rembetiko şarkıları söylerdi. Utanırdım ben şarkı söylemeye, ama ponponlu bir kadife masası vardı, onun altına girip söylerdim. *(Rumca şarkı söylüyor)* Dört yaşında bir çocuk üç dil öğrenebilir böyle. Beden diliyle beraber öğreniyorsun çünkü. Ben hiç kağıt görmedim. Pratik yapıyorsun hep, kelimeler de sonradan geliyor. Şimdi buraya, Ekol Drama Sanatevi'ne "dramayla İngilizce" diye müfredat koydum o yüzden...

Ben beş-altı yaşımdayken Sophia Vembo geliyordu Saray sinemasına. Benim gibiydi sesi; daha doğrusu, ben sesimi ona benzettim... Kâzım Taşkent'in karısı Ayşe Hanım bir kanarya almıştı İsviçre'den, ama kanarya gibi ötmüyor, başka türlü ötüyor, öyle eğitmişler. İstanbul'a gelince başka kanaryaları duyuyor ve kanarya gibi ötmeye başlıyor, paralar da boşa gidiyor. *(gülüyor)* Taklit işte. Ben de kendimi Sophia Vembo'ya benzettim. Kalın, çok içten, buğulu, güzel bir sesi vardı. Çocukluğumdan beri onun şarkılarını söylerdim, sonra Fransızca şarkılara döktük tabii kendimizi...

Fransız matmazelim vardı, Fransızcayı ondan öğrendim, ama yazmayı Dame de Sion'da öğrendim. Ortayı orada bitirdim, sonra annem beni Fransa'ya, Versailles'a koydu. 1954'ten 56'ya orada yatılı okudum. Sartre'ın konferanslarına giderdik. Bir tanesinde dedim ki, "hep ateyim, ateyim diyorsun, ama hep parmağınla yukarıyı gösterip konuşuyorsun..." *(gülüyor)* 15 senedir çaldığım piyanoyu orada bıraktım, artık yetişemiyordum. Bir Fransızın Eski Yunancaya falan girmesi başka, bir Türkünki başka. Samusun Fransız şansonlarını" dedim, "bilmez miyim, programını yapıyorum" dedi. "O zaman bir şarkı sen söyleyeceksin, bir şarkı ben söyleyeceğim" dedim, birden camlarda birikti millet "nereden çıktı bu kadın" diye. Başladım Jacqueline François'nın şarkılarından, sonra Edith Piaf, Brel... Ben kazandım, "J'attendrais"lerin ötesini bilmiyorlar çünkü... Amerika'da Actor's Studio'da okuyoruz. Elia Kazan, Lee Strasberg ders veriyor, 56-57 seneleri... Beklan da, ben de sinema istemiyoruz, Tony Curtis de Columbia Pictures'a girmeye çalışıyor. "Benimle prova yapar mısın" dedi, tabii dedim, "Golden Boy" diye bir şey, bir boksör keman çalmak istiyor... Aaa, Tony Curtis'i bıraktılar kenarda, Strasberg geldi, "şarkı söyleyebiliyor musun" dedi, "evet" dedim, "eski şarkıları biliyor musun" dedi, bir tane söyledim, me-

Marlon Brando'yla bir şakamız vardı. "What are you doing Marlon Brando?" derdik, "can't you see I'm dancing?" derdi o da. Öyle duruyor halbuki. Oyunu budur Brando'nun.

at dokuzda ışıklar kapandıktan sonra yüz numaraya gider, orada çalışırdım, öyle ağır bir okuldu.

Fanny Brice rolüne Türk kızı

Hep klasik dinlerdik o zaman. Bir de danslar, ça-çalar, sambalar... Büyükada'ya, Anadolu Kulüp'e orkestralar gelirdi. Annemden dolayı Fransız şansonlarını da çok iyi biliyordum. Dışişleri Yunus Emre'yi tanıtmak için beni Fransa'ya yolladığında televizyonda canlı yayın programa çıkmıştık. Ukalâ bir adam geldi, "Fransa'da şanson senesi, haberiniz var mı madam" dedi. "Haberim var, sen biliyor ğer Fanny Brice'ın şarkısıymış. *(gülüyor)* Fanny Brice vasiyetinde "sadece bana benzeyen biri benim filmimi çekebilir" demiş. Bana benziyordu kadın hakikaten. Sonra üzerime düştüler, at seçer gibi kulağıma, gözüme, sesime baktılar, hepsi tamam. "Aman İngilizce öğrenme" dediler, çünkü Brooklyn'den gelmiş, Museviymiş, yarı buçuk konuşuyormuş İngilizceyi. Ben de o sırada diksiyon öğreniyorum, tiyatrocu olmak için. Times mecmuası "Fanny Brice'ı bir Türk kızı oynayacak" falan derken, sekiz senelik kontrat sürdüler önüme. Hollywood'a gidip orada otu-

racağım, üç bin dolar veriyorlar haftada, Beklan katiyen gelmek istemiyor... Marlon Brando'ya sordum, "ben bu filmde çok sükse yaparsam para kazanır mıyım" dedim, "yok" dedi, "bu böyle, sekiz sene bu parayı alıyorsun, kendini de satın alamazsın"... "Ben hâlâ kendimi satın alamadım" dedi Brando.

What are you doing Marlon Brando?

Beklan'la 1957 yılbaşında, bir kız arkadaşımın evinde tanıştık. "Ay ne soğuk herif bu" dedim. Arabada yanıma oturdu, "niye böyle duruyorsunuz ayol" dedim, bir şey demedi, sonra dönüşte binmedi yanıma, "bu karı beni deşecek" diye. Ama çok yakışıklı bir çocuktu, kızlar ölüyorlardı onun için. Millî takımda basketbolcu, işadamı olmuş, askerliğini süvaride yapmış... Arkadaşım Nesrin'in flörtü de baskette beraber Beklan'la. Nesrin istiyordu ki Beklan'la flört edeyim, hepimiz beraber çıkalım. Nereye gitsek Beklan'ı davet ediyor, habire karşılaşıyoruz. Biz yılbaşında tanıştık, ağustos ayında evlendik. Beklan Amerika'ya gidiyordu çünkü, maden mühendisi olacak. Babasının maden şirketi vardı, Union Carbide'la çalışıyorlar, Beklan da Amerika şubesine gitti. Krom satışından 25 bin dolar verdiler, Niagara şelalesine gittik. Bir tane Mercury araba da verdiler, yükleyeceğiz paraları arabaya, bir de baktık ki iki polis geliyor yanımızda. Zannettim ki paraları alacaklar, "hayır, bizi korumak için" dedi Beklan. Bizde tabii bankaya yatırmak yok, köylüler gibi yanımızda taşıyoruz paraları, onlar da şaşırmış. *(gülüyor)*

Sadri Alışık'la "Ah Güzel İstanbul"da (Atıf Yılmaz, 1966) "Ben bir küçük cezveyim..."

İlk gazino gecesi

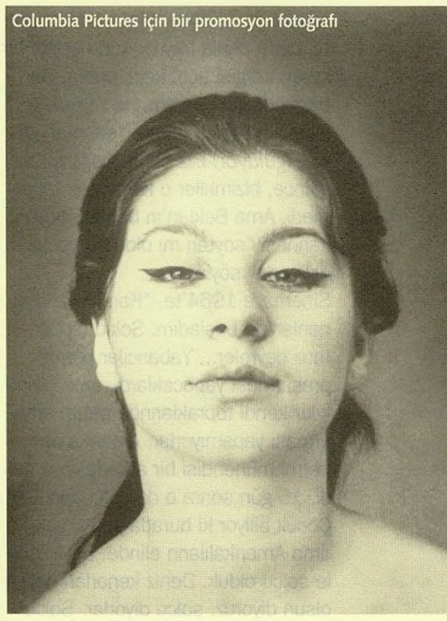

Columbia Pictures için bir promosyon fotoğrafı

Güngör Dilmen'in "Kurban" oyununda

tor's Studio'ya gitmiyorsun" diyor. Beklan gitti ve kabul ettiler. "İyi valla, ben çocukluğumdan beri tiyatro, dans yapıyorum, ben de gireceğim" dedim. İmtihanla alıyorlar, "ağaç ol" diyorlar mesela. İşi bıraktık, eldeki paraları yemeye başladık. Beklan İngilizce bildiği için rejisörlüğe doğru gidebildi, oyunlar koydu, turnelerden filan para kazanabiliyordu.

Sadri Alışık'la gazinoda program yapıyorduk. "Unutuyorum ben aksak ritmi" dedim. "Bak böyle hatırlayacaksın" dedi: "Civciv çıkacak kuş çıkacak!" Meğer edepsizce bir şeymiş.

Sonra Beklan New York şubesine geçti. Piyanolu bir yer aradı kiralamak için. Yarım kuyruklu beyaz bir piyanosu olan çok güzel bir yer tuttu. İngilizce bilmiyorum hiç, asansörcü Kanadalı, Fransızca konuşuyorum onunla. Beklan Kanada'ya falan gidiyor, bir çekmeceye paraları koyuyor, ben harcıyorum. Çocuğum daha. Şimdiki 19 yaşında kızlar gibi değil ki bizim devremiz. Romantik devre bizimki, baba bitiyor, koca başlıyor. Suzette diye Dame de Sion'dan Musevi bir arkadaşım vardı, o da gelip orada evlendi. Canımız sıkılıyor, yapacak şey arıyoruz vakit öldürmek için. 15 günlük bir kurs açtılar, Fransızcaya, Latinceye benzeterek kelimeleri, kazandım. Beni satış reyonuna koydular, Fransızca bildiğim için; Kanadalı çok orada çünkü. O arada Beklan işi bıraktı. Bir kitapçıya gidiyor, Stanislavski filan alıyor. Orada tanıştığı Michel diye bir çocuk da "madem ilgileniyorsun, neden Ac-

Beklan Algan'la

Marlon Brando, Marilyn Monroe gibi oyuncularla çok da ahbaplığımız yoktu Actor's Studio'dayken, çünkü okulu bitirmişlerdi, eksiklerini tamamlamak için geliyorlardı. Marilyn Monroe çok iyi bir oyuncuydu. Güçlü bir oyun vardı "Bus Stop" filminde, ama tiyatro oyuncusu değildi. Monroe gidip geliyordu Actor's Studio'ya. Çok basit bir kızdı, trençkotla geliyordu. Kendini beğenmeme hastalığı vardı, biz şimdi Marilyn Monroe hastalığı diyoruz ona yaratıcı dramada. Arthur Miller'la evlenince büsbütün beğenmemeye başladı kendini ve intihar etti... Paul Newman oradaydı, Joanne Woodward'la flört ediyorlardı, sonradan evlendiler... Actor's Studio aynı zamanda bir vakıf gibiydi, mesela Marlon Brando para kazanıyorsa, para veriyordu okuluna. İki sene orada okuduk. Çok Stanislavski metoduydu. Çok psikolojik şeyler vardı, uyutmaya kadar götürüyorlardı bizi. Bastırdığın şeyleri dışarı çıkarmak amaç... Marlon Brando'yla bir şakamız vardı, öylece dururdu, kafasında geçirirdi bazı şeyleri. Oyun oynaması budur işte Marlon Brando'nun. "What are you doing Marlon Brando?" derdik, "can't you see I'm dancing?" derdi o da. Öyle duruyor halbuki. *(gülüyor)* Çok zihinsel katmanları olan bir eğitimdi. Onun için biz Moreno yöntemine geçtik. Sırtını dön, burnunu kaşı, teori yok, hep psikolojik Actor's Studio'da...

Bir hocamız Moreno ekolünden yaratıcı drama sahnesi açtı. Orada oyun oynamaya ve turne yapmaya başladık. O sahnede öğrendim yaratıcı dramayı. Çağdaş tiyatroya döktüğümüz her şey yaratıcı dramadan. Biz tiyatro oyunculuğumuzu Moreno sahnesine borçluyuz: Peter Brook'un dediği gibi, oyuncu boşlukları nasıl doldurur? Mekân taşımayı, mekân yaratmayı öğrendik orada. Sinemada mekân yok ki...

Şimdi bir çocuğun önce yaratıcılığını alıyoruz, sonra yüklüyoruz eğitimi... Şimdiki eğitimimizde hep kodlamalar var, Çekoslovaklardan, Saussure'den gelen yazınsal göstergebilim üzerinden... Actor's Studio ise "katharsis" gibiydi, onun için hepsi sinemaya geçti. Çok az tiyatrocu çıkmıştır oradan. Küçük oyun, psikolojik oyun, rejisör mühim, oyuncunun dahli yok... Ama yaratıcı drama çok başka şeyler öğretiyor.

Ah güzel İstanbul!

Amerika'da dört yıl kaldık, yazları gidip geliyorduk. Muhsin Ertuğrul geldi Amerika'ya, turne yapıyordu, orada tanıştık. Bizi Şehir Tiyatrosu'na davet etti. 1960'da döndük, 60-61 sezonunda Beklan "Tarla Kuşu"nu sahneye koydu, kendi de kralı oynadı, benim de ilk rolüm oradaydı...

İşten çıktığımızı, tiyatrocu olduğumuzu Amerika'dayken iki sene söylemedik ailelerimize. O zamanlar üniversite için yolladıkları para buradan sayımlı çıkardı. Döviz kesildi, tam parasız kaldık. Çalışıyoruz diye palavralar

atıyorduk. İki sene sonra annem geldi, bizim okula bayıldı, o da orada bir resim sergisi açtı, kaldı orada. Babam soruyor "hanım, ne zaman geleceksin" diye, annem "sen gel" diyor. *(gülüyor)* Biz Şehir Tiyatrosu'na girince, bizimkiler o kadar çok laf etmedi. Ama Beklan'ın babası, büyükannesi "soytarı mı oldu bu çocuk" diye epey söylendi.

Sinemaya 1964'te, "Karanlıkta Uyananlar"da başladım. Solcu olduğumuz devreler... Yabancılar petrol araştırması yapacaklardı, ama bizimkiler kendi topraklarında petrol araştırması yapamıyorlar. Amerika'dan petrol mühendisi bir arkadaşımız geldi, 15 gün sonra o da solcu oldu. Çocuk biliyor ki burada petrol var, ama Amerikalıların elinde. Böyle böyle solcu olduk. Deniz kenarları halkın olsun diyoruz, solcu diyorlar. Solcu değil de, ulusçuyduk biz aslında. Bir de Girit'ten geldiğimiz için, çok ulus kimliği vardı bizim ailede...

"Karanlıkta Uyananlar"la birlikte bir şirket kuralım dedik: Lütfi Akad, İlhan Filmer, Ertem Göreç... Ingmar Bergman'ın nasıl karısı oynar filminde, oyuncularıyla beraber üretirler filmleri, öyle bir grup olalım istiyorduk. Babam, dayım, herkesin dostu, akrabası, bütün burjuvalar para koydu o filme. Azınlığın nasıl para kaçırdığını, paraları İsviçre'ye nasıl yığdıklarını, sanatçıların yozluğunu, her şeyi anlattık o filmde. Sonra da solcuya çıktı filmin adı, satamadı. Ama film kaldı... DİSK çok yardım etmişti, tüm figüranlar DİSK'in hakiki işçileriydi, bin kişi gelmişti. Orada grevi başlatan bir işçi kızı oynadım, Beklan da işçiyi oynuyordu...

Ertesi sene Memduh Ün'ün "Yıldıztepe" filminde oynadım. Memduh'a dedim ki, "ben sinemayı bilmiyorum, asistanlık yapayım". Küçük bir rolüm vardı, Ertem Göreç'in montajı çok iyiydi. Filmin üstünde uyurdu, parçaları ezbere bilirdi. O filmde biraz asistanlık yaptım, sufle veriyordum, tonlama veriyordum ve sahnelere bakıyordum...

İlk sinema sendikasını, Sinesen'i kurduk o sıralarda. Ferit Edgü, Behice hanım (Boran) da vardı. Ama patronlarla kurduk: Atıf Yılmaz, Memduh Ün, Ertem Göreç... Sendika sağolsun, lüfer balıkları çıkıyor Yıldıztepe'ye, saat altı dedin mi paydos...

Bir gün baktı bana Memduh Ün, anladım, çocuklara gidip dedim ki "bu güneş batışını çekmeye mecburuz". "Tabii Ayla abla" dediler...

En başrolüm "Ah Güzel İstanbul". Sadri'den (Alışık) çok şey öğrendim. Yakın plana geldiğim zaman "gözlerinle oyna" diyordu, bugün eğitimde kullandığım bir şey bu. Biz tiyatroda bilmiyorduk yakın plan ne demek. Ayhan Işık ve Sadri'yle Ankara'da, Gençlik Parkı'nda, gazinoda program yapıyorduk, hani sinemacılar şarkıcı oluyordu ya. Aksak ritmi tutturamıyorum aklımda, Sadri'ye "unutuyorum ben bu ritmi" dedim. "Bak böyle hatırlayacaksın" dedi: *(söylüyor)* "Civciv çıkacak kuş çıkacak, civciv çıkacak kuş çıkacak..." Mânasını bilmiyorum tabii, gidip müzisyenlere "aksak yapsanıza 'civciv çıkacak kuş çıkacak' diye" diyordum. Meğer edepsizce bir şeymiş... *(gülüyor)*

En son Londra'da bir Türk sineması retrospektifi yaptılar, orada bile İngilizler "bu nasıl bir ilişki, insanlığın unuttuğu ilişkiler bunlar" diye konuşuyorlardı "Ah Güzel İstanbul"u görünce. Hatta Atıf dedi ki, "dışarıdan gelenler siyah beyaz olmasına rağmen bu filmi alıyorlar, diğer filmlerimi almıyorlar, onun için ben de göstermiyorum, böyle bil" dedi... *(gülüyor)*

John Berger'ın "Yedinci Adam"ı Almanya'daki işçiyi çok iyi tahlil etti. Hapishanedeki adamın, idamlık olsa bile, bir umudu, hayali var, otomasyondaki işçide o da yok.

Yunus'tan "Koca Öküz"e

Müzikallerde oynuyordum, ama şarkıcılığa Ankara'da "Yunus Emre"yle başladım. O zaman Kültür Bakanlığı yoktu, Turizm Bakanlığı vardı. Türkiye'yi tanıtmak için lokum yolluyorlarmış. Müsteşar Mukadder Sezgin bey "Yunus Emre'nin 650. yıldönümü, bir uzunçalar yapalım" dedi. Projeyi bana Erkan Özerman getirdi. "Yapsa yapsa Ayla yapar, İngilizce, Fransızca, söyleyecek kadar Almanca biliyor" demiş. Düzenlemeleri Cemil Demirsipahi yapacaktı. Hep Batı kültürü içinde büyümüşüm, "tasavvuf bilmiyorum, şiirlerin ne dediğini bilmiyorum, hemen nasıl yapayım" dedim. Orada ilk defa kendi kültürümle karşılaştım. Allahtan bir dede vardı Ankara'da, bana o kadar kolay getirdi ki olayı, bugün konserimi yaparken onun zihniyetinde yapıyorum. Tasavvufu beş dakikada bu kadar iyi anlatabilirsin... Neyse, longplay'i yaptık. Avrupa'da senatörlere menatörlere gidince o kadar ses vermeye başladı ki, "aman böyle bir şair, aman böyle bir müzik" diye millet Mukadder Bey'in üzerine yığıldı ve davetler başladı. Dışişleri'nin sanatçısı oldum o sırada ben: NATO toplantıları, Belçika, Rusya turnesi... O sırada Olympia'da çıktık. Melina Mercouri Yunanistan kültür bakanıydı, o, Joe Dassin, Mort Schuman vardı konserde... Pop şarkıcılığım da 72-73'ten sonra başladı. Muhsin Ertuğrul istifa etti Şehir Tiyatrosu'ndan, biz de onunla beraber istifa ettik. Ondan sonra LCC'yi ilk tiyatro okulu olarak açtık. Muhsin Ertuğrul, Haldun Taner, ben, diksiyon hocası Nurettin Sevin... Şanar Yurdatapan bir kadın özgürlüğü programı yapmıştı, "Koca Öküz" de ondan kalma. Sonra Aram Gülyüz "Koca Öküz" için "Salak Bacılar" diye bir film çekti. "Koca Öküz" şarkısı öyle bir tuttu ki, artık kurtulayım dedim. O sıra Karadeniz'deydim, çay bükerken ağıt yakan bir kadın gördüm. "Başındaki yazmanun ben verdim parasuni..." *(söylüyor)* Kocaya para yediriyor diye sinir içinde kadın. Ben bunu aldım, Fikret hanıma (Şeneş) götürdüm, bir hafta içinde getirdi sözleri. Sonra Esin Engin'e verdik, o da bir haftada çıkardı. Birden köylü kadının ağıtı sükse yapmaya başladı "Hamsi Balığı Gibi" plağıyla. O sırada da Trabzonspor gelişiyor, taraftarlar söylemeye başladı "hamsi paluğu gibi hop hop oynatacağum" diye...

Egemen Bostancı'nın bir yeri vardı Sheraton Oteli'nin altında, Sultan gece kulübü, ben orada başladım şarkı söylemeye. Beş lira veriyorlardı günde, Gönül Yazar'ın aldığı para. Sonra Zeki Müren "gel bana alt program yap" dedi. Profesyonel şarkıcılığa öyle girdim. Zeki Müren'den sonra beni Gönül Yazar istedi. Zaten tiyatroda değildim, LCC de yoktu. Böyle bir devrem oldu, ama çok şey öğrendim. Barclay'e plak yaptığım için Fransa'da oturuyordum. Mort Schuman da o sırada gelip giderdi, annem onu görünce "çımacı var burada, gel" derdi. *(gülüyor)*

73'te Altın Orfe'ye katıldım, Ergüder Yoldaş'ın "I Love You"suyla ikinci oldum, sonra Apollonia müzik festivalinde birinci oldum, sonra Sopot festivalini kazandım... Altın Orfe Bulgaristan'da yapıldı, birinciliği Rus'a verdiler. Birinci ödülünü alamasın diye üç kere şarkı söyletti bana seyirci. *(gülüyor)* 77'den sonra başladı gazinolar. Sonra fotoroman da çektim "Vermediler" şarkısı için.

Fransa'da Barclay'e plaklar yaptım. Alaturka-arabesk disko plaklar... Bugünkü gibi değil, Orhan Gencebay'ınki gibi bir arabesk ama. Arabeski yanlış anlıyor herkes, arabesk bir arama devresidir, gerek müzikte, gerek mimaride... Tutar mı tutmaz mı, estetik mi değil mi diye bir arama devresi... Ben de o arama devresinde yaylı tambur koymuştum orkestraya. "Tchaka Tchaka Zuhtu" bir numara oldu her yerde, Fransa, İsveç, bilhassa Irak, İran...

Ben halka şarkı sayesinde yöneldim. Caz söylediğim için halk türkülerinde çok iyi gidiyordu o ses. Yoksa klasik Türk musikisi söyleyemezdim. Bu şarkılarda sentezledim kendimi. Felsefe olarak da tasavvufla new age felsefesini karşılaştırdım...

Almanya'da işçi tiyatrosu

79'da Beklan "işçi tiyatrosu yapıyoruz, sensiz olmaz" dedi, Fransa'daki evimi kapattım, Berlin'deki evi açtık. Üç sene de orada tiyatro yaptık, tiyatroya da öyle döndüm. Şener Şen vardı, Tuncel Kurtiz, Kerim Afşar... Çok iyi bir kadroydu. Beklan bir kış boyunca araştırma yapmıştı oradaki işçiler üstüne. Mesela fabrikaya gidiyor, Si-

Eğitim verdiği Ekol Drama Sanatevi'nde

emens, Singer filan. "Niye asimile olamıyorsunuz" diyormuş Beklan. "Abi" diyormuş çocuk, "ne yaptığımızı bilmiyoruz ki". Beklan da "söylesenize ev mi yapıyorlar, fabrika mı" diyormuş, "hayal gücünü kısıtlıyorsunuz çocukların". Ama hayır, otomasyon yapıyorlar. John Berger'ın "Yedinci Adam"ından istifade ederek bir araştırma yaptık orada. Bizim oradaki işçi, hapishanedeki adamdan daha beter, çünkü ne yaptığını bilmiyor, sadece kullanılan kişi oluyor ve umut kuramıyor, zihnini, ruhunu kullanamıyor. Kullananın da eli, parmağı gidiyor makineye. "Yedinci Adam" bunu çok iyi tahlil etti. Hapishanedeki adamın, idamlık olsa bile, bir umudu, hayal kurma olanağı var, ama otomasyondaki işçide o da yok... Polis nasıl yakalıyor, nasıl kaçak işçi oluyorlar, onların hikâyelerinden yola çıkarak oyun oynuyorduk. Ağrı Dağı'ndan başlıyorduk "Giden Tez Geri Dönmez" oyununda. Sonra Yunus'la Pir Sultan'ı yaptık, "Keşanlı Ali Destanı"nı, Güngör Dilmen'in "Kurban"ını koyduk. Modern bir oratoryo da koyduk orada. Ergüder Yoldaş fabrikaların ritmlerini aldı, bizim halk melodileriyle beraber muazzam bir müzik yaptı. Almanlar ağlıyordu dinlerken...

Hamsi paluğu gibi

"Kuşlar" müzikaliyle tiyatroya döndüm Türkiye'de, Gencay hanım (Gürün) davet etti. Sonra "Molière", en son da Kenan'ın (Işık) yaptığı Şeyh Galip'in "Hüsn-ü Aşk"... Orada tasavvufu görselleştirmenin ne kadar zor olduğunu, niye bizde imajın kayıtlanmadığını anladım. Fikrin değişebilir çünkü, bugün şeytan dediğin şeye yarın tanrının sağkolu diyebilirsin, "Adem'e niye secde edeyim" dediği için...

87'de "Çil Horoz" filmini çektik, Oktay Rifat'ın. Daha önce kızı oynamıştım, filmde kızı Hülya (Avşar) oynadı, ben ablayı oynadım. Sinema, sonra dizilere bıraktı yerini. Yine de birkaç filmde oynadım, "Kız Kulesi Aşıkları", "Harem Suare"... Şimdi Atv'deki "Aliye" dizisindeyim... Şehir Tiyatroları'yla ilişkimiz kalmadı, oradaki arkadaşlara kızdığımız için. Hiçbiri kalkıp da müdüre "Tiyatro Araştırmaları Laboratuarı'nı nasıl kaparsınız" demedi...

Bir de 1990'da "Paramparça" diye bir şiir kaseti yaptım, burada basılmadı, Almanya'da çıktı. Selmi Andak'la cumartesi günleri televizyona program yapıyorduk, her hafta iki şiiri şarkılandırıyorduk. TRT olduğu için Nâzım'ı yapamamıştık. Ama yaptıklarımızın 12 tanesi Türkçe olarak, müzik olarak sansürden geçti... Beni çok insanın tanımasının sebebi yıllar önce yaptığım pop şarkılarından ve halkçı tutumumdan. Kurtuluş'ta bir balıkçım var benim, "hamsi paluğu gibi hop hop oynatacağım" deyip hamsileri satıyor. Bir gün annem kürküyle geçiyor, "ne diyorsun oğlum" demiş, "sen anlamazsın hanım" demiş anneme. Annem de diyor ki, "seni bozmamak için, demedim annenim diye, bıraktım o adamdaki imajın değişmesin"... *(gülüyor)*

Benim için pop şarkısıyla tiyatronun farkı yoktu, çünkü şarkıyı zaten dramatize ediyordum. O zaman klip yoktu, ama TRT'de kendi klibimi çeker gibi söylerdim, mesela erkeğin ceketi sandalyede kalmış... Tipe giriyordum şarkıları söylerken, tiyatroda olduğu gibi. Bu yüzden tek ses bulmak, plakta ses oturtmak benim için zor oldu. "Koca Öküz"de daha gırtlak sesi; kıskanan bir kadını söylerken kasıktan, dramatik Yunan tiyatrosu oynarkenki ses... Şarkıda böyle zorlu bir devre geçirdim. Plakta, mesela Ajda'da tek sestir, "onun sesi" dersin ya... Şimdi onu kazandım. Pazara gidiyorum, sırtım dönükken sesimden tanıyorlar "aa, Ayla Algan" diye.

Söyleşi: ***Gökhan Akçura - Merve Erol***

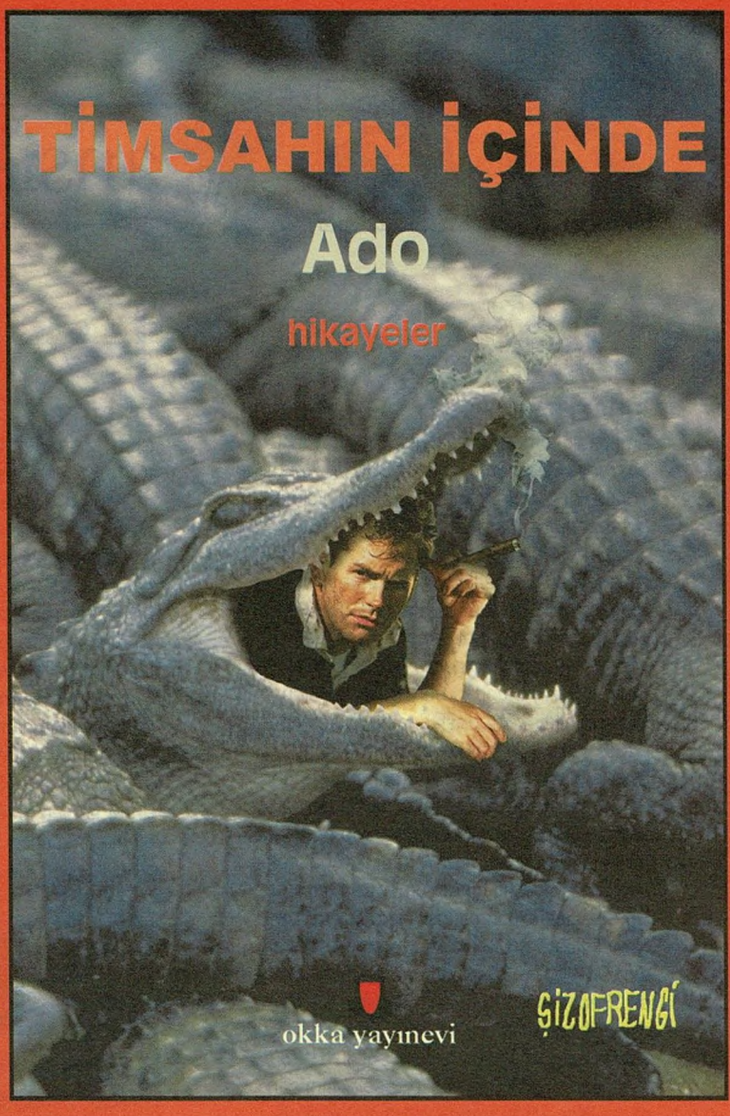

"Timsahın içi ıslak ve ılıktı; devrimimdi bu benim, olağanüstü güvenli bir keyif duygusu bütün bedenimi sardı. Zevkten kendimden geçmiştim, kendimi yaralanamaz, yenilmez hissediyordum. Milyonlarca insanı hiç tereddüt etmeden ölüme sürükleyen fatihler doğuştan böyle bir zırh taşıyor olmalıydılar.

Benim gibilerin ise buna sahip olmak için kaderleriyle ölümcül bir savaşa girmeleri, kendilerine verilen hayatı çöpe atmaya hazır olduklarını göstermeleri gerekiyordu.

Kıtaları aşmak, ülkeler fethetmek, askerlere verilen katliam ve tecavüz emirleri, bir şehrin kan ve seksle yok edilişi, her şey gözüme çok kolay göründü. "

okka yayınevi
(0212)244 47 01

b→

BRICE, FANNY

Amerikalı komedyen, şarkıcı, vodvil oyuncusu, radyo ve sinema yıldızı. 1891'de New York'ta doğdu. Macaristan göçmeni yoksul bir annenin ve barmen babanın dört çocuğundan biriydi. Bol hırsızlık yapar, çaldıklarını yoksul çocuklara dağıtırdı. 13'ünde girdiği bir müsabakada ilk ödülünü kazandı. Sesi kalın, buğulu, güçlü, güzeldi, ama dans etmesini beceremiyordu. George M. Cohan'ın "Talk Of New York" oyunundan bu yüzden kovuldu. Turneye çıktığı arkadaşlarına hediyeler vererek dans inceliklerini öğrendi.

Dönemin espri anlayışına uygun olarak, ona da etnisite vurgusu bol roller veriliyordu. Şarkılarını, skeçlerini Yahudi aksanıyla okumak durumundaydı. Bu, ona Yahudi komedi geleneğinde ayrıcalıklı bir konum kazandırdı. Florenz Ziegfield'in çağrısıyla katıldığı Broadway "Follies" şovlarında uzun seneler rol aldı. 1920'ler ve 30'lar onun Broadway yıllarıydı. "Second-Hand Rose", "My Man", "Cooking Breakfast For The One I Love" gibi şarkılar onun için yazıldı, onunla anıldı. 1928'de "My Man", 1930'da "Be Yourself" filmlerinde rol aldı. 1934 yılında yarattığı çokbilmiş Baby Snooks karakteri, onun alâmet-i farikası oldu. "Radyo günleri"nin en parlak zamanlarında yaptığı haftalık Baby Snooks programlarını 1951'deki ölümüne dek sürdürdü...

Üç evlilik yaptı: Bir berber, "Funny Girl" filminde Ömer Şerif'in oynadığı üçkağıtçı, kumarbaz, zengin kadın avcısı, züppe Nicky Arnstein ve Broadway yapımcısı Billy Rose. Herkes "My Man" şarkısını Nicky Arnstein için söylediğini biliyordu. Altı yıl birlikte olduğu Arnstein senet hırsızlığından hapse girince, gazetelere çıkıp onu savundu, pahalı savunma masraflarını üstlendi, ondan iki çocuk yaptı. Arnstein 1927'de tahliye olduktan sonra sırra kadem basınca, onu hemen boşamayı da bildi. Maceralarla dolu hayatı evvela 1939'da "Rose Of Washington Square" adıyla filme çekildi. 1964'te Barbra Streisand'ın oynadığı Broadway müzikali "Funny Girl", 1968'de William Wyler rejisiyle filme dönüştü.

j→

LA JETEE

Chris Marker imzalı, 1962 yapımı "La Jetée", belki en çok Terry Gilliam'ın "12 Maymun"u (1995) ya da "Terminator" serileri gibi zamanda yolculuk temalı filmlere ilham kaynağı olmasıyla tanınıyor. Tamamen sabit görüntülerden oluşan bu 28 dakikalık siyahbeyaz foto-roman film, insanoğlunun yabancılaşması ve varoluşuna dair sorularıyla halen kült film olma özelliğini koruyor.

Çocukluğunda zihnine kazınan bir görüntünün hayatına damgasını vurduğu bir adamın hikâyesi bu. Üçüncü Dünya Savaşı'nın hemen öncesinde, Paris'te, Orly havaalanı... Pazar günleri anne-babalar çocuklarını havaalanına getirirler, uçakları seyretsinler diye.

Uçağa giden ana koridorda bir kadının yüzü. Bu yüz, barış zamanına dair tek görüntü olarak kahramanımızın zihninden asla silinmeyecek... Savaş sonrası, Paris yıkıntı halinde. Hayatta kalanların bir kısmı, geri kalanlara zulmediyor. Diğerleri hapiste. Radyoaktivite yüzünden yüzeyde yaşamak imkânsız. İnsanlar mağaralara sığınmak zorunda. Kobay insanlar ya istenen sonucu vermiyor ya da çıldırıyor, ölüyor. İnsanoğluna uzay kapalı, hayatta kalmanın tek yolu zamanda "delik" açmak... Kurbanlar üzerinde zaman yolculuğu deneniyor, böylece yiyecek, ilaç ve enerji kaynaklarına ulaşılmak isteniyor. Geçmiş ve gelecek bugünün imdadına çağrılıyor. (Deneyler sırasında görülen elektronik gözbağı, sonradan bir David Bowie klibinde de kullanıldı.) Havaalanındaki kadının görüntüsüyle kurduğu saplantılı ilişki yüzünden "hikâyesi anlatılan adam" kobay seçilir. Adamımız bu görüntüyü düşündükçe kadının o anda bir adamın ölümünü gördüğü hissine kapılır. Deneyler başlar, birinci, beşinci, ellinci deneme... Gözleri kapalı uzanmış adam, "mevcut zamanı parçalara ayırma" acısına katlanır. Geçmişe yolculuk başarılı olur. Yönetenler, onu geleceğe göndermenin zamanı geldiğine karar verir. Gelecekte, Paris yeniden inşa edilmiştir, binlerce bulvar, donuk, kusursuz görünümlü mekânlar, alınlarında tuhaf elektronik cihazlar taşıyan insanlar... İnsanlığın her şeyi yeniden başlatabilmesi için gerekli enerjiyle bugüne döner. Kendisini kullananların beklentilerini yerine getirmiştir, ortadan kaldırılacağının farkındadır. Gelecekte karşılaştığı insanlardan mesaj alır. Zamanda yolculuk yapıyorlardır, onu yanlarına almayı teklif ederler. Onlarla birlikte geleceğe gitmektense, geçmişine, çocukluğundaki görüntüye dönmeyi ister... Orly'de ana koridor... Çocukken durduğu yerde durur. Kadının yüzüne doğru koşar. Yeraltındaki kamptan bir adamın peşinde olduğunu görür. Zamandan kaçmasına imkân yoktur. Kadının gördüğü ölüm, kendi ölümüdür.

k→

KARANLIKTA UYANANLAR

1964 yapımı, literatüre "grev, işçi sorunlarını ilk anlatan Türk filmi" olarak geçen film. Reji Ertem Göreç, senaryo Vedat Türkali... Fikret Hakan, Tülin Elgin, Kenan Pars, Mümtaz Ener, Tolga Tiğin ve Ersun Kazançel'in oynadığı film, Ayla - Beklan Algan çiftinin ilk sinema tecrübesi..

Babasının ölümünün ardından bilinçlenen, bir grev esnasında işçilerin yanında saf tutan bir işverenin hikâyesinin anlatıldığı filmde figüran olarak DİSK işçileri, mekân olarak Merbolin boya fabrikası kullanılmıştı.

Beklan Algan, 1965'te tarihli Yön dergisine şöyle yazıyordu: " 'Karanlıkta Uyananlar', bugünkü Türkiye'yi anlatıyor. Binbir acı ile, fakat pırıl pırıl umutla dolu Türkiye'yi. Memleketin zenginliklerini yabancılara peşkeş çekme gayretinde bir avuç yabancı sermaye ajanı, kompradorlar, cılız ve düşünceden yoksun endüstri burjuvazisi, geri kalmış ülke olmanın bütün ağırlığını ve sıkıntısını yüklenen halk ve bu halkın yanındaki yerini bilen namuslu aydınlar, olup bitenlere ilgisiz düzmece aydınlar bu filmde gözler önüne serilmiştir..."

l→

LEVI-STRAUSS

Lévi-Strauss, başlangıçtan bu yana katıksız bir bilimadamı-aydın olmuştur. "Hüzünlü Dönenceler"in arkasına iliştirilmiş birkaç çıplak Amazon hanımı resmi dışında, Malinowski'nin Trobriand monografilerinden birine "Yaban İnsanının Cinsel Yaşamı" adını vermesine yol açan türden kitleselleştirme aldatmacalarından kaçınmıştır. Lévi-Strauss'un saha araştırmaları ise, Malinowski'nin ölçütleriyle, ancak orta düzeyde sayılabilir. İster Fransızca ister İngilizce olsun, yazılarının belirgin özelliği zor anlaşılır olmasıdır; sosyolojik kuramlarında insana şaşkınlık veren bir karmaşıklık ile bunaltan bir bilgi birikiminin birleşti-

"İsimsiz", Keith Haring, 1989

ği görülür. Kimi okurlar kandırıldıklarını bile sanırlar. Olağanüstü saygınlığına karşın bugün bile meslektaşları arasında kendisini eleştirenlerin sayısı yolunu izleyenlerden çok fazladır. Yine de Lévi-Strauss'un akademik önemi sorgulanamaz. Kendisi, düşüncelerinin yeniliğinden çok, bunları korkusuzca, yepyeni bir biçimde uygulamaya çalışması yüzünden beğenilir. Alışılagelmiş olgulara yeni bakış açıları önermiştir. İlginç olan yöntemidir, yöntem uygulandığında ortaya çıkan sonuçlar değil.

Yöntemi tek başına alındığında antropolojik olduğu kadar dilbilimsel olduğu da görülür. Çok çeşitli türden düşünür, edebiyat, siyaset, eski çağ felsefesi, din ve sanat öğrencisi arasında geniş ilgi uyandırmıştır.

"Hüzünlü Dönenceler"de Lévi-Strauss, jeoloji, psikanaliz ve Marksizmi üç sevgilisi olarak anlatır: "Bana göre Marksizm, tıpkı jeoloji ve psikanaliz gibi yol alıyordu. Her üçü de anlamanın, bir çeşit gerçekliğin bir başka çeşit

Levi-Strauss'un "Hüzünlü Dönenceler" kitabından

gerçekliğe indirgenmesinden ibaret olduğunu, doğru gerçekliğin asla en kolay görülebilen gerçeklik olmadığını gösteriyordu. Hepsinde sorun aynıydı: Akıl ile duygu-algılama arasındaki ilişki..."

Lévi-Strauss'un yazıları hep Verlaine'in "pas de couleur, rien que la nuance" (renk yok, nüanstan başka hiçbir şey yok) sembolist deyişini anımsatan dolaylı gönderme ve sözcük oyunlarıyla doludur. Davy bir yazısında sembolist ozanların "şiir dilinin ve özellikle imgelerinin işlevinin düşünceleri resimlemek değil, başka türlü tanımlanamayan deneyimleri kavramak olduğunda ısrar ettiklerini" belirtir. Lévi-Strauss'un düzyazılarındaki anlamı tam olarak bir türlü çıkaramayan okuyucular, onun yazın geçmişindeki bu bölümü anımsamalıdır.

Lévi-Strauss hayalci bir kimsedir ve hayal görenlerin ortak sorunu, kendi dışındaki herkesin çevrede gördüğü basit olgusal dünyayı fark etmekteçok zorluk çekmeleridir. Lévi-Strauss'un antropolojik çalışmalarını bu yolda sürdürmesinin nedeni, ilkel insanları tüm insan soyu için zorunlu olan özün "indirgenmiş modeli" olarak görmesidir. Ama ortaya çıkan Rousseau-vari yabanıl soylu, saha araştırması yapan antropoloğun alışılmış topraklarında varolan kir ve karmaşadan çok değişik bir dünyada yaşamaktadır.

Bu nokta önemlidir. "Hüzünlü Dönenceler" dikkatle incelenecek olursa, Lévi-Strauss'un Brezilya'daki yolculukları boyunca hiçbir yerde birkaç haftadan fazla kalamamış olduğu ve hiçbir zaman kendisine bilgi veren bir yerliyle onun dilinde rahatça konuşamadığı anlaşılır. Lévi-Strauss'un kaynak olarak kullandığı malzemeye yeterince eleştirel yaklaşmadığı çok kişi tarafından ileri sürülür. Lévi-Strauss her zaman tam aradığını bulabilmektedir. Ne kadar tartışmalı olursa olsun, mantıksal hesaplara dayalı beklentilere uyan her ipucu kabul edilebilir. Ama eğer veriler kurama ters düşerse, Lévi-Strauss ya bu bilgiyi gözardı edecek, ya da güçlü yerme dağarcığının tüm kaynaklarını seferber ederek sapkınlığı salondan atacaktır! Lévi-Strauss'un asıl eğitiminin felsefe ve hukuk olduğunu unutmamalıyız; sonul doğruyu bulmaya çalışan bir bilimadamından çok, bir davayı savunan avukat gibi davranmaktadır sürekli.

Ama filozof-avukat aynı zamanda şairdir de. Lévi-Strauss'un şiirleri hiç yayınlanmamıştır, ama ses ve anlamlara, dil öğelerinin birleşim ve değişimlerine karşı tavrı, doğasındaki bu eğilimi ele vermektedir. Lévi-Strauss'un akla eziyet edercesine eğilip bükülen savlarından ötürü sabrı taşanlar, Freud gibi onun da olağanüstü bir yeteneği bulunduğunu unutmamalıdır. İkisi de bizleri farkında olmaksızın duygularımızın en derin köşelerine sürükler.

Edmund Leach, "Lévi-Strauss"

r→

ROCK THE CASBAH

Kral hazretleri boogie'cilere emretti / Bırakın dedi bu raga illetini / Kaynıyordu fokur fokur / Çöldeki petrol varilleri // Bindi şeyh Kadillak'ına / Turladı ortalıkta / Bir müezzin duruyordu / Radyatörün aralığında / Şerif hazzetmiyor bundan / Casbah rock'u bu, kıyak rock / Casbah rock, rock Casbah / Şerif hazzetmiyor bundan / Casbah rock'undan / Kıyak rock, Casbah rock / Peygamberin talimatıyla / Yasaklandı boogie sound / İmandan çıkarıyor zira / O delidolu Casbah sound // Bedeviler fora ediyor ama / Elektrikli deve davullarını / Yerli bir çalgıcı yokluyor gitar parmağını / Şerif meydanı boş bırakınca / Başlıyorlar zılgıta / Tapınaktaki durum / İçerisi tıklım tıklım / Kalabalığın fikri şu / Zılgıt cool mevzu // Şerif hazzetmiyor bundan / Casbah rock'u bu, kıyak rock / Casbah rock, rock Casbah / Şerif hazzetmiyor bundan / Casbah rock'undan / Kıyak rock, Casbah rock // Kral hazzetleri topladı jet pilotlarını / Hadi bakalım dedi, hak edin maaşlarınızı / Minarelerin ortasına nişanlayın bombaları / Aynen Casbah tarzı // Çekip gidince şerif şoförüyle / Bağlandılar kokpit radyosunun ateşine / Ve şerif gözden kaybolduğunda / Başladılar zılgıta

ROTHKO, MARK

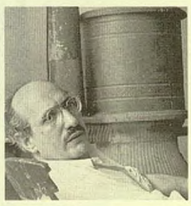

Marcus Rothkowitz, 25 Eylül 1903'de Rusya'da, Dvinsk şehrinde doğdu. 1913'de Rusya'yı terkedip Portland - Oregon'a yerleşti. 1923'te Yale Üniversitesi'ni dereceyle bitirip New York'a taşındı. 1925'te Arts Sudents League'de Max Weber'in öğrencisi oldu. 1933'de Portland Sanat Müzesi'nde ilk kişisel sergisini açtı. Resimleri, gerçekçi görüntülerden beslenen dışavurumcu bir kimlik taşıyordu. 1935'de soyut ve dışavurumcu On grubunun kurucu üyeleri arasında yer aldı. Mitoloji, ilkel sanat ve soyut şekilllerden yola çıkarak kendi tarzını geliştirmeye başladı. Daha sonra tamamen sürrealist teknikle, otomatik yazım tekniğiyle yapılmış resimler üretmeye başladı. 1947-49 arasında California Güzel Sanatlar Okulu'nda öğretmenlik yaptı. 1950'lerde sürrealizmden uzaklaşarak basit dörtgenleri, renkleri tamamen soyut bir biçimde tuvale aktarmaya başladı. Bu soyut, basit, ama bir o kadar duygusal ve etkileyici resimler, Rothko'nun belleklere kazınan tarzını oluşturuyordu. 50'lerde Jackson Pollock, Jasper Johns gibi sanatçılarla beraber "soyut dışavurumcu" olarak anılmaya başlandı. 1958'de New York'taki meşhur Seagram binasında yer alan Four Seasons restoranının duvarlarına resimler yapmak için bir komisyon tarafından görevlendirildi. Anti-stalinist tavrına rağmen komünizme ve anarşizme beslediği sempati, böyle "şık" bir restorana resimleri vermesine engel oldu. 1961'de MoMa'da büyük bir sergisi açıldı. 1962'de Harvard Üniversitesi'nin duvarlarına büyük resimler yaptı. Bu yıllarda daha karanlık ve içsel bir yolculuğa çıktı. 1964'de Houston'da bir şapelin duvarlarını resimlendirmek üzere görevlendirildi. Fakat geçirdiği ağır depresyon peşini bırakmadı ve 25 Şubat 1970'de bileklerini keserek intihar etti. Bir yıl sonra Houston'daki şapele onun adı verildi.

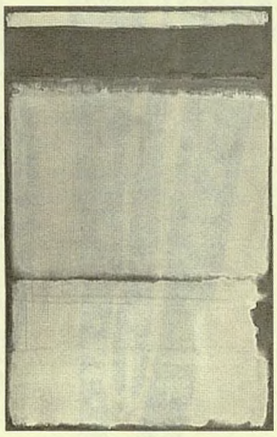

İki soru, iki cevapta Derrida:

Dostluk ve aşk

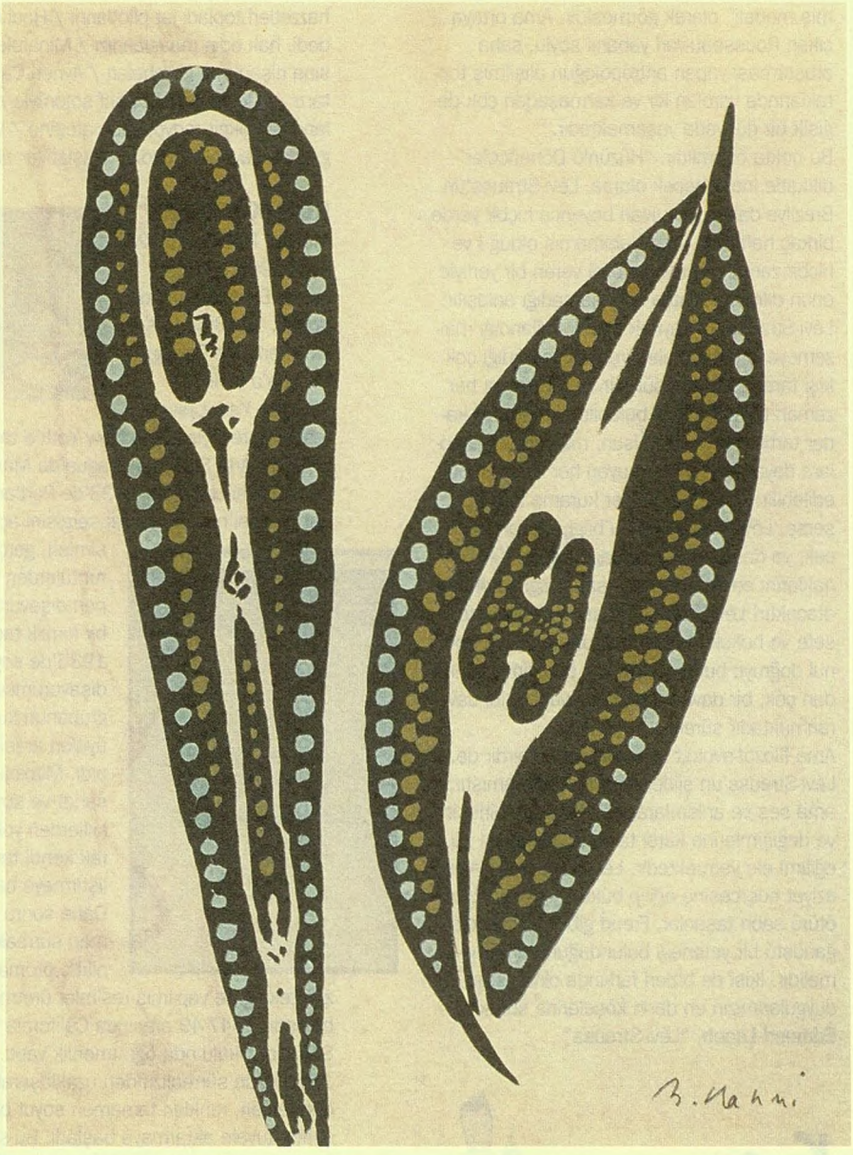

Bedri Rahmi Eyuboğlu

Bundan yaklaşık üç bin yıl önce, Yunanlıların anladığı mânada erdem aşkı olarak "felsefe"den geriye ne kaldı? "Aşk" ve "erdem" bugün bahis konusu mu?

Jacques Derrida: Fransa'da felsefe öğretirken, her akademik yılın başında, etimolojiyi hatırlatırız. Filozofya'nın Yunancada Sofya'ya, yani erdeme, ama aynı zamanda akla, beceriye, bilgiye duyulan aşk ya da dostluk olduğunu hatırlarız. Sonra sorarız: Peki, "filia", yani aşk, dostluk ya da arzu nedir? Bu şekilde, etimolojik temeli üzerinden felsefeyi tanımlamaya başlarız. Günümüzde aşka ve dostluğa dair çeşitli metinler var. Deleuze dostluk konusuyla ilgiliydi, Foucault da öyle. Felsefenin bu etimolojik tanımını kaybettiğimize katılıyorum: Her filozofun kendi felsefe tanımı var; felsefenin ne olduğu filozoflar arasındaki en tipik tartışma konularından biridir. Felsefe nerede ve ne zaman başlar? Felsefenin kökeni nedir? Ve hiç şüphesiz felsefe kavramını sadece felsefe kelimesiyle tanımlayamazsınız. Kelimenin kendisi kâfi değildir. Felsefe nerede ve niçin meydana gelmiştir? Her düşünce felsefe midir? Heidegger, felsefenin bir şeye son verdiğini söylüyor, Parmenides ya da Heraklit'in düşüncesine, düşünce biçimine... Dolayısıyla, felsefe, bir bakıma, düşüncenin sona ermesinin başlangıcıdır.

1982 yılında sizinle yapılan bir söyleşide, yapıbozuma her zaman aşkın eşlik ettiğini söylüyorsunuz. Bu "aşk"ı tarif eder misiniz? "Filia"daki aşkla aynı şey mi?

Bu aşk, Öteki'ne duyulan arzunun ifadesi anlamına gelir –ötekine saygı duymak, ötekini kaale almak, ötekinin ötekiliğini ortadan kaldırmamak... Ve başlangıç noktasındaki bu önkabulle birlikte, sonradan bu aşk yüzünden, sorular sorarsınız. Yapıbozumda bir menfilik var. Bunu inkâr etmiyorum. Eleştirmelisiniz, sorular sormalısınız, meydan okumalı ve bazen de karşı çıkmalısınız. Benim söylediğim, son kertede, yapıbozumun, olumsuzlamayı barındırsa da, olumsuz olmadığıdır. Eleştirebilmek, reddetmek, inkâr etmek için önce "evet" demeniz gerekir. Karşı çıkmak için dahi olsa, ötekine hitap ettiğiniz anda, bir tür taahhütte bulunursunuz; bu, ötekinin ötekiliğini indirgemeden, ötekine öteki olarak hitap etmek ve ötekinin özgünlüğünü hesaba katmaktır. Bu, indirgenemez bir onaylamadır; isterseniz, özgün etik de diyebilirsiniz. Dolayısıyla, bu bakış açısıyla, bir yapıbozum etiği vardır. Gündelik mânada değil, ama burada olumlu bir ifade var. Bilirsiniz, sık sık Rosensweig'dan ya da Levinas'dan bir alıntı yaparım: "Evet" herhangi bir kelime değildir, bu kelimeyi telaffuz etmediğinizde dahi, her dilde zımnî bir "evet" vardır, "hayır"ları çarptığınızda "evet" çıkar. Heidegger'deki durum da budur. Bilirsiniz, Heidegger çok uzun bir süre, yıllarca, düşünmenin sorgulamayla başladığını, sorgulamanın düşünmenin onuru olduğunu söyledi durdu. Sonra bir gün, bu önermeyi yalanlamadan, "evet ama, sorgulamanın da öncesinde bir şey var, bu da düşünceye duyulan iman" dedi. Onun "zusage" dediği şey, kabul etmek, onaylamak, "evet" demek, tasdik etmek anlamını taşıyor. Dolayısıyla, bu "zusage" sadece sorgulamayı öncelemekle kalmıyor, her sorgulama tarafından varolduğu farzediliyor. Bir soru sorabilmek için, ötekine önce "seninle konuşuyorum" demek zorundasınız. Ötekine karşı çıkmak ya da meydan okumak için dahi olsa, "en azından sana hitap ediyorum", "ortak bir zeminde varolduğumuza evet diyorum"... İşte aşk derken kastettiğim bu, olumlamanın yeniden olumlanması...